

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

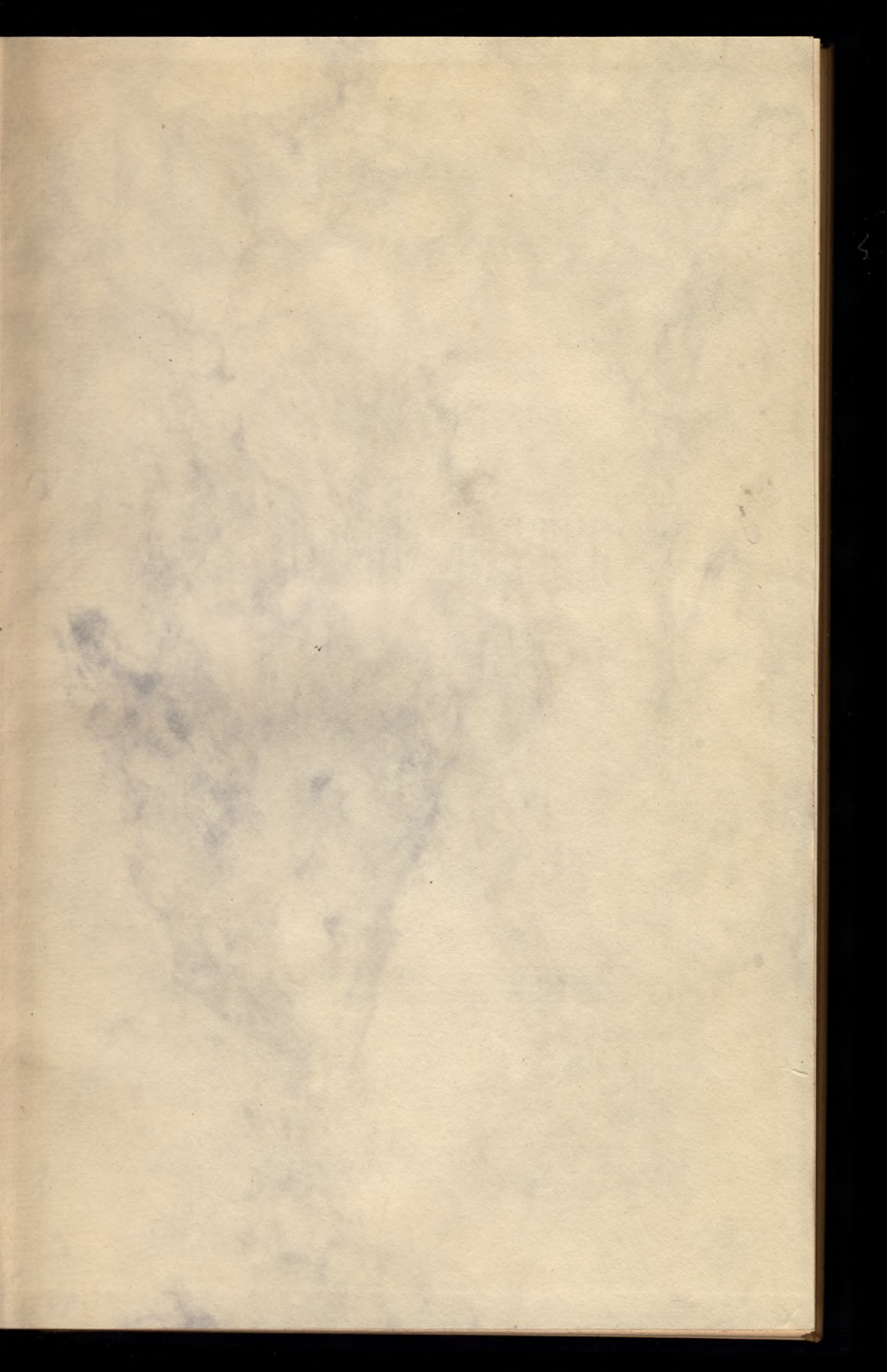

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Litt.
Sv.

JAC. GABR. LEISTENIUS

SAMLADE DIKTER

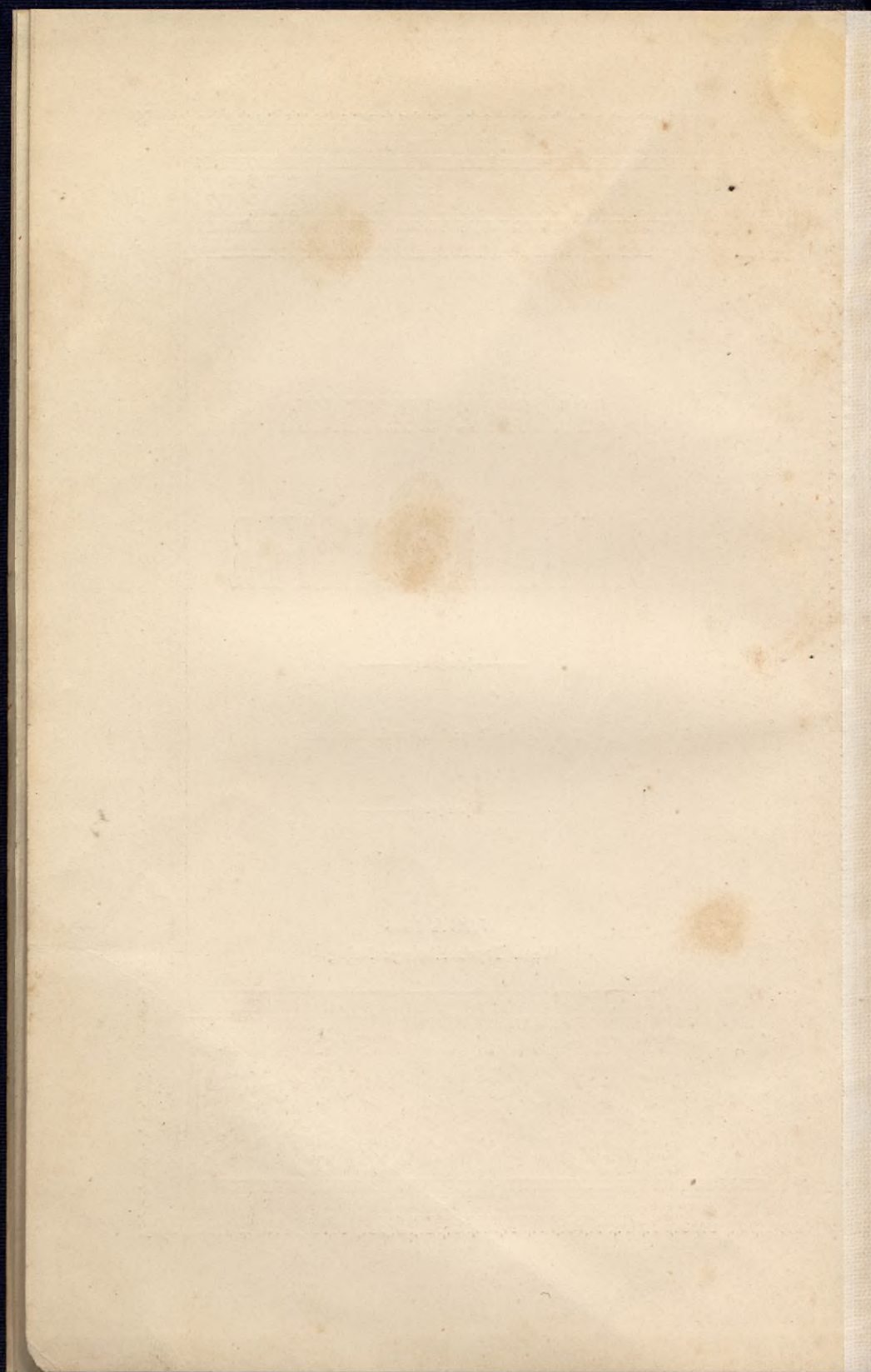
Med Leistenii porträtt och facsimile

WASA 1886

Wasa Tryckeribolags förlag.

M. 8-
1921
129

Km. 6.00

Jacq. Kristianus

JAC. GABR. LEISTENIUS'

SAMLADE DIKTER

JEMTE LEFNADSTECKNING

UTGIFNA AF

J. OSKAR I. RANCKEN

Med Leistenii porträtt och facsimile

WASA 1886

WASA TRYCKERIBOLAGS FÖRLAG OCH TRYCKERI.

THE GREAT BRITISH

SAVING BANK

OF THE EAST INDIES

AND

OF THE BARRATRY

OF THE EAST INDIES

AND

OF THE EAST INDIES

OF THE EAST INDIES

I.

J. G. LEISTENII

lefnadsteckning och utdrag ur hans bref.

J. G. LEISTUNG

Leistungsbuch und Bilanz für das Jahr 1871

J. G. LEISTENII

lefnadsteckning och utdrag ur hans bref.

J. G. Leistenius, tecknad af —s—l (skalden Vecksell) hade nyss sett offentligheten i Lännetär, II, Hf. 1861, då Leistenii syster, då den enda bland kvarlevande personer, som från hans tidigaste barndom stått honom riktigt nära, deltagit i och följt med hans utveckling, men som ansåg åtskilligt i teckningen vara mindre rätt, uppmanade mig att offentliggöra rättelser dertill på grund af egen kännedom om förhållandena och af hennes meddelanden. Jag var ej alldeles ovillig dertill, men en mångupptagen tid har mycket länge skjutit denna saks utförande åt sida. Mer än tjugo år ha sedan dess förflutit; tillfälle till arbetet har då och då i de senaste åren kunnat beredas, och jag vill i det nu föreliggande gå denna önskan till möte med det ringa mått af framgång, som kan falla på min del. Om den tidigt bortgångne skalden i framtiden skall få en tacknämlig tecknare, bör denne på de följande sidorna finna ett sanningsenligt råmaterial till urval för ändamålet. Mig tillhörig subjektivism i framställningen torde om denna ej framkalla bättre omdöme, än att jag sökt i det lilla vara trägen, trogen och samvetsgrann.

Väl medveten af min förmågas egendomliga underlägsenhet har jag till de samlade faktiska uppgifterna ur minnet hos mig och andra samt ur skrifna och tryckta anteckningar fogat talrika utdrag ur de till min användning välvilligt ställda bref från Leistenius till hans nämnda äldre syster, hans icke blott, såsom antyddes, under längsta tid samlevande närmaste släktning, utan ock innerligaste vän, ädla själsfrände och delvis uppfostrarinna.

Dessa brefutdrag skänka ett obestridligt material af data, fragmenter af en utläggning i tidsföljd af hans egen yttre och inre historia, och tillika de omedelbaraste, mest okonstlade profbitar af hans prosastil i ögonblickens förtroligaste utgjutelser inför den, inför hvilken han öppnast ville framställa sin ohöljda bättre människa. Sammanställandet af dessa med dikterna och händelserna från samma tid i kronologisk följd lär hjälpa till att låta utvecklingens gång visa sig själf.

Vi gå att börja vår redogörelse för hans släkt, hem och lefnad.

Släkten *Leistenius* skall härstamma från Leistilä by i Nakkila socken, förut kapell af Ulfsby, och antogs deraf släktnamnet vid inträde i ståndspersonklass: troligast i prest-ståndet. En noggrannare släktundersökning kommer här icke i fråga, dock några ord om det närmaste och mest bekanta.

I sednare häften af 1600-talet påträffas åtskilliga prestfamiljs-ledamöter af detta namn, så följande:

1) *Olaus Johannes'* son L., som, bördig från Leistilä, antagit släktnamnet; pedagog och kaplan i Raumo efter 1634, utnämnd kyrkoherde dersammastädes 1657, † 1658 före tillträdet; han hade fyra söner, bland dem var den närmast följande äldst neml.:

2) *Johannes L.*, „collega vid Trivial-skolan i Raumo“, sedan kaplan i Säkylä (efter 1658), † 1670; gift med *Catar. Bertilsdotter*; dessas son åter var:

3) *Johannes L.*, f. 1669, stadsfiskal i Åbo, † 1740, g. med *Maria Sevonius* och fader till:

4) *David L.*, kapl. i Ruokolaks 1735, kyrkoh. i Säckijärvi 1742, † 1746 vid 37 års ålder; ytterligare:

4) någon son, samt

4) enda dottren *Marg. L.*, g. stadsfiskalen i Åbo Stener.

4) *Carl Gust. L.*, f. 1721 d. $17/_{28}$ maj, genomgick Åbo skola 1730—38, stud. 1738, konditionerade i Ingo 1741, prestvigd $30/_{11}$ 1743, kapl. i Bjerno 1745, kyrkoh. i Wånå 1767, pred. vid prestmötet 1773, † 1776; g. 1) 1744 med *Maria Hidenius*, borgaredotter, † 1764; 2) 1772 *Maria Hortelius*, enka efter prosten *Christ. Welin* i Tyrvis; hon kunde ej förlikas med sin sednare man, utan flyttade, lagligen skild 1773 till sin son i Tyrvis, der hon, 76 år gammal, dog 1798.

5) En son till *Carl Gust.* var *Carl*, som kallade sig *Leijstén*, f. $9/_{11}$ 1745, elev af Åbo skola 1760—63, stud. s. år, tjenade från 1769 vid kgl. arméns flotta, sergent der 1742, rustmästare vid Tavastehus infant. reg. 1774, fänr. 1789, afsked $28/_{11}$ 1807, † åtminstone icke före 1817 (Se *Elmgren* i *Histor. Arkisto*, VI).

5) En dotter till *Carl Gust. L.* var *Maria L.*, † 59 år gammal; gift m. *Carl Enckell*, f. *Satak.*, 1742, stud. 1764, prestvigd 1771, pastorsadjunkt i Wånå, sockneadj. i *Virmo* 1781, kyrkoh. i *Somero* 1803, † 1813 (sonson till kh. *E.* i *Karkku*).

5) En annan dotter, *Margar. Elisab.*, dog 1775 i sitt 19:de år; af 9 syskon voro 5 dödfödda; 2 söner och 2 döttrar lefde. Så långt om denna släktutgrening från 1. —

2) Andra sonen till kyrkoherden i Raumo Olaus L. hette äfven *Olaus*, och var häradsskrifvare i Keks-holms län. Ifrån honom lära de flesta i östra Finland under 1700-talet förekommande slägtmedlemmar härstamma.

2) Den tredje sonen var *Jacobus L.*, sockneadjunkt i Letala från 1673, kapl. i Brunkkala 1676 kh. i Pyhämaa omkr. 1683, † 1697.

2) Den fjerde *Hezechiel L.*, rådman i Raumo. Om hans afkomlingar längre fram. Angående slägtskapen med nedanstående har icke nogare forskats; de äro upptagna med de knapphändiga data, som tillfälligtvis påträffats.

a) *Jacobus L.*, kapl. i Mietois f. 1716, konfirmerad 1722, † 1749, gift med Christina Stenius, f. 1685; de hade dottern:

b) *Margar. L.*, f. 1725, † 1813, gift m. Joh. Homeen, kapl. i Kiukkais (f. 1722, stud. 1740, ordin. 1746, sockneadj. 1754, kpl. 1768, † 1769); dessa hade tre barn. —

Jacobus L., sockneadj. i Nousis 1750, kapl. i Wehmo 1754, † 1763.

Christina L., f. 1714, † 1789, g. m. Joh. Samblerus, kpl. i Nykyrka (f. 1714, † 1789,*) sockneadj. 1751, kpl. 1774).

En gammal fröken Leistenius lefde i Bjerno ännu på 1830-talet på Tiippilä under Öfver-Mälkkilä gård, då tillhörig enke-öfverstinnan Hästesko; hon † ogift; kanske var hon dotter till den nämnde Carl Gust. L.; traditionen lär gjort henne till dotter af Jac. L. kpl. i Mietois, nämnd här ofvan, men åldern vill ej tillåta detta.

*) Obs. likheten i födelse- och dödsår med hustrun; kanske fel i anteckning i Strandbergs Åbo stifts herdaminne.

När vi gå ett steg tillbaka i tiden, finna vi den släktlinie af Leistenius, som hör till vår närmare uppgift.*) Också i sednare häften af 1600-talet fanns i Raumo en rådman Leistenius, bördig från sagda Leistilä by. Denne var väl den ofvan nämnde Hezechiel; och hans son (3) *Jacobus L.* finnes såsom kaplan i Karkku näst efter Lizelius, hvilken sistnämnde responderat vid prestmötet 1712 och dött under „flykten“. Leistenius efterträdde honom väl redan före kaplanens stationerande 1716 vid det 1683 inrättade Suoniemi kapell af samma socken, der Leistenius 1719 konstituerades och 1722 „konfirmerades“. Folktraditionen vet nemligen, att han innan flyttningen till kapellet en tid nödgades å moderkyrkans mellantak ligga gömd för ryssarne under det s. k. stora ryska väldet, för att icke bli tvungen att emottaga en uppördsmans beställning eller i annat fall misshandlas. — En annan antydning i nämnda bok (från omkr. 1820 af samma person, hvilken redan par decennier af 1700-talet bodde vid Karkku kyrka och kunde ha sina notiser från samtidigt med händelserna lefvande personer) vet, att på kyrkaus mellantak länge funnits halm, då begagnad till läger af L., till hvilken i hemlighet hemtats mat. Muntlig tradition uppger: ända till kyrkoreparationen under kh. G. Wegelius (kh. här 1734—1746). Det förtäljes ock, att L. i saknad af båt simmat undan ryssarne en fjerdedels mil mellan Karkku kyrka och Salo (en stor ö i Kulovesi, hvars gårdar bilda den s. k. Salokunta). — Suoniemi kaplansbol Laurila synes vara en del af Heikkilä hemman i Ruolahti by (och utgör $\frac{2}{3}$ mantal). I

*) Hufvudkällan angående presterne i Suoniemi af släkten Leistenius är en handskrifven bok anteckningar angående sagde kapell af C. H. Asp, och tillhör den dervarande kyrkoarkiv.

början bodde L. här i pörtet tillsamman med sina drän-
gar af brist på andra rum. Prestbolet är beläget $\frac{1}{2}$
mil från kapellkyrkan, som först var bygd på en hög
backhympe i Suoniemi by. Den nedbrann af åskeld
midsommardagen 1799.

Denne Jacobus L. dog 1754 och var gift med
Sofia Thuronius, dotter till kyrkoherden i Kangasala
Abrah. T., och syster till sedermera kyrkoherden der-
sammastädes El. Enckells hustru Catharina och kyr-
koherdens i Karkku (förut kaplan derstädes) Joh.
Enckells hustru Margareta. Jacobus L. var en för
sin tid ganska bildad man, och efterlemnade en då
ovanligt stor boksamling, bestående mest af böcker å
tyska och latin, af hvilka åtskilliga hade ett ganska
tidigt tryckår, och ha dessa af sonsonen, kaplanen (5) Jac.
Gabr. L. (d. ä.) blifvit efter Åbo brand förärade till
universitetsbiblioteket i Helsingfors. J. L. utmärkte sig
som en mycket nitisk och driftig man. Angående ti-
dens händelser samt rörande socknen säges efter ho-
nom finnas mångfaldiga anteckningar. Dessa torde ej
bevarats; ty om äfven sonsonsonen (6) Jac. Gabr. L. d. y.
skänkt till universitetsbiblioteket de sedermera af bib-
liotekarien dr S. Elmgren i Historiallinen Arkisto,
IV, 1878 publicerade anteckningar af C. G. Leiste-
nius och C. Leijstén (1728—1807), så är detta något
annat.

Äfven egde den gamle L. mycken händighet, och
man skall ha ett ganska stort och snyggt trädsnitt
förfärdigadt af honom. Han efterlemnade tre söner
och tre döttrar, kanhända deribland någon af förut
uppgifna slägtmedlemmar; en son skall rest till Ame-
rika och ej vidare låtit höra af sig; en lär vistats på
Storminiemi (militie-boställe) i Ruovesi. troligen ogift
(enligt gammalt bref från en syster, hvaruti begäres

af fadren (?) penningar till något boduppköp under tiderna före Tammerfors stads grundläggning.

En af sönerne, (4) *Jacob Jacobsson* L. var född $24/1$ 1713 (enl. C. H. Asps anteckning i den nämnda historieboken i Suoniemi kyrkoarkiv, ej 1712, såsom Strandberg i Åbo stifts herdaminne säger), besökte Björneborgs skola, blef student i Åbo 1734, satakund., (en stark karl), ordinerad till fadrens adjunkt 1741, kaplan i Suoniemi efter fadren 1754; † $20/6$ 1803, begrafven $16/10$ s. år, d. v. s. den dag, som kapellets nya kyrka invigdes, till hvilket tillfälle, under svår östlig storm, en stor myckenhet folk med lifsfara samlats. Han var gift med Kristina Wegelius (enl. locket på den ännu förefintliga kistan till hennes utstyre, ej Catharina, som Strandberg uppger), † $4/5$ 1802 i en ålder af 71 år), äldsta dotter till kyrkoherden i Karkku Gabr. W. och hans hustru, f. Thuronius, sondotter till den äldre af de båda stamfäderna för släkten Wegelius, neml. till den för religiös förföljelse utsatte. Af detta äktenskap framgingo tre döttrar samt en son, uppkallad både med fadrens och morfadrens namn. Såsom prof af sedernas enkelhet i huset må nämnas att denne son, kaplanen Jac. L. d. y. (Jac:son), ehuru han aldrig nyttjade häst eller båt till kyrkan, dit han från bostället hade en half mil, dock under sin långa lifstid icke egt flera än ett enda par stöflar, eljes s. k. pjeks-skoplagg, i Savolaks kallade: „lapikkaat“, och att han blott en enda gång (och det på friherrliga Mellinska godset Kulju) druckit kaffe, samt sedan aldrig tagit sådant i sin mun. I hemmet taltes finska; L. var mycket färdig. Såsom exempel derpå och på den hängifna slätkärleken i godmodig enkelhet följande. Sonen hade såsom adjunkt åt fadren i den lilla lägenheten nog knappt, och fick utsigt på mera

inbringande plats, men fadren frågade honom: „jätäkös minua? Jaakko!“ — svar: „En“; om saken taltes intet vidare och det blef vid det gamla; — då en af socknens prester gifte sig, sade Jac. Leistenii hustru till honom: „köyhän flikan A.(spi) sai, mutta köyhä minäkin olin“. — „Lehmä sinulla oli“, genmälde han (ur släggtrationen). Döttrarne voro:

1) Christina, g. landmätaren Indrén i Tyrvis; detta par hade två döttrar, af hvilka den förra dog ung, ogift, den sednare var gift med hemmansegaren Brander i Karkku (någon tid på Wira); denne förföll, och hon flyttade till sin moder; paret var barnlöst. Man trodde, att skalden Gabr. L. och hans syster skulle ärfva henne, men deraf blef intet. I berättelsen „En dyr knäpp“, intagen i Wiborqs tidning 1854, skall någon händelse, som ansetts gifvit anledning till denna utgång, hafva blifvit af honom, tidningens redaktör, uppstofferad.

2) Catharina, gift med sin fars adjunkt Lundbäck och † i Wesilahti; desse hade en son och två döttrar, af hvilka den äldre a), Gustafva var gift med kaplanen P. Carlsson i Wesilaks och hade en son, † ung; samt en dotter Selma, förlofvad med sedermera jurisadjunkten Edv. Florin, och † ung i tyfus, samt b) Agata Lovisa, som var gift med slutligen kaplanen i Birkkala Joh. Pet. Leander (skalden Gabr. L:ii förste lärare). Herrskapet Leander hade 3 barn: en son, † som handelsbetjent i Tammerfors, en dotter Augusta Sofia, g. med tingsvärden å Koljas i Karkku, Gust. Andell, samt en annan, yngre dotter g. med inspektoren å Kauniais Henr. Johanson (det sistnämnda paret är barnlöst).

3) Maria, g. med Ahlqvist, torpare under Jaamala rusthåll i Tyrvis; denna släggrens förhållanden

obekanta; måhända var det hon, åt hvilken brodern skall afstått någon sin arfslott i samma Jaamala.

Den yngre Jac. Leistenii son var (5) *Jacob Gabriel* (d. ä.). Också denna efterträdde sin far såsom den tredje kaplanen af samma släkt i omedelbar följd af nedstigande led och embetssuccession efter hvarandra. Sagde Jac. Gabr., f. $\frac{4}{3}$ 1766, besökte samtidigt med sin släkting, sedermera häradshöfdingen Wegelius å Kauniaais (de voro barn till sysslingar) Björneborgs skola. L. hade lätt att lära, den andre svårt, men släktingshjelpen var nära till hands på pojkmånér. Jac. G. ville först bli skeppsbyggmästare, föräldrarna deremot önskade, att han skulle bli prest; han lydde. Sedan han genomgått Björneborgs skola blef han stud. 1784, prestvigd 1791 till nådårspredikant i Kankaanpää; 1793 adjunkt åt prosten Tolpo i Birkkala; 1794 åt sin fader; 1804 kaplan i Suoniemi efter densamme; under kyrkoh., mag. Gust. Asps sjuklighet haft ifrån $\frac{19}{3}$ 1817 till omkr. 1828 pastoralvården i socknen; † $\frac{15}{12}$ 1839. Han var gift 1) $\frac{15}{1}$ 1800 med *Ulrika Helena Inberg*, f. $\frac{8}{7}$ 1777, dotter till en handlande i Björneborg Erik L., hvilken sedan mottog och bebodde ärfd lägenhet i Hvittisbofjärd, der släkten Inberg från långa tider tillbaka haft mycket vidsträckta jordbesittningar, och hvilken var gift med kaplanen Elfving i Uleåborg dotter Cathar. Elisab. E. Till följd af iråkad meddellöshet blefvo Inbergs barn skingrade. Ulr. Hel. Inberg var kusin och barndoms lekkamrat med sedermera hofapotekaren i Petersburg, hofrådet Bernh. Er. Inberg, hvilken framlefde sina sista år ogift å Horsbäck nära Ekenäs och donerade bland annat till denna stads kyrka en orgel med sitt derå anbragta porträtt samt ett kapital till förbättrande af stadens 2 äldste elem. lärarens löner. I Leistenii första äkten-

skap föddes sex barn; vid hustruns död $\frac{6}{4}$ 1821 kvarlefade en dotter (6 a) *Augusta Karolina*, f. $\frac{4}{10}$ 1812, † sönd. $\frac{11}{4}$ 1886, kl. 4.35' e. m., efter en 22 dygns häftig lungkatarrh, och det yngsta barnet, sonen (6 b.) *Jakob Gabriel* (d. y.), född i Suoniemi $\frac{15}{4}$ 1821, några timmar före modrens död. Denne hade länge vistats hos prosten Jos. Mollin i Karkku (förut skollärare i Wasa, Uleåborg och Björneborg) och hans fru, f. Westzynthius. Från detta hus blef hon gift, och det vänskapliga förhållandet mellan familjerna M. och L. fortför.

2:a gången förmäld blef kaplanen J. G. L. d. ä. $\frac{9}{3}$ 1823 med fröken Gustava Catharina Blåfjeld, f. $\frac{25}{9}$ 1786, † enka å Wira i Karkku $\frac{29}{5}$ 1852. Hon var dotter till afidne fänriken Er. Adam B. på Kinttula i Birkkala och hans maka Hel. Jul. Witting; hade 13 år vistats såsom hushållsbiträde hos sin kusin enkefriherrinnan Eva Christ. Mellin, f. Bromansköld (ej introduc.) å Kulju gård på norra stranden af Kulovesi, midt emot det på ungef. $\frac{1}{4}$ mils afstånd inom Ruolahti by å södra sidan belägna kaplansbolet i Suoniemi. På det förra stället vårdade hon mågens, öfv.löjtn. Blåfjelds barn. Leistenius hade inga ättlingar i detta sednare äktenskap.

Han var en enkel, redbar, anspråkslös, vid hembygd och hemförsamling fästad man, af godmodigt, ömsint lynne, varm för natur och människor, en härdig och kunnig slöjdare, skicklig snickare; sysslade jemte första hustrun med vaccinerings. Hans mycket känslamma sinnesart visade sig i hemlif och sätt att uppfostra. Han fick gulsot af sorg öfver sin första hustrus frånfalle. Efter sina egna ord sörjde han en affiden nioårig son „ogudaktigt“, och hade, sedan han fått ättlingar, en gång varit „några timmar barnlös“, emedan just så lång tid efter den sist affidnes frånfalle ett barn föd-

des. Hans första hustru (U. H. Inberg), skaldens, den yngre J. G. Leistenii, moder var gladlynt, liflig, af djup känsla, flink i tal och svar, med öppen blick särskildt för det löjlige, satiriskt qvick, — såsom man sade: „till kropp och själ sin sons (Jac. Gabr.) urbild“. De poetiska anlagen hos denne voro kanske nedärfda från hans mormoder, f. Elfving, systerdotter till „poëta regius“ Gust. Lithou, „signifer“, som på latinsk hexameter besjög Carl XII:s bedrifter), hon hade ofta blifvit af vänner anmodad att skrifva versifierade gratulationer och dyl.

Det måste antingen vara hos den Leisteniska släkten i Suoniemi ett drag af oegennyttigt fasthållande vid hembygd och dess förhållanden, t. o. m. af de ofördelaktiga, eller också någonting särdeles tilldragande i denna landsort, dess natur m. m., då man ser, att sagda släkt inom en klass — den obemedlade tjänstemansklassen, — som eljes hör till de flyttbara människoelementerna, troget i fyra generationer håller fast vid en fattig torfva. I detta fall torde dock motiverna från båda sidor verka, ty, utom de konservativa allmogeslägterna, fortplantar sig, såsom fastbunden vid denna trakt äfven mer än en ståndspersonssläkt, exempelvis den friherrliga Mellinska, en gren af den Wegelius'ska o. s. v. Vi ha ingen den ringaste anledning att antaga, att Leistenierna skulle varit oförmögne att ha framgång annorstädes än — på grund af konsiderationer — i hemtrakten, tvärtom veta vi, att de egt godt förtroende, haft uppdrag i anledning deraf, varit inom sin anspråkslösa omgifning praktiskt dugliga personer, som åtnjutit allmän aktning. —

Karkku socken ligger i en del af Satakunta, som ofta i dagligt tal går under namn af Tavastland och hör till vestra Finlands naturskönaste trakter. Den

resande, som kommer hitåt från Åbo-sidan, påträffar vackert landskap först, der Wammaskoski invid Tyrvis nya kyrka infaller i Liekkovesi, men sedan fortsättas de vackra nejderna genom Tyrvis och Karkku socknar, samt vidare norrut genom Mouhijärvi och Tavastkyrö till Ikalis, österut återigen genom Suoniemi kapell. Birkkala, Tammerfors o. s. v. Detta Suoniemi omkring Kulovesi, dit Nokianvirta genom Emäkoski, och Kyrö-sjöarna genom Siuru-fors infalla, är visst ett af de vackraste inlandsparter i vestra delen af Suomi. En berömd svensk målare (profess. A. Malmström) som genomrest både sydliga, östliga, nordliga och vestliga delar af vårt land och sist från utflykter i Wirdois, Ruovesi, öfver Näsijärvi, Tavastehus-trakten och Birkkala kommit hit, yttrade sig knappt skådat en vackrare bit af Finland, än i sommarns aftonbelysning (från Korvola-sidan i Birkkala) Kulovesi mellan Kulju och Kauniais i norr, Haapaniemi och Ruolaks i söder, med Salmi-höjderna och Pirunvuori i fonden. Det är denna jordlapp, der Leisteniska släkten i snart 200 år lärt sig att älska sitt land och sin anspråklösa lott, samt antingen icke lemnat orten eller längtat dit igen — — „säg: kan man dö för detta land!“

Detta mycket kuperade, stenbundna, skog- och sjörika område, med ryggstöd — om jag så får säga — af Totkijärvis ödemarker, hade blifvit afskildt såsom kapell från Karkku moderkyrko-församling, som är en del af det fordna, vidsträckta Sastamala (icke Sastmola, som på finska heter Meri-Karvia), en af de äldsta socknar i denna del af landet, om hvars ålder och indelning ännu, såsom man hoppas „i statsarkivet förhandvarande urkunder veta mera, ehuru hittills offentliggjorda veta föga, och en, sannolikt af landtmätare hopbragt och i slutet af 1700-talet i Karkku

kyrka deponerad, upplysande kollektion af ego-handlingar, åtminstone ända från 1400-talet, ännu 1851 förefanns och då förvarad å prestgården påögnades och ordnades, sedan spårlöst försvunnit ur dåvarande kyrkoherdens bo, eller der förstörts.

Jakob Gabriel L. d. y., den diktande sångaren, föddes under fadrens äldre dagar, såsom sagdt, i Suoniemi 15 april 1821, och blef moderlös vid några timmars ålder. Utom det att fadren nu på sätt och vis skulle vara både fader och moder, så öfvertogs modervården af en aktningvärd och begåfvad, vek och eftergifven, ogift moster, Maria Gustafva Inberg, som i detta hem betecknades med smeknamnet „Muttu“, och till hvilken gossen med särdeles kärlek och tillgifvenhet slöt sig. Hon hade i sina yngre år vistats i en sin morbroders, rådman Elfving's hus i Uleåborg och egde ett särdeles starkt minne, hvori hon hade bevarat flere af de berättelser, som sedan lästs förtäljda af Sara Wacklin, dessutom äfven sånger och visor från Österbotten. Från en längre vistelse i Stockholm ihågkom hon en annan skatt af sånger, hvarföre, och då både hon och fadren till den unge *Gabriel*, Gabbus (så nämndes gossen), sjelfva skola hopsatt sagor, nu omkring den unge i hans barnår sång och saga vexlade, hvilket, enligt hans egen åsigt, mycket bidrog till utveckling af diktande anlag hos honom. I sådan händelse verkade detta ock i samma riktning hos hans åtta år äldre syster, som tidigare än han röjde fallenhet derför. Modren hade ej diktat, men varit en begåfvad husmor, som gerna sysslade med läsning. Utom det att begåfningen, såsom förut antydt, kunde vara ärfd egentligen från möderneslägten (den litterära, under sommaren 1884 i Stockholm aflidna, pseudonymen Alba Ödegård var en syssling till

dessas Leisteniska barn), d. ä. enkeborgmästarinnan Cederman från Torneå, likasom ock det lifligt rörliga lynnet, skämtsamheten ock qvickheten; så kunde så väl det ena som det andra befordrats af tonen i de visserligen fåtaliga, ej dagligt begagnade, men humana, vittra och hyfsade, dock konslösa sällskapskretsar, som, utom allmogeomgifningen, stodo till buds. Häradshöfdingen, slutligen hofrättsrådet, friherre Karl Reinh. Mellin på Kulju, granne och bekant från sina tidigaste år till fadren, hvars discipel han ock delvis varit, var en särdeles gästfri, välmenande, qvick och munter person; dennes fordne informator, mentor, sedan svåger, hofrättsrådet i Wasa Karl Henr. Asp, var liksom J. G. Leistenius d. ä., prestson från socknen samt gammal bekant och vän till honom, hade ordet i sin makt, var beläst, vitter och qvick; friherrinnan Mellins kusin, den på sin tid såsom skämtsam vitterlekerska kända Carolina Fredr. Stjernvall (af Linnäs-grenen) vistades på Kulju, derefter, såsom gift med dåvar. länsmanen, löjtn. Ekholm, på Toijala i samma socken och hörde till de närmaste umgängena. Det är äfven både det skämtsamt satiriska och det vemodiga elementet, som tillhörde deras tidsriktning och, åtminstone Asps, kanske äfven C. F. Stjernvalls diktning, hvilka gingo igen i Gabr. Leistenii versifierade alster.

I det från den större samfärdseln afskildt å Kulo-
lovesis södra strand belägna, enkla, tarfliga hemmet
uppvexte under faders och mosters, samt sednare under
stjufmoders vård den unge Gabr. L. med sin äldre
syster såsom närmaste lekkamrat. Riktigt jemn-
åriga lekkamrater hade han inga, ej ens bland bond-
gossarne i byn och likväl kände han sig utan sällskap
lycklig och rik, som barn pläga. Mest sällskap hade

han haft af tre små bondflickor i Ruolaks; en af dem räddade vid ett tillfälle hans lif, genom att dra upp honom från en lergrop, i hvilken han fallit. Förhållandet i hemmet var ömt och så oförbehållsamt, att fadren nära nog liknar en äldre broder och kamrat. Kanhända deraf framkallades hos den liflige gossen en själfständighet, som, när den under pojkåren ute i lifvet stötte emot, föranledde önskingar och handlingar, hvilka antyda en nog stor barnslig frihet och ombytlighet. Hos grannherrsskapet, det hjertliga och gästvänliga Mellinska, omhuldades icke allenast den gamla grann- och vän-, slutligen slägtfamiljen Leistenius i allmänhet, utan af dessa barnkära, men barnlösa makar å Kulju uppmärksammades också särskildt barnen. Friherrinnan, D. C. Fredrique M., dotter till landshöfdingen i Nylands och Tavastehus län Stjernvall, hade nära samtidigt med G. Leistenii födelse blifvit gift och hitflyttat. Han var hennes silfverbröllops sångare, kunde ej mera stämma sin lyra på hennes graf, ty han afsömnade par månader före henne. Hjertligt, okonstladt och gladt, uppsluppet lynne gjorde sig gällande i dessa kretsar. Eljes lefde de unga upp hemma tillsammans med den vackra naturen i den landtliga omgifningens trifsamma enkla förhållanden.

Sina tidigaste lärospån för fremmande lärare gjorde Gabr. L. vid omkring tio års ålder hos kaplansadjunkten i Totkijärvi, den beslägtade prestmannen Joh. Pet. Leander, hemma från Tavastehus. I dennes afsides belägna hem trufdes han väl, dertill bidrog mycket den vänlige lärarens godhet. Efter omkring ett års dervaro flyttades gossen till en ungefär lika aflägsen bygd, neml. Hieta rusthåll i Karkku (då innehafd af en allmogeman), hvarest läraren, sockneadjunkten Snecks adjunkt Linderos, en originell per-

sonlighet, bodde. Här tillbragte Gabr. L. någon läsetermin, tills han inskrefs i Björneborgs trivialskola i början af 1833, der han ansåg sig ha en sträng lärare (troligen collega inferior L. J. Malmsten och då otvifvelaktigt enligt riktig uppfattning hos gossen). I anledning häraf förmanade fadren sin son till tålmod och ursäktade möjlig retsamhet och stränghet hos läraren såsom föranledd af många och tråkiga disciplinar. Sändning från hemmen af matvaror: bröd, smör, ost, palfvadt kött, mjöl, malt, gryn och andra förnödenheter till skolquartern i städerna, brefskickningar genom resande bud och m. dyl. praktiserades såsom dels nödvändigheten, dels seden då var och i många fall ännu är. Råheten i Björneborg, äfven under yttre hyfsning, särskildt då för tiden i dess skola, föreföll G. L. motbjudande; kamraterne der betecknade honom såsom „förnäm“, derför att han ej var van vid pojkgrofheter, utan hade ett, visserligen otvunget men städadt skick. Obelåtenhet i anledning häraf bidrog till, att den godhertade fadren efter två terminer gaf sitt samtycke till hans förflyttning till Åbo skola. Rektor der var Joh. Henr. Mollin, son till förre kyrkoherden i Karkku, tillika en gammal bekant; i Mollins föräldrars hus hade gossen G. L:s egen mor lefvat som fosterdotter. Gamla prostinnan M. bodde nu på Tuomisto i Karkku, hvilket hon bebyggt och ordnat med kaplanen J. G. Leistenii hjelp. I Åbo valde Mollin en gång (1835) åt G. L. en äldre stadgad böningskamrat, J. W. Blom från Raumo († såsom högt aktad kaplan i sin hemstad) och de lära betalat 4 rdrs månadtligen tillsamman; der bodde han ock en tid hos öfverstelöjtnantskan Blåfeld, syster till friherre Mellin å Kulju och dessutom kusindotter till gamle Leistenii dåvarande (sednare) hustru, men han tyckes

ej trivvats rätt väl; en tid hos en madam Östman 1838; kanske ock hos någon annan, — såsom hos enkeborgmästarinnan Renvall; åtminstone åtnjöt han någon handledning af en bland hennes äldre söner. Flyttning inträffade någon gång på eget beväg och under terminen.

Några bref från fadren till sin „poju“, „Gabbus“, bevaras ännu. Genom dem af vårterminen 1833 till Björneborg erfar man, att ledsamheten hos den sistnämnde något haft sin öfvergång; vänliga råd och varningar gifvas; „Muttus“ helsa är mycket i nedgående; friherrinnan Mellins välvilja prisas; uppmanas att skriva till henne; penningar skulle skickas från hemmet mera, men den „lede Matts har plundrat mig“; unnas „namu-namu“ åt sonen; „Azor, din katt, ditt svarta lam samt mammans Måns må väl“; helsning till rektorn (gamle Johnsson) och „din egen magister“.

I Åbo skola inskrefs Gabr. L. i öfre afdelningen af öfre kollegans klass 8 febr. 1834 och i skolanteckningarna säges, att han då läst Lindbloms katekes, Strelings latinska grammatik till syntaxis ornata, Rosenmüllers religionshistorie, 90 ss. i Gedickes latinska läsebok, gjort början med Langes grekiska grammatik och aritmetik. Åbo lycei matrikel uppger, att Gabr. L. 2 mars 1838 afgått från skolans konrektorsklass: „har ådagalagt flit uti sina studier och sedighet i uppförande“ samt „äger goda anlag af naturen“. Betyget gafs af t. f. rektor C. R. Forsman, som efterträdt G. L:s faderlige vän Mollin. Han kom nu på Liljedahls apotek i Åbo.

Af några hemtrefliga, skämtsamma bref från fadren under 1834—38 ser man vidare i sak: första våren afled läraren (mag. Joh. Abr. Jung); 1835 har Gabr. en fiol, olackerad (han lär blifvit föga musiker

derpå, men sednare på guitarr); friherrinnan Mellin skickar penningar; — 27 maj 1836 dör (af vattensot) moster Maria: en anteckning med barnslig stil på brefvet antyder, att underrättelsen varit påkostande; — 19 juli 1838: fadren trodde nog, att sonen skulle ledsna vid apoteks-banan; den juridiska och kanslivägen samt prestbanan tecknas; från de förra afrådes, den sistnämnda tillrådes ifrigt och innerligt, derföre borde sonen sträfva till gymnasium.

Såsom antydt, skall G. ej funnit sig rätt väl i ett och annat kvarter, ej heller alltid funnits rätt treffig. Felet kan varit ömsesidigt: man passade ej rätt för hvarandra. Lifligheten, det lätta lynnet och en vaknande sjelfbestämmelsehåg hade väl i pojksamqvämet också blifvit pojkaktigt och litet ostyrigt; arbetet gjordes ej illa med rätt god fattningsgåfva, men ej heller särskildt utmärkt. Fadren ogillade en gång ombyte af kvarter; men gossen ville också byta om verksamhet och påtänkt lefnadsuppgift. Han hade ej heller lust för presterlig verksamhet, utan planerade hit och dit. Fadren framhöll, såsom antyddes, prestvägens företräde i ekonomiskt afseende framom kanslivägens vid länestyrelsen, samt framom den juridiska och advokatbanans. Således ej just enligt fadrens önskan hade Gabr. gifvit sig in vid apotek, men fann sig ej länge väl der, skilde sig efter några månader; befann sig om hösten 1838 ännu i Åbo, och nu eller något sednare hade han för afsigt att blifva krigare, kanske ingå vid finska sjöekipaget; traditionen vill veta, att någon ättefader i hans möderneslägt varit amiral eller dylikt; detta skulle gifvit ett uppslag, Gabr. L:s låga vext lär väckt betänklighet mot hans antagande och deraf blef intet varaktigt; redan 1834 var gossen sjelf obelåten med sin kroppsliga litenhet, tröstades deröfver af fadren.

Om våren 1839 är G. i Tammerfors, läser för dåvarande stadspredikanten, mag. Jos. Grönberg (nu prost i Messuby), intresserar sig för romanläsning och att lära sig guitarr-spel, men har ej utsigt att kunna lägga sig till eget instrument, vill må godt efter sina omständigheter och reqvirerar därför ett och annat i matväg efter sin smak från hemmet; har fått pengar från Heldt i Åbo. Gabr:s en moster, fröken Marg. Sof. Inberg hade skött hushållet hos det tråkiga kanslirådet J. F. Wallenius i Åbo, affidit och lemnat till den s. k. sterbhuskamreraren Heldts förvaltning sin lilla förmögenhet i pengar för Gabr. L:ii räkning (systemen ärfde kläder; sådana skaffade hon sig eljes genom eget arbete), att utbetalas vid hans myndighetsålder, men genom öfverenskommelse hade H. gått in på tidigare, af behovet påkallade utbetalningar, deraf möjlighet att bekosta privat undervisning. — Smått kurtis: „O! gloria magna, si eam ad uxorem accepissem“ (dagb.): lär gälla en yngre kamrats syster.

Hösten 1839 finna vi G. L. i Tavastehus skola; han röntte ett mycket godt bemötande i apotekaren Bjuggs hus, der han hade ledningen af en mindre treflig skolelevs hemstudier.

I några almanacksanteckningar heter det: dec. „10 om natten blef jag hastigt uppväckt af apotekar Bjugg, som sade att elden var lös hos Schulzen, jag steg upp, klädde på mig och gick till Schulzen för att berga hvad jag kunde. I det samma small det till, när krutet brann af. Jag skyndade ut på torget, där det berättades att Bjugg var sårad och låg på residencet; jag skyndade upp dit och såg secreteraren Brusin, som låg liflös på golfvet med sönderkrossadt ansigte. I detsamma kommo de uppbärande med min vän Rydman, som äfven var liflös. — Om fredagen

den 13 reste jag från Tavastehus samt anlände om aftonen till Tammerfors. 14 träffade jag doctor Ringbom, som sade att Pappa var krasslig. Samma dag kom jag hem samt träffade min goda pappa kämpande med döden. 15 (Söndagen) afsomnade min älskade Pappa kl. 2 e. m. Med största lugn afled han. Jag hoppas att träffa honom där alla sorger äro slut.“ — Sonen hade mycket oroats af fadrens sjukdom. Den gamle hade eljes varit frisk nog; för ålderdoms skuld hade han de senare åren haft adjunkt; sjukdomen tycktes fram på hösten nästan vara öfverstånden, men tog den vändning, som nämnts.

Sedan G. L. valedicerat Tavastehus skola, inskrefs han den 16 juni 1840 vid Åbo gymnasium, och första gången, jag såg honom, var vid höstmarknaden 1840, efter det jag nyss förut valedicerat sist-sagda läroverk. Han var då en liten, rörlig figur, som af kamraterne tycktes betraktas såsom smått upptagsmakare, men för tillfället ej just var vid humör. Samma höst var G. L. (enligt hans egna bref) sängliggande sjuk två veckor, hade spottat blod tre gånger, använt 30 rub. (b. ass.) till medicin, måstat uttaga från sparbanken (af arvet efter mostren), emedan medicin på läroverkets bekostnad ej gifvits honom; han vill afstå åt systren, hvad han får, när han „i vinter reser på socknen“ (han besökte efter sin första predikan allmogen, enligt dess önskan, fick något penningar, mycket lin, hvaraf systemen ombesörjde kläder åt honom); hoppas få något litet stipendium samt till våren kondition. Familjen hade förunnats två extra nådar (således till $\frac{1}{5}$ 1843); omständigheterna voro knappa. Ett bref från G. L. af $\frac{18}{11}$ 1840 beskriver tillgången vid den sedvanliga profskrifningen i ryska vid terminens slut: „det gick prägtigt till precis så-

som det går till på Tammerfors marknadsplats, ty den ena sjöng, den andra skrattade, somliga sutto i skjortärmarna och skrefvo. Under allt detta satt pastor W. försvarligen skottad på sin stol och upprepade emellanåt „nå gode Herrar“. — Längre trufdes G. L. icke vid gymnasium; han skilde sig derifrån ^{27/3} 1841 „med testimonium vitae om försvarlig flit samt sedigt och anständigt uppförande“.

Nu läste han åter privat i Tammerfors; denna gång för att förbereda sig till studentexamen. Det skedde för den gladlynte rektorn vid lägre elem. skolan, dåvarande filos. kandid. Fredr. Ferd. v. Pfaler. Studierna bedrefvos flitigt tillsammans med lärarens en broder, den trägne C. C. v. Pf., som äfven skilt sig från Åbo gymnasium (och dog som medic. kandid. några år sednare).

Från Tammerfors skrifer L., 19 okt., till systren en lång, delvis allvarlig, delvis skämtsam epistel om hvarjehanda från deras hvardagslif. På tal om ett besök hos sin fordne lärare (nu mera prosten i Mes-suby, mag. Grönberg) yttrar han, och vi böra derved ihågkomma både tiden och L:s utvecklingsgrad: „Namnet Pietist i den bemärkelse det vanligen brukas, tyckes Grönberg ej förtjena (kanske ej heller andra lika tänkande) ty jag har åtminstone ej funnit att han på något sätt är svärmodig och fantastisk, utan tvärtom tyckes hans ansigte förråda ett stort inneboende lugn, likasom han för öfrigt i sitt sätt att vara är sådan, jag tror att en verklig Christen borde vara. Ty hurudana äro i allmänhet vår tids såkallade Christna, jo de lefva just så som det ej skulle finnas någon Gud och evighet. Vare huru som hälst så är jag öfvertygad derom att de så fasligt utskrikna Pietisterna i hufvudsaken hafva ganska rätt, (kanske just någon i

små saker kan hafva en litet förvänd tanke) ty den som med liten uppmärksamhet läser bara ett blad af Nya Test:s skrifter och tillika känner deras sats, den måste medgifva, att den lära de förkunna är Christi och Apostlarnes från punct till pricka“. — Om en egendomlig visit säger han: „fast intet är jag så faseligen visitsjuk heller“. — „Nu borde jag äfven berömma dig såsom du fordrar, men hvar skall jag börja, huru sluta för att värdigt kunna låfsjunga min arbetsamma, hushållsagtiga, bestyrssamma, störsamlände, gårdsläpande, gårdande, ved huggande, stampande, murande, bryggande, bakande, bränvinsbrännande, siktande, malande, gryngörande, väfvande, sjungande syster. O! jag borde vara en Cicero för att kunna hålla ett tal för dig, men nu får du vara nöjd med att jag säger: „du är en förståndig och god flicka“, sagdt utan skämt“.

I novemb. besökte L. ett bröllop, men hade föga treffigt, emedan han ej kan dansa „och det är det odrägligaste att se på när andra svänga sig“. (Kanske hade anspråken ändrats, ty vintern 1839 hade han enl. egen uppgift på klubben dansat „tappert“, och sommarn derefter på landet). I äldre herrars sällskap högst otrefligt, ty de spela kort. „Läst om dagarna ifrigt, fantiserat en del af natten och sofvit bort sednare delen till kl. 6 om morgonen; — — ibland tar jag gitarren från väggen och anslår några accorder så att själen skulle dansa i dig om du hörde dem; men ser du det består ej åt dig, utan du får vara nöjd om någon syrta af nåd och barmhertighet sätter sig i kakelugnsknoten och stämmer upp en sång för dig. — — Nu skall jag öfverlemnna mig åt hvilans och drömmars, som kanske förflytta mig i framtiden, såsom det oftast förut händt mig, då jag emellanåt låtsat

hafva mitt eget hem etc. samt varit mycket lycklig; ibland åter högst olycklig; jag drömde t. ex. för någon tid sedan att jag var gift (skratta nu) med N. N. men bodde i en faseligen eländig koja, och hon var alldeles blek och eländig samt gjorde mig de största förebråelser för att jag störtat henne i sådant elände. Jag vaknade med ångest och var glad att det var en dröm. Precist samma dröm har jag haft förr. Detta är en barnslighet att skriva om, men — —“; — om berättigandet eller icke berättigandet att jemföra sömnen och döden. — Tanke på att i jul få predika i moderkyrkan, resa „på julstek“ för att erhålla medel att betala Pfaler. Möjligen julfrände på Kulju.

I slutet af maj 1842 reser L. med bröderne Pfaler från Tammerfors till Ruolahti.

Studentexamen togs, på grund af Pfalers privatbetyg $\frac{6}{12}$ 1842 med laudatur och 23 röster.

Leistenius studerade nu i början för att bli prest, skref pro seminario theologico svenska med vitsordet approbatur; men också hågen och afsigten att tillika bli magister vaknade, hvarför skrifprof pro exercitio aflades; det gillades med approb. 8 dec. 1843, hvilket prof äfven gälde såsom latinskt scriptum pro semin. Svårigheten, att, sedan fadren var död och nådåren förbi, det tarfliga hemmet, m. andra ord: stjufmodren och systren, skulle kunna vid universitetet bekosta den till myndig ålder hunne ynglingens studier, gjorde det nödvändigt, att se sig om efter andra underhållsmedel. Filosofisk stipendiatexamen kunde i bästa fall ge blott otillräckligt understöd och tog dessförinnan mycken tid. Genom det vänliga Kulju-herrskapets förmedling fick han akademisk kondition i deras aflägsne släktings, tullförvaltaren i Helsingfors, friherre B. G. Melins hus. Här var han anställd omkr. fem år, från

sommaren 1843 åtminstone tills äldste sonen blef student, sommaren 1848, boende än i staden, än, under sommarferierna på landet, dels på Handois (Mellinskt familjegods) i Akkas, dels på Kopula (militie-boställe i Sjundeå), någon enda gång rest på kort ryck till hemsocknen Karkku.

Lärarebefattningen upptog hans tid ganska strängt. Det gälde att undervisa tre och flere elever: hufvudsakligast två gossar och en flicka, alla på olika utvecklingsstadier. Den äldre sonen beredde han till studentexamen, den yngre till intagning i läroverk och dottren Augusta Wilhelmina, tills hon kom under speciellare qvinlig handledning.

Undervisningsarbetet tog så mycken tid i anspråk (från kl. 9 f. m. till 6 aft.), att för de egna studierna var föga tillfälle; inkomsten kunde någorlunda förslå för löpande utgifter och räntor, men ej till kapitalafbetalningar på studielånen, ej heller till understöd-jande af stjuvmor och syster, som han gerna velat bispringa. Derföre hade L. ock varit betänkt på, att 1845 söka sig en läraretjenst med 105 rb. i lön vid lägre elementarskolan i Tammerfors, nära hemmet, der han med litet större inkomst finge mera tid för egna studier, men hans principal, som ej ville förlora honom, höjde nu, från juli 1845, lönen till 100 rb. s:r, och L. kvarstodnade. Allt eftersom tiden framskred, ökades hos L. hågen att först studera sig till magister, innan han blef prest, derefter sköts prestblifvandet allt mer i bakgrunden: han skulle bli magister, derefter docent (kanske doktor), skollärare och sedan — möjligen prest. Detta berodde väl i främsta rummet af hans ökade klarhet i uppfattningen af sig sjelf, sin håg och sina kvalifikationer, men sammanhängde ock med hans mer och mer ökade bekantskap med

universitetet, Helsingfors och dess förhållanden, hvilka först misshagat honom, kanske mest för den oerfarnes fasthållande vid och gillande endast af det bekanta, samt af en sådans ytliga uppfattning, att H:fors kunde erbjuda nöje endast åt den penningstinne. — L. hade ock börjat med tillfällighetsdiktning i skämtsam stil, och hans glada, vänfasta väsende attraherade och fasthöll människor vid honom. I denna riktning hade han en högst ovanlig och oväntad framgång. Han blef omhuldad icke blott i allt vidare och vidare studentkretsar, utan äfven af akademiska patres, litteratörer o. a., men detta skänkte ej ökad arbetstid, dock visserligen mera sysselsättning och tidspillan. Icke var innehållet i hans sånger öfverlägset anslående, icke formen så mönstergill och afrundad, icke afsjüngos de af den vackraste röst eller med en utmärkt artistisk deklamation: ämnet var smått, eller kanske, kunde man tycka, simpelt behandladt, versen att börja med, knagglig, rösten vanlig till styrka, omfång och böjlighet, något guttural eller nasal, deklamationen utan tillstymmelse till skola, men det var sammanslutningen af innehåll, form och sätt i utförandet, den diktande föredragarens lilla, trinda, af skälmsk glädtighet skinande personlighet ej till förglömmande, som passade till hvarandra och därför genom sin egendomlighet anslog och vann bifall. Med våren i naturen kommo vårkänslor, glädje och lust; främst ungdomen lefver då upp igen. Under våren 1846 uppsteg med studentsång och studentfester Leistenii sol i sin glans. Mer än en gång har den, som skrifer detta och som då bodde nära L., varit för sådana gladare tillfällen, der de skulle träffas eller dit de följdes åt, försedd med papper och blyertspenna för att gå tillhanda, när L. skulle skuffas in i en kammare, att der dikta en ny sång för tillfället,

så t. ex. vid Runebergsfesten 1846 om våren, men — uppriktigt taladt — icke förmådde jag anse detta poetiserande för just annat än en stundens glada lek, för hvilken L. hos sig förenade flere vilkor, än andra. De loford af F. Berndtson, af Z. Topelius, J. J. Nervander, t. o. m. af Runeberg, som förnummos, af innehåll bland annat, att L. öppnat en egen väg för sången i Finland, att han lofvade bli en sjelfständig finsk Bellman o. s. v., fattade jag då mera såsom förblommerade vänliga uttryck under festlig stämning, än såsom strängt bokstaflig sanning i bedömandet.

Begagnande den oss tillgängliga delen af G. L:s korrespondens med sin syster skola vi nu göra oss en omedelbarare bild af hans såväl yttre som inre Leben und Treiben från Helsingfors-tiden, den, under hvilken han egentligast, åtminstone mest uppmärksammas, utvecklades till skald och verkade såsom sådan.

G. L. hade ju blifvit student i slutet af år 1842.

Från Helsingfors skrifver han ²⁵/₂ 1843: „Sedan vi skiljdes i Kuljustranden satt jag på lasset och blickade länge på vårt kära Ruolaks, som jag nu för sista gången lemnade. En tår var på vägen att stjåla sig fram från mitt öga, men jag dämpade den och tröstade mig dermed, att hvad som måste ske, blir ej bättre att grubbla öfver“. — L. bor tillsamman med Pfaler (studentexamenskamraten) och Friberg (den yngste af tre bröder från Tavastkyrö, sist rysk språklärare); finner Helsingfors tråkigt, anser det troligen trefligt för den, som har pengar att kasta bort; njutit mycken välvilja af Joh. Emil Stjernvall, kopist i prokurators-expeditionen (bror till friherrinnan Mellin på Kulju). Om ej kondition fås hos tullförvaltaren bar. Mellin, så fås sådan hos Ekholms på Toijala. Glädes öfver att bli prest; ärnar i terminen skrifva pro

seminario. — Varm kärlek till systemen ger sig ofta luft. Hon hade varit sjuk på våren, — $\frac{3}{5}$ 1843 vet L., att han får kondition hos Mellins; „han kommer således ej hem i sommar, hör jag dig sucka. Nej! min söta vän, så galen är han ej. Hvad skulle han hafva för nöje af att se en gammal stygg Mamma och en ännu tio gånger styggare Syster, hvilka från morgon till qväll marra på honom. Dessutom är han, såsom utnämnd tuktomästare för tvenne Friherrar och blifvande Philosophiae Magister, redan så vid pass bål, att han ej utan skada för sitt anseende kan aflägsna sig från Hufvudstadens granskning längre än dit han hörer: det vill säga till den Friherrliga Mellinska landegendomen, belägen i Akkas socken. Jag tycker mig redan förnimma en liten förändring i mademoiselles ögon, en sådan, som ibland plägar inställa sig då ej allt går efter hennes näsa och fröjdar mig just deråt. Men för att göra pinan kort, så får jag underrätta, det jag gör Mademoiselle den äran att i början på juni månad anlända till Kiurala*), då jag

*) I Karkku, de hemmavarandes första boplatz efter flytningen från Ruolaks vid maj månads början detta år. — Då systren genom släktskap och hjertelag stod L. så nära och utöfvade stort inflytande på honom, måhända äfven i prosastil och slutligen t. o. m. i vers, meddelas, belysande ställningen just denna tid, utdrag ur ett bref från henne till honom. „Ruolax 26 febr. 1843. — Ehuru endast en kort tid skilda, griper jag med begärlighet i pennan, för att lemna dig en glädjande underrättelse; nå hvilken är den, hör jag Dig fråga; jo, att vi nu ha oss rum — och det bakom all ära och redlighet? hvar äro de då belägna, frågar du väl. Svaret blir: vid en öppen ström, på en grön äng. E. och O. ha köpt åt oss en liten byggning, bestående af tvänne rum, midt emot hvarandra, ett litet kontor i farstun — vidare: boda, fähus, lada samt ett såkalladt kök. Priset är 180 rubel, hvilket jag anser vara bra godt. Visst saknas det kakelugn och fyllning under golfvet samt på taket i det ena rummet, men detta

äfven hoppas att högstdensamma har allt i ordning för mitt emottagande. Jag kommer att dröja till medlet af Juli månad, då jag måste resa till Haudois“.

är dock med ringa omkostnad afhjelpt. Således ha vi nu eget tak öfver hufvudet och behöfva ej i det fallet bero af andra, som är så tungt för mig. Jag tackar Gud och är belåten, ty nu få vi lefva gömda och glömda af den stora världen. Det är alldeles enligt min önskan, och jag fruktar ej, att tiden skall skrida långsamt.

Vi få äfven litet jord, deri vi få så och plantera, kanske äfven skörda — och så skall der finnas vackra björkar, som gifva skugga, när solen är för varm, således har jag i perspektif ett idylliskt lif. På högra sidan af vårt rike finns Toijala och mitt ideal, majorskan Stjernvall, samt på den venstra sidan Karo; jag håller mycket af Leander“ (den beslägtade presten, som bodde der), „och vi skola fiska samt kräfta på de vackra stränderna, då är jag just i mitt element. Nå, hvad skall jag nu annat önska af lifvet? den är lycklig, som kan vara nöjd med litet och finner sig i hvarje belägenhet af lifvet. Men dock måste jag bekänna, att det är svårt att lemna barndomshemmet, der den faderliga ömheten bodde; men allt i lifvet är underkastadt förändring; minnet är det enda, vi kunna behålla, med sin skörd af glädje eller tårar.“ — Sedan talas om en prestfru, som kunde „nästan för bra hustaflan och förklarade häraf mera än hon bort göra det för sin man, hennes jag vill hafva — —“. — Vidare: en „var sig fullkomligt lik, som då, när han gick här och slank i världen“, — — „nä kära hjertandes! nu önskar jag ej vidare, än att kunna skaffa Dig frö af lagerträd, som vi sedan skulle få så ut i vår lilla trädgård, att det skulle hinna uppvexa till en krans omkring din *kala* hjessa, ty flintskallig blir Du säkert, innan Du upphinner Parnassens mödosamma höjd“. — — „Det var en herre, som lofvade skriva till mig 8 bref inom termin, jag tviflar på om han tänker uppfylla sitt löfte“. — Om sändning af några småsaker med Tifors pappersbruks foror; „men tänk, om Herr Frenckell = Son tog sig i näsan, för att vi begagna honom till postväska“. — — „Slutligen kommer jag och frågar: Huru du befinner dig bland 400 vishetens lärjungar, förmodligen bra, eller hvad säger Du? — frågar Du huru jag mår, blir svaret: så der, som man kan må, när det är tö, rå snö, sällan sol“.

— Resten af sommarn tillbringas der; lönevilkoren ej aftalta. Afsigten är nu att bli magister, sedan prest, dertill beräknas sex år; dessförinnan efter två år ärat ta stipendiat-examen, hvartill nyare språk och algebra skulle erfordra tid. Såsom prestadjunkt skulle han ej heller kunna mycket bispringa; då skall man äfven“ (citerande systrens ord) „se i perspektiv en rödmålad prestgård med hvita fönsterluckor, jemte en prestinna, som ser efter att dammet, som alla dagar faller ner äfven blir borttorkadt, som mildeligen ser efter sitt tjenstefolk och gifver åt hvar och en hvad som bidrager till dess trefnad“. Sådan har han drömt sig henne. Under påsken varit hos kronfogden Rydman i Loppis, 8 mil från H:fors; sonen Fredrik, skol- och gymnasii-kamraten, vännen, också aflägsen släkting (hans moder var nemligen kusin till Leistenji stjufmöder) ville ha L. med sig dit. „Förnuftet sade visserligen låt bli, men begäret att roa mig sade: Res du på bara; och såsom det vanligen plägar ske här i verlden fick förnuftet nöja sig med ett „vet Hut“, hvaremot begäret, triumferande satte sig på kusksetet och så bar det af“. — — „Herr Studeranden Leistenius blef litet förpickad i Herr Krono Fogdens söta och hyggliga 17 åriga dotter Mademoiselle Sofi Rydman, hvilket dock lyckligt gick öfver 6 verst derifrån, på återresan“. — Affärsställningen är klen; björnarne i Tammerfors tagit det mesta af de upplånade penningarna. Året der „kostade Pfaler och mig rysligt, ty vi voro ena stora narrar, men när tre stycken ungherrar bo tillsammans och äro bekanta med halfva staden, så går det penningar, men det kommer surt efter har jag sett“. —

Från Haudois $\frac{5}{8}$ 43: L. kom från Karkku i sednare delen af sommarn till sin kondition; var der lä-

rare åt fyra elever, bland hvilka en nära 16-årig fröken (Beate-Sofie M.) „Man måste erkänna att detta är en något farlig discipel för en 22-årig yngling, men Gud vare lof mitt hjerta löper ej någon fara att fatta eld vid kanonaden af tvenne blåa ögons, oftast dödande eld, jag betraktar dem lika lugn som min — pipa“. — Bland disciplarna presenterar han sin älskling, den är „en liten engla flicka af 9 års ålder och heter Augusta. Till det yttre är hon rätt täck, men har ett hjerta så godt, så godt. Jag har fattat en synnerlig vänskap till det barnet. Jag håller äfven ganska mycket af mina gossar, Gustaf 12 och Axel 7 år, ty de äro lydiga och väl uppfostrade barn, men min Augusta är dock min ögonsten. Dernäst finnes här en liten 4-årig bullerbas, vid namn Agnes, dock kallad Lillan, som stöjar värre än ett regemente kosacker, men är en ganska söt unge“. — Bestyr om enkehjelp från Lämpelä till mor och syster.

6 sept. 1843. Den nya kapprocken, tillverkad hos Tammerfors bästa mästare, Palmgren, är färdig, samt var bekostad af friherrinnan Mellin på Kulju. Systren betackas för hennes del deri. Denna „lejonhud“, i hvilken man de följande åren mest såg L. i det fria, var, om ej mitt minne slår felt, mörkbrun, hade stor klaff och långa ärmor.

1843 i okt. vet L., att hans lön i början skall utgå med 200 rb. b. ass. om året; han studerar nu på filos. grad; skrifver pro excerc.; har vidare prestfunderingar; som gosse hade han nästan haft afsky för prestembetet, nu är det tvärtom; plan på hemresa till jul strandar. —

L:s lifigt känsliga lynne finner sig ej alltid, trots husfadrens välvilja, fullt lika belätet, som i för-

sta början; fremmande förhållanden äro ju ej alldeles de egna; den som redan hunnit myndighetsåldern och så, som L., fått följa egna tycken, alltid omhuldad af kära släktingar och välvilliga grannar, den, som blifvit, om än i knappa omständigheter, sin egen bestämmande herre, kan icke med bästa vilja alltid känna sig rätt tillfreds med en af flere andra beroende ställning: än kan lönen finnas för knapp för behofven, än har någon af de många disciplinerna ej varit fullt till nöjes, än är det ett eller annat smått i den husligt ekonomiska ställningen, som är litet emot önskan; L. hade sin skola och bodde under vistelsen i staden i en liten afskild byggnad inne på gården, husmodrens öga kunde ej följa alla detaljer der och motsvara önskingar, som kanske beviljats, om man vetat dem; att klaga öfver tjänstefolkets anordningar var ej treffligt; allt nog: då och då lättar L. sitt hjerta inför systren, „mitt lifs ljus och sol“, angående sina små missöden och förtretligheter.

Vid exercitie-skrifningen $\frac{8}{12}$ 1843 bedömdes såsom vi sett, L:s skrifprof med approbatur och han nämndes såsom den fjerde i ordningen. Den ännu påtänkta stipendiatexamen blef icke tagen, dock hade L. någon tid läst tyska och engelska för mag. Engelberg; mera intresserade han sig denna tid för att bli prest och det helst i hemtrakten.

Systren gillade 1844 G:s plan att taga kandidatexamen, ehuru ännu 4—5 år skulle erfordras der till. Han var nedslagen för sin affärsställning, hade önskat taga Leanders son till Helsingfors, kunde det ej, konditionen var ej så förmånlig; en gång var han i nöd för 30 rbl., behöfliga för privatkollegier i hebreiska (afsågo den tiden främst prestblifvandet), men hjälptes af sin principal, i hvars hus han fann sig

bättre efter några små husliga explikationer. — På-
tänkt hembesök under sommaren blef ej af; i sept.
1844 kom han in från landet. Denna tid åtminstone
var han dansant.

I bref från 1845 berör L. redan sin poetiska
verksamhet. Från sagda år daterar sig en af hans
äldsta dikter, sänd med ett blomsterskott; det har of-
vanskriften: „*Till mina vänner! i juli 1845*“. En an-
nan kallar han „*Diktens blommor*“ (okänd för utg.)
ej tryckt bland hans öfriga, om ej under annan titel;
ett i något satirisk stil hållet, hittills otryckt *fröjde-
qväde* tillegnad en slägting (genom stufmodren), kap-
lanen i Helsingfors, slutligen kyrkoherden i Wiita-
saari Blomqvist, som ock skrifvit vers; „*Hvad söker
du?*“ (hittills otryckt) är dateradt 31 dec. 1845. „*Hö-
sten*“ (densamma som „Om hösten“, intagen i „*Pojken*“) är en omskrifning. Systren hade ursprungligen skrif-
vit den, lemnat den åt brodern, denne hade upptagit
tanken och gifvit den ändrad form, sägande: „så skulle
jag skrifva den“. Samma är fallet med: „Om våren“. Ett par stycken af honom sjelf, troligen af allvarli-
gare art, antyder han då äfven, dessutom ännu två
stycken; kanske hör till dem den nämnda: „*Hvad sö-
ker du?*“

Redan tidigare hade systren fått del af några
bland brodrens poesier, sedan hon skickat honom sitt
skämtsamma rimmeri om den (genom något misstag)
uteblifna enkehjelpen från Lämpelä. Hon sysslade
någon gång med diktande af små stycken, uppmana-
des dertill af brodern, men hade ej tid. En gång
framstälde hon i efterbildad bibelstil och någonslags
sagoform en begäran, att få sin utlånade bibel till-
baka. Också af fadren funnos sagor, t. ex. en om
björnen, som höll på afstånd skyttarne (från Vahalaks)

genom att ur vedtrafven i skogen kasta vedträd emot dem. Han berättade sjelfdiktade sagor för barnen*).

*) Då den litterära begåfningen hos åtskilliga af L:s slägt och omgifning påpekats, äfvensom ock systrens samverksamhet denna tid med brodern blifvit antydd, så kunna några prof af hennes okonstlade, sjelflärdade sångart icke skada. Af ²²/₈ 1845 finns ett stycke som heter *tröst*, liksom broderns stycken från den tiden, besväradt af ett par svagare rim. Af litet sednare datum, men samtidigt med hans lifligaste verksamhetsperiod äro de närmast följande:

Hemmets strand.

Jag satt uti min hydda —
Det var en kulen qväll —
Och såg på dagar flydda,
Då jag var rik och säll.

Och minnet mig då förde
Till hemmets strand så skön,
Men denna tanke störde
Min stilla aftonbön.

Jag satt vid hemmets stränder
Invid den lugna vik.
Den var som söderns länder
Så varm och blomsterrik.

Jag trufdes der så gerna
Och hörde vågens sång,
Till dess en liten stjerna
Begynt sin tysta gång.

Och jag såg stjernan nicka
En helsning som till mig;
Och jag en stund fick blicka,
O, stjerna, upp till dig.

Men som jag såg det ljuset
Uti det höga loft,
Jag såg ej mera gruset:
Allt var som blomsterdoft.

En bön jag bad till höjden
Med hjertat fullt af hopp,
Och njöt utaf den fröjden,
Som vissnat se'n i knopp.

Ej kände jag den tiden
Ån sorgens dystra drägt;
Nej, allt var lugnt som friden
En stilla morgonväkt.

Men stormen kom och störde
Mig på min lugna strand,
Och all min fröjd den förde
Bort till ett fjerran land.

Och vågen gret mot stranden
Af denna lugna vik, —
Men jag såg endast handen,
Som är så kärleksrik.

Ej något skall mig slita
Från ordets ljufva tröst —
Nej, derpå kan man lita —
Till lifvets sena höst.

Och jag fick mod och styrka
Och glädje, hopp och tro,
Att endast Dig få dyrka:
Det ger mitt hjerta ro.

²⁶/₄ 1846.

Då L. ytterst sällan under sin Helsingfors-period hade tillfälle att besöka hemmet, dels för sin lärareverksamhets skuld, dels af ekonomiska skäl, så utgjorde korrespondensen en förmedling mellan bror och

Denna sång förefaller som ett oförfalskad eko från diktarinnans inre lif: ett minne af en några år förut, kanske af praktisk klokhet, men åtminstone af *numera* onödig-ansedda konsiderationer, föranledd, med uppoffring och saknad avslutad episod i hennes historia, och för den kommande tiden ett program, som — också det, nu, sedan detta skrifvits, fått sin avslutning: frid med den uppoffrande dottrens, den hängifna systrens, den kloka, arbetsamma, husliga, gladt välvilliga vännens minne! — Stycket har, säkert omedvetet, samma byggnad, som den melodiskt anslående tyska visan: „Dort unten an der Mühle Ich sass in süsser Ruh.“

Svalan.

Välkommen åter svala lilla!
Du orkar icke för mig drilla,
Ty vingen skall du litet hvila;
Du tröttnat visst att hemåt ila.
Nu lyktad är dock din väg så lång;
Snart får jag höra din ljufva sång.
Du lemnat södern, dess klara sol,
Och närmat dig till nordens pol.
Ty du ej glömt dina vänner bär,
Du vill dem glädja och vara när;
Samt bygga bo vid deras hydda,
Liksom du sad': ni skall mig skydda. —
Ja, bygg ditt bo nu, min svala, du,
Invid min hydda, finn trefnad nu,
Och drilla för mig din morgonsång!
Min dag, den blifver då mer ej lång,
Ej heller mera dess möda tung,
Sjung lilla svala, nu sjung, o, sjung!
Jag står och väntar på dig och lyss.
Men du ju kommit till oss helt nyss.
Jag vill ej genast dig besvära,

syster och bär vittne om deras varma syskonkärlek,
samlif och deltagande i hvarandras angelägenheter och
intressen.

Men dock en annan gång begära,
Att förmimma få din sång så skön;
Ack, om jag se'n kunde ge dig lön!

¹⁴/₆ 1846.

Ynglingen.

„Än solen höjer sig hög och säll;
Jag vill nu skynda mig än i qväll
På insjöns spegel så glad i hågen
Och lyfta segel och spänna tågen“.

Nu skuffar gossen sin julle ut,
Han styr åt forsen, liksom förut,
Ty inom viken, han mindes nog,
Var han så riker och fröjdfullt log.

Han styr nu redan ett stycke ut,
Men varsnar sedan i en minut,
Att lilla huset vid strandens bugt
Nu låg i grus af stormens tukt.

Han skyndar färden med årars par;
Han trodde ju, att hans fröjd var qvar,
Och steg ur båten nu med ett hopp;
Han kände stråten, han uppåt lopp.

Men när han så till höjden hann,
Då såg han ju sin fruktan sann:
Nu allt var brutet och tyst och öde;
Allt var så slutet, som hos de döde.

Sin trogna flicka han nu ej ser,
Hon fick ej blicka till honom mer,
Ty döden slutit den trognas öga.
Hon tårar gjutit, flytt till det höga.

I januari smått affärsbråk igen. D. 19 febr. disputerade G. pro exercitio under presidium af d:r Törnegren, som visade honom mycken välvilja, till en del troligen för ömsesidiga förbindelser i Vesilaks. Af-

Och ynglingen stod af sorgen slagen,
Sig böjde neder; hon blef borttagen
Just samma qväll, då han lugn och säll
Sig närmat hade till hennes tjäll.

Han blickade då så tyst och sluten
På all sin glädje, som nu var bruten,
Och närmade sig med börens ljud
Till den, som vi kalla ljusets Gud.

¹⁹/₁₂ 1846.

Minne och hopp.

Ser du källans lugna yta
Och det blåa fästet spegla
Sig uti dess klara famn.
Himlens moln gestalter byta,
Då de öfver henne segla
Alla formlöst, utan namn?

Kanske då, att i ditt sinn,
Vid de känslor, der uppsvinga,
Vexlande i hvar sekund,
Ack! af denna tid ett mine
Vill sin lätta vinge svinga
Omkring dig en aftonstund.

Drömmens englar, ack de ljufva,
Sväfva se'n, lik vestans susning,
Kring ditt hjertas liljeknop.
Och en vänlig fridens dufva
Bringa dig vid dagens ljuning
Lefnadslust och sällhets hopp.

Kulju ¹/₁₂ 1847.

Detta är, såsom vi snart skola fima, samtidigt med brodrens lifliga verksamhetsperiod såsom diktre på samma plats.

handlingen hette: „de initiis carminis epici apud ita-
los“, och gälde vice bibl. tienst. Litet missnöjd med
informatorskapets besvär; anser krasslighet följd deraf
(mycket innesittande). Ej hemrest under sommarn.

S u c k.

O Gud! jag vet du är mig nära,
Det säger mig ju solens blick.
Jag vill min lofsång till dig bära:
Så ljuft, så lugnt jag slumra fick;

Jag glad nu vaknat från min hvila
Med blicken till din ljufva borg;
Och tanken får till dig nu ila
Så trygg, så säll, så fri från sorg.

Ny kraft, ny håg du skall mig gifva,
Du, bilden af allt skönt, allt godt!
Och jag — jag vill *din* alltid blifva,
Om äfven sorgen blir min lott.

30/4 1848.

„Till Jakob Gabr. Leistenius sjusofvardagen 1848.

Din namnsdag du nu ser oss fira;
Till minne utaf Jakobsdag
Vi tänkte dig en blomkrans vira,
Men du var ej i vårt gelag.

Vi funno oss i all vår smärta:
Sjusofvardagen, tänkte vi,
Då ska' vi önska af allt hjerta
Åt dagens hjelte — låt man si —

Jo, att du måtte hvilan njuta
Så tungt, som nu i denna stund.
Jag vill mig till ditt öra luta
Och säga så af hjertans grund:

1846, ^{17/4} från H:fors. „Du håller i ditt bref ett långt tal om — — „(I. W.)“ Jag håller mycket af det oskyldiga barnet, ty jag tror att ingen förställning herrskar hos henne, utan att hon tvärtom är helt

Tag denna gåfva, jag dig gifver,
Försmå den ej! Det gör mig säll:
Det är ett minne att jag blifver,
Som nu, din vän till lifvets qväll.“

Hänvisande för sammanställning och jemförelse till brorens samtida dikter, vill jag påpeka det egendomliga förhållandet, att syskonens diktare-fallenhet visar sig temligen liktidigt, ehuru hon är betydligt äldre. Men om ock qvinnan tidigare mognar, så hade i det afskilda landlifvets stilla, trägna, husliga verksamhet hennes handledda bokliga utbildning varit knappast någon. I yngre dagar hade hon föga annan skönlitterär läsning än några årgångar af Åbo Tidningar med verser af Franzén. Hon var glad till lynnet, och likväl röra sig hennes flesta dikter omkring allvarliga ämnen; brodern efterlängtrade högstämmt skaldskap, och dock diktade han mest och kanske bäst i den lätta stilen. — Ännu några små stycken i tidsföljd, hvilka, för den antydda jemförelsens skull till belysning af arten och utvecklingen af brorens diktning, lika litet som de öfriga utan svårighet af den blygsamma förtegenheten lemnats till disposition för det antydda ändamålet. Jag är öfvertygad, att mängden af diktari-nans närmare vänkrets ej afvetat hennes hitåtriktade småsysslande, och först under allra sista år har ref. haft reda derpå.

Stjernan.

En stjärna ser jag från det höga,
Som strålar genom fönstret där:
Nu qvällens mörker bryr mig föga,
Ty stjernan helsning till mig bär.

Och döljes för mig denna stjärna,
Då solen framgår ur sitt tjäll,
Jag blickar dock dit upp så gerna
Om aftonstunden hvarje qväll.

och hållet naturlig; det ändå tycker äfven jag, att hon är mycket för mycket barn för att vara snart fyllda 16 år, dock oskulden är den bästa, ty den lär vara så sällsynt på jorden, der människorna van-

Se'n skådar jag i drömmens länder
En vän till mig från flydda dar,
Från dag, som aldrig återvänder,
Men i mitt minne blott står kvar.

Och när jag vaknat från min hvila
Med kraft af minnets glada fest,
Jag längtar snart att åter ila
Till denna mina drömmars gäst.

18²⁰/₁₀48.

Morgonen.

(Vid ankomsten af ett sorgbref våren 1849.)

När morgonen från österns rand
Så skön och klar rann opp
Och med sin stråles gyllne brand
Förgylde skogens topp,

Ej trodde jag att denna dag.
Så rik på gull och glans,
Nu skulle gifva åt mitt jag
En smärtans tårekrans.

Med tanken jag nu följer dig
Till ljusets klara land,
Och tror, att du än minnes mig
Uppå en annan strand.

²⁴/₃ 1849.

Julklopp åt M:a W-ff.

Jag tänkte väl dig sy ett krås
Med mycket grannlåter, förstås,
Men dagen blef så mörk och mulen,
Med annat arbete till julen.

ligtvis umgås med falskhet och förställning. Det skall bli roligt att få se henne i sommar, om jag på något sätt kan komma hem“. Efter att hafva uppvisat de ekonomiska svårigheterna, ja nästan omöjligheterna för besök i hemmet, fortfar L. på ett sätt, som kastar ljus öfver hans inre menniska: „Jag vet i sanning ej hvad jag skall göra, ty slipper jag ej hem, så känner

Men när nyår tändt sin fackla,
Då får du kragen, mycket vackra,
Med rosor och konvaljer många
Och hyacinter, kransar långa.

1864“.

Till nyårssolen.

Du klara, sköna, milda ljus,
Du stråle från Allfaders hus!
Jag helsar dig uppå din höjd,
Som städse förr, nu ock, med fröjd.

Se! må vi fröjda oss åt dig
På denna korta vandringsstig,
Och blicka till din ljusa borg!
Det mildrar allt, som heter sorg.

Ja, följ så oss till livets höst,
Och gif vår själ den sanna tröst
Nu detta år, som i all tid!
Ja, må så ske! jag blir dervid.

Och när se'n året skridit har,
Och norrskensflamman lyser klar,
Då är ditt sken väl ganska matt,
En rigel för din stråle satt;

Men hoppet hafva vi som förr,
Att rigeln skjutes från din dörr:
Då fröjdas vi af flammans sken,
Och glädjas åt din stråle ren!

Rumeli ^{12/7}, 1885.

jag mig så gräsligt olycklig emedan mitt hjerta med all magt drager mig till eder. Ack! det är ändock en ljuf tröst att ega varelser hvilka man älskar och som dessutom genom blodsbandet äro vid en förenade. Jag har ofta tänkt på mig sjelf huru tomt lifvet skulle vara för mig, om jag ej ägde någon att älska, någon att utgjuta mina tankar för. Nu äger jag ju dig och du förstår mig du känner mitt, i det hela varma och för det sköna känsliga hjerta. Jag vet att jag ej är skapad att lik snäckan fäst vid skalet framsläpa mitt lif; dock duger jag ej för det praktiska, torra lifvet, nej! med mina böcker skulle jag helst villa lefva och stundom muntra mig i vänners krets. Skulle jag nu i en hast blifva rik, ville jag ej bekläda något embete, utan skapa mig en egen verld samt sprida glädje omkring mig så mycket jag, enligt min ringa förmåga skulle åstadkomma. Nu åter, drifven af omständigheternas tvingande nödvändighet, är det min lott, att bortkasta min ungdoms kraft på barnaundervisning, som till en del tyckes falla i bra ofrukt sam jord. Dock äfven detta kall har sina njutningsfulla stunder, då man med godt samvete kan lägga handen på hjertat och säga: „jag hafver bjudit till att efter bästa förmåga uppfylla de pligter mig ålegat“. — — Jag ämnar egna mig åt det mödosamma lärarekallet. — — Med detta stränga arbete jag med mina disciplar har varit och är underkastad, kan jag ej hoppas kunna taga min kandidatexamen förrän efter 3 år. Jag vill nemligen studera mig djupt in i tvenne saker, latin och historie. De öfriga tänker jag mer och mindre negligera. Sedermera ämnar jag, nota bene om jag så länge kan vistas i Helsingfors, tvenne år ungefär derpå, ansöka docentur antingen i latinet eller historien. Då är jag visserligen redan 30 år gammal, men

äger då äfven förhoppning att framför andra kunna blifva lector i den vetenskapen hvari jag docenterat äfvensom rector och conrector utan att behöfva aflägga något vidare lärdomsprof. Så har jag utstakat min framtid och viker ej en hårsbredd derifrån“. — — „Det gläder mig att du tycker om Svanornas sång*), äfven jag är nöjd med den. Jag sänder dig nu tre stycken, som jag äfven håller af; säg om du ock gör det? Liljornas sång hafver jag omarbetat samt skickat till vännen Topelius för att införas i Helsingfors Tidningar med signaturen --br--l.**)

Han har äfven ansett dem värdiga en plats der bara det lider längre fram på våren. Jag har förvärfvat mig en liten ryktbarhet genom några namnsdagspoemer, små lustiga tillfällighetsstycken, de flesta skrifna på Caisaniemi under påstående namnsdags surrande, men hvilka dock för tillfället anslagit känslorna på kamraterna. Många har jag genast förstört, men några har jag kvar och dem skall du få se i sommar om jag kommer hem. Det är underligt att jag i skrift kan vara mycket munter fastän sorg sitter i hjertat rätt ofta. Nu förstår jag W. v. Braun ganska väl då han säger: „som benen ligga i helgonskrinet, så ligger sorg i det ystra grinet, Men hvad bryr sig verlden om det der, om humoristen blott rolig är, men han I skådat hans skrifdon, dårar! Ett törntaggt pennan och bläcket tårar“. Det är visst sannt, att jag äfven varit något upprymdare än vanligt vid deras författande, men jag vet, att skulle jag med det sämsta humör i verlden sätta

*) Svanornas Suomisång naturligtvis?

**) Denna signatur, äfven varierad --br-- L., utlästes skämtsam samt af kamraterne — kanske ock af honom sjelf — ofta: „broder liderlig“; emedan styckena ofta hade bacchanalisk färg.

mig ned, så skulle jag skratta lika väl“.*) — Efter några dar fortsattes brevet. Aftonen före årsdagen af sin födelse för 25 år tillbaka fattade han beslutet att blifva en god, ädel människa i hvilket förhållande han ock komme; med afseende å sina studier: att åt dem uppoffra minst 6 timmar dagligen; hoppas sålunda på 5 år samla en hop kunskaper. — Vilde den vackra middagstimmen ej neka sig en promenad och styrde sina steg till kyrkogården (begravningsplatsen) till E:s graf**). „Drifvan hade redan smultit bort från den och solens varma strålar lyste så fridfullt derpå. Kullen blir snart jemnad med jorden, ty ingen grästorfva betäcker den; nej, endast sanden, som snart trampas af likgiltiga människors fötter; dock, det är det samma, om han blott soffer sött derunder, må gerna kullen försvinna, jag vet dock hvar den finnes“. — Ängslar sig öfver, huru han i sommar skall slippa hem; i värsta fall kommer han till julen, i god tid i decemb.; vill påtruga systren ett litet understöd. Erkänner, att fröken Beate Sofie varit mycket artig. Ber säga till sina vänner på Kauniais, „att de stunder jag sista somras tillbragte i deras sällskap, räknar jag ibland de trefligaste i mitt lif“. I sednare tid gjorda utstrykningar i brevet antyda, att ett och hvarje hithörande ansetts af allt för enskildt innehåll för att delgifvas

*) L beskyldes att imitera Braun bland andra af Z. T. och sin syster; men han ville ej vidgå det. Nicander var en hans älsklingsskald.

**) Joh. Emil Stjernvall, förut nämnd broder till frihan Mellin å Kulju. Han hade visat G. L. och hans sytter mycken uppmärksamhet och välvilja, var af varmt känsligt, men för den praktiska embetsmannaroutinen ej nog intresserad lynne och hade i sinnessjukt tillstånd $\frac{1}{7}$ 1844 genom hängning afhändt sig lifvet. Det följande visar, huru värderad han var.

allmänheten. „Om jag härnäst låter införa något på tidningarna, så sker det med signaturen — Nbe (nybegynnare) för att undvika all upptäckt“.

Enligt en från universitetes papper anskaffad uppgift skref L. under denna tid af gryende författare-rykte pro gradu och bedömdes 19 maj 1846 med approb. c. laude; kanske dock maj är skriffel i st. f. december, se nedan hans bref af 3 dec. 1846.

Hf. 13 juni 1846. Leistenii stjufmoders syster Ulla har dött i Borgå; emedan han var för litet bekant med henne, kan han ej känna någon egentlig saknad; bekymrande är tanken på Fredrique*), en annan syster till henne, men hon har goda menniskor i Borgå och sina penningar, hvilka något så när betrygga hennes framtid: „det Gud gör lärer vara det bästa“. — G. L. är icke mera satakundens, ty vestfinska afdelningen är bildad af satakundenser, borealer och åboenser. „Sedan vi nu på det sättet blifvit förenade, hörde ock till saken att vi skulle hålla ett sjudundrande kalas; nå godt och väl, kalaset beslöts, bjudningar gingo omkring och bror din fick det smickrande uppdraget att författa en sång, som af valda röster skulle afsjungas; magister Ingelius**) skulle sätta musiken. Allt detta gjordes ock. Jag sänder dig nu samma verser, hvilka jag betecknat med N:o 1. Dessutom kommo några af mina närmaste bekanta till mig och sade: „Hör på bror! Tag din penna, sätt dig ned och skrif dessutom några muntra verser, hvilka du solo bör afsjunga kl. ungefär 12 eller 1 om natten sedan hvar och en blifvit litet upprymd, du förstår? Ja vas-

*) Hon hade på 1840-talet vistats å Ruolaks, samtidigt med hans egen moster.

**) Märkt: agis.

serra svarade jag, satte mig ned och smorde ihop visan N:o 2*) som nu medföljer. Vi samlades på kalaset**), skålar druckos, N:o 1 afsjöngs, jag fick complimententer och drack på saken, låtande dem gå in från ena örat och ut från det andra. Slutligen kom supén, och bäst de slukade med aptit, buro vännerna fram ett bord, ställde undertecknad ofvanpå det och sade sjung! sjung! Jag drog till och alldrig kunde jag föreställa mig att de skulle göra en sådan effekt. Vid första versen slungade en och hvar bort knifvar och gafflar samt skockade sig kring bordet, Professorerna och andra Gubbar från staden som åto i ett annat rum rusade ut och det blef ett förfärligt klappande med händerna. Vid visans slut skreks: da capo! och jag fick låf att engång till sjunga. Derpå vräktes jag på en stol, samt fördes i Procession kring rummet med hela Studentskocken efter mig; Jag bad att blifva förskonad, men det hjälpte ej. Sedan haglade det brorskålar utan all ända. Vore jag en pojke, så vore det fara värdt att egenkärlek skulle uppstå hos mig af så mycken hyllning, men nu har det ingen fara. Detta passerade om en Fredag. Söndag morgonen kom Johnson (min gamle vän) till mig och sade det Banco Directeur Federley bad mig vara god och lemna en afskrift af verserna (Han var äfven på kalaset) och som jag egde flere exemplar, ville jag ej neka honom dem. Melodien hade jag hört några harpspelerskor förut sjunga till en Tysk visa. (Den skall vara af Weber, har jag sedan fått höra). Nu kommer det bästa. Föreställ dig, att du länge beundrat en skald och önskat göra hans närmare bekantskap

*) „Hvad är här för hvimmel“ — —

**) I brunshuset; utg. med såsom representant af annan afdelning.

och samtala med honom, vore det då icke ett nöje att i hast se denna önskan uppfylld. Då kan du väl tänka hvilka känslor jag erfor då Johan Ludvig Runeberg hållande sitt glas i ena handen, fattade mig om lifvet med den andra sägande: „vi skola blifva Bröder och Vänner“. Det nästan svindlade för mina ögon så barnsligt det än må låta; Men jag måste berättat dig hela händelsen. Vi fingo höra att Runeberg var i staden och studenterna öfverenskommo att hålla ett kalas för honom på brunns huset. Jag, som alltid varit en entusiastisk beundrare af honom, deltog naturligtvis äfven. Bäst vi gingo der och lallade, kände jag att någon fattade mig under armen. Jag vände mig om och fick se Nervander, som sade: Kanske vi skulle formera närmare bekantskap och dricka brorskål, ja, Gud bevars! svarade jag och så skedde det. Runeberg råkade stå i närheten och Nervander, som råkade se honom smällde honom med sin käpp på armen och yttrade: Jag får presentera för dig en man, som kan sjunga så det hörs — Och nu skola vi bestämdt åter hafva honom dertill. Gå nu! sade han och smörj ihop några lustiga verser. Jag gick i ett inre rum och laskade ihop visan N:o 3. Som visserligen är ett hastverk, men hvaråt de dock skrattade rätt godt. Se'n den var sjungen ville Nervander och alla andra, att jag bestämdt skulle sjunga Vestfinnarnes visa eller N:o 2 för Runeberg. Jag gjorde så och Runeberg ville 3 gånger höra den, så förtjust var han. Derpå var det som han proponerade den redan omtalade brorskålen, yttrande: Jag vill ej smickra dig, men var öfvertygad att du gjort mig ett obeskrifligt nöje: Gå på min Gubbe! i den genre du har valt, du tyckes ej imitera någon, utan står på egen grund. Jag sade då: „Men min bästa Farbror! jag är ej nöjd

med den komiska genren“. Hvarför ej? svarade han „Var du lugn och gå på. Bellman var äfven en komiker och dock var han ett jätte snille och hans sånger hysa mycken, mycken moral. Ett enda råd vill jag gifva dig: „Skrif ej, om du ej känner dig stämd att skriva, men så snart anden kommer öfver dig så skrif. Jag har varit så obeskrifligt lycklig öfver hans beröm, ty det var uppriktigt. Derpå bjöd han mig i sommar ut på landet att Fiska och Skjuta med sig, yttrande: „Vi skola få så roligt tillsammans“. Om jag blott utan stora kostnader och om ej vägen är öfver 4 eller 5 mil (han bor nära Borgå om sommaren) så kan det nog hända att jag skuttar af till honom. Par dagar efter detta vårt kalas, kom en studerande Wallenius från Borgå, till mig och sade, att Runeberg bedt hälsa och anhållit, att jag med Wallenius skulle skicka mina visor till honom; Jag sände då Vestfinnarnes visa och en annan humoristisk visa, som jag kallat *Kajutvaktens klagan**) och hvilken jag äfven nu sänder dig“. — — Fått helt hastigt af baronen tillsägelse att med gossarne laga sig af till hans boställe Kopula**) för att se efter målaren och snickaren. — „Liljornas sång kan du få läsa på Helsingfors Tidningar, samt *Kajutvaktens klagan* och *Sprättens afskedsvisa* på Morgonbladet med signaturen —br— L. som jag framdeles tänker nyttja. Jag har låfvat åt Berndtson 10 stycken till Necken, som utkommer till Julen, ömsom skämtsamma, ömsom alfvarliga***). — Hinner nu omöjligt afskrifva de utlofvade visorna; skall skicka dem,

*) Ej tryckt i diktsamlingarna, men i Hf. Mbl. 1846 n:o 41 Om den längre fram.

**) I Sjundea, arrenderadt, sedan Haudois blef såldt.

***) Se längre fram brevet af ³/₁₂ 1846.

så snart baron kommer till Kopula; likaså skicka in-
tressena; kan ej begära af honom, innan årsliqvid gö-
res.

En episod, som torde höra till tiden för Leiste-
nii stora framgångar mot slutet af vårterminen 1846,
är hans antagande till medlem och slutligen till vice-
president i studentsällskapet „pro muntris numibus“.
Enligt de knapphändiga detaljer, ref. känner om det-
samma, hade det bildats af åtskilliga, någon del af
sommaren 1845 i Kuopio och dess omnejder sig uppe-
hållande studenter, såsom: Edv. Strömberg (president
i sällskapet), Aug. Schauman (sekreterare, eller förare
af de skämtsamma protokollen), A. P. v. Weissenberg,
O. Toppelius, A. E. Ahlqvist, Er. Karsten, Knut La-
gus, målaren Wendelin; sednare ock Karl Collan och N.
Tallgren. Hedersledamot var J. W. Snellman; Herm. Kell-
gren skall ock någon gång varit med. Glada samqväm
upplefdes, utflygter i bygderna gjordes. Stiftandet lär
skett på Lahdentaka, ett landtställe i närheten, der
E. Karstens familj under sommaren vistades; Snell-
man, då förlofvad och lifvad, firade på Harjula en fest
för sin brud. Hans hund Jeppe lär kunnat visa, huru
professorerna se ut, då de vänta på löneförhöjning.
Sällskapets hufvudändamål torde varit, att i minnet
bevara de festliga, gladt högstämda stunderna af sam-
varon med den uppburne J. W. S.; om hösten derpå
firades, med tal och verser, i Helsingfors hans bröl-
lopsdag; 1846 på vårsommaren gjordes äfven från
H:fors af sällskapets medlemmar utflygter på ångbåt.
Då och då förekommo möten, men om sällskapet lefde
längre än in på 1847, lär det något redan dufnat.
Sällskapets vapen beskrefs i en skämtsam sång, der
det heter: „vårt vapen stråla skall i sillsallatens fär-
ger“; om dess sigill lär ett protokoll upplysa, att det

ännu var „ograveradt“. Då bland de uppgifne medlemmarne fanns ingen af L:ii läroverkskamrater eller bekanta, han ej heller varit med på stiftelseorten, torde hans inkallande vara att anse som en gård åt hans synnerligen „muntra nuna“.

Midsommardagen 1846 (Kopula): „I almanackan står den 24 juni, således midsommardagen och ändock äro mina fingrar helt stela af köld, stormen hviner der ute och hela naturen tyckes redan hafva påklädt sin vinterdrägt. I mitt hjerta herrskar dock sommar då det tänker på Eder der hemma; det är lika som en mild fläkt från min hembygd i denna stund skulle omsväfva mig, hviskande en hälsning från eder mina älskade. Det har varit påkostande att denna sommar vara skild från eder, men hvad skall man göra. En herrlig natur blickar visserligen emot mig på detta ställe, men det är ej hembygdens berg och vikar jag skådar, det är ej samma hjertan, som skådat mig sedan min barndom; Dock, jag har goda menniskor att göra med och bör således vara lycklig. Baron, Friherrinnan och alla bemöta mig vänligt och bra, som de alltid gjort. Sålunda hoppas jag tiden skall lida fort till hösten då vi åter få omfamna hvarandra efter ett och ett halft års skiljsmessa“. — Kan helsa från Ivar Blåfeld i H:fors; efter fem års vistelse i Polen blir han kanske stabskapten till hösten. Uppmaning att återsända originalerna till G. L:s visor *Tären, Svanornas sång, Sång på julmorgonen**). „Jag ämnar nemligen, sedan jag behörigen öfversett och förbättrat dem, gifva dem åt Berndtson till att införas i *Necken* för 1847. Jag har ej några afskrifter

*) *Tären* och *Sång på julmorgonen* ej i de tryckta samlingarna; den sednare torde dock bevarats till sednare tid.

af dem och kommer nu mera ej ihåg dem utantill.
Hälsa — — — lilla Ida icke till förglömmades“. —

1846. 17 aug. „Hvilken glädje för mig, att åter hafva fått bref af dig min älskade vän, det gör mig så godt, här i min enslighet“ — —. Intresse-sändning och ekonomi; baronen ännu ej trädt i liqid, — „i det stora hela kan det göra mig detsamma, ty jag får ändock då jag behöfver“. — „Skrif ofta och utgjut dina tankar för mig, så skall jag äfven göra. Lifvet här på Kopula är bra tråkigt. Ej har jag något nöje annat än hos mina böcker och mina fantasier, som jag stundom kastar på pappret och sedan på lågan om jag ej är nöjd med dem. Dessutom gifva mina tre disciplar mig fullt upp att göra, så att jag i det hela har bra liten tid att använda på egna studier. Gud vet huru detta skall sluta, jag får dröja år ifrån år med bara conditionerande, och åldern tilltager allt mer och mer förrän jag hinner taga min Candidat Examen. Skulle jag dock hafva en discipel, så skulle det blifva tid bra nog öfrigt för mig sjelf, men nu är det alldeles ynkligt med mina egna studier. Gud allena vet huru det slutligen kommer att gå. Kanske det skall blifva mitt öde att hela mitt lif förtjena mitt bröd genom barna undervisning. Mången gång är jag frestad att utropa: „Du var en dåre som icke raka vägen blef prest, och drog dig undan till någon ödemark, gömd och glömd af verlden, men åter tänker jag: själsbildning och människokänedom samt sann uppfattning af lifvet äro dock alltid värda att förvärfva och blir du ej något annat så blir du dock en människa i dess sanna bemärkelse,

Som öm för likars väl, din egen vinning glömmes,
Som egnar dem din kraft, din vänskap och ditt mod,

Ja, om så fordras skall, ditt eget hjerteblod,
Och om belöning först der bort om grafven drömmar.

O, måtte jag alltid vara det, måtte världens småaktighet och dålighet aldrig få makt öfver min själ; då skall mitt lif i alla hänseenden ändock blifva drägligt och jag vid dess afton, säll kunna skåda tillbaka på mina förflutna dagar. Således ingen misströstan; nog lär jag väl dock engång få sitta i mitt eget tjäll, kanske vid sidan af en älskad maka, detta allt lemnar jag i Guds hand och går min väg stadigt framåt. Skulle jag få välja ännu emellan att blifva helt enkelt prest och att få stanna vid Universitetet skulle jag alltid föredraga det sednare, fastän jag stundom vid misslynta ögonblick är färdig att önska det förra. Och dessutom: ärelystnaden, ej till titlar, stjernor och band, nej, sådana narraktigheter föraktar jag, men ändock en ärelystnad. Ett namn, ett namn, det kittlar mig, det måste jag säga. Jag har redan förvärfvat ett litet namn, åtminstone bland Suomis unga söner. Det smickrar mig, det skall jag rent ut erkänna, utan att göra mig förmäten eller inbilsk eller fåfång, nej alldeles icke, dock har jag känt mig belåten då jag stundom mött flockar af herrar och damer och jag då hört i förbifarten mitt namn nämnas samt observerat att de vändt sig om och betraktat mig. Det är visst sant att jag som poet ännu gjort ganska litet, men det har varit originellt och derföre dragit uppmärksamheten mera till sig. Kamraterna veta ej just med hvem de skola tycka att jag äger likhet, de vilja finna något af Bellman och v. Braun, men ändock ej fullkomligt det heller. Så mycket bättre om jag är jag, ty det är bättre att vara en liten stjerna, som lyser med egen glans än att vara

svans till någon stor strålände Meteor. I synnerhet har jag funnit att jag har särdeles lust att vara satirisk, detta har jag troligen ärft af vår afledne mamma. Kunde jag blott vara det bra och på fint sätt gissla tidens dårskaper, så skulle [jag] bli både nyttig och nöjsam på en gång, men denna förmåga tror jag mig icke besitta, åtminstone ej ännu, får se hvad det skall blifva framdeles. När jag sist var till Helsingfors lemnade jag åt Berndtson att införas på Morgonbladet 7 stycken nämligen *Stjernorna* (förändrad), *Om våren*, *Hösten*, *Bror Malkus*, *Fändrikens morgonbetraktelser*, *Hilda*, *Nattankar* (till en del samma stycke, som jag kallade *till mitt hjerta*, men omarbetad*). Några af dessa lärer han kanhända spara till Necken, men dem han inför, får du väl framdeles se på Morgonbladet. Kanske han ändock sätter dem i Necken fast de varit på tidningarna jag vet ej så noga. Nu lärer jag ej skrifva på lång tid något. Tidningen *Saima* hade att anmärka mot Kajutvaktens klagan och kallade den platt och smutsig, detta hade förargat *Nervander*, på en middag hos professor *Tengström*, och han hade yttrat: „Intet kan jag begripa hvad för smutsigheter den innehöll, men *Snellman* har ibland sina egna idéer. *Berndtson*, som fick ovet på samma blad, sade när jag råkade honom: „Intet skall du bry dig om *Snellmans* prat, nog har jag fått svälja så mycket af honom, att jag ej bryr mig om det numera. (Inom parentes sagt är dock kajutvaktens klagan ett af mina sämre stycken tycker jag sjelf). — — nu till annat.“ — En mängd långt sednare utstrukna satser följa, säkerligen af enskildt, förtroligt innehåll. „Hälsa

*) *Bror Malkus*, *Hilda*, *Natt-tankar* ej i de tryckta samlingarna.

nu mycket till“ (många uppräknade). „Hälsa alla träd, buskar, fåglar, vikar och lundar i mitt älskade Karkku, Helsa mamma hjertligt och skrif snart till din vän — br — L.“

H:fors 3 dec. 1846. Ej skrifvit på länge; inflyttat från landet 10 okt. och haft arbete så, att 11 dagar förflutit, sedan egna böcker kunnat öppnas mellan kl. 9 morg. och 6 afton, och då varit så uttråkad att han vanligtvis begifvit sig ut till någon god vän att utgjuta sin galla och „qväda Jeremiae klagovisor“. Orsaken var förberedelsen till den „förargliga examen med barnen“ till julen. Utledsen vid bråket med tre disciplar; „i synnerhet gifver mig flickan faseligt mycket att göra“. Jag är skyldig mig sjelf att tänka något på min framtid och på detta sätt hinner jag, vid Gud, ej någonstädes“. Väntar nu på utslag öfver gradu-skrifning, lefver i godt hopp. Kan ej komma hem förrän dagen före julaftonen, emedan läsningen skall fortgå till 21 dec.; följden deraf, att ingen reskamrat mera kan fås och resan blir dyr. Längtar mer än någonsin. „Mycket, mycket har jag pröfvat, sedan jag sist var hos eder. Glada och sorgliga stunder har jag upplefvat och gjort mången erfarenhet i lifvets stora skola. Ack! huru ljuft att åter en liten tid få skåda edra vänliga, kärleksfulla blickar, mina älskade. Redan tanken derpå framlockar några glädjetårar i mina ögon. Hurudant skall vårt återseende blifva? Jag ämnar begära en månads ledighet, detta är väl ej mycket, sedan jag, i ett och ett halft år, träget arbetat i mitt värf som lärare. Skulle jag kunna få ledighet till början på Februari månad, så vore jag lyckligare än jag kan säga. Hvar skola vi Julia? Männe hemma? Skulle jag, min stackare, helst kunna hemta eder något till Julen“ — — „men“ —

och så följa några ekonomiska redogörelser. — „Du frågar i ditt bref om jag har sjungit. Jo min vän, det har jag. 1:o samma dag jag kom till staden, hade vår afdelning sitt första möte, hvarest jag äfven infann mig. Genast proponerade kamraterna: „Se så! emedan vi nu alla åter äro församlade, så låtom oss gå till Cajsaniemi och dricka en bål, L. skall sjunga för oss“. Sagt och gjort, vi gingo och jag satte mig ned att skriva a la salig Bellman, kamraterna skrattade och hurrade*). 2:o. Alla ynglingar som denna termin blefvo inskrifne vid Vestfinska afdelningen, inbjödo oss äldre till en fest på Cajsaniemi, då poeten v. Qvanten, som äfven hörde till dem, hälsade oss med en humoristisk sång, på min melodi: „Hvad är här för hvimmel“ etc. Nå denna var ganska bra, men emedan han ej blifvit skapad till humoristisk skald, var den dock ej lyckad. Jag besvarade sången med en annan. Nu vill jag väl ej säga, att min var bättre, men åtminstone anslog den sinnena. Ty emedan jag (tyvärr!) är humorist och ej lyckas i annat lärer min sång varit för tillfället lämpligare**). Ty det vet jag, att lika mycket som Qvanten står öfver mig som vanlig sångare, i det alfvarsamma, lika mycket står jag öfver honom i det komiska. Hvarföre har jag ej fått gåfvan att dikta alvarsamt? det vet jag ej! Jag tröstar mig blott med mästartens ord till mig: Följ den väg naturen visat dig och skrif!“ 3:o. Var jag bjuden på Österbottningarnas Nationsfest och sjöng äfven derstädes***). 4:o. Var jag bjuden på Wiborg-

*) Stycket ej synligt i tryck.

***) Af —s—l intagen i Lännetär, II finnes en sång vid novitie-kalas; en annan, förut otryckt, meddelas längre fram ur afl. slotts pred. A. Lindmans samlingar.

***)) Något nytt med uppgift derom ej synligt i tryck.

ska afdeln: Nationsfest och der skördade jag en af mina rikaste lagrar i det jag för sällskapet sjöng: „*Fändrikens morgonbetraktelser*“, hvilken till den grad förtjuste Gamle Herrarne, att de logo alldeles förtvifadt. I sammanhang härmed vill jag berätta dig ett tal som professor Ilmoni höll till mig mellan fyra ögon: „Min bäste Herr L.! tillåt en äldre man, att gifva Er några råd, och upptag ej illa min välmening. Vi känna alla att Ni äger stora Poetiska anlag, (huru stora de äro vet vår herre), låt mig därför varna er för tvenne Demoner, som redan störtat mången, rikt begåfvad yngling i förderfvat. Den ena heter Egen kärleken; Ni ser huru Ni blir firad! O, akta er då, att anse er vara mera, än Ni är, och kom ihåg den gamles ord: „Mer än sin rätt man den blygsamme ger, då man ser honom mindre begära“. Vidare; Ni har ett eldigt lynne. Yngling! kom då ihåg att njuta med måtta af drufvans safter och fly! fly! dessa liderliga ställen, hvarest mensklighetens afskum af qvinnor söla sig i de lägsta laster; Märk! jag talar som Läkare och vän. Detta var den andra Demon. Slutligen, skulle Ni någon gång komma i trängande behof, stöt då på Gubben Ilmoni, nu hafver jag sagt hvad jag ville säga“. — Var ej detta väl taladt af honom? Jag tackade honom ock rätt hjertligt och vill tro att det var uppriktigt menadt*). Så har jag nu sjungit och ännu en liten sak, som mycket smickrat mig. Jag har nämligen fått höra att Mästaren i Borgå, jemt skall tralla på: „*Må vi glasen tumma, få oss*

*) Derom är också ref.; alldeles fast öfvertygad dels på grund af långvarig personlig bekantskap, dels — och ännu mer — på grund af meddelanden i första hand af en bland L:s intimaste vänner.

hvar sin Gumma, lefva se'n in dulci júbilo etc:ra*). Men kanske jag redan för länge uppehållit mig vid dessa saker, det är ej egenkärlekens demon, som för-mått mig dertill, nej visst icke! utan emedan jag vet att allt detta intresserar dig öfvermåttan. Till Nec-ken gaf jag, vid närmare eftersinnande, ej något an-nat än *Stanornas Suomi sång*, som jag förr kallade „Svanornas sång vid återkomsten till norden“. Detta stycke är något litet omarbetadt och, enligt min tanka, det bästa af allt hvad jag skrivit. Får se om jag har råd att köpa Necken, ifall ej Berndtson är så ar-tig, att han skänker mig ett exemplar**). Men det tror jag ej. I går fick jag bjudningskort att bivista silfverbröllopet på Kulju. Der borde jag verkligen sjunga något dugligt, och är dessutom anmodad derom af Wetterhoff***), men jag vet, vid min själ, ej ifrån hvilken synpunkt jag skall gå ut vid författandet. Jag tror jag låter den saken hvila tills jag fått in-hemta ditt råd. Kanske det sedan blir något utaf.“ — Lofvar medhemta hvarjehanda poetisk litteratur till gemensam läsning; är förtjust i Onkel Adam. Försökt få lilla fröken placerad i annan skola, fruntimmerssko-lan, för att hinna studera sjelf, men misslyckats, „ty att sätta ett 8 års gammalt barn ut bland främmande är grymt och häldre vill jag ändock uppoffra något li-tet af min tid“. Berndt Konow affidit i Borgå*), be-klagar hans föräldrar. Stått fadder hos en slägting,

*) Slutstrof i sången vid vestf. afdeln:s fest 1846.

***) B. skänkte.

***) Lagman, gift med silfverbrudens syster.

†) B. Julian v. K., ung jurist, son af den bekante öfver-sten, och af en kusin till L:s stufmor, hade i barnåren bott i när-maste granskap, var en ridderlig personlighet, hade förkyllt sig vid ett slädparti och dog nu ifrån fästmö.

spekulerat på en fadderkyss, hvaraf blef intet, men pratade hela qvällen med flickan „midt framför kära pappas egen, magnificentiska Näsa, hvilket allt å Gubbens sida till den grad väl upptogs, att han drack min skål. Huruvida denna förtjusning delades af flickan är bra tvifvelaktigt. Jag har tyckt mig i allmänhet finna, att jag ej just har kredit hos könet. Men strunt i den sorgen!“*) — —

Under julferierna 1846—47 är L. på besök hemma å Wira i Karkku. Den sista decemb. firades hos hans vänner, välgörare och aflägsle släktingar å Kulju, baronen och friherrinnan Mellin deras silfverbröllop. L. sammanskref hemma på Wira vers för tillfället. För det af gäster strängt upptagna utrymmet å Kulju firade Leisteniska familjen denna gång julaftonen icke der, utan hemma. L. var förlägen för den omtalade sången. Systren uppmuntrade honom, ombesörjde théet, det dracks och *sången vid silfverbröllop* skrefs. *Impromptu vid ett silfverbröllop* skrefs dagen efter samma silfverbröllop å Kulju. Också från Kulju några dagar sednare daterar sig sången vid lagmannen P. E. Falcks förlofning med silfverbrudens brorsdotter Alexandra Stjernvall. Vid flere bland de äfven långväga och länge dröjande bröllopgästernas afresa skref L. uti herrarnes yttre gästrum vers till en tack-sägelseskål för den oförtrutna, sjelfuppoffrande hushållsföreståndarinnan Carolina Messman; denna sång lär ej bestått af mer än dessa rader:

Ljufligt den rätten skall smaka,
det kunna vi tydligt förstå.

Med nöje vi komma tillbaka,
ja, alla, båd' stora och små.

Så skynda att blaudningen gjuta

*) Citat ur studentvisa (af Sätherberg?)

så prydligt i formarna in!
 På maten vi se'n skola luta
 till munnen vår flaska med vin.
 Tag vigtskål i handen och bessman!
 väg noga, tag mått på ett hår!
 Vi dricka Din skål, mamsell Messman,
 Mångkunniga flicka — gutår!“

En af fruarna hade begärt beskrifning å en pudding; fröken Messman („Mekkan“) bad L. utskrifva den ur hennes kokbok, han gjorde det och nedskref tillika versen, som nu afsjöngs vid afskeds-frukost-middagen. C. Messman var underofficersdotter, hade, värnlös, vid 8 års ålder upptagits som fostersyster åt syskonen Leistenius, vid 16 år under ledning af den hushållskunniga *gamla* friherrinnan å Kulju mottagit hushållet der för den *unga* (silfverbruden).

H:fors 1847 d. 16 maj. „I går var jag på vår Nationsfest, hvarest jag för sista gången sjöng bland mina Vest-Finnar, under allmänt bifall. Skulle jag nu hafva tid, så skulle jag sända dig verserna, men jag hinner ej nu taga afskrift af dem. Om du påminner dig, så skref jag till dig, att detta skulle blifva min sista sång bland kamraterna, och så kommer det äfven att blifva. Jag har nu i ett års tid, vid alla Nations-fester sjungit, så att det börjar blifva enformigt för mig sjelf, derfor har jag beslutit att endast på min kammare sätta mina tankar i vers. Nu skall jag berättta dig en stor nyhet. Hör nu noga på! — jag tänker, uppmanad dertill af Topelius, gifva ut ett häfte dikter. Har du hört på maken? — Samlingen kom att heta: Pojken; småsaker på vers af J. G. L — s, innehållande 19 stycken. Frenckel har tagit det på sitt förlag och betalar mig 30 Rubel Sr

jemte några Fri-Exemplar. Det är ju en ganska god affär. Arbetet är redan inlemnadt till tryckning och torde blifva färdigt omkring den 14 Junii om ej förr. Utom förut tryckta stycken, kommer den att innehålla „Fändrikens morgonbetraktelser“, *Julbalen, För sista gången, Stjernorna* (icke det stycket, som du känner) *Vid Vest-Finska afd. kalas i år och i fjol*, vid Barons och Friherrinnans silfverbröllop (stycket är mycket berömt af Topelius) samt sång vid Savolax-Carelska afdelningens fest, denna vår, hvilken börjar sålunda:

Hvad hjertlig vänskap, som här, o bröder oss hägnar!
Och hvilken anblick vårt tjusta öga nu fagnar!
En bål, så stor som ett badkar,
Tjuh, hej, som ett badkar!
Nå dricken genast en skål för Farmor och Farfar —

Af dessa strofer kan du ungefär sluta till innehållet. Det var värdeligen fallet, att de hade en grym bål, som åtminstone drog sina 14 eller 15 kannor, ja kanske till och med 20, gjord af Krukomakare gods. — Jag är redan så sömnig, att jag knappast hänger ihop, ty för ungefär en timma sedan kom jag ifrån Professor L:s hus, hvarest jag gjorde en kort visit, glammade litet med döttrarna och gjorde mig grön för söta mor, kan man tänka! Jag har gjort bekantskap med många rätt hyggliga Flickor, men hjertat är lika likgiltigt för dem alla“. — Utstrykningar i sammanhang härmed. — „Nog härom, det står i Guds hand, gånge se'n huru det vill. Får se hvad recensenternas arga skara skall hafva att påstå om mina små försök. Troligen lära de ej sakna så helt och hållet allt värde, att de ej förtjena en recension, åtminstone hoppas jag det, ehuru jag visserligen vet att det kommer att

vankas hvad man plär kalla ovett. Men det gör ingenting. Friskt courage blott. Det är alltid en författares lott att skörda både beröm och tadel“. — —

5 juni 1847. Utom en shertingspacka till förfärdigande af skjortor (för den återstående studenttiden) följer med Lönnblad (Wladim., studentkamrat) G. L:ii porträtt, „hvilket ej skall vara lyckadt enligt hvad kamraterna påstå. Ansichtsdragen måste dock vara fullkomligen lika, ehuru uttrycket i ansigtet lärer vara mera stelt såsom det vanligen blir vid Daguerrotyp porträtter“. (Porträttet är plussigt och bredare i ansigtet än originalet; ställningen den då för tiden för flere minuter erforderliga oförändrade, derföre tvungna. På vägen hade glaset gått sönder och bilden skadats, spår deraf synliga i aftrycken. „Min lilla bok hvarom jag skref till dig, kommer ut omkring den 21 dennes. Frenckelska tryckeriet har varit så öfverhopadt af disputationer till promotionen, så att de ej ännu hunnit börja med tryckningen. Så snart den kommer ut, skall jag sända dig och mina vänner exemplar deraf“. — Skall just resa ut på landet*).

D. 23 okt. 1847. „Du har ej hört hvad för en triumf jag har skördat derigenom, att Professor Palmblad i Upsala, i sin tidning som heter „Läsning för bildning och nöje“ recenserat min „Pojke“ med följande ord, som jag vill afskrifva.

„Att i korthet yttra sig om denna dikt, kan man

*) „Ojemnt falla ödets lotter“! den ene stiger, den andre sjunker; mindre än två år tidigare stod i studenthopen J. R. Bergstadi såsom högstämd, sjelfuppoffrande fosterlandsvän högt, Leistenius, den yngre kamraten från skolbänkarna i Åbo, är känd af någon enda; nu återvänder B. temligen glömd från Sibirien, L., den glade studentsångaren, hör till de mest uppburne. Tonen förändras; arten är ock olika.

säga: Den pojken blir väl karl. Här finner man en glad student med lyran i hand, som skämtar öfver verdens dårskaper rätt trefligt och i en harmlös tonart. Denna pojke har moral, men det är något, som en viss annan Svensk kamrat med knäffelborrar saknar. På högst få ställen finner man för öfrigt någon omogenhet i formen. Till de gladaste, vi vilja icke säga de humoristiska sångerna — ty vi hafva ett särdeles högt begrepp om humorn — höra Sprättens afsked, Onkels moraler, Hattarna, Fänrikens morgonbetraktelser, Till min surtut, Julbalen i Vitalis genre, samt till de alfvarsamma: Liljorna, Stjernorna, Hösten, Vårens vagg-sång*) Svanornas Suomisång, som vi vilja anföra som prof, sedan vi företrädesvis helsat denna unga sångens svan från Auras strand välkommen med sina glada sångers väljud“. — Så skrifer Palmblad den vidtfrejdade Svensken. Man måste tillstå, att det är nästan för ampla loford, så tycker jag, uppriktigt sagt, sjelf, ehuru jag nödgas tillstå, att jag funnit mig smickrad deraf. Hvad åter den mustacherade herrn eller kamraten med knäffelborrarna angår (Vilhelm v. Braun) så anser jag Palmblad hafva högeligen orätt, som säger att han saknar moral. Ack, då känner han ej menniskohjertat — ty min tro är, att Braun stackare har moral lika mycket, som någon annan, ehuru han ej väger orden, utan låter dem komma allt som det faller sig. Åter i en liten svensk tidning**) nämnas några ord om mitt arbete, men i en fullkomligt dum öfversittareton och som ej går på sak, utan säger, att man ej kan fordra bättre från en Finsk Student-

*) Finnes ej, deremot: „Om våren“ och „vaggvisa“.

**) Figaro? — Också Z. T. uttalar sig då i likhet med Palmblad om v. Braun.

kammare. Recensenten känner jag ej. Så olika som der, bedöms man af världen. Jag ämnar gifva ut till Julen „Ynglingen“ som blir dubbelt större än pojken, och, som jag hoppas, äfven bättre. Tryckningskostnaden jemte arfvode åt bokbindaren utgör 100 Rubel Silfver. Det går på eget förlag, och lyckås spekulatjonen, hoppas jag vinna omkring 100 Rubel Silfver eller vida mera, om det går bra. Subskriptionen är redan öppnad inom Studenterna*). Häraf ser du att jag denna sommar skrivit ganska flitigt. Nästan hvarje qväll något, ehuru jag deraf kasserat mycket“.

På grund af muntliga meddelanden, delvis gjorda ur bref, tillägges till året 1847.

Boktryckaren hade för en upplaga af „Pojken“ om 750 exx. gifvit 30 rbl. s:r och 13 friexemplar; men upplagan uppgifves tagen 1000 exx. stor. L. ångrar derföre, att han ej upplånat 70—80 rbl och hållit förlaget sjelf, ty vid promotionen har mycket sålts. L. sökte ämnen till sina dikter; derföre hade han bivistat en (skräddarnes) maskeradbal, men fann pack bland en del af fruntimren. — Den rikaste skräddare i H:fors, stenhusegare, hade misstyckt „Skräddarens sång“ i Ynglingen, verkgesällen R. hos den mest framstående d:o i T:fors skall t. o. m. ärnat öppna rättgång, men afstått; L. intog sången icke i „Dikter“ 1855. — En tid hade L. varit litet krasslig, något allvarligare akut lidande förekom dock ej. Lillan läste under vintern i fröken Ahlstubbes skola. L. lär nu varit litet förpickad i en Amanda K. från Österbotten, ett lifigt, intelligent fruntimmer; redan tidigare hade han början till ömmare känsla för en ung flicka i hemtrakten. — Genom det glada lifvet vid

*) 300 exx. lära subskriberats.

nationsfester, der han sjöng så, att publicum höll på att kikna af skratt, der han blef hurrad, omfamnad, kramad, lärde han ock att lefva litet öfver tillgångarna, trakterades af vänner och trakterade dem tillbaka, fann att större sparsamhet var nödig och svor vid sin heder, att med det förre sättet skulle vara slut; böckerna skulle i stället flitigare anlitas. — Vilhelmsdagen hade han firat hos professor Lagus (gamle kanslirådet). — Den andra döttern i principals-familjen blef förlofvad; fästemannen besökte Kopula under sommarn; vistelsen der var treflig. — På förhand litet orolig för Berndtsons (i Morgonbladet) blifvande recension öfver „Pojken“, finner han den grann, men orättvis öfver tillfällighetsstyckena; sjelf tycker han, att styckena ej äro platta eller smutsiga; Runeberg hade ju berömt den vest-finska föreningsvisan; vet i sednare delen af sommaren ej något om Topelii recension (H:fors tidn.), ty denne är till sept. i Österbotten. Studeranden Ramsay (Wolter, kusin till L:s goda kamrater, bröderne Blåffeld från Judikkala i Sääksmäki) bjöd 50 rbl för att få utge Leistenii sånger; denne vägrade, emedan han ännu hade så få, men efter par, tre år ämnar han utge ett nytt häfte. Emellertid utgafs äfven „Ynglingen“ ännu 1847. Säkertligen hade förf. deraf lemnat ex. åt den, såsom sjelf vitterlekerska bekanta senatorsenkan, friherrinnan Hjärne. Hennes omdöme visar sig af ett 6 dec. 1847 i H:fors dagtecknad t brev till L. lydande: „Till-låt mig att få försäkra om min tacksamhet för den utmärakta attention som skäncktes mig genom bekantskapen med *ynglingen* vid hans första debut i verlden. Min erkänsla kan endast jämföras med den tillfredsställelse hvarmed jag genomläsit dessa nya prof af en Utmärkt lycklig poetisk förmåga.

Det ligger måhända utom en qvinlig verkningskretts att fälla Omdömen i litteraira ämnen, men jag kan med fullkomligaste sannfärdighet yttra att denna Lecture förskaffat mig ett stort nöje; och att det skall hjertligt glädja mig, hvarje gång som Författaren ifrån Parnassens Domare erhåller uppmuntran, bifall och loford.

altid tacksamt och agnings Fullt

G. S. Hjärne f. Rosenberg“.

Vid slutet af vårterminen 1848 blef Leistenii äldre goss-elev student.

1848 d. 16 aug. anlände G. L. till Kulju i hemsocknen ifrån Sibbo, emedan koleran utbrutit i Helsingfors. — Ett sångstycke till Reinholdsdagen (Kulju-baronens namnsdag) samma år, en månad tidigare, är hittills otröckt.

L. var först rädd för koleran, ej sedan; kom i oktober in till universitetsstaden.

Helsingfors 30 nov. „Ehuru ej pennan flitigt tolkat mina känslor för dig, bevarar jag dock i mitt minne en skrift, icke skriven med bläck, utan af naturen inristad uti mitt hjerta, som heter kärlek till dig“. — Omöjlighet af ekonomiska skäl att sammanträffa. Deltagande för Leander, som förlorat sin maka. Ansökt lärarebefattning (i historie, geografi och svenska) vid tekniska realskolan, som börjar 15 nästk. januari. Utgifter därför (L. fick ej tjensten, som gafs åt en erkänt skicklig, äldre pedagog) samt genom en bekant officer, som försvunnit till Ryssland. Hoppats att genom sagda tjenst få godt tillfälle till egna studier. Skall till nästa sommar (1849) stadna hos sin principal, baron Mellin, tänkt sedan bosätta sig hos sin syster och stjufmoder på Wira i Karkku tills tentamina begynna. „Men manne studierna skulle gå

med fart?“ Hoppas till sommaren absolverat alla de vetenskaper, till hvilka någon handledning behöfves. „Poesin har jag ej hunnit stort sysselsätta mig med. Ett enda stycke har jag skrivit, sedan jag reste från Karkku, nämligen „Studenten“*), införd på Helsingfors Tidningar för den 29 November. Skrif till mig hvad du tycker om det. Topelius var förtjust deraf. Jag skall i förbigående berätta dig en sak, som särdeles smickrat mig. Jag gick nämligen en gång här i termin till Professor Laurell för att få ett intyg öfver aflagdt svenskt skrifprof, hvilket jag behöfde vid ansökan om den tjenst jag redan omnämmt. När jag då steg in till honom och sade mitt namn, kom han med den största vänlighet och värme emot mig, tog mig i hand och yttrade: „Jag har länge önskat att göra Herr L—i bekantskap, men våra vägar ha ej förut stött tillsammans, derföre fägnar det mig synnerligen att nu få göra er personliga bekantskap“. Derpå bjöd han mig att sitta i soffan, stoppade i en pipa, och så rökte vi och pratade en lång tid. Han har en ganska hyggelig Fru, som var mycket artig då jag, en tid derefter, var hos dem på visit. Ehuru fri från fåfänga, gör det mig innerligen godt, då människor, med erkänd urskiljning och själsbildning omfatta mig med välvilja och humanitet. Min goda vän Cygnæus är förordnad att förestå Professionen i Historien under den tid som den verkeliga Historiarum professor, Rein, är Universitetets Rector. — — Ack min egen goda Augusta, skulle jag nu blott kunna existera detta år, då vore allt väl! Jag försöker arbeta så mycket i mensklig förmåga står, men stundom vilja mörka tankar insmyga sig i mitt bröst då jag börjar att tänka

*) „En finsk student.“

på mina affärer. Gud vet om jag har tid och förmåga att till Jul år till utgifva några sånger. Vi få väl se“.

L., som hösten 1848 bodde i annan lokal, föreföll äfven mig tystare, slutnare, allvarsammare än förr.*)

Vårterminen 1849 var L. (förordn. $\frac{2}{2}$?) tjänstförrättande kollega vid högre elementarskolan i Helsingfors; han förordnades dertill $\frac{27}{1}$ 1849. Det var en liten början till den offentliga skolbanan och öfvergången från Åbo stift till Borgå. Under då gällande stifts-indigenats rätt kunde en sådan, förvärfvad, öfvergång vara fördelaktig för den enskilde. Prestlähneterna i Borgå stift voro bättre aflönade, konkurrensen till dem och till lärareplatserna mindre och med afseende derå, att elementarstudierna då för tiden ännu gjordes bättre i Åbo stifts läroverk, voro de till Borgå stift sökande ej gerna der sedda såsom kompetitorer. Tjänstgöring i hufvudstadens offentliga läroverk, en god ekonomisk hjälp för unge vid universitetet framåtsträfvande lärde, stod för de i Åbo stift hemmavarande öppen endast såsom ett icke lätt åtkomligt vikariat. L. befann sig nu i sådan ställning, att han kunde få det, han begagnade sig häraf, och hans bekantskaper inom Borgå domkapitel synas befordrat beviljandet af derefter ansökt transport till sist sagda stift. En i studier långt framom honom stående magister från 1847, tjänstgörande på en skolföreståndareplats, afvisades på Borgå domkapitels tillstyrkan ungefär samtidigt, som L. mottogs enligt densamma, likväl vigdes den förre straxt derefter med utmärkelse till prest i Åbo stift. Runeberg och Leistenii syster hade vid hans tvekan angående öfvergången, för hvil-

*) Fänr. Ståls sägner, d. I, utkommo. Leistenii och hans systems omdömen derom ganska samstämmiga. Leistenii egen lyra temligen stum äfven närmast följande tider.

ken han inklinerade, med afseende å bättre utkomst — icke större trefnad — uttalat sig likstämmt. Helst hade L. stadnat vid universitetet, docenterat, eller ock sökt högre skoltjenst; vid skolan i H:fors var för tillfället ingen utsigt; någon plan på skolan i Heinola förefanns. Runeberg hade framhållit, att också han gjort på samma sätt, att i hvardera stiftet dock ju var samma himmel, samma folk. Detta i mars 1849. — En dag denna vårtermin hospiterade jag vid undervisningen i Helsingfors' högre elem. skola och träffade då Leistenii lilla figur otvunget sitta förhörande på lärarens bord inför klassen. D. 6 juni s. år aflade han i Borgå teoretiskt och praktiskt prof för rektorstjenster vid lägre och kollega-tjenster vid högre elem. skolor med approb. cum laude; $13/6$ s. år utnämndes han till t. f. andre lektor i latin vid Wiborgs gymnasium (sammansatt läroverk). Med höstterminen vidtog hans tjenstgöring der, och han bodde till en början hos postmästaren Lojander, hemma från Tammerfors, umgicks synnerligast hos Hougberg och Rosenius; hos Norrings skall funnits en behaglig 16-årig dotter. För egna studier ej mindre tid än hos Mellins, der han hade 9 lektioner dagligen (beräkningen visserligen ej likformig).

1849 d. 14 okt. G. L. är i Wiborg t. f. 2:dre lektor i latin. Orten, människorna, förhållandena äro honom obekanta och förefalla derföre besynnerliga. „Människorna äro de mest prosaiska varelser man kan tänka sig, utan en enda fläkt af någon högre lyftning, fästa helt och hållet med sin själ vid det småaktiga och materiella. Undantag lära visserligen finnas, men få torde det vara. Alltnog att jag vantrifves högelingen. Hvar och en lefver för sin egen räkning, och så får jag äfven göra. Detta gör mig dock på sätt

och vis godt, ty jag har kanske till öfvermått njutit af lifvet och är nu i bästa tillfälle att reflectera öfver mig sjelf, att se in i min egen själ". — Dagarna gå hastigt nog; är fem timmar sysselsatt på gymnasium; studerar sjelf mycket; gymnasiet „i utmärkt godt skick". Såsom nu utnämnd 2:dre lektor (= skolkollega med undervisning å de lägre klasserna) lycklig i ekonomiskt afseende. Med någon påtänkt löneförbättring skulle L. tänka på att gifta sig. Beskrifning af orten. Dyrhet. Monrepos. Allmoget ful. Kommer knappt hem i vinter, ehuru mycket funderat derpå. „Både vinter och sommar är du, mamma, hembygden och alla vänner mig lika kär". Skall skrifva hvarannan söndag.

Julen 1849 tillbragte L. hos prosten Hipping i Nykyrka. I samma socken julade ock Leistenii vän från Borgå-besöken dr O. M. Nordström hos sin syster, enkeprostinnan Louise Wirenius, bosatt å orten. Denna, som skulle bli L:ii följeslagarinna under den sednare, kort tillmätta delen af hans lif, såg han första gången nu vid ett förlofningskalas i decemb. hos länsmanen Lindberg i samma socken, då dennes dotters och den unge presten Branders förbindelse eklaterades.

Prostinnan Wirenius, f. Nordström, var nu 26 år gammal, hade helt ung blifvit gift med en äldre man, prosten W. i Nykyrka, hennes faders efterträdare i pastoratet. Under sådana förhållanden var det sannolikt mer en aktningsfull vänskap, än det kunde vara jemnt utvecklades kärlek, som förband henne med hennes förste man. Efter ungefär fem års äktenskap föll han enligt naturens ordning tidigare undan. Den par och tjugu år gamla, barnlösa prostinnan var nu enka, och nära fyra år derefter sammanträffade hon med L. Denne besökte hennes hem, den festliga samvaron var

glad, en böjelse uppstod, varm å ömse sidor, och förlofning följde 12 januari 1850. Prosten W. hade efterlemnad en nått förmögenhet, hvaraf enkan fick sin andel, men dels kom hennes förmögenhet att ligga i en fastighet, hvarom längre fram, dels i löseghedom: silfver, linnekläder m. m., som icke utgjorde räntebärande kapital, hvarför den var vida mindre fruktbärande än mången trodde. Att L. icke friade till rikedom, säger L. sjelf, icke låg heller sådant i hans lynne; han säger vid denna tid ock, att han ej noga kände till förmögenheten, men icke kunde han ju heller vara alldeles okunnig om, att någon sådan fanns.

Söndagen d. 23 juni 1850 kl. 6 e. m. vigdes å Kaukola hemman i Nykyrka hos enkeprostinnan Sofi Nordström hennes dotter och dennas ungefärligen 2 år äldre fästeman. Sin studie-uppföstran lär hon till det mesta mottagit hos en förnämligare pensionshållarinna i Systerbäck. Till lynne var hon ej företrädesvis poetiskt anlagd, ej heller af utprägladt praktiskt sinne, men villig att med honom dela ljuft och ledt, färdig att följa honom på ännu förestående studie-resor till afläggande af erforderliga lärdomsprof, hvilket icke kunde ske utan uppoffringar för den, som var van vid ett förmöget hem och dess fördelar.

D. 14 aug. 1850 erhöLL L. fullmakt på förut nämnda 2:re lektorstjenst i latin vid Wiborgs gymnasium.

Den korrespondens, som L. så intresserad förde med systren, lär litet minskats under närmast följande tider, dels för att han fick arbeta flitigt för egna studiers slutförande och husets uppehälle, dels för att han redan fann sig bättre å orten, och synnerligast, antagligen, därför att han hade en älskad maka vid sin sida. För ekonomins skuld ha de unga inackordering af skolgång, 1851 par stycken prostedöttrar.

— Från denna tid daterar sig något yttrande af L. om hans väns och gynnares Z. Topelii diktning, att han tyckte den icke hafva sin starka sida i kraftfullhet; likaså, att han bland sina egna dikter uppskattar Dionysius såsom hörande till de bästa. Han föller tårar af saknad öfver enkemajorskan J. Chr. Stjernvalls frånfalle på Kulju med omdömet: „salige äro de renhjärtade“. Hon, f. Brummer från Åland, hade varit gift med en kusin till friherrinnan Mellin å Kulju och jemte sin älskliga, dessförinnan afidna dotter Julia vistats derstädes under sina sista lefnadsår.

Wiborg 12 jan. 1852. Tillbragt julen i Nykyrka. Fått systrens bref, träffats af bedröfvelse öfver modrens „iråkade sjukdom och din stora sorg deröfver. Måtte Gud i sin vishet göra ett godt slut derpå, men om det så är hans vilja att bortkalla henne från jorden, måtte det då ske i en salig stund. Denna bön uppsände jag af brinnande hjerta till den högste. Hennes död skulle mycket, mycket kosta på mig, ehuru det visserligen för henne sjelf vore det ljufvaste att saligen skiljas hädan och blifva hos den bästa vännen. Ske alltså häri, såsom i allt annat, Guds vilja, ty hvad kunna vi, svaga, kortsynta menniskor bedöma hvad som för den evige är bäst eller ej. Jag brinner nu endast af otålighet att få veta, huru det förhåller sig med mamma, ty vid hennes år är icke stort att hoppas på tillfrisknande“. — Bortarrenderat det med hustrun erhållna hemmanet, „som, inom parentes, bragt mig gråa hår på hjessan och uppslukat enorma summor“. — Bostaden är i nedra våningen af gymnasii-huset; der på egen bekostnad (400 rbl. ass.) uppreparerat 3 rum och kök; i öfra våningen två mindre rum såsom garderob och uthus. Fåhus finnes ej, vore

godt att ha, ty mjölken är dyr; häst kan ej komma i fråga. Tills vidare att lefva på lön af 260 rb. s:r, hvaraf ungefär 70 gå till intressen; sedan vi gifte oss, „hafva vi lefvat upp 600 rb. s:r kontant, d. v. s. de enda kontanter, Louise egde, och gjort en tillökning i mina skulder af 450 rb. s:r, summa 1050 rb., och likväl lefvat så indraget och sparsamt som möjligt, men dertill är Peippola orsak, ty svärmor har i två år haft ränta på de 2600 rb., som „Louise lånade af henne för att kunna bibehålla sitt älskade Peippola, handla dumt och skaffa gråa hår och qvidande bekymmer åt sin blifvande make. Det här sista låter bittert, men det är verkligen sant, ty ingen annan än Gud vet, huru mycket jag plågats“.*) Nu lugn, sedan man blifvit af dermed, ehuru ingen kopeks reveny af arrendet, ty det spisar knappast att betala den årliga räntan: „låt nu endast någon Petersburgare vara galen nog och köpa det för en 10 a 8,000 rb. s:r, så blir allt bra, och sådana exempel finnas många i Nykyrka“. —

Då L. engång under sin moders sjukdom hört miste, hade han trott sig mötas af underrättelsen om hennes död och träffats deraf så, att han varit nära att neddigna. Han sade sig ej förstå, huru man kunde älska en egen moder mer, än sin stjuvmoder. Han hade ju intet minne af den egna; stjuvmodren hade varit ställföreträdarinna. Hon afled 4 juni 1852.

*) Dessa, blott i sanningens intresse citerade, uttryck af den liflige, stundom missmodige, i ögonblickets ej beräknande känsla talande skalden kunde, jemte några andra, missförstås, om man ej hade att mot dem ställa sådana innerliga uttalanden, som i dikten: „Hvar dröjer du?“, skrifven detta samma år, då under Lii systers vistelse i deras hus makan var på ett besök hos sin moder på landet.

I bref af $\frac{29}{5}$ fått underrättelse om modrens frånfälle. Varmhjärtade uttalanden i anledning af händelsen. Till systern: „Haf tack, du innerligt goda, som så ömt vårdat den aflidna under så många år, med försakande af hvarje nöje som lifvet erbjöd; detta skall på den stora redogörelsens dag varda dig tiofaldigt tillräknadt“. — Begärt ett års tjänstledighet för att nästa vår taga den så länge uppskjutna kandidatexamen; af tidsbrist och ekonomiska skäl, då året blir mycket dyrare, omöjligt att nu komma hem. Anbud åt systren att komma i deras hus; „våra hjertan och vårt hus skola alltid vara öppna för dig. Mig känner du och min goda Louise skall du äfven lära känna, ehuru ni kanske icke ännu kännen hvarandra rätt“. I hvarje fall bedes om ett längre besök, „åtminstone till hösten eller vintern — — — äfven här finnes goda menniskor och himmelens sol strålar här med lika klart ljus“. Anvisningar för resan till Wiborg; afskickat penningeunderstöd: „den rike ger hvad han vill och den fattige hvad han kan“.

Peippola 29 juni 1852. Augusta L. lofvat i augusti komma till brodern; önskas hjertligt välkommen med hopp om nöje af vistelsen „vanhassa voitto maassa“; projekt om resesättet; deltagande för en gammal trotjenarinna Anna Stiva; äfven med penningehjelp. Om stjufnodren: „Ack, att jag icke fick ledsaga henne till det tysta rummet, fridens ljufva, heliga boning. Slumre hon sött vid sidan af sin i lifvet älskade make, vår ädla, goda pappa“. — — „Välkommen till den fremmande stranden, till mitt och min hustrus hem“.

Nykyrka 16 juli 1852. Systrens möjliga invändningar mot brodrens inbjudning på grund af hans stora utgifter afvisas; hennes ankomst under ferierna önskas; då ännu njutning af landtlifvet möjlig.

D:o 25 juli. Arbetar i stillhet på sin examen; på 10 år ej så varit sin egen herre som nu; studierna därför gått långsamt, men „i alla fall gått bra, så att jag har ingenting i den vägen att förebrå mig, ty under tre år har jag redan innehaft en tjänst, sådan att mången vid 50 års ålder icke har den bättre“. Förslag att systemen i febr. följer honom till Helsingfors, sedan reser till Karkku; Lovise tillbringar tiden för hans tentamina troligen hos sin moder i Nykyrka.

I sjelfva verket följde dock frun sin man till Helsingfors och var med honom der hela tiden.

1853. Hustruns egendom Peippola hade man beslutat sälja, och begärde därför 4,500 rbl. Den hade åstadkommit „stor smärta“; den hade beräknats till 8,000 rbl., då hans fru mottog den. — L. var under våren med tjänstledighet vid universitetet och undergick filos. kandid. examen 14 maj med 14 röster, sålunda fördelade: filosofi 1, matemat. 0, fysik 1, astronomi 0, kemi 0, zool. och botanik 1, allm. hist. 1, latin 3, grek. 1, orientaliska språk 0, lärdomshist. 1, rysk hist. 3, graduskrikn. 2. Vid promotionen $29/5$ 1853 i Helsingfors var han ej närvarande, utan med sin maka redan på Kulju. Hans hustrus stufbrors son, Gust. Nordström om händer tog hans krans. Sommarn vistades L. tillsammans med sin maka en längre tid fortfarande i sin födelsesocken, förnämligast på Kulju. Denna gammaldags gästfria plats hade under flere veckor samlat en mängd närmare och fjärmare släktingar och vänner, så att stundom familjepersonalen uppgick till inemot 40 personer, deribland mycket ungdom och barn. Världens namnsdag (Reinhold), som L. flere gånger förut firat med sina sånger, väntade man att äfven denna gång skulle af honom så firas. Jag, som nu äfven tillbragte någon vecka här, uppmanade

honom ock, men sent på qvällen dagen förut förklarade mig L., att han ej var i stånd att nu åstadkomma något, att hans poetiska ådra var utsinad, sedan han blifvit en praktisk, äkta man, som hade sin lugna trefnad i det närvarande. Han talte allvarsammt, och jag tror, att han delvis hade rätt, om han ock för tillfället ej var angelägen, att möda sig, emedan en festdikt af honom nu lättare kunde undvaras, ty värdinnans systerson, dåvarande studenten, nu litteratören och konstvännen ex professo Karl Wetterhoff hade för dagen diktat och inöfvat ett mycket nätt, litet teaterstycke, vid hvars uppförande jag kanske ej var alldeles lycklig som sufför. Efter dessa dagars samvaro träffade jag i lifvet icke mera den godmodigt glade, nu allvarsamme kamraten.

Wiborg 28 jan. 1854. „Öfverhopad af göromål och skriblerier“, ty han skall i Wiborg två gånger i veckan utgifva en tidning (Wiborgs tidning). „Under dessa mina oeconomiska sorger och bekymmer grubblade jag på utvägar att kunna lefva och derjemte förblifva hederlig karl, då fick jag under ett ljust ögonblick den ingifvelsen: „Sök privilegium på en tidning och börja arbeta med den. — — Jag blef helt glad, underhandlade med boktryckar Cederwaller om tryckningen och allt hvad till det oeconomiska hörer, samt lade in till General-Guvernören en anhållan om privilegium. Våra vilkor blefvo följande. Finge tidningen 200 prenumeranter, skulle jag utan några afdrag erhålla i honorarium 150 Rub. S:r. Blefve prenumeranterne åter 250, får jag 200 Rub. och så vidare 1 Rub. S:r för hvarje prenumerant ända till 350 prenumeranter, då mitt arfvode är 300 Rubel S:r, vid hvilken summa det förblir ända tills prenumeranternas antal stiga utöfver 600 då jag i arfvode erhåller 450

Rub. S:r. Om man nu enligt den beräkning jag uppgjort, antar, att tryckningskostnaden jemte papper för Cederwaller stiga till 500 Rub. S:r årligen, anser jag mig i det hela vara ganska väl aflönt. Nu beror blott på att kunna få ihop 350 prenumeranter. I Wiborg ensamt finnes redan 116 och från de öfriga städerna hafva kommit 23. Från mitt fädernesland (Tammerfors) har ännu ingen låtit höra af sig, de må väl ej vara så skamlösa och underlåta att prenumerera på min tidning“. — — „Jag öppnar Tidningen med en anmälan och en liten novell af eget fabrik, och kommer framdeles att fortsätta med dessa små historier ur dikten och fantasien. Litet sanning finnes väl äfven deribland, ty några figurer från min barndom hafva sväfvat för min inbillning, ehuru jag omklädt allt till oigenkännelighet. Skräddar Sundblom t. ex. är ingen annan än salig Ringbom, Sikter Kåklund är Broman, alla andra personer äro rent af diktade, du får väl se!“ — Tillräckligt arbete: på gymnasium 24 timmar i veckan, i Ståhlbergs privata skola 6; tidningen dessutom. Inkomsterna passabla, men arbetet! — „Får se, huru jag skall härda ut. I dag hörde jag af en major Edelsvärd f. d. svensk militär, men nu bosatt i Wiborg, att han skrivit till sin gamla bekanta i Sverige Onkel Adam, du vet — (Doctor Wetterberg), och att denne lofvat insända små noveller till Tidningen. På det viset blir Wiborgs Tidning synnerligen celeber. Så fort det kommer, måste jag skriva till Wetterberg och tacka honom, ty jag visste ej af hela saken, det var en surpris af Edelsvärd“.*) Slipper ej till hemorten: „tråkigt, men nöden, nöden har ingen lag“. I ekonomiskt afseende tiderna högst

*) Bidrag af Onkel Adam ej synligt.

svåra, „jag fattar i den här tidningsfunderingen lika som en drunknande i ett halmstrå“. Längtande efter samvara med systren.

14 maj 1854. Vill under all brådska berätta, „att jag ändteligen sluppit min lefnads plåga, d. v. s. Peippola, som jag nyligen var nog lycklig att få bort-såldt åt magistratssekreteraren här i staden Henri-cius, men med förlust af åtminstone 4000 Rubel Silf-ver, ty jag fick endast 4000 Rubel för det och deraf måste jag enligt arrendekontraktet med G. (kantor i Nykyrka) ännu betala åt honom 200 Rub., så att end-ast 3,800 af hela herrligheten återstår oss. Skuld-fria lära vi ändock i det närmaste blifva, ifall nemli-gen T. (länsman, aflägsen slägting till Wirenius) slår af de återstående 400 Rubel, som han ännu har att fordra, men i annat fall blifva vi det icke“. — — Några utstrukna rader. „Och likväl är jag glad, så hjertans glad, ty hade vi icke fått detta hemman såldt, skulle vi för alltid varit i materielt hänseende förlo-rade och åtminstone jag i andeligt afseende likaledes, ty bekymren tryckte mig rakt till jorden. Vill nu tidningen i nästa år bära sig, så att jag åtminstone har en behållning af 200 Rubel, så kunna vi visserli-gen lefva, ehuru mycket tråk den också ger mig“. — Tror föga prenumeranter komma under krigstiden, „så att kanske tidningen tills vidare med detta år måste upphöra“. — En prenumerant från hemtrakten: trolig-en Mellin på Kulju. Förargelser för tidningen å tryckeriet. — „Här ser synnerligen krigiskt ut: 160 kanoner gapa på vallarna, färdiga att utspy eld och kulor mot fienden, ifall den, såsom troligt är, försöker ett angrepp mot Wiborg. Militär hafva vi i massa och allt mera väntas, dito Cholera i Petersburg, som enligt all sannolikhet också kommer till oss. Trots

allt detta måste jag hela sommaren lefva här inom fästningen. ty för tidningens skull slipper jag icke ur en fläck, åtminstone icke förrän staden blir belägrad, men då lärer det bli i seduaste laget att tänka på reträtt“. — Bjuder systemen hjälp ifall af behof, „penningar äger jag sjelf visserligen icke för tillfället, men jag har, Gud vare lof, god kredit hos alla människor“. — Önskar sig till hemtrakten. — „En outsägelig längtan griper mig stundom och då i synnerhet tänker jag med ljuft vemod på mina oskyldiga, lyckliga barnår. Min fantasi stannar vid hvarje till och med den obetydligaste omständighet, hvarje buske står då så klart för min inbillning, och min innerligaste önskan blir då alltid att också få sluta mina dagar. der jag förut skådat ljuset. Det är sannt att jag numera bland personer, då jag undantager Dig, har bra få, som förknippa sig med minnet af det fordna hemmet och allt färre blifva de naturligtvis. De äro döde, de kära vännerna och så går det väl äfven snart med de ännu återstående, men likväl ville jag på ålderdomen ånyo lefva om mitt barnalif bland mina kända vikar, holmar och skogar, samt slutligen nedmyllas i jorden på den gudomligt vackra Suoniemi kyrkogård. Jag har aldrig förr uppfattat, att den var så vacker, som den i fjol somras visade sig för min blick, då vi voro för att plantera syrenen på pappas graf. Louise reste i går på ett ryck till Nykyrka, men återvänder efter några dagar. Hon tänker qvarblifva här under sommaren på det jag icke måtte få alltför ledsamt och det håller jag henne räkning före“. Tillåter henne dock ej stanna här, ehuru ej i Nykyrka är så synnerligen säkert; om engelsmännen äro nog dumdristiga att försöka en landstigning, „nog få de på näsan“.

Nykyrka 1 juli 1854. Vistas på svärmoderns lägenhet i Hallola by sedan $17/6$. En studerande Jæ-nisch sköter emellertid tidningen. Den ger mig mera bråk, än jag kan säga, och i år har jag bra liten behållning därför, men som [jag] numera bestämdt vet, att jag är fattig, och dessutom har hustru — — nödgas jag på allt sätt försöka att förtjena mitt bröd“. Det till systren sända exemplaret af tidningen kommer oordentligt öfver Åbo. I går jemte Louise fått bjudning till Beate Sofies och Augustas (Mellin) bröllop 23 juni, skulle äfven eljes ej haft tillfälle följa den. Hoppas nästa gång komma till hembygden 1856; hoppas få lefva så länge, „ty ännu har jag stora pligter att uppfylla mot mig sjelf, mot mina medmenniskor och mitt fädernesland. Verksamhet, verksamhet, se det är första vilkoret för nöjet, ja, för lifvet; ty hvad är lifvet om man drömmer bort det — ingenting“. — Håller på att lära sig franska på gamla dagar, „det går som en dans“ för likheten med latinet; franskan behöfelig för tidningen; kan tyskan „försvarligen, så att utlänningens vetande icke behöfver vara tillslutet för mig“.*)

Wiborg 3 dec. 1854. På månadtal ej skrifvit till systren för mycket arbete. Myror i hufvudet för tidningen och kan likväl ej med bästa vilja redigera den „som jag ville och borde“. Legat om sommaren $1\frac{1}{2}$ vecka i rödsot; erhöi i augusti bref från biskop Ottelin, som ville ha L. såsom notarie på visitation i Willmanstrands prosteri. Antog uppdraget med nöje, fortsatte resan till Borgå, för att ordna för moster

*) Tydligt således, att utländsk modern litteratur på originalspråken åtminstone, med undantag möjligen af tyskan, hittills ej omedelbart inverkat på L:s poetiska produktioner.

Fredrika, som anhållit om hjälp, men Wadenstjerna (O. W., v. härardsh., hennes sväger) hade tagit gumman till sig. Belåten dermed för gummans och för egen skuld, då inkomsterna voro inskränkta till, hvad genom egen verksamhet kan förtjenas. Tio dar dels på biskopens egendom Bosgård, dels hos svågern i Borgå. Consistorii-notarien Æjmelæus hade affidit, hans tjänst lediganslogs och söktes af L. „på biskopens uppmaning“. Vid omröstningen ¹⁵/₁₁ „behagade alla Domkapitlets ledamöter votera på en Juris Kandidat Magister Öhrnberg, alla, utom Biskopen, som röstade på mig. Öhrnberg har 4 års meriter och jag 9 års. Dessutom hör han på intet sätt till ecklesiastik staten och tar man bort hans magisterår, så har han endast 1 års meriter såsom extra tjänsteman. Ser du på en sådan rättvisa! Saken ligger dock tydlig och klar för mig, ty hela sjukan består deri, att domkapitlet icke vill hafva så mycket släktingar tillsammans; Biskopen, Otto Nordström och mig. Min sväger var naturligtvis jäfvig och kunde icke votera. De fruktade sannolikt att vi kunde bilda en liga, som blefve förarglig för dem och deras görande och låtande.*) På uppmaning af Biskopen ernar jag besvåra mig i Senaten. Får se om rättvisan der är större än vid Domkapitlet. Lyckan skulle dock äfven varit för stor, om jag erhållit tjänsten, ty den inbringar omkring 1200 Rub. S:r. Så stå nu affärens. Saken hinner i Senaten troligen ej afgöras förr än i Wår eller mot sommarn. Jag har, i händelse jag ej får tjänsten beslutit taga Licentiat examen, för att i

*) Möjligen; möjligen också icke; man måste ursäkta, om L. i första hettan och föranledd af vänners yttranden, skulle döma mindre rättvist: L. hade eljes åtnjutit domkapitlets välvilja i hög grad.

förargelsen visa att jag dock duger till något, men öfverhopad med så många göromål, kan jag ej blifva färdig dermed förr än 1857. Det året tänker jag vara tjänstledig och bosätta mig i Karkku, antingen på Wira eller i Kapellet. För mitt hjerta vore det ljufligare att bo i Kapellet, om jag endast finge hafva dig hos mig, och om min hustru kunde trifvas så länge der borta“. Föreställer sig det nöjsamma i planens realiserande, t. ex. att bo på Mauri. Oeconomica för egen och isynnerhet systrens del. Frågar om hemtraktsförhållanden och barndomsbekanta. Ivar Blåfjeld (systerson till baronen på Kulju) med sin unga fru rest igenom Wiborg, men ej besökt på den korta tiden sin barndomsvän. L. vistats mycket litet ute i världen, älskar ej ceremonivisiter och likväl har umgängeskretsen ökat utöfver önskan. „Då man engång fått några bekantskaper, växa de som en snöboll“. Väsentlig hjälp loftas systren, om tjensten i Borgå fås.

Wiborgs tidning nedlades vid slutet af mars 1855, emedan dess utgifvande ej var förbundet med fördel. Äfven enligt den tidens uppfattning hade den ej stått utöfver de vanliga. Såsom vi sett, skulle den vara en liten spekulation, men behörig ledighet och förhållandena tilläto den icke att blomstra upp.

En ersättning åt prenumeranterne 1855 var en berättelse: „Min farbrors bibliotek af Töpfer“, ös. Wib. 1854 hos Cedervaller & son, 87 ss. 8:o.

Till tidningshistorien hör nedanstående brefutdrag från 10 mars 1855: „Jag måste nu slutligen skildra för dig en episod från min namnsdag den 24 sistlidne mars. Om morgonen kl. 7 infann sig en klass med inlagd frukt och en förfärlig kringla, en annan klass dito med en lika stor kringla och slutligen den

tredje klassen med — gissa hvad? Jo, en utomordentligt vacker *krokan* med några törnrosor i toppen, kan du väl tänka dig något löjligare, aldeles sådan som det fanns på fru Moppelins namnsdag å Pihlajavuori, som min fantasi skapade till salig „Wiborgs Tidning“.*) Jag höll naturligtvis god min, så länge pojkarne voro närvarande. Någon af deras fäder är säkert upphofsmannen till tillställningen. Krokanen, som var en af de grannaste man vill se, kostade hela 4 Rubel S:r“.

Wiborg 13 sept. 1855. Tackar för penninglån, lofvadt af systren. Vistats hela sommarn i Nykyrka, omhuldad hos svärmodern; kommit in till terminens början; „Louise ungefär en vecka sednare och nu hafva vi åter vårt lilla hushåll i fullkomlig ordning“. — „Till julen ger jag ut ett häfte dikter, icke fullkomligt nya, utan innehållande ett urval af mina förra arbeten, dock äfven innehållande nya stycken; hela samlingen granskad och i allo gillad af Runeberg. Dikterna utgifvas på bokhandlaren Söderströms förlag i Borgå och mitt arfvode är bestämdt till 50 rubel s:r jemte 20 friexemplar“. Osäkert om möjlighet att i nästa sommar besöka den älskade födelsebygden. „Aldrig kommer jag att rätt trifvas här i Wiborg, det ligger redan i sjelfva luften något qväfvande, och den materialismen är i synnerhet så starkt utpräglad att man endast med förargelse och medömkan kan se derpå. Jag har isolerat mig från hela verlden, och lefver till det mesta för egen räkning i hemmets knut.

Wiborg 9 dec. 1855. Sänder sina dikter; haft jemte hustru bjudning af baronen (Mellin å Kulju) till jul, men de hafva sjelfva bjudit L:s svärmor, hvar-

*) A refs vägnar eftersökt, ej påträffad.

före, då äfven nästa termin börjar redan 15 januari (för krigets skuld, då för tiden eljes 1 febr.), uppskof till sommarn; åtminstone G. L. infinner sig då, „inga särdeles hinder möta“.

Samma dag skref han till Kulju-baronen tack för inbjudningen och låter tacksägelsen åtföljas af följande strof:

„Må åren fly i glömskans svall,
det hjerta, som har frid, det skall
på tidens vexling rå.
Hvad ondt, hvad godt oss dagen ger,
i allt ett tacksamt sinne ser
sin faders hand ändå“.

1856 i maj reste L. till Borgå, speciminerade der för högre skoltjenster. Det praktiska profvet skall han icke påtänkt, men hans välmenande gynnare och vän, biskop Ottelin, hade önskat det; emedan L. ej särskildt förberedt sig derpå, lyckades det $27/5$ icke riktigt väl: det bedömdes med approbatur, och detta ansåg L. också rättvist, men ärnade förnya det. Disputationiprofvet aflades $28/5$ och bedömdes med *appr. c. laude*.*) Han hade biskopens löfte om konrektorstjen-

*) Afhandlingen utgjordes af: „Pedagogiska Theser“ för högre skol- och gymnasii-adjunkts-tjenster med respondent-biträde af E. A. Hellgren, gymnasist, 28 maj 1856 i gymn. IV lärosal; Borgå hos Widerholm, 27 ss. 4:o; fördelade i 12 (teser). De innehålla i klart och lätt språk temligen allmänt hållna pedagogiska satser, först om uppfostran och undervisning; kunskapsförmågans utveckling genom språkstudier; opposition mot tidigt inlärande af latin (före 3:dje kl.) på humanisternes torra sätt, vill dessförinnan ha modersmålet och ett beslägtadt språk (hänvisande till Comenius och af denne rekommenderad realundervisning), vill införande i de gables seder, lefnadssätt och förhållanden, derföre

sten i Wiborg vid läroverkets omorganisation: det sammansatta läroverkets (gymnasiets) fördelande i högre elem. skola och civilgymnasium, men var redan miss-trogen, om löftets realisering skulle lyckas. L. är för-tjust öfver ett besök i sällskap hos Runeberg från kl. 7 aft. till 5 morg.; Rbg hade först varit litet mulen, men sedan kommit in i fantasins verld. Snellman hade i en recension förebrått L. dunkelhet; en recension (af agis?) i Åbo Underrättelser januari 1856 var beröm-mande. — Slägtingen och ungdomsvännen Maur. Blå-fjeld hade affidit, hans mor, öfverstelöjtnantskan B. (syster till baron Mellin å Kulju) hade begärt af L. någon sorgesång; denna gafs och infördes i Å. Under-rätt. L:s stufmoster Fredrique Blåfjeld dog detta år hos sin svåger häradsh. Wadenstjerna; den gamla vän-nen Carolina Messman dog ock samma år. L. sjelf led länge af någon slags bröstkatarrh, enligt dr E. A. Ingmans utsago; den ansågs dock öfvergående.

Wiborg 5 april 1857. „Hjertlig tack för din sednaste långa och välkomna skrifvelse, som jag med hjertlig fågnad genomläste, alldenstund hvarje rad deri, såsom vanligt, andades den innerligaste systerliga tillgifvenhet för mig och min välgång.“ Genom

ock historie, främst de gamla folkens, och för denna någon prak-tisk, på åskådning grundad undervisning i kunskap om jorden, såsom händelsernas skådeplats. Det biografiska elementet såsom förherrsokande rekommenderas å de lägre klasserna. Åskådlighet i undervisning, äfven i matematiska ämnen; jemsides undervisning i aritmetik och algebra; från de geometriska storheterna, såsom det bestående, öfvergång till fenomenerna, det föränderliga, po-pulär naturkunnighet. Vid religionsundervisning: fordran att lä-raren skall vara genomträngd af äkta kristlig anda; opposition mot det „iukeliga utanläsandet af katekesen“, i dess ställe mera bibelläsning. Rättsskipning mot Basedows Philantropin, utskif-tande dels tadel, dels lof.

bref från Borgå erhållit underrättelse om utnämning till konrektor vid h. el. skolan i Wiborg 28 mars (vid läroverkets omorganisation). Besvär komma ej ifråga, emedan domk:t erhållit af H. K. M. full makt att placera de forðne gymnasii-lärarne efter godtfinnande. Tjensten har 500 rbl s:r i lön, 150 i hyresmedel, s:a 650 rbl; summan tyckes vid första påseendet betydlig, är dock otillräcklig. Ty i det dyra Wiborg får man betala 175 å 200 rbl. för nöjet att hafva tak öfver hufvudet, utom ved och vatten; 100 rbl i räntor, utskylder 30 rbl, återstå till kläder, föda m. m. något öfver 300 rbl, hvilket icke hinner till; måste ytterligare förtjena 175 å 200 rbl. Har 30 rbl för religionsundervisning 2 veckotimmar i en privat skolinrättning, 170 måste således ännu anskaffas; derför vidtagit förberedande åtgärder, neml. med bokhandlaren Alfthan halft om halft öfverenskommit om utgifvandet af en veckoskrift för ungdom, under titel: „Dikt och Verklighet. Bilder ur Naturen, Sagan och Lifvet“. Afsigten är ej att fylla den med eget, åtminstone icke företrädesvis, utan med det bästa som store författare tänkt och skrifvit, naturligtvis med vederbörlig bearbetning. „Blir detta af, d. v. s. medger mitt hälsotillstånd, som nu är bra skralt, mig detta ansträngande arbete, så är jag fullkomligt bergad karl. Mitt lidande är tidtals oerhördt, så att jag vill förtvifa, ehuru det stundom åter kan vara alldeles som bortstruket. Jag har dock ännu det hopp, att Gud, som allt förmår, också åter förhjelper mig till min forðna hälsa. Min yttre menniska skall också ej (just genom dessa mellanskof af hälsa) lidit någon förändring, undantagandes att några grå-hår redan begynna visa sig på mitt hufvud. Du ser af denna underrättelse om min nya tjenst, att lyckan åter efter lång

tid begynner att visa sitt leende anlete emot mig. Kanske denna pröfvotid af bekymmer och brist gjort mig godt och varit af behovet påkallad. Jag har lärt att böja mig under Guds Fadershand, som skickar den onda likasom den goda dagen, och tackar nu af uppriktigt hjerta den allgode fadren för min lycka“. — Kan i sommar icke komma till Karkku af nödvändigheten att förtjena mynt för att utan ytterligare skuldsättning kunna existera till decemb., då först ny lön får lyftas. Skall under sommaren informera räntmästaren Ahrenbergs gossar par timmar dagligen och jente hustru bo på hans landställe Nurmela. „Ehuru påkostande nu detta är, att på gamla dagar nödgas emottaga en informatorsbeställning, ser jag mig likväl tvungen att göra det af ekonomiska skäl, ty detta år har först genom mina dubbla resor först till Borgå och sedan till Helsingfors, kostat den enorma summan af omkring 700 Rub. S:r, hvaraf jag i lön endast uppburit 260. Du ser här af, att jag nödgas omfatta hvarje tillfälle till förtjenst, för att icke alldeles i grund blifva ruinerad. Att detta mitt nödtvungna uteblifvande från hembygden måste förefalla mig påkostande, finner du ganska väl, utan att jag behöfver tillägga ytterligare kommentarier, ty då ensamt jag måste till huset anskaffa allt som behöfves, tager detta nog en persons fulla verksamhet i anspråk“. — — „har jag endast samvetsfrid och mitt dagliga bröd samt hälsan, är allt så bra det nu mera kan för mig blifva. Mycket kunde visserligen vara annorlunda, men derom skola vi ej tala ett ord, endast tacka Gud för det som är“. — — „en hjärtlig hälsning från Louise“. — P. S. Runebergs nya psalmbok antagen af komitén; ett bolag i Helsingfors har af honom köpt förlagsrätten för 10,000 rbl. s:r. „Se nu är den store skaldens lef-

nadsafton tryggad mot ekonomiska bekymmer, hvilket af hjertat gläder mig. Som jag vet att du intresserar dig för honom inemot lika mycket som jag, sänder jag dig härmedelst 2:ne bref af skaldekonungen, med hvars vänskap jag är hedrad och beder dig noga förvara dem åt mig. Brefven angå, såsom du ser, hans tredje son, Walter, som har anlag för bildthuggeri och som sistlidne sommar var till Nykyrka, till baron Kloth von Jürgensburg, en stor skulptör från Petersburg. I dessa bref kan du se hans hvardagsspråk och hans handstil". —

Det ofvanstående är det sist daterade bref af L., hvilket jag genomläst fullständigt och excerperat. Ur några andra äfven från 1857 vet man, att han var ängslig för systrens ekonomiska tillgångar; att han i H:fors Tidn. (?) anonymt infört „*Dröm*“. Med vårterminen 1857 gaf han sin sista lektion såsom andre lektor.

I slutet af vårterm. 1857 besökte bisk. Ottelin gymnasiet; åtföljdes af L:is svåger dr Nordström; om denne: „hans glada, vänliga anlete riktigt uppfriskade mig för några dagar“. — „Då jag gaf min sista timme såsom andre lektor var det ej utan att jag kände mig rörd, då jag besinnade all den nåd, som Herren låtit mig vederfaras under dessa 8 år jag varit anställd vid detta läroverk“. —

Med höstterminen vidtog han såsom konrektor undervisning i religion och finska, inalles 20 veckotimmar, således 4 mindre än förr. Till följande hyresår (från okt. 1857?) skulle han flytta till Petersburgska förstaden och i hyra betala 170 rbl s:r. Ehuru vi af det föregående se, att L. ej ville vara slösare, och han försäkrar sin maka icke heller vara slöserska, blott af den natur, att hon ej gjorde långa förutgående beräkningar, — och sådana göras af högst få,

samt äro ju i större städer mindre behöfliga i hushållsväg, än annorstädes — så sade han sig dock grubbla öfver affärerna, och det mer än nödigt: „jag känner stundom lifvet tungt“. Affärerna ljusnade dock litet i hans ögon: rektor Ahrenberg troddes ärna ta afsked om fem år, då kunde L. efterträda honom, ifall L. icke skulle ta prest- och pastoral-examen och få pastorat, hvilket sista han dock ej ansåg troligt. Ställningen skulle förbättras med inackorderingar. Två gossar Woik från Ryssland, gymnasister, bodde så i hans hus. Den 6 okt. 1857 insjuknade den äldre i tyfus; ett bref af dagen derpå förmäler detta. L. hade i yttrande till Ahrenberg befarat, att han sjelf skulle få sjukdomen och ansett sig då säkert skola duka under. Han fick ock smittan och afled i början af följande året 1858 den 4 januari, kl. 1 om natten.

L. jordfästades i sina rum, begrofs på Sorvari begravningsplats, vestligt från staden, under en grafvård upprest af vänner och kamrater vid läroverket; till inskrift valdes slutet af hans dikt *Hemkomsten*:

„I hemmets famn, då hjertats pulsar brista,
Mig gif ett rum, det bästa och det sista“.

Af de många uttalandena i pressen upptaga vi två: det ena af ortens tidning, Wiborg, det andra i Leistenii väns och beskyddares Z. T., H:fors tidn.

Wiborg N:o 1 Tisdagen den 5 jan. 1858. „J. G. Leistenius †. „Pojkens“ och „Ynglingens“ glada sångare, som sist för två år sedan helsade den finska allmänheten med ett häfte vackra dikter, har afsomnat. Hans lif, liksom mången annans i vårt kalla land, var en dröm om ett lif uppuret af högre glöd, af varmare deltagande för andens frågor, än det som

här är möjligt för den längtande själen. Efter en sjukdom af två till tre veckor afled Leistenius den 4 dennes kl. 1 om morgonen. Han öfvergick fridfullt och lugnt till nejder der åtminstone inga bojor hämma andens fria flykt.

H:fors Tidning N:o 2. Lördagen den 9 jan. 1858.

„Dödsfall. Den ende glade sångaren på svenskt språk i Finland, Jacob Gabriel Leistenius, filosofie magister, lektor i latinet vid Wiborgs gymnasium, är icke mer. Han afled i måndags den 4 januari på morgonen i Wiborg, endast 36 år gammal. Hans tvenne diktsamlingar „Pojken“ och „Ynglingen“ (ny uppl. 1855) äro allmänt kända i Finland och fördelaktigt bedömda äfven i Sverige. Sedan Vitalis har väl ingen i den genren skrifvit ett stycke, som kan täfla med „Sabinskornas bortröfvande“ och än mer „Dionysius“. En osökt qvickhet, en harmlös och likväl uddig satir, göra dessa och flera Leistenii stycken till mästerverk i sitt slag. I sina studentår var L. sångaren vid alla glada tillfällen. Han trugades då in i ett sidorum, der man gaf honom penna och paper, och efter fem minuter var han redo att uppstå på ett bord och sjunga ett impromptu, som belönades med stormande bifall. Hans flesta gladare småstycken uppkommo på detta sätt. Annars var hans lynne mera vekt än gladt, han var djupt känslig, och på sednare tider var löjet hos honom en flyktig och sällsynt gäst. Han diktade då allvarliga stycken, ofta af innerlig känsla och skönhet, såsom „Drömmen“ införd i detta blad. Leistenius var en verklig skaldenatur, icke af de högst begåfvade, men af äkta metall. Personligen och som lärare var han älskad af alla som närmare kände hans redliga varma hjerta, och saknaden bland hans vänner är uppriktigt. Han efterlem-

nar enka, men inga barn, och han var poet äfven deri, att han gick bort i knappa omständigheter.“

Varma erkännande utgjutelser i bunden form af en hans tjänstekamrat samt af Z. T. intagas här nedan.

„Joh. Gabr. Leistenius † 4 januari 1858*).

Död är Pojkens och Ynglingens skald! Tungt suckande vinden
Hviskar det klagande bud, vännerna lyssna i sorg;
Sången flyr oss! En lyra igen, en gyllne förstummats,
Dystert ljuder och doft bristande strängarnes klang!
Ensam han i Suomernas land, det mulna, begripit
Diktens och glädjens förbund, löjets olympiska börd.
Tidens skrymtande art, den guldtillbedjande, kalla,
Mången bland skaldernas tal väcker till vemod och sorg,
Några bittert, med gäckande hån det usla beskratta,
Andra till minnets fält flykta, de soliga, hän;
Han åt dårskap och flärd och sjelfförgudning och dumhet
Log och hans löje var gladt, liksom det lekande barns,
Mildt han log, som den vise ler, då i dagarnes afton
Ungdomens drömmar han mins, bleknade, fallna till stoft“.

**„Vid underrättelsen om konrektorn Jakob Gabriel
Leistenii död den 4 Januari 1858*).**

Ett folk i vadmal äro vi,
Så mörkt som våra moars tall.
Vår fröjd, vår sång, om än så fri,
Är tung som våra forsars fall.
Natur och öden ha oss stämt
Långt mer för allvar, än för skämt.

Men när i våra furors natt
En stråle skimrar i det blå
Och ler deröfver friskt och gladt,
Då ljusnar det för oss också,

*) Af lektor H. E. Nervander i Wiborg.

**) Tryckt i Wiborg, hos J. Alfthan 1858, 2 blad 8:o; utdelades åt begravningsgästerna; äfven i Hf. Tidn. n:o 5, 1858.

Och äfven vi ha löjet kärt,
När det är godt och älskansvärdt.

Det goda löjet, också det
Är ju Guds barn! — Likt barnets röst,
I sorgens stund, på mödans fjät,
Det lifvar upp ett menskobröst,
Likt solsken öfver löf och blad,
Och man är god, när man är glad.

Derför — när han till hvila gått
I dödens allvar, han, som här
Förstod det som så få förstått,
Den skatt, som skämtet innebär;
I byte mot hans glada sång
Låt honom få en tår en gång!

Hvem mins ej „Pojken“, när en dag,
Än trugad och än opåmint,
Han i studentens glada lag
Besjöng skolmästarn i Korinth
Och gick, som han, att dö förhöjd
„I väntan att få lön förhöjd“.

Den glade sångaren! I sin barm
Han bar dock känslans djupa spår;
Han kunde sjunga lika varm
Naturens skönhet, smärtans tår.
Och bakom allt hans löje låg
En allvarsam, en redlig håg.

Och redligt gick han fram sin ban
Att fostra landets hopp ändå,
Som vän, som make lika van
Att lifvets allvar djupt förstå.
Hvem säger att han skämtat bort
Det lif, som mättes ut så kort!

Far hän i sorg, far hän i frid,
Du Finlands glade sångare,
Du ende, som i mulen tid

Förstått den ädla konst att le!
Far hän som solens stråle klar
Ännu i molnet lyser kvar!

En tår blef löjet på din kind,
Din lyras sträng är brusten, och
Ohejdad far en vintervind
I våra furors mörka lock.
Men evig, liksom Sorgen här,
Evig, odödlig Glädjen är!

Z. T.“

„På Sorvari begravningsplats den 11 januari 1858*).

Då vårens lefvande milda fläkt
Har jorden åter ur dvala väckt,
Då hörs sångfågeln glada drill
Från morgon allt intill qvällen.

Då sommaren följer i vårens spår,
Ej samma sorglösa glädje rå
I sången mer — ej den derstädes hörs,
Från morgon allt intill qvällen.

Och hösten stundar och sångarn flyr
Från kylig nejd och sin kosa styr
Till fjerran trakt, ingen ton nu hörs
Från morgon allt intill qvällen.

Men hoppet hviskar att nästa år
För sångarn åter skall gry en vår. —
Då slår på nytt han sin glada drill
Från morgon allt intill qvällen.

I dag ses vinden flyktad och solen vänligt ler,
Och molnfri himmel blickar på glade sångarn ner,
Han skrider der i spetsen för vänners långa rad,
Men blek han är om kinden, han ej som förr är glad.

*) I Wiborg. Af lektor Nervander vid Leistenii jordfästning.

Uti sin nya svepning helt nyss är marken klädd,
Och under hvita täcket man reder till en bädd,
Och i den bädden sänkes den glade sångarn ner,
Hvars lyras strängar brustit, hvars sång ej höres mer.

Och tigande här sluter sig kretsen nu omkring
Den glade sångarn, liksom förr af studenters ring
Han omslöts under tystnad i väntan på en sång,
Men mycket längre tystnaden varar denna gång.

Och ensam sångarn lemnas i ro på enslig strand,
Och vinden sorgligt susar allt öfver sjö och land,
Men genom furans krona en sakt hviskning går,
Att för hans ande åter grytt sångens glada vår.
Nvr¹¹.

I det tal, hvarmed den nya h. el. skolans rektor (Ahrenberg) afslutade årsexamen 1858 om våren, ihågkom han äfven med erkännande och saknad Leistenii pedagogiska förtjenster. Sedan han särskildt framhållit sina sympatier för finska språket i skolan, yttrar han:

„Med verklig förkärlek blef detta läroämne behandladt af konrektor Leistenius, som vid denna läroanstalt först handhade undervisningen deri, ty det låg i hans natur, att med kärlek omfatta allt mänskligt, som förtjenade att behjertas. Och med verklig ifver sökte han under den korta tid, han bestred denna lektion, att sjelf blifva densamma fullt vuxen, men till en stor saknad för elever, tjenstekamrater och talrika vänner fann han tidigt den perla, hvars förlust han så skönt begråtit. Han var en man utöfver det vanliga måttet, och med allt hvad han var en skämtsam skald, så låg bakom hvarje hans löje förborgadt ett allvar, som kanske utgjorde hans själs egentliga grunddrag. Oafbrutet sökte han att för sig lösa de gåtor, som högst sällan oroa den lättsinniga menniskan. Det

såg ut, som om den ytterliga glädje, åt hvilken han stundom öfverlemnade sig, varit framkallad af den oro, hvilken någon gång uttalar sig i vår själ, då vi miss-trösta om att för oss förklara, hvad ingen ännu på ve-tandets väg mägtat antyda, det, hvars lösning innebär ett upphäfvande af de gränсор, hvilka, så att säga, determinera och karakterisera vår varelse". —

Öfver Leistenius såsom skald har hans samtid fält en smickrande dom; äfven så hans efterverld, nu snart 30 år gammal. Den förras finnes bevarad i re-censioner (t. ex. Topelii och Berndtsons), som höra den tidens litterär-historie till, dessutom i många kvar-lefvandes minne. Efterverldens dom vexlar med bild-ningens skiften, och kan till någon del bero äfven af det material, som nu samladt framlägges för den lä-sande och granskande publiken. Om bland dikterna också sådana, som L. ej offentliggjort, eller som han i nyare samling utlemnad, här blifvit intagna, så har det icke skett för att förnärma skalden, som blef allt djupare och tillika strängare mot sig sjelf, ej heller mot hans egnaste och käraste; något dylikt har ej en gammal vän velat: det har skett för den fullständi-gare sanningens skuld och för att derigenom åstad-komma en i enskildheterna trognare bild af hans ut-veckling. Har läsaren såmedelst fått göra bekant-skap med ett och annat mindre mönstergiltigt, så här-leder sig detta från ett tidigare, då ännu mindre full-färdigt skede i hans utveckling och influerar föga på omdömet om hans slutståndpunkt; för öfrigt må detta — om det är ett fel — föras på utg:s skuldregister.

Till det vackra i teckningen af L. och bedöman-dena af hans skaldskap, som Wecksell framlagt i Län-netär, Album, utgifvet af vestfinnar, II, Hf. hos Si-melii arfvingar 1861, hänvisas; det är för mycket att

här intaga. En mängd rättelser och tillägg i det faktiska äro i närvarande uppsats gjorda; i det öfriga vill utg. gerna underskrifva tecknarens uttalanden.

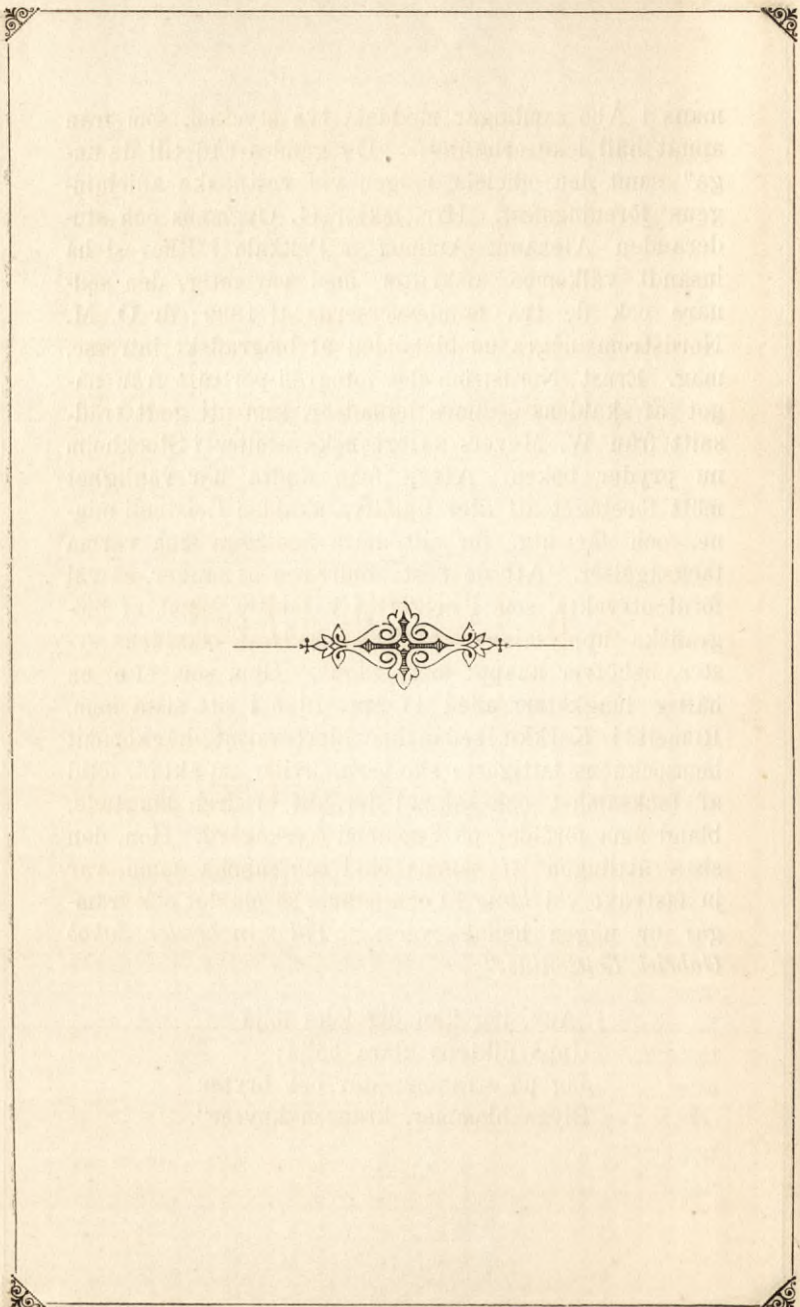
Perioden för Leistenii högst uppburna framträdande, det såsom halfimprovisatör, räckte väl två år: från början af 1846 till inpå 1848, den, då han, någongång smått vresig, förmåddes till diktning och sång, men i sitt skiftande lynne snart värmdes och lifvades, samt kort, fyllig, litet mörklätt, grofhyllt och utan rodnad, agerade på bordet, vid den afsjungna strofens slut beledsagad af den i refrängen instämmande åhörarekören.

Det år, som sist gått, har en lärjunge af den skola, vid hvilken L. också sist verkade, velat förinna sin fädernestad en förnyad hågkomst af honom, i det han, sjelf konstnär, gjort utkast till och bekostar en ny gravvård åt skalden, läraren och vännen af hans familj (arkitekten Ahrenbergs).

Den uppmaning till bidrags lemnande, hvilken jag 23 aug. 1885 lät utgå, har rönt från flera håll vänligt tillmötesgående. Det väsendtligaste i anledning deraf influtna bidraget är ett handskrifvet häfte, innehållande först och hufvudsakligast, samt utan uppgift på förf:n, åtskilliga af Leistenii sånger, t. o. m. tre förut otryckta, som med visshet böra kunna tillskrifvas honom, neml.: „De fyra åldrarna“, „En höna“, samt ett stycke namnsdagsvers. Några bland de andra innehålla varianta läsarter och ändringar, som borde kunna vara gjorda blott af förf. Allt detta är skrifvet med en handstil, snarlik Leistenii. Häftet saknar nu titel och början; om dess öden känner man blott, att det numera tillhör justiterådsmannen J. K. Lönnbeck i Björneborg. Hr V. Lindman i Pernå har haft godheten ur sin afl. faders, slotts pred. A. Lind-

mans i Åbo samlingar meddela två stycken, som från annat håll icke erhållits: „De gamles råd till de unga“ samt den officiela sången vid vestfinska afdelnings föreningsfest. Hrr lektor G. Cygnæus och studeranden Alexand. Aminoff å Pekkala i Ruovesi ha insändt välkomna afskrifter med varianter, den sednare ock de två minnesverserna af 1839; dr O. M. Nordström några meddelanden af biografiskt intresse, mag. Ernst Nordström det fotografi-porträtt från något af skaldens sednare lefnadsår, som uti godt trädsnitt från W. Meyers xylografiska atelier i Stockholm nu pryder boken. Äfven från andra har vänlighet mött företaget att åter upplifva skalden Leistenii minne, och får utg. för allt detta nedlägga sina varma tacksägelser. Att de flesta bidragen af sånger, så väl förut otryckta, som i originala varianter, samt af biografiska upplysningar härleda sig från skaldens syster, behöfver knappt mera sägas. Hon, som efter en häftig lungkatarr afled 11 apr. 1886 i sitt sista hem, Rumeli i Karkku, sedan hon hjertevarmt ihågkommit hemsocknens fattigaste skolbarn, hvilat nu aktad, följd af tacksamhet och saknad der, dit brodern längtade, bland sina förfäder på Suoniemi kyrkogård. Hon, den sista ättlingen af samma blod och samma namn, var ju fastväxt vid *hans* lif och minne, såsom det ock framgår ur någon hennes vers: „*Till min broder Jakob Gabriel Leistenius.*“

„Ack, jag kan dig icke följa
Uppå diktens klara bölja;
Jag på stranden står och bryter
Blyga blommor, kransen knyter“.

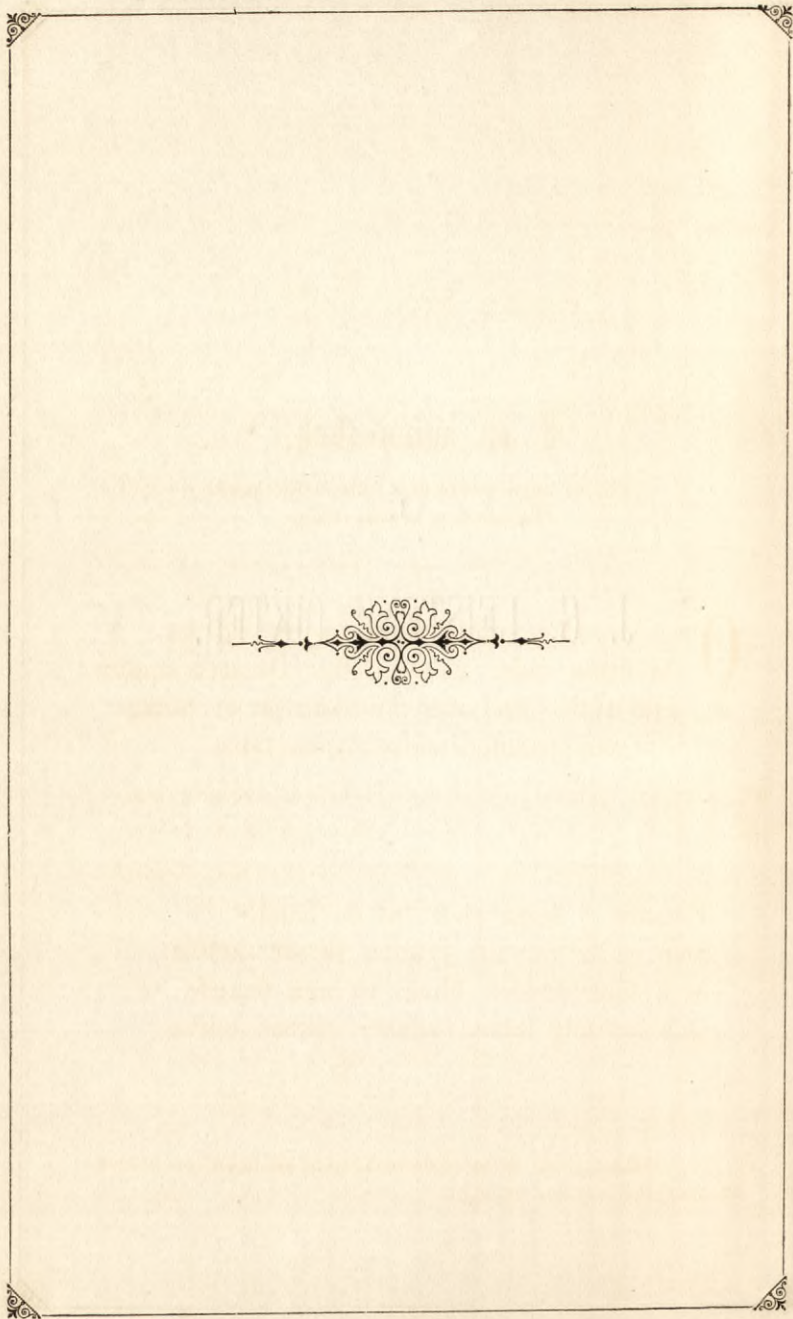
1847
The following is a list of the names of the persons who have been admitted to the membership of the Society since the last meeting of the Executive Committee, held on the 15th of December, 1846.

1. Mr. J. H. ...
2. Mr. ...
3. Mr. ...
4. Mr. ...
5. Mr. ...
6. Mr. ...
7. Mr. ...
8. Mr. ...
9. Mr. ...
10. Mr. ...
11. Mr. ...
12. Mr. ...
13. Mr. ...
14. Mr. ...
15. Mr. ...
16. Mr. ...
17. Mr. ...
18. Mr. ...
19. Mr. ...
20. Mr. ...
21. Mr. ...
22. Mr. ...
23. Mr. ...
24. Mr. ...
25. Mr. ...
26. Mr. ...
27. Mr. ...
28. Mr. ...
29. Mr. ...
30. Mr. ...
31. Mr. ...
32. Mr. ...
33. Mr. ...
34. Mr. ...
35. Mr. ...
36. Mr. ...
37. Mr. ...
38. Mr. ...
39. Mr. ...
40. Mr. ...
41. Mr. ...
42. Mr. ...
43. Mr. ...
44. Mr. ...
45. Mr. ...
46. Mr. ...
47. Mr. ...
48. Mr. ...
49. Mr. ...
50. Mr. ...
51. Mr. ...
52. Mr. ...
53. Mr. ...
54. Mr. ...
55. Mr. ...
56. Mr. ...
57. Mr. ...
58. Mr. ...
59. Mr. ...
60. Mr. ...
61. Mr. ...
62. Mr. ...
63. Mr. ...
64. Mr. ...
65. Mr. ...
66. Mr. ...
67. Mr. ...
68. Mr. ...
69. Mr. ...
70. Mr. ...
71. Mr. ...
72. Mr. ...
73. Mr. ...
74. Mr. ...
75. Mr. ...
76. Mr. ...
77. Mr. ...
78. Mr. ...
79. Mr. ...
80. Mr. ...
81. Mr. ...
82. Mr. ...
83. Mr. ...
84. Mr. ...
85. Mr. ...
86. Mr. ...
87. Mr. ...
88. Mr. ...
89. Mr. ...
90. Mr. ...
91. Mr. ...
92. Mr. ...
93. Mr. ...
94. Mr. ...
95. Mr. ...
96. Mr. ...
97. Mr. ...
98. Mr. ...
99. Mr. ...
100. Mr. ...

II.

J. G. LEISTENII DIKTER.

En minnesbok.*

(Till en ungdomsväninna Eufros. Björkqvist.
Tammerfors 9 april 1839).

I.

Om någongång en blick ni värdes skänka
Åt dessa rader, glöm ej mig. Då åren skrider
Jag alltid skall med vänskap på er tänka
Och mig påminna sälla flydda tider.

J. G. L s.

II.

Försmå ej dessa rader af en hand,
Som ej är van att granna verser skrifva.
Men tänk ändock likväl på mig ibland,
Och låt mig ibland vänner räknad blifva.

J. G. L s.

* Osäkert, om mera undertecknarens sjelfständiga arbete,
än minnesboks-verser vanligen.

Minna goda vänner!*

Nu är jag äntligen hemma åter:
Har jag väl roligt? Ack nej, jag gråter;
Och frågen I, hvarför detta sker,
Jag svarar: hjertat blef kvar hos Er.
Det är ett underligt ting, det lilla,
Det klappar ständigt och står ej stilla,
Det längtar att sina vänner se,
De sig så kallande gracerne.
Min syster gifvit sig fäfäng möda
Att mig hugsvala, och stundom göda
Sin käre broder med mat och prat.
Jag medger: det är indelikat,
Att så förmörka dess anlets strålar,
Likväl jag sitter här som på — nålar.
Lik grekerne efter sköna Lais
Så suckar jag efter — — —.
Jag kan omöjligt vid hull förblifva,
Om jag ej sätter mig ned att skrifva
Ett bref så prydligt och grant, hvori
Hvar enda rad andas poesi.

* Med anledning af en afbruten blomplanta. Wira i Karkku
5/7 1845.

Och hjertat säger: du får ej bida,
 Ty tänk på oskulden lilla Ida,
 Som sväfvar der uti grönan lund,
 I syskonkretsen (hvad skönt förbund!),
 Bland ljusets andar, som stilla vakta
 Dess ungdoms slummer och hviska sakta:
 „Var god, var ädel! i himlen skall
 Din boning bli bland Guds englar all,
 Se'n du har uppfyllt ditt värf på jorden“.
 Så tala de, och änn' ljuda orden
 I hennes öra, då ren och skön
 Hon knäpper hämdren till morgonbön.
 Men hvad är detta? minsann jag vet!
 Jag tror, jag blifvit i hast poet.
 „Det duger icke — slå dig på prosa!“
 En stämman ropar — „hvad skall väl Rosa,
 Lisette och Fina och tant Charlotte
 Väl tänka, då de få se ditt — klott!“
 Nå väl, jag lyder, det skall bli prosa,
 Ehuru rimmad, ty tal i Trosa
 Ju salig Dumbom höll härs och tvärs;
 Likväl hans prosa var aldrig vers.
 Ett syskontycke jag hos oss röjer,
 Ehuru likheten ej förnöjer
 Min andes längtan, som någon gång
 Vill bryta ut i en enkel sång.
 Som vårens lärka på lätta vingar
 Sig glad och fri emot höjden svingar
 Och sjunger skaparens lof och pris,

Så vill äfven jag, uppå mitt vis,
 I toner släcka min andes lågor;
 Men ack! då komma de vreda vågor,
 Som häftigt svalla på lifvets haf,
 Och känslan sjunker uti sin graf.
 Men hvarför klaga? väl blef ej gifvet
 Mig sångens gåfva, dock kan väl lifvet
 Mig synas skönt, äfven om ej sång
 Jag dikta mäktar; kanske en gång
 Vid lifvets afton, då känslan domnat,
 Och då passionernas kraft har somnat,
 Skall fri och lycklig jag kring mig se,
 Att jag uppfyllt min bestämmelse.
 „Men hvad är detta?“ jag hör Er fråga,
 „Han har beslutit oss riktigt plåga
 Med idel dumbeter, dagen all,
 Med vårens lärkor och hafvets svall
 Och hjertats strider och annat mera;
 Det tager tid till att allt sortera.“
 Nå väl! blott tålmod liten grand,
 Jag straxt skall lösa min tungas band.
 Det var i lördags (I minnens sjelfva),
 Jag tror, att klockan var omkring elfva,
 Då jag i chaisen mig packade,
 Åtföljd af gracerna alla tre.
 En korg jag hade (oh! je ne sais pas,
 Blir det mitt öde, att korgar släpa),
 Som jag förbundit mig skaffa fram,
 Tills jag anländt uti säker hamn.

Den kommissionen var ganska vådlig,
Och därför satt jag också gudnädlig,
Att hvem, som sett mig, helt säkert tänkt,
Männ' dennes ära har blifvit kränkt!
Att vårda plantor, har jag erfarit,
Det ger bekymmer; de må nu varit
I krukor vuxna och utan själ,
Det är detsamma, man leds ihjäl.
Allt nog! jag reste och var just valmis
Att resa genom den byen Salmis,
Då i en hast — men o ack! och ve!
Jag fyra fruntimmer råkar se.
Förlåten mig — jag har gjort det rönet,
Att jag har litet behag till könet.
Det skall förklara Er mer än nog,
Hvarför på Muraja gård jag drog.
De fyra sköna med sina hästar
(O, qvinnor, qvinnor! ni männen fresten)
Sin kosa stälde till samma gård,
Der jag om plantan höll trogen vård.
Jag genast hurtigt ur chaisen hoppar,
Min kropp helt hastigt i rocken stoppar —
Ett stort bevis uppå artighet,
Då dertill luften var mycket het.
Det blef min olycka — ty, o, jemmer!
Jag helt och hållet nu plantan glömmor
Och skådar endast med blick i glans
De fyras skönhet, som — icke fanns.
Snart blef jag väckt ifrån mina drömmar,

Då kusken fattar i sina tömmar,
Men hur jag koxar och hur jag ser,
Jag finner icke min korg nu mer.
En rysning öfvergick mig på stället,
Allt ifrån hjessan till fotabjellet,
Ty plantan, som i min vård ni gaf,
Den låg omkull, och var dertill af.
Om nåd Er nu blott min stämma beder:
O! vänner, låten beveka Eder,
Och minnens att uti framtiden
Ni häraf dragen den lärdomen,
Att unge herrar ej riktigt sköta
De späda blommor, de ljufva, söta.
Så tänkte jag och i pennan fattar,
Men hvad! om ingen ditt offer skattar,
Som här du frambär? hvad mer! då kan
Du endast tänka: o, var en man,
Då får du endast ju detta röna,
Att verlden plägar med otack löna.

Juli 1845.

G. L—s.

Fröjle = Qvæde

efter återvunnen helsa,
tillegnadt

Den Vördige Herr Comministern och Poeten
Gustaf Reinhold Blomqvist

af

En Apollos oäkta son.

J. G. L— —.

Å gladelig jag nu vill qvæda en visa
Och allraförst jag skall min doctor beprisa,
Som med mixtur och piller saken bedrifvit
Derhän, att jag njuta kan utaf lifvet.

Jag låg så arm, så matt och svag uppå sängen,
Min rygg den värkte, som förr i skolan vid slängen,
Den vår magister, visst hjälpt af afgrundens makter,
Der applicerade kraftigt nog på min akter.

(När vredens norrsken då på hans panna sågs
trona,

Jag bad så ödmjukt, att han mig än skulle skona.
Vid hvarje stut jag löften gjorde om bättring,
Men vid dess slut så var jag åter en lätting).

Du hedersman! än minnes jag dina order.
Nog riset dref från ryggen bort — hemorrhoider!

Om här du vore, jag i ditt öra sku' hviska:
„Ack, herr magister! försök att ännu mig piska

„Med samma ferla, som fordom gjorde mig vaken,
„Du kanske kunde fördrifva värken från baken.
„Af tacksamhet din hand då ville jag kyssa;
„Vid *klobbans* fläkt ej mer min själ skulle rysa“.

Så qvidde jag och vred mig utan att fägnas,
Lik delinqventen, sem ledes ut till att hängas.
„Hör på min gosse!“ (så döden ropte), „min grafven
På stund jag svänger; du får då dansa till grafven“.

Men bäst jag grubblar på risets balsam och rek-
torn,

Jag i mitt sinne besluter vandra till doktorn.
„God morgon doktor! Jag reser Er ärestoder
Uti mitt hjerta; gör blott mig qvitt hemorrhoider.

Och har ni konsten, och icke är doktor Hjemplös,
Kurera mig! min tacksamhet skall bli gränslös.
Gif fritt mig piller, mixturer, pulfver, ja, china!
Allt vill jag äta, om ock jag dervid måst gri-
na“. —

„Jaså min herre! jag skall se till och försöka.
„Tag dessa piller, och undvik ryggen att kröka.
„Håll sträng diet: potatis, strömming m. m.
„Ni ej bör äta, derjemte ej *pokulera*.

„Ett godt glas vin ni kan er låta behaga,
„Det gör ej skada, det skall blott stärka er maga.
„Ett muntert gille ni ej bör undfly — förstår ni?
„Men kom ihåg att akta eder för *toddi*.“ —

„Min bästa doktor! den domen är något sträng
visst!

„Hvad skall jag göra härnäst jag kommer till
Blomqvist?

„Törs jag ej dricka, då han, den girige draken,
„För skam skull hjuder? Han visst skall glädas
åt saken.

„Jag honom känner; nog skall han tvinga och
krusa,

„Likväl han tänker: „Låt bli åt glasen att snu-
sa!“ —

„Är det att synda så gräseligt mot dieten,
„Om jag då dricker några glas i förtreten?“ —

„Ja! ändamålet, så tänka de jesuiter,

„Kan helga medlet; var god min herre, och sitt
ner!

„Se det var annat“ (så talte doktorn) — „nä,
drick då,

„Att jesuiten med sura miner må se på“.

(Se der min herre! der skall du få för det ovelt,
Du engång vräkte uppå mig så ohemulet,
I hjertats kamrar det länge spökat och slamrat;
Här har du lön i detta qvåde, jag hamrat.)

Ännu jag kunde hafva mycket att sjunga,
Ej längre dock jag önskar slita min tunga,
Alltnog; herr doktors recept och ordinationer
Ha' gjort, att åter jag nyttja kan permissioner.

Helt stolt och rak nu synes jag promenera
I fin paletot och franska handskar. „Se på'n! ja,“
De sköna ropa — „Se! efter nyaste bruken
Han svänger sig, från klacken upp till peruken.

Så gladelig nu har jag sjungit min visa,
Men än en gång så vill min doktor jag prisa,
Som med mixtur och piller saken bedrifvit
Derhän, att jag njuta kan utaf lifvet.

28/12 1845.

Gl.

Hvad søger du?

Yngling! säg, hvad söker du i sången,
Hvilken mången
Suomis son re'n egnat har sin tro?
Skaldens krans du når ej med din trängtan
Och din längtan.
Blif! o, blif i ro!

Hvad du söker, här du icke finner;
Tanken hinner
Med sin vinge intet ofvan dig.
Hvarför vill du fantasien tvinga,
Att sig svinga,
Dit han irrar sig?

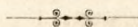
Skaldegåfvans lott blef väl ej gifvet
Mig i lifvet;
Ej jag skådar konstens ideal.
Stundom dock en stilla sångens susning
Kom med tjusning
Ned från stjernors sal.

Ren och klar då diktens låga brinne
I mitt sinne,
Fastän lyran svagt nu klinga får.
Kanske sist på Edens blomsterängar
Harpans strängar
Skönare jag slår.

Nu min enkla sångmö blygt dig frågar:
Om hon vågar
Dessa diktens blommor lägga ner
För din fot; de vilja till dig komma.
Kanske blomma
Andra hos mig här.

Helsingfors ³¹/₁₂ 1845.

G. L. —

Hösten.

Det sista löfvet från träden vinden
Ren kastat neder på jordens grus,
Och lilla blomman så blek om kinden
Ej fröjdas längre i solens ljus.
De vreda vågor mot stranden brusa
Och nordanstormarna hemska susa
Om hösten.

Ej mera vallhornets toner skalla
Kring berg och dalar, kring land och sjö.
Ej herden mera sin hjord hörs kalla,
Sen ängens grönska sig bytt i snö.
Och fågelskaran, från kulna norden,
Så sorgsen sväfvat mot södra jorden
Om hösten.

Nu solen synes från molnen blicka,
Så var det ej under sommarns fröjd,
Då klar hon uppsteg, att ljuset skicka
Kring dalens slätter och bergens höjd,
Hon framgår sorgsen och ville sprida
Sin glans till jorden, men får ej bida
Om hösten.

Och hvarje blomma, dess strålar kallat,
Som upp mot ljuset sin krona höjt,
Nu ligger vissnad, då störtsjö svallat,
Då stormens ilar dess stängel böjt.
Var glad du späda! väl drifvan höljer
Din kalk, dock hoppas, att våren följer
På hösten.

Försöket.*

Min högtärade Herre!

I all ödmjukhet vågar jag tillsända Eder nedanstående lilla poem, författadt i anledning af en i staden X. gifven bal, hvars hugstora rykte framträngt ända till vår obemärkta köping. Der skall hafva ti-

*) Stycket har måhända hetat så, eller ock „skaldeförsök“. Det var afsedt att gifva en något inskränkt och litet bornerad kamrat, jurisstuderande, en helsosam fingervisning. För ändamålet hade förf. jemte några kamrater infunnit sig hos adressaten, då en vidtald budbärare hemtade dikten; och hade adressaten varit okunnig om dess ursprung, men, förtörnad, genom uppvisad qvitterad räkning intygat, att „hela dräkten“ ej var tagen på kredit. Slutet på sången — såsom det af yttre tecken i ms. vill synas, ungefär 25 versrader — skall varit lämpligt endast för en trängre kamratkrets och har icke meddelats.

mat flera märkvärdiga händelser, främst att bemärka en misslyckad kärleksförklaring af en för sitt städade väsende prisad yngling, benämnd Svedenborg. Det högsinta lugn, hvarmed han fann sig i sin olycka, den utmärkta resignation, hvarmed han böjde sig under ödets hårda slag, har gjort ett rörande intryck på min känslofulla själ. Omkring honom är det således som min Dikt egentligen hvälfver sig, han är hufvudpersonen i mitt Epos, likasom Achilles i Homeri Epos, Iliaden. Denna händelse vore visserligen värd att besjungas af en Tasso, en Ariosto, ja till och med en Berndtson, men af fruktan att den måhända skulle sjunka i glömskans natt, har jag haft den djerfheten att stränga min lyra och spetsa min penna, för att dy-medelst densamma och synnerligen ynglingen Svedenborg åt Odödligheten inviga. Ni är, min Herre, känd som en Patronus Poetarum et Versificatorum, med ett ord som en Mæcenas redivivus; det är derföre jag åt Eder egnar detta skaldeförsök och öfverlemnar åt Eder opartiskhet, att i kraft af den Eder i så ymnigt mått af Guds Moder beskärda Facultas Judiciï pröfva, huruvida mitt opus icke är värdigt att framdeles införas i någon poetisk Calender för Fruntimmer. Anianpeldo Köping den 20 Februarii 1846.

Ad cineres permansurus

Nominis Tui

Cultor Humillimus

Ernst Sirbengel,

Hedersledamot af Nykterhetsföreningen i Anianpeldo. F. d. Marknadspoet i Tammerfors.

En Bolzoi* bal i X.

Årets sista månad tågat
Fram, och redan Julens fröjd
Uti hvarje känsla lågat:
Hvar person var glad och nöjd.
Skänker mottas och sorteras;
Sist en tärna ropar: „kors!
Har du hört det annonseras
Om en bal i Tammerfors,
Tänk! hvad det skall sinnet lifva,
Att, om midjan snörd och smal,
Artigt observerad blifva
Utaf herrar dussintal.
Hvad den tiden långsamt skrider,
Då man väntar på en dans,
Ty du vet, i alla tider
Aldrig högre njutning fans“.
Liksom blommans späda knoppar
Vaggas utaf vårens vind,
Så af sällhet hjertat hoppar,
Polkan purprar flickans kind,
Men till råga uppå nöjet
(Har du hört så skickligt val?)

* Outredt, om detta skriftsätt afsigtligt eller ej. Utg.

Detta blir som sås på smöret,
Balen reder Fru Lundahl.

Uppå bädden tärnan somnar,
Utaf dagens mödor trött,
Barmen vaggar, hjertat domnar,
Snart i sömn hon hvilar sött.
Drömmar ljufva som en susning
Utaf Eolsharpans ljud
Fylla hjertats hvalf med tjusning,
Ty hon drömmer sig som brud.
Vid dess sida står en yngling
Hög och smärt som furans stam,
Kärlek, skön som dagens gryning,
Strålar ur hans öga fram.
Andra morgonen hon hoppar
Upp ur sängens sköte gladt,
Döljer blygt de rosenknoppar,
Skaparn i dess vård har satt,
Hinner icke frukostera
Nu på Julens andra dag,
Nej! sig endast kostymera,
Att hon vinna må behag.

Afton kom, mot vester solen
Stupat från sin himlabrant,
Och hon sista underkjolen
Klär uppå! då ropar tante:
„Flicka, blir du aldrig klädder?”

Redan släden framme står
Och betjenten Jöns Oredder
Uppå gården frysa får.
Redan säkert ljusen brinna
Uti Liljefelts salong.
Skynda! att vi plats må finna
I högsätet denna gång“.

Nu de bägge damer hunno
Balens fröjd och munterhet,
Rundt kring väggarna der brunno
Dankar i oändlighet.
Säkert, om de icke ljögo,
Hvilka det berättat oss,
Voro de till antal tjugo
Krokiga och smala bloss.
Se! af deras sken omstrålad
Sitter der vår flicka späd,
Lik en bild på duken målad,
Kastar blicken upp och ned.
I bufetten brygges toddi,
Tages knäppar, drickes vin.
„Hit ett glas!“ hör man en knodd i
Dörren ropa, „fort som hin!“
Uti fina frackar blänka
Nu så bält de knoddar små,
Dessa herrar, kan man tänka,
Bära värdet utanpå.
Grofva näfvarne de stoppa

Helt tranquilt i byxorna,
Dit förut de hunnit proppa
Litet mynt från lädorna.
Tvänne hofrätts-auskultanter,
Komne ifrån Åbo stad,
Speja utåt alla kanter
Efter — ja, jag vet ej hvad.
Mellanåt de synas kasta
Hit och dit en nådig nick,
Och åt salens fond se'n hasta
Uti stolt och ädelt skick;
Hög som tallarne i norden
Tågar der den ene fram
Från hans läppar flöda orden
Liksom forsen ur sin dam.
Till en Dam han talet ställer,
Frågar: „Parlez vous français?“
Hvilken hygglig ungdom! gnäller
En och hvar bland tanterne.

Men hvem är den unge mannen,
Som der vandrar uti salen?
Andras bud får säga amen,
Ty han hjelten är på balen.
Ser du flickan, hur hon lifvas
Vid en anblick, skön som hans!
Ja, jag svär, det säkert kifvas,
Hvem han bjuder upp till dans.
„Säkert han (de damer säga)

Är en yngling utaf dygd,
O, hvad fröjd att honom ega
I sin famn på landtlig bygd!“
Sjelfva balens milda stjerna,
Den berömda mamsell K.,
Låter ögat dröja gerna
Till att honom skåda få.
Ty hon mins, att mången timma,
Då hon vid hans sida satt,
Syntes ögat saligt glimma
Utaf kärleks rika skatt.
Men alltnog: den ädle yngling
Står der hög som poppelns stam,
Smilet under luggens skymning
Strålar ur hans öga fram.
Fina handskar handen dölja
Och en kråsnål blickar blyg
Fram ur dukens svarta bölja
Mellan vestens fina tyg.
Fracken uppå gumpens böjning
Faller lätt om lifvet spänd,
Litet stoppning till förhöjning
Finnes packad i hans länd.
Vadens klena dimensioner,
Ditto stoppning, som hör dit,
Gömmas utaf permissioner,
Gjorda nyss uppå credit,
Fracken, vesten, hela drägten,
Allt från toppen ned till tån:

Skräddar Zies han har försträckt den,
Tills det fås ett banko-lån.
Men hvem är han? (hoc nunc restat)
På hvars panna ingen sorg
Sina dystra skuggor fästat:
Det är unge Svedenborg.
Uppå mamsell K. han blickar
Nu så upprymd, full och kär,
Och ibland förtroligt nickar,
Mellan tändren sakta svär.
När som någon uti valsen
Allt för ömt i henne tar,
Sträcker han den långa halsen
Och på eder icke spar.
Men nu märk! i salens ända
Varseblir vår unge sprätt
Snart ett rum, dit damer vända
Tidt och ofta sina fjät.
Kanske om jag skulle styra
Dit min kosa, tänker han,
Jag då kunde nå min dyra
Älskarinna (slugt som f—n).
Sagdt och gjordt, beslut och handling
Följde hastigt på hvarann,
Att bestyra en omlagning
I sin drägt han henne fann,
Straxt vid hennes sida hamnar
Han, så plirögd, öm och sät,
Hickar smått och sakta stammar:

„Söta mamsell K., förlåt!“
Efter kärleksord han letar.
Nedre läppen skjuter ut
Från sitt rum och långa betar
Ser hon blänka i hans trut.
„O! min älskade“, han säger,
„Vill ni ej mig blicka på?
Jag er offerar, hvad jag eger,
Dyrkansvärda mamsell K.!“
Till en bugning se'n han böjer
Ryggen ned, och läppens glöd
På den skönas fingrar dröjer;
Utaf blygsel blir hon röd,
Snabbt sin hand hon undan rycker,
Gör en min så spotsk och sträng,
Litet stolt på nacken knycker
Och kring golfvet gör en sväng.
Hvad de sedan kontraherte,
Känner ingen, men likväl
Fram på aftonen vår hjelte
Lofte skjuta sig ihjel.

— — — — —
— — — — —

Svanornas Suomi-sång.

O hur tjusande, hur gladt, hur sällt,
Att på fria vingars lätta par,
Under fästets dunkelblåa tält,
Emot hemmet vända flygten snar,
Ifrån söderns qvalmuppfyllda fält;
Upp till nordens svala blomsterstrand,
Till vårt gömda, Finska fosterland.

Skön är söderns himmel, söderns sol,
Ack, men dubbelt skönare ändå,
Der vid nordens stjernbeströdda pol
Himlen skåda, vingen hvila få!
Hafvets klara böljor friska gå,
Herrligt svalka de mot kustens sand,
I vårt höga, Finska fosterland.

Jorden der är grön och himlen blå,
Luften ren och sommarnatten mild.
Hvita liljor doftande der stå,
Spegla klart i floders djup sin bild.
Blyga, ömma, anspråkslösa, små,
Bindas de till krans af tärnors hand,
I vårt glada, Finska fosterland.

Nordens svanehär, så skyndom nu,
Höjom vingen emot himlen opp.
Sträfvom till vårt hem, der finnes ju
Vår och kärlek målad för vårt hopp.
Sångens hemland är, o Suomi, du!
Sjungom fria då från tvångets band
Om vårt gamla Finska fosterland.

Ljuft är lugnet uti eget bo;
Hemmets trefnad all vår längtan är.
Ljuft, vid stormens brus, att finna ro,
Att vid makans bröst få hvila der.
Att, vid stjernors ljus, om nordens tro
Stämman upp en vexelsång ibland
I vårt sköna, Finska fosterland.

Der, vid någon älsklig blomsterö,
Gunga vi på strandens silfvervåg;
Vingar, hvita såsom vårens snö,
Glade löga vi, vid slutadt tåg.
Roligt lefva och sist stilla dö,
Uti böljan släcka hjertats brand
I vårt gömda, Finska fosterland.

Liljorna.

Ur jorden den låga
Till lifvet vi väcktes;
Af himlens förmåga
Vi fostrades opp,
Att sälla oss löga
I skuggan af skyar,
Dem dagen förnyar
På fästet det höga.
Dit sträcktes vårt öga,
Vår längtan, vårt hopp.

Hvad fröjd, att förblifva
Och glädjas i ljuset,
Att kalkarna lifva
Vid vindarnas smek;
Att anletet höja
Mot himlen från gruset
Till fädernehuset,
Att stilla få dröja
Bland blomstren, som höja
Sin krona i lek.

Se, våren oss gläder;
Med skönaste prydnad
Hon stilla bekläder
Hvar lilja i dal.
I ljufvaste fägring
Vi tjusa och blomma,
Tills nättren bli skumma,
Då, snabbt lik en hägring,
Försvinner vår fägring
Och dagarnas tal.

När dagen blir trängre,
Och stormvinden ryter,
Till lifvet ej längre
Mer sättes vår tro.
Ej få vi då dröja;
Vår lefnad är slutad,
Vår stängel är lutad,
Ej mer vi den höja,
Blott hufvudet böja
Och slumra i ro.

Vid vestfinska afdelningens föreningsfest

15 maj 1846.

(Den officiella sången.)

Det finns en park; en visdomskälla qväller
Der ren och svalkande bland blomster opp,
Och vetenskapens ädla eterneller
Mot ljusets strålar veckla ut sin knopp;
Der vestanflägten hviskar kända qväden
Och minnets harpor klinga under träden,
Harmoniskt rent besjungande ett fordom
Och sjungande en framtids sköna hopp.

Vid källans rand der stodo trenne lindar
Omhägnade af höga ekars prakt,
Och löfven susade vid himlens vindar,
Då de på strandens böljor gäfvo akt;
De mot den sol, kring deras kronor flammad,
Rätt mången telning vid sin sida ammat,
Som blomstrat upp i Suomis höga bygder
Och herrligt blomspråk åt sin moder sagt.

Ren månget år i tidens sköte somnat
Kring deras stammar in i evig ro,
Och mången lärkas vinge redan domnat,

Som förr i deras kronor byggt sitt bo,
Dock än de lindar stodo kvar på stranden
Af källans våg; men nu dem fattar branden
Af längtans glöd, att sig hvarannan närma
Och offra åt hvarann sitt hopp, sin tro.

Välan! de sade, låtom oss förena
Vårt rika löfhvalf! må vi blifva ett.
Hur stå vi syskon längre här allena
I denna park, en hvar uppå sitt sätt;
O, kommen, stammarna vi vilja slingra
Nu om hvarann' och aldrig mer oss skingra.
Då skola vi i stormarna stå trygga,
Och i vår skugga trifves dygden rätt.

Så sagdt, de lindar längre icke dröja,
Med vänskap strax de helsade hvarann',
Till fast förening stammarna sig böja,
Här skådas liknelsen, månn' den är sann?
Tre ynglingsflockar slutit sig tillsamman
Af ädel sträfvan, som de svurit vårda
Och som i deras bröst ej slockna kan.

Sång.

afsjungen af Författaren
vid Vest-Finska Afdelningens fest, d. 15 Maj 1846.
(På enskildt initiativ.)

Hvad är här för hvimmel,
O du milde himmel,
Hvad är här i dag för larm och brus?
Bålar uppå bålar,
Skålar uppå skålar
Tömmas här så träget, utan krus.
Alla Vestra-Finnar,
Raka såsom pinnar,
Stå här muntra nu, med glas i hand.
Märk, hur vinet ryker
Och hur slevven dyker
Ned i bälens djup, från strand till strand!

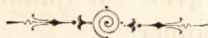
Gossarna, de hurra,
Och kring borden surra,
Liksom träгна bin kring kupans rand.
De i bälens titta,
Att de månede hitta
Några droppar der för torkad tand.
Än är hvarje strupa
Färdig till att supa

Utaf sockersöta punschens glöd.
Ännu alla läppar
Längta efter knäppar;
Det gör sinnet gladt och näsan röd.

Ack, ty om hvarandra
Ser man bröder vandra,
Hvilkas nunor stråla underbart.
Färgen utaf vinet
Öfvergått på skinnet
If från bålens sköte; det är klart!
Hvarför ha då alla
Här, der bålar svalla,
Muntrat sig från qväll till ljusan dag?
Nå, den saken, vänner,
Hvarochen ju känner,
Som här deltar lustigt i vårt lag.

Många, många bröder
If från norr och söder,
Öster — till och med if från sydost,
Hafva oss behedrat,
Och på punschen vädrat,
Samt till godo hållit med vår kost.
Lärda män, Doctorer,
Herrar Professorer
Hafva ock vår bjudning tagit an.
Här vi sett, att åren
Muntras upp af fåren,
Som ur glaset rinner, röd och grann.

Mången stor orator,
Mången deklamator
Hållit redan mången skön harang.
Ack, min lilla tunga
Orkar endast sjunga
En och annan stump, vid glasens klang.
Återstår blott önska:
Må vi blomstra, grönska,
Trefnaden i våra hyddor bo;
Må vi glasen tumma,
Få oss hvar sin gumma,
Lefva sen in dulci júbilo!

Sång på Gulldagsmorgonen.*

I österlandets öcken,
I Jordans dal,
Ur nattens moln och töcken
En stjerna klar
Sin strålgans spred kring jorden,
Kring herdens tjäll.
Från himlen ljödo orden,
I rosig qväll.

* Utg:s anm.: påträffad jemte några följande efter tryckningen af de föregående; därför rubbning i den kronologiska följden.

„Halleluja! var prisad,
Du stjerna blid,
Stor nåd är oss bevisad
Till evig tid.
Ja! ära uti tiden
Ske Herren Gud
Intill den högre friden
Vid harpors ljud.“

Och stjernan, som der blänkte
Till stoftets hem,
Sin stråle ned nu sänkte
På Bethlehem.
Der i ett stall, omhägnad
Af stjernans sken,
På stråbädd syntes lägrad
En jungfru ren.

Intill sitt bröst hon sluter,
Af krubban skymd,
Ett barn, som dyrkan njuter
Kring verldars rymd.
Hell dig, hell dig, Maria,
Du jungfru huld!
Det barnet skall oss fria
Från död och skuld.

Och Jesus nämndes barnet,
Och jordens frid.

Af fadrens väsen var det
Från evig tid,
Fridsfursten, sonen, ordet,
Som seger vann,
Ett lejon är det vordet
Af Juda stam.

I dygd och visdom tilltog
Det barnet se'n.
På jorden var han biltog
Och gick allen.
Sin läras frö utsådde
Han i vårt bröst.
Der fordom jemmer rådde.
Nu uppgick tröst.

Han sade: „jag är kommen
Till jordens nöd.
I skolen undfly domen
Och afgrundsglöd.
Det hjerta, som mig gifvit
Sitt hopp, sin tro,
Skall efter detta lifvet
Hos mig få bo.“

Sist, skriften oss berättat,
Att mild och god,
Af verlden förorättad
Han gjöt sitt blod!
Att han, den Gudasände,

Som var vårt ljus,
Med seger återvände
Till fadrens hus.

I dag vi åter alla,
O, Jesu kär!
Inför din fot nedfalla,
O, blif oss när!
Se, redan ljusen glimma
Från templet fram,
Det är din födslotimma,
O, du Guds lam!

Hör! orgelns toner brusa
Mot himlen opp.
Hör! nådens flägtar susa
Odödligt hopp.
Från hjertan och till hjertan
Gå fridens bud.
Hell, fjerran vike smärtan!
Lofsjungom Gud!

I andakt själen njuter
En salig fröjd.
Sin strålgans själen gjuter
Från fästets höjd.
På Sarons ljufva liljor
Han blickar ner.
I hjertat onskans viljor
Ej råda mer.

O, Jesu! blif mitt ankar
På lifvets ström;
Mitt hjertas håg och tankar,
Min aftondröm!
Gif, att, då tiden ilar
Mot grafvens rand,
Jag vid ditt sköte hvilar
I ljusets land!

H:fors ²⁵/₁₂ 1845.

Hvarför vill Du ständigt sjunga?

Hvarför vill du ständigt sjunga?

Hvarför gunga

Dig min själ på diktens elf?

Hvarför vill du ständigt drömma,

Glömma

Verkligheten och dig sjelf?

Nu, då tid är till att sträfva,

Rastlöst sväfva

Uppå lärdomshafvets rymd,

Hvartill båtar då att qväda
Späda
Sångers tal, af glömska skymd?

Hvarför sjunger näktergalen
Uti dalen,
Lägrad under lagrars skydd?
Hvarför älskar lundens siska
Hviska
Sina ljud åt landtlig bygd?

Hvarför susa skogens toppar?
Hvarför hoppas
Vågen emot klangfull strand?
Hvarför brusar strömmens yta?
Hvarför bryta
Vill hon sina bojors band? —

Jo, en inre röst dem kallar,
Mäktigt svallar,
Önskar brista ut i sång;
Önskar höja öfver jorden
Orden,
Under qvällens tysta gång.

Så, när ungdomsblodet glöder,
Tanken föder
Känslor uti bröstets djup,
Hvilka manande det lifva,
Drifva
Sångarn hän i diktens slup.

Att en stund vid harpan drömma,
Ack! och glömma
Hvardagslifvets små bestyr,
Vill han njuta af minuten,
Sluten
Innan kort, förr än han flyr.

Innan hjertats pulsar svalkas,
Vill han nalkas
Under sång och skämt sitt mål,
Vill han skingra i sitt hjerta
Stundens smärta:
Lifvets allvar skämt ju tål.

Derför äfven jag vill sjunga,
Glädtigt gunga
Mig på diktens klara elf.
Derför äfven jag vill drömma,
Glömma
Verkligheten och mig sjelf.

Stjernhimmelen.

Fantasia.

Fäst ej din håg vid jordens låga grus,
Men blicken höj dit upp till världens ljus,
Då molnfri himlen står! Hvad ser du då?
Jo, stjernors mängd, som simma i det blå;
Olympisk glans omstrålar deras väg;
Hvad känslor fatta dig då, själ? O, säg!

Säg, synes dig ej jordens låga ring
Så mörk och trång, dess fröjder — ingenting?
Din ande, fäst vid lifvets små bestyr,
En sällhet söker, som dig ständigt flyr.
Se stjernorna — blif ren och klar, som de,
Så skall ock lifvets glädje mot dig le!

Så tänkte jag en stilla aftonstund,
Då dagens ljus med nattens sitt förbund
Re'n slutit, skapelsen i tystnad låg
Och fästets gyllne klot sitt himlatåg
I vester slutat, lugn och mild, som förr,
En bild af dygden, som i hoppet dör.

Rätt många tanke tänkte jag väl då,
Jag, stoftets son. Och själen likaså
Nu fråga ville: „Hvem så hög, så klar
En verld af ljus och skönhet skapat har?“ —
I vestans fläkt då bars till mig ett ljud,
Som hviskade så ljuft: „Hans namn är Gud.“

Och samma stämma susade så mild:
I hvarje stjerna skådar du en bild
Af andens barndom, då hon ännu ren
I helig andakt låg vid skaparns knän,
Ej kastad än af storm på livvets ström,
Men drömde vid hans sköt' sin oskuldsdröm.

När sjelfviskheten andens frid borttog,
En smärtans suck då genom rymden drog,
Och stjernorna, som sågo deruppå,
De blickade så sorgligt från det blå.
Nu himlaljusen strålade ej mer
I purpurskimmer uppå jorden ner.

Sist i den natt, då Gudasonen slöt
Sitt lif, och blodet uppå korset flöt,
Uti den natt, då jordens grundval skalf,
Och utaf bäfvan häfdes himlens hvalf,
De stjernor bleknade i högan rymd,
Af strida tårar deras blick var skymd.

Dock snart de spredo en förnyad glans
Och jublande så slöto de en krans

Kring den, som trónar ofvan Cherubim
Och englahären, intill Serafim,
Då Gudasonen ifrån jordens qual
Med seger återkom till himlens sal.

Se'n dess, i evig klarhet, evig fröjd,
Nedskåda de ifrån sin ljusa höjd
Och glädjas, då för deras blick sig ter
Hvar ädel handling, som på jorden sker,
Då menskovännen, qualena till tröst
En usling trycker vänligt till sitt bröst.

Så lysa de, och vi beskåda dem
I det vi längta till vårt första hem.
Då mörkt det blifver under jordens sorg,
De vinka oss upp till sin ljusa borg,
Der trötta seglarn finna skall en hamn
Och hänryckt sjunka uti Fadrens famn.

Ljud i natten.

Re'n mörkret bredt sitt flor kring haf och land,
Och solens brand

I vesterns böljor sina lågor gömmer,
Kring mörkblå himmel dunkla skyar gå,

Från fästet blå
Guds stjernehär sin klara strålgans tömmer.

Allt är så stilla, inga stormars strid
Stör stundens frid,

Som hvilat ljuft i dunkelgröna lunden,
Till jordens slummer månens milda ljus

Från himlens hus
Sitt silfver strör kring vikarna och sunden.

Re'n blomman drömmer om en morgondag,
Och fågelns slag

I trädens toppar mera icke ljuder,
Och böljans svall inunder grönan ö

Sig lagt att dö.
Naturen lugn och helig tystnad bjuder.

Kom hjerta, kom från verdens larm och brus
Vid stjernors ljus!

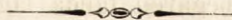
O, dröj en gång vid minnets flydda stunder!
Din blomstergård snart kanske härjad står,
Då år på år
Begärens vindar härjat dina lunder.

Säg, mins du än, då du var rent och godt,
Då himmelsblått
Der fästet log emot din blick i natten?
Säg, har du väl, här under livvets strid,
Din samvetsfrid
Bevarat se'n, liksom den bästa skatten?

Höj blicken än och dröm om himmelskt hopp,
Dit opp, dit opp
Vänd tanken, till de goda andars säten,
Att tolka der, i nattens tysta ro
Sin barnatro
Harmoniskt rent likt harpans milda läten!

Likt dennas ljuft bortdöende accord
I klangfull nord,
Då rymden än af tonen stilla susar,
Så sväfva, själ, en gång så fri och säll
En stjernrik qväll
Bort till den verd, som nu din aning tjusar!

²⁶/₃ 1846.

Waggwisa.

Slumra, slumra,
O min älskling, du!
Lifvet ej ännu
Med sitt buller stör din hvila,
Lätta dina drömmar ila
Blott till lek; än har du frid,
Än din oskuldstit.

Slumra, slumra,
Ljuft i drömmen le!
Fridens änglar, se,
Kring din vagga sväfva sakta,
Glädjas, att din bädd få vakta,
Då du efter leken, trött,
Somnat in så sött.

Slumra, slumra,
Dröm din oskuldsdröm!
Snart på lifvets ström
Gungas du af vreda vågor.
Snart begären tända lågor

I ditt hjerta. Ack, men då
Slumrar du ej så!

Slumra, slumra,
Än en stund, så säll,
Uti hemmets tjäll,
Der din moders öga blickar
Ömt på dig och bönen skickar
Upp till verldars milda far,
För sin älsklings dar.

Hajutvaktens klagan.

Hu! stormarna hvina i toppen
Af masten kring tackel och tåg.
Hvad f-n skall jag draga på kroppen
Till skygd mot den svallande våg,
Som brusar yr
Och skummet styr
Gerad mot min rödfrusna fyr?

Det är just ett afundsvärdt öde,
Att kastas kring hafvet så här.
O, bodde jag re'n hos de döde

Och sluppe allt detta besvär!

Ej rast, ej ro

På böljan bo,

Det länge jag funnit, jo! jo!

Här måst' jag båd' svälta och frysa

Förutan den ringaste tack,

Och hör jag kaptenen blott fnysa,

Så fruktar jag genast hans klack.

Med skrik och glam

Jag jemnt körs fram,

Men skördar blott smäleik och skam.

Och sömnen den ljufva, som fordom

Jag njöt ifrån åtta till sju,

Nu plötsligen störs af en svordom

Om morgonen re'n klockan tu.

Ack! i vår ark,

Här tåls ej snark.

Här drifves jag upp med en spark.

Ve mig, att jag sitta ej ides

Vid matematik och latin!

Cornelius och gamla Euclides

Till hjernan ej hittade in.

Der refs min ragg

Och gafs handplagg,

Än här? jo här vankas det dagg.

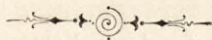
På landet man glädes åt daggen,
Som blänker på blommornas blad.
Tills sjös åter nämns så — fy raggen!
En best, hvarmed ges bastonad.

 Knappt hit anländ
 Ifrån min gränd,
Dess vällust mig genast blef känd.

Kajutvakt! så ropte kaptenen,
Kajutvakt! din långsamma hund!
Säg, vill du ej röra på benen,
Så pryglar jag om dig på stund.

 Tag fram din dagg,
 Du bränvinskagg,
Konstapel! och spänn på hans plagg.

Hu! stormarna hvina i toppen
Af masten kring tackel och tåg.
Hvad f-n skall jag draga på kroppen
Till skygd mot den svallande våg,
 Som brusar yr
 Och skummet styr
Gerad mot min rödfrusna fyr?
(Mbl. 1846 n. 41)

Sprättens afsked.

Farväl stolta stad!
Till landet jag reser gerad,
Så fri liksom fjellarnas örnar,
Farväl mina björnar!

Nu brummen i fred,
Tills åter jag kommer hit ned;
Jag säger er blott: låten blifva
Till pappa att skrifva!

Ty gubbarna, si!
Förstå sig ej på raljeri.
De gamla, de äro pedanter
Och älska kontanter.

På posten jag gick
Och bref med sigiller der fick.
Stor fröjd jag i hjertat då hyste,
När rublarna lyste.

De reste dock bort,
Och glädjen blef särdeles kort.

Jag skräddaren mötte — och resten
Knep riddarn af lästen.

Nu slipper jag ut
Från staden, och sen är det slut
Med ropet det dumma, fatala:
Betala! betala!

I brevet jag fann
Moraler från pappa minsann:
„Jag längre ej blifver dig hulder,
Om än du gör skulder.”

Men mamma, hon skref:
„Min son, följ med tiden och lef!
Jag hör att du börjat dig folka,
Lärt valsa och polka.”

„Gå putsad och ny,
Var nobel och vårda din hy,
Låt håret bli långt uti nacken,
Slå ambra på fracken!”

„För allting, var mån,
Ack, om du vill kallas min son,
Att, märker en dam du dig granska,
Så tala blott Franska!”

„Af hela din själ
Sök hos de förnäma stå väl!

Och blir du om syssla förlägen,
Gå fruntimmersvägen!"

De skänkte mig tröst,
De orden ur moderligt bröst.
Ack, pappa, beständigt han strider
Mot nyare tider!

Farväl, o farväl,
Du stad, du en hälft af min själ!
I höst, om blott gubben tillåter,
Jag hälsar dig åter.

Tåren.

Hvarför glimmar tåren i ditt öga?
Hvarför höjs din blick mot himlen opp?
Lifvets sorger ju betyda föga;
Bortom tiden sträck ditt hjertas hopp,
Låt din ande, från passionen renad,
Bli med dygd och sanning fast förenad!

Ifrån vaggan intill mörka griften
Lifvets lösen bjuder: vaka! strid!

Tills du tröttad efter lifvets skiften
Får i jordens stilla sköte frid.
Dock, förrän du vandringsmålet hunnit,
Många tårar från ditt öga runnit.

Hvar? o, hvar är tårens djupa källa?
Hvar den ort, ifrån hvars dunkla strand
Dessa känslans heta böljor qvälla,
Hvilka stundom fukta ögats rand? —
Ut af sorg och glädje ömsom svälla
Hjertats fibrer — der är tårens källa.

Se! när du i troget hjerta vårdar
Minnet af en vän, dig varit kär,
Men du plötsligt, ack! med vemod skådar,
Att af vänskap han blott skenet bär,
Hvarmed vill du då din saknad lindra?
Jo, med tårar, som i ögat tindra.

Och om grafvens kulle skulle gömma
I sitt sköte dem du älskat här,
Gråt! o, gråt! du endast ej bör glömma,
Att du lemnat denna jords besvär,
Att du nått från stormarne i tiden
Lugna hamnen och den sanna friden.

Dock, ej blott af sorgen lockas tåren,
Till att falla het uppå din kind.
Nej, ack nej! som himlens dagg om våren
Fuktar blommans kalk, så glädjens vind

Sakta vaggar hjertats liljestängel,
Och i tåren ler en fridens engel.

Ser du menskovännen i en koja
Träda in och dela glad sitt bröd
Med en usling, af behovvets boja
Hårdt betryckt, af ödet bragt i nöd,
Då af sällhet skall ditt hjerta svalla,
Och ur ögat ljufva tårar falla.

Så i vexling af båd' fröjd och smärta
Fylles själen under lifvets tid.
Tårars flöde gå från samma hjerta
Än af sorg och än af himmelsk frid.
Fridens tårar oss mot himlen lyfta,
Till sitt hemland längtande de syfta.

²³/₂ 1846.

Om Våren.

Se, högt ofvan klippan
Styr floden sitt lopp!
Se, blygsamma sippan,
Som öppnar sin knopp!
Allt lefver och njuter den gryende vår,
Och drifvan utgjuter sin stelnade tår.

Se, lundarnas siska,
Så dröjande än,
Om kärlek hörs hviska
Till väntande vän!
Nu höja de vingen och söka sitt bo,
Der störer dem ingen, der finna de ro.

Se, fjärlin, som domnar
Af känslorna varm,
I lunden och somnar
Vid liljornas barm!
Balsamiska fläktar nu gunga hans bädd,
Af kalkarnas nektar hans dryck är beredd.

Se! lärkan, hon drillar
Sin vårsång så säll.
Sin längtan hon stillar
I rodnande qväll.
Mot himlen, den vida, hon sväfvar allen,
Der stjernorna sprida mot rymden sitt sken.

O själ, dina vingar
Du pröfve också!
Hvar tanke, som svingar
Mot rymderna blå,
Frambäre i rena, melodiska ljud
Din lofsång allena till verldarnas Gud!

Fäntikens Morgonbetraktelser.

I.

Jag slutligen har avancerat
Och krupit ur kolten, den grå,
Sen länge jag nog exerцерat,
Med tunga geväret gått på!
Ren tycks mig den tiden en fabel,
Jag åt min förnedring kan le.

Vid sidan nu hänger min sabel.
Med skimrande blank porte-épée!

Ondt slet jag visst, dagar och nätter
Och ständigt jag satt i arrest.
Nu, sedan jag fått epauletter,
Har kurran förlorat en gäst.
Dock nej, jag så storliga fruktar
Att åter få krypa dit in!
Oss chefen så faderligt tuktar
För tjänstefel, rummel och vin.

Ja, skulle mitt öde så falla,
Jag tiger och lyder då still;
Som Fänrik jag dock kan befalla
Soldaten till allt hvad jag vill.
Jag lär honom marschens förtjenster
I takt efter trummornas dån;
Men ropar jag endast: „till vänster!“
Straxt vänder han klacken och tån.

Och blir det i lederna trassel,
Så linien vill gånga på sned,
Nog finns det i skogarna hassel,
Att smörja ryggtäflorna med!
Ja, käpparnas svalkande susning,
Kring Infanterist och Husar,
Blott hviska om bragdernas tjusning,
Om krigarens ljuffiga dar!

II.

Min bildning, från första minuten,
Snart tilltog, vid jemn exercis.
Det verkar; just der ligger knuten!
Man hyfsas på mångfaldigt vis.
Fritt hjelten må höljas af lager
På stridsfältet vida, hvar gång;
Den äran, som jag föredrager,
Är bifallet i en salon.

Det är just en njutning för sinnet,
Att vara så fager, som jag.
Så putsad om fracken och skinnet,
Med hy lik den gryende dag.
Jag undrar, hvad damerna tänka,
Då jag uppå balen mig ter?
Min anblick visst lifvar hvar enka,
Hvar flicka mig säkert tillber.

Då kärleksförklaringen göres
Af denna mustaschprydda mund,
Till ja hennes läppar straxt röres
Och löftet beseglas på stund.
Ty värr plägar härvid hon tappa;
— Hvad sorg för oss båda, hvad ve! —
Det finns en, som kallar sig pappa,
Och sätter för saken ett p.

III.

När så jag har gjort min campagne
Hos flickan, den älskande själ,
Jag skyndar att dricka champagne
På stadens förnämsta hôtel.
Då träder jag stolt uti salen
Och ställer i hörnet min plit.
Mitt hjerta förnöjs vid pokalen;
Stor sak, om det sker på — credit!

Der flaskor mig kypare bringa
Som hälsa mig med en salut.
Vid smällen ej nödgas jag springa,
Det är ju champagne — ej krut!
O ve, det förargliga krutet,
Det mången till skuggorna sändt;
På lefnadens fröjder blir slutet,
Igenom dess verkan, förvändt!

O, måtte jag blott vid parader
Få lukta dess smutsiga rök!
Ack, aldrig utsätt mig, o fader,
För krigsbullrets hemska försök!
Så angenämt lifvet framskrider,
Omvexladt vid mö och pokal.
Nog kan jag i fredliga tider
Ändock bli till slut — General!

Hilda.

En högst märkvärdig händelse.

Det blomstrade i Suomi
Så fager en mö
Mellan fjällarnas snö.
Blott fantasien kan bilda
Behagen de milda,
Som prydde skön Hilda.
Ej funnos tärnor fler
I de nordiska skär
Med så blyga begär.

I ärbarhet och tuktan
Hon vårdades grannt
Af sin ogifta Tante,
En gumma, såsom spiken
Så hvass, så nyfiken,
Om flickan så sniken.
Re'n mången ungersven
Henne önskat till vän,
Men hon vägrades än.

„Mitt kära barn“, hördes
Hon jemnt mana på,
„Du kan än ej förstå,
Hur männerna grassera,
Förgäta all ära
Båd mumla och svära.
Nej, flicka blif ej kär!
Ty så farligt det är
Och gör endast besvär.“

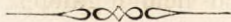
Skön jungfrun gömde orden
Helt rädd, i sin själ,
Men hon tänkte likväl:
„Hur skall jag arma dufva
I hjertat nu kufva
De känslorna ljufva?
Nog blifver mången gång
Under qvällen så lång
Visst min kammare trång.“

Kom så en ung Cornet
På en gångare hvit
Och vid sidan en plit.
Han talte kärleksfraser
Och läppens mustascher
De sköttes af gracer.
Men Tante, hon mente: „stopp!
Nej, herr junker sitt opp
Och rid hem i galopp! —“

„Det vore väl sju tusan,“
Cornetten brast ut,
„Nej vid kulor och krut!
Jag önskar tärnan äkta
Hur än ni må jakta,
Jo, knäfveln anfäkta!“
Vid sådan stolt harang,
Som så trotsande klang,
Blef vår gumma helt bang.

Men junkern vände talet
Till jungfrun, som stod
Der så röder, som blod.
„Vid Elyseens vårar,
Vid oskuldens tårar,
Vid sabel och sporrar
Jag svär, att vid mitt bröst
Jag vill skänka dig tröst
Än vid lefnadens höst.“

Och jungfrun lade villigt
Sin hand uti hans,
Och i blickarnas glans
Man kunde tydligt läsa,
Att Tanten fick fräsa
Och stå med lång näsa.
Se'n gjorde de på brudpall
Så lustigt ett fall,
Och min visa blef all.

De gamles råd till de unga.

Sång, afsjungen på bordet å Kajsaniemi vid vestfinska novitiekalaset i okt. 1846.

I ynglingar alla, som stån der och blängen
Mot bålen, så fräsande varm,
Nyss utsläppte sällar, som calfvar på ängen
Att sprida i verlden allarm! ;:

Än svider hos Eder af ljufva karbasen
Väl skinnet på akter och hand;
Hvad mer! skynden alla att dränka i glasen
Hvart minne från pröfningens land. ;:

Dock innan I tömmen ut Edra pokaler
Med skummande drycken uti,
Vi åstunda gifva Er några moraler
På stadig prosaisk poesi: ;:

Pro primo, så bören I veta, att vågen,
Som der uti bälarna går,
Är nyttig för kroppen, som regnet för rågen,
Som balsam för svidande sår, ;:

Men trycker man ständigt för ifrigt sin nästa
Och säger: „gutår, käre bror!
Kom, låtom oss taga en haustus till bästa“,
Då får man kring synet ett flor, :::

För detta Er akten, o, ynglingar alla!
Må varningen rum hos Er få,
Ty ringa är konsten att supa och falla,
Men större att supa och stå. :::

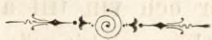
Secundo, go' herrar, så faren helt varligt
Med tärnornas listiga slägt,
Ty veten, att tåget till nymfer är farligt,
I synnerhet, om man är knäckt. :::

Dock lemnom nu bort alla råd, de må gifvas
Af andra, men icke af mig;
Nej hellre, o bröder, så låtom oss kifvas
Med glas, som i brinnande krig! :::

Så varen då helsade vänner, kamrater!
Re'n skämtet har tagit sin lott;
Välkomna att delta i våra mandater
På ärans och sanningens stråt! :::

Se, fäderneslandet vill mana oss alla
Att strida för sanning och ljus;
Hvad? skola vi bröder då vekliga falla
Och fångslas vid låghetens grus? :::

Nej, vänner! fast glädjen oss samlas tillåter
Vid bålen så här om hvarann',
Då äran och pligten oss kalla, vi åter
Ståndaktige stå som en man! .:.

Örd, skrifna wid Österbottniska af-
delningens fest år 1846.

Redan, då Adam der lulla' i parken,
Frodades rankor med safter uti,
Och fader Noack i sjelfvaste arken
Odlade drufvor i orangeri.
Snart omkring jordens vida torg
Blef det seden att glasena tömma,
Att all sorg omkring bålen glömma,
Allt ifrån Japan till Uleåborg.

Dock, hvilken skada! här uppe i norden
Släcker ej drufvan vår brinnande lust;
Mäste vi alltså till sydliga jorden,
Att kunna njuta af vinträdet must?
Nej, kära vänner! ty derför
Byggas ärligen fartyg och skutor,

Innanför med rymliga kajutor,
Lastade fulla med bjelkar och smör.

Se! dessa varor i södern vi sälja,
Byta mot cognac och arrac och rom,
Ditto citroner och vin till att välja,
Och när så skeppen hit vända om,
Ligga lik — — — — —
Bara flaskor från aktern till fören;
Hej, gutår! nu friskt uppå glasena rören!
Så går vår handel jemnt år ifrån år.

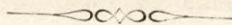
Att vi sålunda i norden ej törsta,
Hafva vi funnit i dag framför allt,
Bräddade bålar för jemnan oss trösta,
Värma oss inne, då ute är kallt,
Drickom då i fullt rågadt mål!
Denna afton har skänkt oss den lotten:
Sjufaldt skål! sköna Österbotten
Med dina söner så fasta som stål!

Glädjens fackla begynte att glimma
Redan hos eder i qväll klockan sju;
Blossade herrligt se'n timma på timma;
Hvad är nu klockan? hon går väl på tu.
Än hörs dock glasens gälla ton,
Ännu alla mig synas så qvicka,
Stor portion orka än vi dricka,
Se'n går hvar gift till sitt lifs compagnon.

Frun ropar straxt med en min så allvarlig:
Hör, söte gubbe! hvar var du i natt?
Färden så der uti mörkret är farlig —
Häng nu beskedligt på spiken din hatt!
Gubbe! nu har jag dig igen,
Men hvad har du väl haft för mandater?
Fort bekänn! är du ej plakater? —
Så drag, kära gumma, för den och för den!

Men vi studenter, vi, lönlösa slägte,
Gå till vår möda, vår stol och vår bok;
Snart flyktar glädjen och det, som den väckte;
Ack! och för många det går väl på tok. —
Hvarför på tok? hur så, hur så?
Och för mången, nå hvarför? hur så du? —
Jo, tänk på — skrifningen pro gradu!
Hur skall i kampen man kunna bestå!

Käraste bröder! — — —
Der omkring bålarnas vinkande famn;
Tagom då slutligt en klunk uppå supen;
Varor från bålarna rinna ju fram!
Ännu vår strupe höres be
Om en läskande dryck ifrån glaset.
Nå, må ske — Hurra för kalaset,
För edra bålar och ditto souper!

På ett novitiekalas.

Tiden hastigt ilar,
Ej dess vinge hvilat,
Jemnt den sträckes ut i eldig fart.
Menniskan som djuren,
Allt uti naturen
Vexla om så fort, så underbart.

Svin blir suggans yngel,
Gossen dito slyngel,
Skickas slutligt till Gymnasium,
Pressas der och stutas
Och när profvet slutas,
Blir studentabref hans premium.

Dock utaf examen
Mattas hans lekamen,
Strupen rosslar, bröstet häfves så.
Korpus måste skötas,
Magens hinnor blötas
Med en punschår och en fin brylå.

Tiden varit duskig,
Själén än är ruskig
Efter mödan vid Gymnasium,
Glädje tarfvar sinnet,
Fordna åsneskinnet
Dränkes i en bål med fluidum.

Detta ser hvar broder
Här vid punschens floder,
Som de unga sällar bjudit på,
I vår krets de hamnat,
Backus sjelf dem famnat,
Nämnt dem sina glada gästar små,

Far Apollo äfven
Redan räckt dem näfven
Skänkt dem hvarochen sin lagerknopp,
Må de dagar komma,
Då den står i blomma,
Spirar högt i ljuset opp.

Denna önskan fromma
Må till godo komma
Dem som sinne ha för bokbedrift,
Och vår önskan sista:
Må ej Backus rista
På er näsa in sin runeskrift.

Glädje dock må lifva
Hvarje bröst och gifva

Mod till nya lärdomssegrar, ja!
Må de glaset tömma
Endast de ej glömma:
Nulla dies sine linea,

Hell er unga dupar!
Uppå tidens slupar
Seglen I så raskt på lifvets haf.
Må dess strida bölja
Er ej öfverskölja,
Er ej föra engång rakt i qvaf!

Och till slut, o bröder!
Medan bålen glöder
Drickom än en skål med bröst i brand;
Glaset må vi tömma
Och allt annat glömma,
Bröder, för ett ljufdigt vänskapsband!

Skål för brödrabandet!
Skål för fosterlandet!
Skål för hvarje ädel sträfvan god!
Må vår lösen blifva
Att åt dessa gifva
Våra hjertan och vårt unga blod!

Onkels moraler.

Hör, gunsti junker, sätt dig på stolen!
Var uppmärksam sen och tig!
Liksom spelman pröfvar om fiolen,
Lyster mig nu pröfva dig.
Säg hur har du studier bedrifvit,
Tiden fördrifvit?
Hvad har du blifvit
Detta år, fort svara mig?

Tror han man icke känner hans dater?
Denna sak är icke ny.
Huru bland andra goda kamrater
Jemnt du surrat, blekt din hy.
Kom! är lösen, draga vi en spader,
Ge serenader;
Gå till vår fader
På det lustiga Bellevue.

Drägten, som pryder der vår Adonis
Är visst gjord hos mästern Zies.

Går du så klädd, cederar jag bonis,
Och för björnar blir ett pris.
Ej med slikt min ynnest du förvärfver;
Bort med conserver!
Aldrig du ärfver
Någon fyrk på detta vis.

Dito, lik solen blänker der stöfveln,
Så det ondt i ögat gör.
Vore du ej student, så vid böfveln . . .
Minns du än mitt spanska rör?
Vill du fåror på min panna rista,
Spik i min kista?
Hjertat vill brista,
När man sådant ser och hör. —

Bästa min Onkel! detta är tonen
På vår tid i hufvudstan.
I denna upplyst fina regionen
Måst man gripa sig deran.
Vara grann och prisad på soupéer.
På soireer
Bruka glacéer,
För att synas, som en ann. —

Synas, ja synas, detta är saken!
Hela världen synas vill.
Hvart skall det bära? ej såg jag maken.
Förr man lefde tyst och still.

I min ungdom gick det annorlunda.
Far börja dundra,
Om icke hundra
Plåtar för mig räckte till.

Nu, hvilken tid! nu föres ett Leben,
Så man ingen måtta vet.
Gikten, af harm, far i mina refben
Och beständigt blir jag het.
Ingen aktning mera för det gamla,
Ingen vill samla,
Allting skall ramla
Innan kort, jag anar det.

Nej, kära brorson, vänd dig i hågen
Till din lunta, utan prut.
Spänstig i sinnet blif, såsom bågen,
Då han sänder pilen ut.
Fly allt fjesk! yfs ej i Esplanaden,
Sträfva till graden,
Läs Iliaden,
Och professor blif till slut.

Wid ett silfwerbröllop.*

Det var en högtidsstund, en festlig timma,
Då tvenne själar slöto ett förbund;
En stilla glädje syntes roligt glimma
I deras blickar; och ur hjertats grund
De eden svuro, att i alla skiften,
Hvarannan älska, ända bortom griften.
De voro då i blomman af sin vår,
Sen dess förflutit fem och tjugu år.

I denna stund en brudgum blicken vände
Med känslans värma mot sin unga brud,
Och äktenskapets milde genius tände
Sin fackla skönt, vid bröllopsglädjens ljud.
Här stå de åter; och fast våren flyktat
Af deras lefnad, kärleken ej lyktat
Ännu, att ljuda starkt i deras bröst,
Med fridfullt manande, ungdomlig röst.

Ty hvad förmår väl tiden der den skakar
Sin urna jemnt med ödets lotter i,
Fast för allt skapadt målet den utstakar,

* Frih. Mellins å Kulju ³¹/₁₂ 1846.

Vår bättre del den ilar dock förbi.
Väl hvitnar hjessans lock och kindens flamma
Dör bort, men själen ständigt blir densamma
Ännu vid lifvets höst, som vid dess vår,
Ty hennes ungdom evigt ju består.

Ja, åren ilat hän, dock än densamma
Är vänskapen hos dessa makar två;
Dess djupt i deras hjertan tända flamma,
Ej tiden med sin störtvåg kunnat nå,
Ty godhet, ädel vilja, menskovärde,
Dess rena låga ständigt hos dem närde.
Väl redan vissnat, brud! din myrtenkrans,
Men ej de rosor i ditt hjerta fanns.

O, sälla makar, som beskärdes fira
Ert silfverbröllop än i lifvets kraft,
Er högtidsdag jag skulle velat sira
Med blomster, skönare än dem jag haft;
Dock har jag vågat, att till eder komma
Med denna sångens anspråkslösa blomma.
Försmån då ej min enkla hyllningsgård,
Om än er fest en bättre sång är värd,

Hell eder ädla! må den frid och trefnad,
Som eder följt till denna högtidsqväll,
Förljufva återstoden af er lefnad
Och bo, som förr, i edert lugna tjäll.

Ja, må vi hoppas, att engång de gamlas
Guldbröllop stundar och vi åter samlas,
Att tömma, såsom nu, ifrån vår bål,
Vårt vördnadsvärda brudpars välgångsskål.

Impromptu vid silfverbröllop.*

Mitt herrskap! o, lyssnen en stund till min ton!
Mig lyster besjunga en ädel baron,
Så hurtig i sinnet,
Som älskade vinet
Och saknade blott sitt lifs kompanion.

Se! derföre var han väl sorgsen ibland,
Lät glaset stå otömdt, fast ifylldt till rand.
Fast vin fanns tillräckligt,
Han leddes förskräckligt
Och längtade efter allt ljufvare band.

Af vänner han ägde till antal ej få
Rätt lustiga bröder, det kan man förstå.
Det slutligt dem grämde,

* Samma. Enligt en omständligare variant i m. än den i Lännetär.

Att punschen ej värmdes
Hans själ, och kamraterne talade så:

„O, vän! uti hjertat du säkert är sjuk,
Tag fracken från spiken och köp dig peruk!
Res sedan att gilja,
Så är vår vilja,
Och tag dig en gumma på sedvanligt bruk.“

Så blomstrade äfven en fröken så huld.
Dess hjerta var rent, som det ädlaste guld.
Half ros och half lilja,
Ej kunde man skilja
Sin blick från dess anlet, så fritt ifrån skuld.

Ej kärlek än fjettrat den tjusande mö.
Hvad under! med händer så hvita, som snö
Hon slungade korgar
Som bomber mot borgar,
Och mången ung fänrik var nära att dö.

Dit reste baronen med snabbaste fart.
Att hjertat då svälde på vägen är klart.
Han lyckligt anlände
Och samtalet vände
Så artigt till fröken om kärlek så snart.

Och slutligt han trädde i kammaren in,
Der satt nu skön jungfrun så putsad och fin,
Och kinden, som glödde,

Mot handen hon stödde,
Och oskuld betydde den frågande min.

„O, vill ni mig äkta, min fröken, så säg!“
Men fröken, hon rodnade blygsamt och neg,
Samt började stamma:
„Min vän, fråga mamma!“
Och derpå så sprang hon på dörren sin väg.*

Då utbrast baronen: „Se detta var bra,
Just så pläga flickorna gifva sitt ja;
Min vän, fråga mamma!
Det är ju detsamma,
Som: tackar ödmjukast; nå, hoppsan hurra!

Vår friare var just en ståtelig man,
Så bildad och nobel som trots någon ann'.
Så prydligt satt duken,
Och nya peruken,
Den blänkte på hjessan friserad och grann.

Och nu blef det bröllop, så ståtligt, som sju,
Och fästmannen svängde så raskt om sin fru
Med stegen så sturska
I vals och mazurka;
Den tiden ej dansades polkan ännu.

Hos paret så lefdes rätt ståtligt minsann;
Hos dem var välkommen så prost som kaplan,

* Historiskt.

Samt grefvar och råder,
Plebejer och nåder.
Och vinet i strömmar från flaskorna rann.

Och toffeltaktiken den sköttes så bra —
För all del, mitt herrskap, glöm bort hvad jag
sa! —

Dock, märken, I sköna!
Änn fän I väl röna,
Att toffeln dock stundom är nyttig att ha.

När så de nu lefvat i år tjugufem,
Och trefnaden ständigt besökt deras hem,
En bal de tillstälde,
Musiken då gnälde,
Och dansen utsträckte hvar lefvande lem.

All annan beskrifning jag er nu bespar
Och ställer till bålen min kosa så snar.
Må varorna strömma!
O, skyndom att tömma
En skål för vårt vördade, lyckliga par!

Till Herr

Lagman P. C. Falck och Fröken

A. E. Stjernwall d. 6 jan. 1847.*

Likt morgonens rodnad vid skyarnes rand,
Som klart sig utbreder kring vikar och land,
Att båda den stundande dagen,
Så uppgår i människohjertat också
Ett kärlekens skimmer med blomdoft uppå,
En känsla från himmelen tagen.

Två hjertan der slå för hvarannan allen,
Hvar tanke, som uppgår i själen, är ren
Lik daggperlans skimrande droppe.
Då stiga från älskande brudgum och brud
En tacksamhetskänslas melodiska ljud
Till Herren, som styrer deroppe.

* Upplästes vid middagsbordet trettondagen vid eklatering, då ännu flera gäster från silfverbröllopet ³¹/₁₂ 1846 å Kulju voro närvarande.

De lyckliga två, hvilkas skål vi nu tömt,
De svurit att älska hvarannan så ömt,
Att vandra sin bana tillsammans;
Att vårda så troget i älskande bröst
Sin kärlek till lefnadens sednaste höst,
Då döden skall utsläcka flamman.

Dock — slocknar den väl? nej, den ständigt
består,

Den tändes på nytt i den eviga vår,
Vid själarnas saliga möte,
Då anden, befriad från bojornas tvång,
Med ljufvaste känslor skall ila en gång
Så säll i den älskades sköte.

O brudgum, din lycka, din sällhet är stor,
Men vilja och håg i ditt hjerta ock bor,
Med kärlek din brud att besvara.
Omhuldande troget din blomstrande ros
Du änn', sedan skönheten flyktat sin kos,
Skall känslan för henne bevara.

Du älskliga, hulda, ljuft blomstrande mö,
Så hasta med doftande rosor beströ
Hans själ här i mödornas dalar!
Se! högt och betydelsefullt är ditt kall,
Dock, kärlekens röst i ditt hjerta nog skall
Fullgöra, hvad ögat nu talar.

Det talar om framtidens ljufvaste hopp,
Då sällhetens stängel, ännu i sin knopp
Skall utslå sin praktfulla blomma.
Så blicka då glad mot den heliga stund,
Då honom du svärjer ett evigt förbund,
Och gläds mot de tider, som komma.

br. — L.

Sång

Afsjungen af Författaren
vid Vest-Finska Afdelningens fest, den 15 Maj 1847.

Se den unga vår,
Som i fågning står,
Lik en brud i bröllopsqvällen.
Se från skogens famn,
Floden till sin hamn
Rinner forsande från fjellen.
Trädens toppar gunga,
Lurdens siskor sjunga
Herrligt uppå alla orter,
Och med muntert sinn'
Lasta vi nu in
Uti strupan vin och porter.

Jorden klädt sig grön,
Qvällen sänkt sig skön
Öfver nyssuppväckta jorden.
Gamla Hertha vill
Än sig göra till,
Gumman är så smyckad vorden.
Bålen vill oss alla
Upp till glädje kalla,
Klingar lik en balalaika;
Och vid vindens knäpp
Hemta våra skepp
Rom och socker från Jamaika.

I den första last
Hakade vi fast,
Stego hurtigt uppå skutan.
Pröfvade med sans
Allt det vin, som fans
Hos kaptenen i kajutan.
Sade åt hvarandra:
„Ingen bör oss klandra,
Om vi åter slå oss lösa,
Hålla ett kalas
Och i våra glas
Varorna från bålen ösa.“

Och så skedde det;
Ingen till reträtt,
Häri från sin kosa styrde.

Alla gladdes då,
När, i perlor små,
Punschen omkring läppen yrde.
Alla hade roligt,
Språkade förtroligt
Lustigt blåste skämtets sunnan.
Pappa Bacchus, nöjd,
I Olympens höjd,
Satt och skrattade på tunnan.

Zeus i sin paulun
Uppå ejderdun
Nyss helt makligt hade somnat,
Och fru Juno, öm,
I en rosendröm,
Vid hans sida stilla domnat.
Paret plötsligt stördes,
Ty ett buller hördes
Ända till Olympens tinnar.
Juno, hon sprang opp,
Ropte: „pappa, hopp!
Der ä' alla Vestra-Finnar.“ —

„Så för tusan,“ brast
Gubben ut, med hast,
„Det var dumt jag ej det visste!
Nu om ett kalas
Har jag, gamla a . .
Denna gången tagit miste.

Dock en skål jag ville
Egna deras gille,
Medan nöjet kring dem fläktar.
Hör du, gumman min,
Spring till min kantin
Och bär genast hit min nektar!“

Gamle Herr Vulcan
Tänkte: „nä för fan,
Hvad är det för lustigt väsen,
Som från jordens torg
Till min höga borg
Stiger larmande, från gräsen.
Festinate lenter!
Domini studenter!
Ah, jag ser: sie ehren Götter.
Säkert bör jag nu
Läsa in min fru,
Annars kan jag lätt bli krönter.“

Sedan jag nu så
Låtit er förstå,
Att oss sjelfva Zeus vill märka,
Böra vi väl än
Tömma bågaren,
Till att modet hos oss stärka.
Ifrån fulla bålar,
Skålar uppå skålar
Egnom människor och Gudar,

Men som den lyckan ej vederfars nu oss, enhvar,
Att dricka tappert med farmor, ja, och med farfar,
Så, låt oss modet ej tappa,
Tjuh, hej, icke tappa.
Nej, drickom åter en skål för mamma och pappa.

Om pappa skulle få se sin gosse så röder,
Han skulle säga: „din lymmel, låt oss bli bröder!
Vi äro gamla bekanta,
Tjuh, hej, ja bekanta,
Och der finns varor, som tyckas vara bastanta.“

Men som den äran ej vederfars oss, att tappa
Ett rågadt halfstop och ge't i handen på pappa,
Så, medan glasen man skuffar,
Tjuh, hej, då man skuffar,
Så glömmom icke en skål för allas vår guffar.

Han heter Bacchus och kan visst dricka för tie,
Ja, om det gälde, kanske för nittienie.
Det vore lustigt att pröfva,
Tjuh, hej, till att pröfva
Hur många klunkar han till ett rus kan behöfva.

Han visste skilnaden mellan dricka och törsta,
Och ständigt törstig, så valde gubben det första.
Af hans natur I ock ären,
Tjuh, hej, ja I ären.
Nå, fort att ladda och sen att lossa gevären.

Vår lille Guffar han är ej mulen och bister.
I sommar, sägs det, så blir han jubelmagister;
Då flyter visst mången punschtår.
Tjuh, hej, mången punschtår;
Men gubben myser och minns så glad sina pojkår.

I ungdomsvåren, nu lefvom glada och fria;
Tids nog väl hinna vi sjunga än litania.
Studenten är ju friboren,
Tjuh, hej, ja friboren,
Nog, bröder, sorgerna hinna än oss med åren.

Här kan ej splitet sin andedrägt på oss flåsa.
Nej, skämtets vindar så lustigt blott kring oss
blåsa.

Här spelas muntrande farcer,
Tjuh, hej, sköna farcer,
Och ingen fruktar för skrapor eller för carcer.

Julbalen.*

Årets sista månad tågat
Fram, och ren af julens fröjd
Hvarje menskligt hjerta lågat,
Hvar och en var glad och nöjd.
Hos Grossörens, uppå Knapa,
Var ett lif, ett stoj, ett rop;
Uppå julens prakt, att gapa,
Drängar, pigor, allihop
Samlat sig vid stora dörren,
Tätt hopslutne i en krans;
Men på golfvet gick Grossören,
Styf, beskådande sin glans.
Skänker mottas och sorteras.
Plötsligt dottren Esther: „kors!“
Ropte glad: „här annonseras
Om en bal i Rummelfors.“
Har man sett, den goda staden
Vill en gång sig slå på stort;
Gäster, hela långa raden,

* Omarbetning i allmännare syfte af „Bolschoi bal“.

Artigt bjudna uppå kort; —
Tänk hvad det skall sinnet lifva,
Att sylphidiskt lätt och smal,
Sväfva kring och fjäsad blifva
Af dansörer, dussintal.
Hvad den tiden långsamt skrider,
Då man väntar på en dans,
Ty, alltnog, i alla tider
Aldrig högre njutning fanns.
Liksom blommans späda knoppar
Vaggas utaf vårens vind,
Så af sällhet hjertat hoppar,
När i dansen flickans kind
Purpras lätt, vid ljud af toner,
Fulla utaf harmoni.
Ack, den polkan, hvad millioner
Känslor gömmas ej deri!"

Julens andra dag ren solen
Stupat från sin himlabrant,
Och hon allra sista kjolen
Träder på, då ropar tante:
„Flicka, blir du aldrig klädder?
Redan släden framme står,
Och betjenten, Jöns Orädder,
Uppå gården frysa får.
Redan säkert ljusen brinna

Klart, i festligt prydd salon.
Skynda, att vi plats må finna
I högsätet, denna gång!
Tänk, om sjelfva vår prostinna
I gemaket sitter ren,
Blickar, lik en herrskarinna,
Från den främsta canapén!"

Snart de begge damer hunno
Balens dunkla herrlighet.
Rundt kring väggarna der brunno
Dankar, i oändlighet.
Säkert, om de icke ljögo,
Hvilka det berättat oss,
Voro de till antal tjugo
Magnifika talgljusbloss.
Tobaksrökens lätta fläktar
Stiga skönt mot salens tak,
Dunster känns af punschens nektar
Och af glas hörs vapenbrak.
I boufetten brygges toddi,
Tagas knäppar, drickes vin.
„Hit ett glas!“ man hör en knodd i
Dörren ropa, „fort som hin.“
Gamla herrar, tvära, buttra,
Sitta i all maklighet;

Flickor höras sakta kuttra,
 Liksom tjädrar uppå lek.
 En beundrar Wilhelms panna,
 Andra tala blott om mån.
 „Aldrig“, läspar ömt Susanna,
 „Glömmer jag Herr Prostens son.“
 Ena önskar sig en Prestman,
 Andra hellre en Jurist,
 Alla dock, att snart få fästman
 — I vår tid en grufflig brist.
 Gamla jungfrur ifrigt väga
 Nästans svagheter, förstås,
 Om de domsrätt finge äga,
 Skulle världen snart förgås.
 Nu fru A. och B. man granskar,
 Redan äro båda bet.
 „Rådman Timbom utan handskar;
 Hvilken oanständighet!
 Syster, hvem kan mäta djupen
 Utaf denna verlds förderf?
 Unga Orrstedt är försupen,
 Äger ej den minsta skärf.
 Kan man tänka, Knallboms Lotta,
 Så hon nu vill blänka fin.
 Nog det blir i glansen måtta — —
 Fadren snart är på ruin.
 Modren borde våpet banna
 För dess alltför fria ton.

Syster, tag en pris Havanna,
Som en liten muntration!"

Der i sidorummet spelas
Preferencen immerfort;
Amatörer dock ej felas
Vid ett bord med cuccu-kort.
„Hu, det var en väldig bjesse“,
Hörs en röst nu bryta ut,
„Kungen kniper jag med ässe“,
Damen ock får veta hut.“
„Krog förbi!“ en ann' utropar,
„Låt man blaren dansa kring!
Kille i sitt fall nog sopar
Båda två, så blar som ring“. —

Tvenne unga auskultanter,
Komne nyss från Åbo stad,
Speja utåt alla kanter
Efter — ja, jag vet ej hvad.
Mellanåt de synas kasta
Hit och dit en nådig nick
Och åt salens fond sen hasta,
Uti stolt och ädelt skick.
Hög, som furan uti norden,

Tågar der den ena fram,
 Ur hans läppar flöda orden,
 Liksom forsen ur en dam.
 Till en dam han talet ställer,
 Frågar: „parlez-vous français?“
 „Hvilken bildad ungdom!“ gnäller
 En och hvar af tanterne.
 Men hvem är det, som ses vandra
 Der, så ogeneradt lätt?
 Han tar lofven af de andra,
 Det röjs klart på allt hans sätt.
 Han som bugar nu för damen,
 Der i hörnet utaf saln.
 Andras bud får säga: amen,
 Ty han hjelten är på baln.
 Ser du flickan, hur hon lifvas
 Vid en anblick, skön, som hans!
 Ja, jag svär, det säkert kifvas
 Hvem han bjuder upp till dans.
 „Säkert han“, de mammor hviska,
 „Är en yngling utaf dygd,
 Se, hvad purpurkinder friska;
 Hvilken lycka för vår bygd!
 Hör, Margret, Sofie och Esther,
 Håll er raka, kära ni!
 Sällan fås så rara gäster.
 Posito — ett frieri.
 Vet, han är från hufvudstaden,

Ingen simpel parvenu;
Hjelte uti Esplanaden,
Daglig gäst uppå Bellevue”

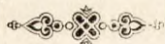

Men der går vår ädle yngling
Hög och smärt, lik poppelns stam.
Snillet, under luggens skymning,
Strålar ur hans blickar fram.
Fina handskar handen dölja
Och en kråsnål blickar blyg
Fram ur dukens hvita bölja,
Mellan västens fina tyg.
Vadens sköna proportioner
— Ett bevis på skraddarns flit —
Döljas lätt af permissioner,
Gjorda nyss uppå credit.
Fracken uppå ryggens böjning
Faller lätt, om lifvet spänd,
Litet stoppning till förhöjning
Finnes packad på hans länd.
Fracken, västen, hela drägten,
Allt från toppen ned till tån,
Mästar Zies, han har försträckt den,
Tills det fås ett bancolån.

Nu, att danssjuk ungdom gläda,
Slår musiken an en drill.
Paren skynda då, att träda
Ledigt i en fransk quadrille.
Första ledet börjar färden,
Raskt i takt det månde gå;
Lustigare uti världen
Kan man knappast skåda få.
Herrarne i Labyrinthen,
Likt planeter kring sin sol,
Sväfva kring; men nu sprang qvinten
Uppå spelmannens fiol. —
Medan denne strängen skarfvvar
Och ibland på skrufven rör,
Mången under tiden svarfvvar
Fram ett samtal. Hör nu, hör!
„Fan, så här är varmt i salen,”
— Börjar en konversation —
„Ni mamsell var väl på balen
Hos Herr A et Compagnon?” —
„Jo bevars!” — „Nå var det roligt?”
„Ungefär, som här i qväll.” — —
„Så, minsann! Ja, det är troligt.
Nöjet följer er, mamsell.
O, den lycklige, som finge
Dansa hela lifvet om
Just med er, hm, hm; jag ginge,
Ja, jag ginge — — tusan, om . . .

Ni förstår ju lilla, goda?
Jag är talare ej just!
Nog — jag äger öppen boda
Och i Er jag är förtjust.“
Mera kunde icke höras
Af den tjuste älskarns snack,
Ty nu börjar spelet röras,
Svaret endast ljöd som: ack! —
Snart i vals nu paren vändas
Utåt golfvets vida ring.
Många djerfva blickar sändas,
Dock — jag säger ingenting!
Lilla foten stundom slinter
På mång fagerkindad mö.
„Kors, hvad rosor i vår vinter
Blomstra här bland nordens snö!“
Men, att balen längre skåda,
Står mitt tålmod ej ut.
Kära läsare, vi båda
Längta säkert på dess slut.
Jag har tröttnat att beskrifva,
Du, helt visst, att höra på.
Må då slutet endast blifva,
Att vi lugnt till hvilan gå.

För sista gången.

En kärlekshistoria.

”Min kära flicka“ — sade mamma — „vet,
Du blir kaptenska, tyst! jag säger det
För sista gången.“

Och pappa lade till: „Om min adjunkt
Sitt anbud gör, säg nej — och dermed punkt
För sista gången.“

Jag måste lofva följa deras råd,
Men hoppades ännu, att finna nåd
För sista gången.

Och suckande: „se så, nu är det slut!“
Jag gick åt skogen att få gråta ut
För sista gången.

Hvad skall väl komministern säga nu?
I går jag lofvade, att bli hans fru,
För sista gången.

Jag, som kaptenska, visst får föra stat.
Ack, männ' i går jag drömt om pastorat
För sista gången?

I trädens skugga gömd låg en berceau;
Der drömde om vår kärlek, ack! vi två
För sista gången.

Till denna fristad ställdes mina fjät —
Der satt jag nu i tysthet sen och gret
För sista gången.

Så skön stod qvällen — vinden sofde lugnt;
Jag satt med tanken fäst på vår adjunkt
För sista gången.

Men plötsligt kom, bak' stammen af ett trä',
Kapten, och skrek: „Jag faller nu på knä
För sista gången!“

„O, kom att hvila vid min tappra barm.
Se här beviset på min kärlek varm,
För sista gången!“

„Se, näst mitt svärd jag dig min kärlek gett;
Ack, skall jag ännu tvingas till reträtt
För sista gången?“

Det är visst farligt att dra ut i skog . . .
Alltnog, adjunkten han ur brädet slog
För sista gången.

Han suckade, hans stämma var så ljuf,
Och hur det var, tog frieriet skruf
För sista gången.

Stjernorna.

När solen försvunnit och bortgömt sin glans
I vester, de stjernor begynna sin dans.
I qvällen, då tystnadt är stormarnas brus,
Så vänligt de blicka, de eviga ljus,
Öfver jorden.

Vid skapelsens morgon har Herran dem ställt,
Att skimra från himlens omätliga fält;
Fast sekler de skådat båd' komma och gå,
De icke förbleknat, de lysa ändå
Öfver jorden.

Beständigt de än kring den thron, som är hans,
Stå sälla, med blicken i strålande glans.

Men se något ädelt här nere de ske,
Så ljufvligt hvar stjerna i frid tyckes le
Öfver jorden.

De visa för jordens betungade son
Det eviga hem, han är kommen ifrån;
Tills slutligt, då brustet är bojornas band,
De vinka oss upp till vårt fädernesland
Ifrån jorden.

Candidatens slummersång.

Vyss, vyss, min värda lekamen,
Nu hvila ut!
Du ändtligt sluppit examen,
Med mycket prut.
Nu tag på stund
En liten blund,
Dröm sen om dina mandater,
Ack, dröm nu om pastorater!

Vyss, vyss, min själ, uppå saken,
Min bättre del!

Nej! aldrig såg du väl maken
Till lyckospel:
Cum laude här,
Laudatur der,
Och många små approbatur,
Blott några få admittatur.

Vyss, vyss; hvad jag blifvit storer
Och lärd dertill!
Vår hela verlds professorer
Förslå ej till,
Att mäta sig
Ja just med mig.
Nej, ingen man uti staten
Tar lofven af kandidaten!

Vyss, vyss; hvad ära i sommar,
För pappas son! (var: vid promotion)
Parnassens regel och bommar
Då skjutas från!
Då far jag opp
Till Pindens topp,
Då sägs till mig och till flere:
Jam satis prata bibere.

Vyss, vyss, min frack uppå stolen,
Min lejonhud!
Så grann du blänker mot solen,
Den dagens brud;

Ej minsta stoft,
Blott cedrodoft
Der finnes strödt på ditt kläde;
Hvar fästman slår du ur bräde.

Vyss, vyss, min värja, du ljufva,
Du blanka svärd!
Med dig jag gick till att kufva
De lärdas verld.
Dock ingen bjöd
Bland blod och död
Dig ut till striden att ila,
I slidans famn fick du hvila.

Vyss, vyss, du gamle Homäros,
I fred och ro!
Uti mitt hjerta blott Eros
Nu fäst sitt bo.
Ej kamp och krig
Mer kläder mig;
Re'n nog kring Ilions slätter
Jag sträfvat dagar och nätter.

Vyss, vyss, Horatius Flaccus,
Du skald, så stor!
Du var en älskling af Bacchus,
En lustig bror.
Att lyrans ton
Kring Cæsars thron

Med glasets skulle förenas,
Du satt och drack med Mæcenas.

Vyss, vyss, I böcker, så många,
I edra band!
Mig lyster stilla nu gånga
Till sömnens land.
Vyss, vyss, min flit, (var: skrud)
Mitt lärdomsnit! (var: min lejonhud)
Vyss, efter lyckad tentamen,
Vyss, efter slutad examen.

Maskraden.

Thalia sitt tempel har öppnat alltren,
Och alla sig skynda med vingade ben,
På maskraden!

Hur glädtigt ändock sig vår stad kan bete,
Som ville ånyo spektakel bese
På maskraden.

Ty lockad af danssjukans trängande rop,
Ett golf på parterren man sydde ihop,
På maskraden.

Och fyrbenta bockar der nödgades stå,
Till stöd, ack, för många, som gingo på två,
På maskraden.

En spegel i fonden var uppställd med smak:
Der satt sen musiken och spelade bak,
På maskraden.

Och damer, beprydda med sorgfällig ans,
Nu fingo sig visa, i hela sin glans,
På maskraden.

Men, likasom rimmen i denna min sång,
Kom Polka-mazurkan och Polkan i gång,
På maskraden.

Och tärnor, utstyrda med bjeffs och med band,
Nu skuttade högt, ack, med känslan i brand,
På maskraden.

Men djerfdes man säga: „min jungfru!“ till svars,
Straxt fick man: „här finns ingen jungfru, bevars“,
På maskraden!

„Hvar jungfru hon sitter nog hemma i qväll,
Man kan pretendera, att kallas mamsell,
På maskraden.“

Men in stego masker, så granna, i mängd,
Och snart blef quadrillen alldeles befängd,
På maskraden.

Och sönerna små af Apollo och Mars,
De spelte rätt mången uppbyggelig farce,
På maskraden.

Och kypare glömde båd' gäster och vin,
Och trädde, en hvar uti lejonhud, in
På maskraden.

Och dansen gick högt, som den svallande våg,
Men månen satt rodnande uppe, och såg
På maskraden.

Hattarna.

Hattar, vår skönaste prydnad,
Som visen här villigt er lydnad,
Att tjena oss dagen så lång;
Af er våra gator ses hvimla;
I höjen oss närmare himla;
Er egnas min ljufliga sång.

Jag jemt från mitt fönster, ser vandra
Af hattar en mängd om hvarandra,
Ja hattar med hufvuden i.
Er lyckliga må jag visst rosa:
Hvad finns väl då under er? — prosa,
Så mager som min poesi.

En sprätt, så behaglig att påse,
Sin mammas beundrade gosse
Och målet för tanternas pris,
Der synes stoltsera midtöfver,
Han hufvudet säkert behöfver,
Att visa sin hatt från Paris.

För mången, som bär er på pannan,
I luten, sen tömder är kannan,
Ibland litet grand på treqvart,
Sist halken mot jorden I unnan;
Alldeles — ty Bacchus på tunnan
Satt också med hufvudet bart.

Hvad hattarna vunnit med tiden!
Nu brukas de äfven af siden,
Skönt lagdt uti hundra veck.
De pryda så stolt mången hjessa,
På dem som predika och messa,
Och tionde samla i säck.

I herrar, i konstens adeptter
Att hastigt med några recepter

Oss skänka åt grafven vår vän!
Er hatt ren förkunnar oss domen:
O menska! af jord äst du kommen,
Och jord skall du varda igen.

Hur gick det med stater och riken,
Om studium af juridiken
Det minsta tillbaka blef satt?
Åt dem, som i grunden begripa,
Att rättvisans svärd kunna slipa,
Gafs därför af siden en hatt.

Och I filosofher, o sägen,
Hvar är väl den visdom belägen,
Som skaffar oss vetandets skatt?
„Skäms, lymmel!“ I svaren: „din panna
Förmår ej att fatta det sanna,
Minns Hegel och se på vår hatt!“

Men lemmom de lärde å sido;
Der går ju ett svärd uti slido,
Med fänrik vid sidan, så rask.
O hatt, säg hvad namnet nu blifver? —
„På hjelten förr nämndes jag kiver,
Nu åter så kallas jag kask.“

Ditt väsende dock är detsamma,
Du döljer ett hufvud i flamma,
Vid tanken på bragdernas dån.

Dock tror jag, — min tro är väl vriden —
Att gick du allena i striden,
Blef ägaren helst derifrån.

Min hatt, dig jag sist måste prisa;
Förlåt att du under min visa
Alldeles tillbaka fått stå.
Du var dock så herrlig till snitten,
Så länge du icke var sliten,
Det kunde man lita uppå.

Ett fel du dock äger, du kära,
Ett fel, som er plägar besvära,
O hattar, med åren, förty:
Din glans är förgången nu redan,
Du lutar som månen i nedan,
Du borde, min vän, göras ny.

Så hvila då stilla på spiken,
Och hör ej det minsta på skriken
Och illviljans smädfulla ton!
Jag skall väl se till, om man skulle
Ännu kunna ändra din kulle
Och skydda din reputation.

Till min surtout.

Hell dig min surtout, du min enda!
Till dig mina blickar sig vända,
Ack, innan vi skiljas en gång.

Du lyste så grann i din ungdom,
Ja, fast denna tid är ett fordom,
Så tag dock, till afsked en sång.

Nyssbakad student var jag vorden,
En väldiger Herre i norden,
Så trodde åtminstone jag;
Njöt glad af den flyende dagen,
Var munter som kalvfen i hagen
Och sökte i lyckan få tag.

I denna lofvärda fundering,
Jag blickade på min mundering,
Snart färdig att nalkas sitt slut;
Af ängslan jag började vändas,
Ty, likasom Epaminondas,
Jag ägde en enda surtout.

Hvad hade jag nu till att hoppas,
Då framgång i verlden blott knoppas
För den, som går klädd à la mode?
Der fäfangan påtryckt sin stempel,
Är hjeltens från Thebæ exempel
Ej nog att förskaffa oss nåd.

Säg sångmö, hvar fann jag då räddarn?
Jo denne, i skepnad af skräddarn,
Framträdde med brådskande nit,
Med prat om de nyaste moder —
Då sade jag: Herre, var goder
Och gör mig en rock — på credit!

„Und wollen Sie säkerhet geben,
Ty annars ich kann bei mein Leben,
Nicht göre — Mein Herre — bei Gott.“
Straxt stämde jag om mina strängar,
Och — hvad gör ej Tysken för pengar?
Alltnog, att Herr Mästarn tog mått.

Så föddes du hulda, och sedan
Du tjenat i ny och i nedan,
I oväder, solsken och regn.
Så troget min jordiska hydda
Du efter förmåga sökt skydda;
Haf tack då, o vän, för ditt hägn!

Din ära med trafvande tunga,
I afskedets stund vill jag sjunga,
Vill prisa din fågning ännu.
Du lätt kring min midja dig lade;
Ej sjelfva kung Salomo hade
En rock, som satt bättre än du.

Väl har du mång fläckar i väfven,
Dock solen har sådana äfven,
Fast detta ej hörer just hit.
Visst många du fått af confonium,
Dock flere från Laboratorium,
Och detta bevisar din flit.

Så gack efter fulländad handling,
Att vänta uppå din förvandling
I skräpömmans vinkande frid.
I lifvet du höll dig så tapper,
Tog del uti många attrapper, —
Nu hvila från stormar och strid.

Sof, sof i förgängelsens rike,
Men säg mig, hvar får jag din like,
Jag sångens förfuskade son?
Hur skall jag din like förvärfva?
Ej äger jag något att ärfva
På jorden, än mindre i mån'.

När Luna i midnattens stunder
Försilfrar båd' vikar och lunder
Med strålar, som ej taga slut;
Då tänker jag på dig, du gamla!
Och ville allt silfret hopsamla,
Att få mig en annan surtout.

Förord till pojken.*

Se så, min lilla gosse! nu har du blifvit klädd och så der temmeligen upphyfsad, åtminstone hvad det yttre beträffar. Gå nu beskedligt att göra din compliment hos farbröderna, „alla Vestra-Finnar.“ Röner du hos dem ett välvilligt emottagande, så begif dig vidare ut i verlden; det skadar ej, att pojkar i god tid få vänja sig att handla på egen hand. Visst tycker jag du ännu är ganska svag i benen, men vi skola hoppas att det går öfver. Skulle du på din vandring snafva mot något hinder i din väg, så visa att du — är karl och stig med raskt mod åter upp. Kära barn! Det kan visserligen hända, ja, det är nästan säkert, att du ej allestädes blifver vänskapsfullt emottagen; trösta dig då dermed, att så är verldens vanliga sätt. Har du ett muntert sinne — och det betviflar jag ej —

* Texten till „Pojken“ inledes med följande tillegnan: „Vestfinska student-afdelningens samtliga medlemmar tillegnas dessa poetiska försök vänskapsfullt af författaren“, och derefter följer, liksom ett förord, icke ens antydt i skriftens innehållsförteckning, den här ofvan intagna allokutionen.

så låt ej störa ditt goda humeur af några små motgångar, ty sådana möta vi alltid på vår vandring genom lifvet. Kan du genom ditt prat jemna vecken på någon mulen panna och aflocka någon allvarsam mun helst ett litet bifallsleende, så har du ju ej lefvat förgäfves. Skulle dock, i trots af din goda vilja, alla med stolthet vända sig ifrån dig, så återstår dig ej annat, än att med undergifvenhet foga dig efter omständigheterna. Och nu, farväl din slyngel! lycka på resan!

Förord (till ynglingen.)

I Suomis bygder ut du tågar
O yngling, du, som var min tröst.
☉ Af ungdomspurpur kinden lågar,
Och glädjen lefver i ditt bröst;
Men, vet du hvad den Vise säger?
— Nå väl, så hör det af din far —
Jo, „att förtjensten, som du äger,
Är ingen ann' än den du har.“

Men har du någon? det är knuten.
Jag frågan ej besvara kan.
Förtjensten finns ej i surtouten,
Om aldrig så den vore grann.
Ditt inre åter att bedömma
Jag vågar ej, ty märk, min vän,
Af partiskhet jag kunde glömma
Hvart fel, som hänger vid dig än.

Och att de säkert äro många,
Jag skådar grannt uppå din min.
Du blänger, som du ville stånga,
Och drar din läpp till listigt grin.
Dock säkert verlden skall dig kugga
Och bryta hornen från dig ut,
Dig litet om peruken lugga
Och göra på ditt grin ett slut.

Så vandra då med dessa later,
Som icke kunna ändras mer.
Jag för din välgång ber mitt „pater“,
Och om jag grymt dig hunsad ser,
Då säkert faller faderståren
Af bitter smärta på min kind,
Och af dess lopp utplånas spåren,
Ack, först af många vårars vind.

Om allmänheten vill förknappa
Sin stränghet, ack, och bli dig huld,

O, tänk då på din stackars pappa,
Som kanske sitter smått i skuld.
Och får du mer än du behöfver,
„O yngling, om du hjerta har“,
Åt honom gif, hvad som blir öfver!
På tacksamhet han då ej spar.

Om någon onkel, under vägen,
Du råkar der, min helsning för.
Om någon tante är angelägen
Att taga dig uti förhör,
Nå, lifva då den gamlas sinne
Med hvad du bäst för handen har.
Du städse hennes bifall vinne
Och stanne sist hos gumman qvar.

Om der en skönhet någon hägnad
Dig skänka vill, med känsla varm,
Den tag emot; en ynglings fägnad
Är flickans oskuldsfulla barm,
Den blomstergård, der ros och lilja
Än drömma ljuft, uti sin knopp,
Den makt, som kan den starkes vilja,
Likt solen drifvan, lösa opp.

Och nu i lifvet ut du tråde,
I våra bygder, vidt och bredt.
Slå hvarje din rival ur bräde

Och tvinga honom till reträtt.
Men framför allt, det lägg på minnet,
Att samla fyrkar, så det hörs,
Och håll det löftet väl i minnet,
Att ständigt fylla pappas börs.

Kung Crœsus.

För längese'n redan det lefde en kung,
Som herrskade vidt öfver Lydiska staten.
Af guld och juveler var späckad hans pung,
Och tryffel han åt uppå gyllene faten.

Så rik var i tiden ej någon regent ;
Kung Crœsus ock därför ett ordspråk har blifvit.
Hans öde, trots detta, likväl blef förvändt,
Och finns i den äldre historien beskrifvit.

I korthet nu detta besjunga jag vill,
Så vidt min förmåga sig sträcker; dock veten,
Det går just ej lätt till att qvåda en drill,
Ty stundom en sömnighet trycker poeten.

Alltväl, han var riker och lefde rätt bång,
Champagne och tokajer hos gubben ej spardes,
Hans salar de ljödo af skämt och af sång,
Ty lustigt det lefdes på borgen i Sardes.

Förtjusande tärnor, en bländande krans,
Jemt livvade konungens sinne så kärligt.
Så snart som musiken gaf tecken till dans,
Det svängdes i vals och mazurka förfärligt.

Att ungdomen skulle sig roa bastant,
Se, derpå ej möda och kostnad han sparde.
Der guppade fänrik och stundom sergeant
Af bättre familj, och som tjente vid garde'.

Courtisen bedrefs med den styrka, alltväl,
— Precis, som ännu ibland ungherrar händer —
Att stundom de stucko hvarandra ihjäl;
Åtminstone inslogos näsor och tänder.

„Herr löjtnanten är just en mes!“ — „vare
sagdt“ —

En sade; en annan, med näfven så knuten,
Svor till: „ta mig fan, om kapten står på vakt
För fröken, min brud, blir duell på minuten!“

Men konungen skrek: „mina herrar, morbleu!
Jag ledsnat vid dessa dueller alltredan.
Den ej tar reson, skall, långt skild från hvar mö,
I kurran, och se hvarken ny eller nedan.“

„Jag kan ej begripa, hvad hin åt er går,
Jemt slagsmål och gräl i palatset hörs skalla.
Hvar hoffröken är ju så spak, som ett får,
Och önskar ej annat, än älska er alla!“

Men alla små fröknar — säg trodde man det? —
De rodnade litet och svarade genast:
„Så vis är ej någon, som ers majestät,
Allt göra vi, blott ni befäller allenast.“ —

„Nå godt“, sade kungen, — „men hören hvaren,
Hvad jag här i nåder nu ämnar anföra:
Hit kommer en lagman från sjelfva Athen,
Och då skall mitt garde på benena röra.“

„Herr Solon är mäktas förnäm i Athen,
Har statsråde-titel och ordnar m. m.,
Jag vill ock mig visa, som en souverain,
I gala, go herrar, i fån paradera.“

Och nu blef det brådt; exercis icke tröt
På gardeskasernen, der borta i Sardes.
Kaptenerna röto: „din åsna!“ „ditt nöt!“
Och icke på stärkande prygel det spardes.

Nu må man väl undra, hvartill sådan ståt
För endast ett statsråd tillställes, jo, veten!
Han kallades vis, eller något ditåt,
Och visdomen satt då på upphöjda säten.

Alltväl, då herr statsrådet anlände, var
Hvar käring i Sardes re'n tidigt på benen.
På tal och parader ej konungen spar.
Och „friarn från Åbo“ gafs slutligt på scenen.

Kung Croesus kringförde sin gäst i hvart rum,
Af sammet och siden så herrligt der lyste.
Han tänkte: „Athenarn af undran blir stum.“
Och, stolt i sitt sinne, så kungligt han myste.

„Nu säg mig, herr lagman“, han frågade sist,
„Hvem skattar ni sällast bland dödliga? sägen!”
Ty konungen tänkte: „, mig nämner han visst!”
Jo, „Tellus“, sad' Solon och blef ej förlägen.

„Hvad? Tellus!“ — „Ja Tellus, en man i Athen,
Ett ädlare hjerta ej någon har burit.
I striden han tillvann sig segertrophén,
Och stupade glad på de lagrar han skurit.”

„Hvad finns väl mer herrligt än dö för sitt land,
Se'n manligt man stridt för dess frihet och ära?
Ej slocknar i döden den heliga brand,
Som tändes i hjertat af frihetens lära.” —

„Jaså”, sade kungen, med näsa så lång,
„Jaså, att herr statsrådet så tager saken.
Hvem ställer ni dernäst? o säg än en gång?”
„En bondlurk!” han mumlade Solon på baken.

„Jo, bröderne Biton och Cleobis, ja,
Två borgare der i min hemort“ — „Hur var det?“
Röt Cræsus, „förtusan, herr lagman, hur sa’?
Två borgare?“ — „Ja“, svarte Solon, „så var det!“

„Vet hut din perukstock, du skalle af trä,
Du åsna från staden Athen. Vid min ära!
Säg syns dig min lycka så liten, ditt få!
Att mig du ej namnet af säll vill beskära?“ —

„O Cræsus“, så svarte den vise, „jag vet,
Att afundsamt stundom är gudarnes sinne,
De visst hafva gynnat här ers majestät,
Men än ni ej slutat; lägg detta på minne!“

„Den rike är aldrig rätt lycklig, förstås,
Om lyckan till slutet ej blir honom trogen,
Han kan hafva frätande sorger, gudnås,
Som fremmande äro för tiggarn i skogen.“ —

„Förlåt mig, herr lagman, ni är något dum,
Så vis, som man också än må eder kalla.
Nu laga er vackert strax ut från mitt rum!
Om skjutshästar genast så vill jag befalla.“

Nu Solon afträdde, men Cræsus satt kvar
I sängkammarn länge, begrundande saken.
Till slut han sin läpp till ett hånlöje drar
Och säger: „till tölp icke större finns maken.“

Snart fick i sin ledsnad han dock diversion;
Ty ryktet rätt snart till hans öra framträngde,
Att Cyrus, den Persern, fått lust till hans thron.
Nu satt han ej längre och hufvudet hängde.

Strax blef exercis uppå gårdar och torg,
Och hasseln, som nu, svängdes raskt på den tiden;
Och fänrikar små fingo, ack, till sin sorg,
Bereda sig på till att tåga i striden.

Dock först, att ej sätta sin ära på spel,
Sitt infanteris och pro primo sitt gardes,
Han ville af spåmännens tankar få del
Och dito hvar spåkärings, der uti Sardes.

Den tiden der lefde i Grekland också
En namnkunnig trollpacka, Pythia gumman.
Hon var just beryktad i caffè att spå,
För guld, som man sade, — jag vet icke summan.

Till denna madam sände Croesus en last
Af guld och juveler, en gräselig binga,
Med anhållan om, att få veta i hast,
Hvad framgång mot Cyrus beskärdes hans klinga.

När ilbudet hunnit till Pythias hem,
Sin panna med caffè på elden hon ställde,
Bjöd artigt en kopp åt enhvar utaf dem,
Men sumpen försigtigt hon afsides hällde.

Se'n gumman funderat, hon talade så:
„Nu helsen er Konung och det honom sägen:
När mulásnan herrskar bland Perserna, då
Må han till reträtt sin armé visa vägen.“

När hem de anlände, blef Cræsus helt glad.
„Nu jublen go' vänner! att segra det gäller.
Visst är min bror Cyrus en åsna“ — han sad' —
„Men han är väl dock ingen mulásna heller?“

Nu anföll han Cyrus med tappraste mod;
Der trumfades på med båd' sabeln och yxen.
Hvar liten off'cer ville visa sig god,
Fast ungherren stod der med darrning i byxen.

För skam skull en annan sig visade stark,
Men suckade allt under frossbrytningsilar:
„O Gud, om här blott finnes steniger mark!
Jag står icke ut mot de Persiska pilar.“ —

Men slutet på leken blef denna, helt slätt,
Att snart omkring fältet ljöd ljudet i pipan,
Som manade Cræsus att ta' till reträtt;
Det halp ej, ty gubben kom rakt uti knipan.

Han svor, alarmerade, snöt sig och skrek:
„Respekt för kung Cræsus; ur vägen er maka!“
Det halp ej, han togs i den blodiga lek
Och slogs uti bojor, så knotorna braka.

Som fogeln i buren, så ömkligt han qved:
„O Pythia, hexa, men ej prophetissa!“
Samt suckade, bönföll och händerna vred,
Och hvad han än gjorde, kan läsaren gissa.

Nu jublade Cyrus och reste ett bål,
Att grymt i dess lågor sin fiende steka.
När Cræsus var uppe, skrek Cyrus: „din skål,
Kung Harfot!“ — ty sjelf sågs vid flaskan han leka.

Men Cræsus nu mindes Athenarens ord;
„O Solon! O Solon!“ han ropade ljudligt.
Af Cyrus, som hörde det, blef han då spord:
„Säg, Cræsus, hvem ropar du an' der, så gudligt?“ —

„En man, som jag önskar, att blefve dig känd,
Hvars samspråk jag ville hvar furste fick höra.“
Han saken förtäljde; men åt honom vänd
Stod Cyrus och lyddes med uppmärksamt öra.

När talet blef slut, tänkte Cyrus: „välan!
Jag är ju en menniska äfven som andra.
Det vore just vackert om Cyrus, minsann,
En dag fick till bålet på lika sätt vandra.“

„Kung Cræsus“, han sade, „gif Solon din tack!
Jag lifvet att skänka dig vill mig beveka.“
„Omöjligt“, qved Cræsus, „se, redan min frack
De grufliga lågor ha' börjat att steka.“

Nu bad han till Guden Apollo i skyn:
„O höge Apollo, mig bistå i nöden!
Du ser, som ett lik är jag bleker om hyn.
Det kommer allenast af fruktan för döden.“

Apollo då rördes af konungens nit;
Så ömkligt han kunde ej se honom tjuta.
„Merkurius!“ skrek han, „din lymmel, kom hit!
Spring genast på stunden, att hemta min spruta.“

Nu drog han dit vatten, en hel ocean,
Och riktade slangen directe mot bålet.
En dusch fick då Cræsus, som var, ta' mig fan,
Så stark, så att gubben fick slag uppå målet.

Strax elden dock släcktes; och konungens frack
Blef oskadd, och så föll han Cyrus till fota.
Snart blefvo de bröder, men Cræsus han drack
Från morgon till qväll, att sin slagattack bota.

Om häri han lyckades, vet jag ej visst,
Historien förmäler ej något om detta.
Alltväl, att hos Cyrus han led ingen brist
På vin, som jag slutligt får äran berätta.

Se'n lägger på saken min penna jag ned;
Re'n nog om den Lydiske fursten jag sjungit.
Höggunstige läsare, var icke vred,
Om stundom min sång dig att gäspa har tvungit!

Skolmästarens aftonbetraktelser.

Ändtligt har Solguden då sina fålar
Stängt i sitt rosenomdoftade stall,
Aftonen kommit och dagsljusets strålar
Slocknat i vester bland böljornas svall.
Dagkarlen ändtligt till hvila har hunnit,
Tröttad af arbetets tryckande ok.
Skolmästarn sjelf har en ledighet funnit,
Ställer belåten på hyllan sin bok.

Hu! men hvad ser jag, der ligga på bordet
Themata-böcker, en gräselig hop.
Ledighet, är nu ej passande ordet,
Är blott en villa, ett längtande rop.
Än dessa luntor här ändra jag borde,
Skrifna med krokiga rader — så der!
Ack, alla storverk, som Hercules gjorde,
Äro ett intet mot detta besvär.

Sidan, den första, som tröttad jag granskar,
Har i Latinen till prydnad ett K.

Stilen är nästan, som skrifven med handskar,
Bokstäfver sneda, båd' stora och små.
Dubbelt ett W paraderar der äfven,
Cicero, fader, af harm blef du stel;
Skulle, helt visst, annotera i näfven
Litet med ferlan så rasande fel.

Piltar, o piltar, hur vågen I drifva
Detta ert ofog beständigt så här.
Har jag ej lofvat en „extra“ att gifva
Åt den, som dristar, att slarfva, så der?
Sextusen skrapor jag ger ju hvar månad,
Detta gör tvåhundra jemt uppå da'n,
Dock ej till lärdomen vändes er trånad,
Icke till ordning och flit eder ban'.

En kan om morgonen icke sitt „mensa“,
Andra till middagen icke sitt „sum.“
Naglarna bör på den tredje man rensa,
Fjerde är håglös och femte är dum.
Sjette och sjunde, de hviska och glamma
Midt under brinnande, trägen lektion.
Åttonde lipar af längtan till mamma,
Nionde skaffar mig ständig motion.

Hvad skall det blifva utaf er i verlden?
Det vore roligt att veta, minsann!
Innan ett tjog utaf år slutat färden,
Står der hvar pojke uppvuxen till man.

En vid en domstol, som præses, för ordet,
En synes vingla der som advokat.
En hänger näsan på luntor vid bordet,
En får i staten ett fett pastorat.

En får en gyllne kraschan uppå bringan,
En nödgas smaka på motgångens dusk,
En uti striden drar blixtrande klingan,
En slutar banan som grefflig kusk.
En blir ett snille, bekrönes med lager,
En uti skogarne täljer på stock,
En ropar brandvakt till ljusnande dager,
En formar blankklädersstöflar på block.

Mången, som nu jag har vant mig att „dua“,
Stiger engång till en väldig magnat.
Blifver i rangen en nummero tua,
Ja, kanske etta, i denna vår stat.
Fordna kamrater då glömmas i brådskan,
När det bär af dit till ärones gräns.
Då få de buga och höra, hur' åskan
Dundrar från munnen på hans excellence.

Dessa betraktelser vill jag dock lemna,
Endast försöka, hvad verka jag kan.
Lärarens yrke, det trägna och jemna,
Pröfvar väl stundom på alfvar sin man.

Sömnen den bästa, reelaste gåfva,
Som oss här skänkte vår moder natur,
Lyster mig njuta. Ack, ljuft är att sofva,
Ta' efter mödan en grundelig lur.

Profskribenten.

Det är minsann ej ett litet hopp,
Att skutta upp till parnassens topp.
Det fordrar krafter och icke ringa,
De lärdomsskrankor att öfverspringa,
Som äro byggda i sekler högt,
Och därför går det för mången trögt.
De oftast träget sig möda gifva,
Att ömsom klänga och ömsom klifva.
Men, ack, på hälften de stanna lätt,
Med all sin möda och ditto svett.
Det går ej an just, att promenera
Helt makligt, sakta och balancera,
Ty snart så faller man då omkull,
Med näsan rakt emot jordens mull.

Ej heller duger att galet skena,
Ty färden göres ej blott med bena,
Men med den delen utaf vår kropp,
Som sitter öfverst och kallas — knopp.
För mången mycket den knoppen väger,
Är något pundig, ja, som man säger,
Och därför händer, att denna del
Ej vågar vista i lärdomsspel.
För andra se'n, i hvars öfra kammar
En glimt af qvickhetens gnista flammnar,
Än fattas lusta och än aptit,
Den lärdom tugga så bit för bit.
Alltnog, att den, som vill färden våga,
Och spänna lärdomens styfva båga,
Får icke räkna sig det för rof,
Att underkasta sig många prof.
Pro primo skall han på Romartunga
Än skrifva prosa och ömsom sjunga,
Allt som förmågan kan räcka till
För den ett ämne afhandla vill.
Då tar han Lindfors så brådt i näfven
Och gubben Streling får följa äfven,
Och alla luntor, han hitta kan,
Och Sjögren, lexicons ålderman.
Nu hjernan krystes och svetten rinner,
Och när han slutligen början finner
Allt till sitt „opus eximium“,
Då börjas meningen med ett — „Dum.“

„Adamus” blifver nu andra ordet;
Och så läggs pennan igen på bordet.

Nu ses af detta, på sätt och vis,
Att ämnet börjar från paradiset,
Allt från den tid, då i edens lunder
Vår stamfar lunkade frisk och sunder;
Ty vår skribent vill till grunden gå
Och börjar därför sitt ämne så.
Se'n flyger tanken på snabba vingar,
Och genom tiderna lätt sig svingar,
Till dess den slutligt på någon strand
Slår neder — kanske i Grekeland?
Nu rader sträckas med bläcket svarta
Om barnatuktandet der i Sparta
Och Solons lagar uti Athen —
Bland några scener ur Odysseen.
Och seder målas och hjeltar alla,
Dem minnet mäktar ur grafven kalla,
Och fredens yrken och krigens dån
Och Milthiades vid Marathon.
Och Perserkonungens nos den långa,
Då han ej kunde de Greker fänga.
Och sist som krona, som verkets pris,
Ställs dunderlaget vid Salamis.

Nu är vår auktor af glädje drucken
Och hjernekammaren nästan sprucken,

Samt väntar endast, att dom i sak
Skall ske, med lof öfver snillets smak.
Han är i tvifvelsbelägenheten,
Och brummar smått öfver fakulteten,
Som ej vill låta från stapeln gå
Det sköna vitsord han räknat på.
Dock, stunden nalkas engång omsider,
Och tiden redan mot qvällen lider
Utaf den dag, då hans mödas lön
Skall vara kunnig med bifallsdön.
I salen stånda re'n dessa många,
Som önska ifrigt sitt namn uppfånga,
Och flera andra der äro med,
Allt efter gammal och loflig sed.
Vår auktor spetsar sitt fikna öra,
Att riktigt grundligt sin ära höra;
Men hvad bestörtning! — nu står hans puls —
Det blef ej ära, det blef — repuls.

En hyggelig karl.

Man tänke sig en längd, tre alnar opp,
Och denna längd formerad till en kropp,
Med hufvud, nacke, armar, bröst och ben,
Och uppå allt en skön beklädnad se'n
Af superfinsta kläde och tricot,
Så har man strax en hyggelig karl; se så!
Det af sig sjelf förstås, att han är ung,
Och för sig i salongen, som en kung,
Och att hans sätt högt vinner damers pris,
Och att han känner moden i Paris.
Det kunde kanske också göra gagn,
Om han kan hålla hästar, kusk och vagn
Och dito än' betjenter i livré;
Dess hyggligare blef han då kanske.
Men hvad jag glömt, och hvarom man är mån:
Han framför namnet ock bör ha' ett von,
Och namnet sjelf bör äga hälst den form,
Att sluta uppå stjerna eller storm;
Då först är mannen riktigt skön och rar,
Förtjent af epithetet: „hyggelig karl“, —

Nu föll mig äfven in en sak, men — ack!
 Det kanske är en egenskap hos pack?
 Jag menar, om min man nu hade väl
 Hvad som på hvardagsspråket kallas själ.
 En själ, som stod i lågor och i brand,
 Af kärlek först och främst till fosterland.
 En själ, som känsla røjde blott af blygd
 Vid det, som motsatt är mot rätt och dygd,
 Men lågade af brinnande begär
 Till allt, som högt och oförgängligt är.
 En själ, som upphöjd öfver hopens glam,
 Gick tyst, i lugn, sin egen bana fram. —
 Men då, jag tror, man vore ej så snar,
 Att gifva honom namnet: „hyggelig karl.“
 Ty i vår verld är ofta, kan man se,
 En sådan egenskap helt — mal placé. —
 Här frågas knappast efter hjertat alls,
 Nej endast: „har han stjerna om sin hals?“
 Och har han ingen sådan, nå ja, då
 Blott: „har han guld och är han comme-il-faut?“
 Nu träder fram en sådan lyckans son,
 Och genast skall förtjensten stå i vrån.
 Der får den stadna obemärkt och blyg,
 När narren fjäsas, pockande och dryg.

Du är en fattig man, min kära vän,
 Du älskar dock och älskas ömt igen
 Utaf din flicka; ack, men ödet vill,

Att hon ej nånsin får dig höra till.
Ty bäst ditt hjerta ligger der på lur,
Så kommer flux en ann', som gör sin kur
För flamman din — och märk, hvad susen gör! —
Han äger rang och efter spannen han kör.
Då tänker kära pappa i sin håg:
„Den der är minsann rar att få till måg.“
Och genast tvingas älskarinnan din
Försakelsens mixtur att taga in.
Och — ho kan känna qvinnohjertats dåd?
Det klingar grannt, att heta „hennes nåd.“
Ja, alla komma fram med det försvar,
Att friarn är en utmärkt hyggelig karl.
Och, medan minst du anar, till din sorg,
Så får du dig en vacker dag en — korg.

En annan gång en tjenst du söka vill,
Du värdig är, din kunskap räcker till,
Men, bäst du vandrar uti hoppet trygg,
Der kommer en, som bättre kröker rygg,
Som räknar slägt med grefve den och den
Och har en fru rådinna till sin vän.
Nåväl, med droppar utaf greffligt blod
I sina ådror, fracken efter mod,
Helt vackert, ser du, tar han in din stol,
Allt uti skygd af fru rådinnans kjol.

Se'n kommer du, jo vänta, låt mig se!
Jo, till exempel uppå en supé.

Du är en ädel man, din känsla varm,
Men ack, min vän, din börs är något arm.
Ej faller efter konsten rätt din lock
Och kanske litet sliten är din rock.
Nåväl, hvad tycker du att följden blir?
Jo, sikter Fipps dig öfver axeln sir.
Och fänrik Hasenflykt från man till man
Hörs fråga: „hvem är denna tölp, minsann?“
Och damerna, som sitta uti ring,
Och fröjda sig åt sporrars „ljufva kling“,
De hviska: „hvad har värden tänkt uppå,
Som bjudit hit en man från något skrå?
Skall samfundsgräddan blandas opp med smolk?
Vi hoppats finna endast hyggligt folk!“

Der ser du nyttan, som man ständigt drar,
Att vara ansedd som en hygglig karl —
Låt nu din sträfvan blott gå derpå ut,
Att denna titel vinna ock till slut.
Då allestädes har du visst gehör
Och lefver säll — ja ända tills du dör.

Botanikens nytta.

PAPPA.

Hör mamma, hvad fattas vår „gulle“,
Knappt sjuttonde året försvann,
Och redan hon sjukas, ack, skulle
Det väl vara lungsot? — minsann
Jag vet hvad som fattas vår flicka,
Bums skall efter doktorn man skicka.

MAMMA.

Behöfs ej, min käraste gubbe,
Du onödigt gör dig besvär.
Vet, flickan är frisk som en stubbe;
Det blott litet hjertängslan är
Förstår du, att kärlekens smärta
Har nästlat sig in i dess hjerta.

PAPPA.

Du pratar i nattmössan, gumma,
I hvem skulle hon vara kär?

Och barnet visst skulle försumma,
Att säga för pappa det der?
Nej, sådant jag orkar ej höra!
Du yrar, åh, kyss mig på öra!

MAMMA.

Sjelf yrar du farsgubbe illa;
I karlar förstån er ej på
En flicksnärtas hjerta, det lilla;
Kort, saken förhåller sig så:
Du minns väl den yngling, som sluten
Här vandrade? — der har du knuten.

PAPPA.

Hvad! den der student-botanisten
I våras, som lunkade här?
— Fy fan, så min gikt for i vristen! —
Tag hit mina ullstrumpor der —
Nå tusan anfäkta den besten;
Men är du väl säker för resten?

MAMMA.

Så säker, som du är att gikten
Hvar vinter skall komma igen.
Engång hon förtrodde mig bikten;
Jag tegat allt hittills med den.
De botaniserte tillsamman
Och då ja, så upptändes flamman.

PAPPA.

Nej, genast till bror din jag skrifver,
Min svåger, professorn, dit ned,
Att junkern en skrapa han gifver;
Folks döttrar må vara i fred!
Nej, sådana kärlekens fraser,
De minst borde näpsas med carcer.

MAMMA.

Blif ej, kära pappa, så bister,
Det kan ju parti bli utaf.
I somras så blef han magister.
Var ej af din hetta en slaf.
Om endast han blef henne trogen . . .
Nu växa ej mågar i skogen!

PAPPA.

Ja, det har du rätt i, Gustafva,
Vår tid är högst fattig på slikt!
Dock skall jag ha flickan att stafva
Väl också för pappa sin bikt.
Gå, kalla vår pulla nu genast,
Jag vill henne pröfva allenast.

Säg är det väl sannt, som din mamma
Berättat; jag maken ej hört —
Att kärlekens tärande flamma

Ditt bröst med sin låga har rört.
Nå, stå ej och målföret tappa,
Hur är det? — „Förlåt, söta pappa!“

Du tror kanske, vill jag ponera,
Att pappa ger med sig så lätt.
Nej, pass, jag dig ej vill cedera
Åt hvarje förstkommande sprätt.
— Aj, mamma, hon svimmar, hit vatten! —
Nå tag honom, tag hela skatten!

PAPPAS MONOLOG.

Tusan, så fäder bli dragna vid nasus;
Kommer en karl, står till dottren hans håg.
Men, lika godt, — ty ponera man kasus,
Att det ej kommit så hastigt en måg.
Den botaniken är ej att förkasta;
Vetandet gagnar, det ser jag förvisst.
Bara vår yngre blir stor, vill jag hasta
Hit till att skaffa en ny botanist.

By-Spelmannen,

Ack, hvad är nöjet om spelmannen fattas?
Endast en blomma, af masken förtärd.
Ögat af ledsnad då snart skulle mattas,[!]
Önska, att hvilat det blefve beskärd.
Ölet i strömmar ej då skulle rinna
Ned ifrån gästernas strupar i takt,
Eldiga blickar ej då skulle brinna,
Antända hjertan med kärlekens makt.

Vill då en rolighet här någon gifva,
Genast bör spelmannen ock vara med,
Stråken, som mäktar att sinnena lifva,
Ila på strängarna uppåt och ned.
Spelmannen kallar till nöje de unga,
Än till en polska och än till en vals.
Sjelfvaste gumman i dansen vill gunga,
Ovig och diger om midja och hals.

Se blott, hur' ståtligt här stugan är putsad,
Blommor i fönstren der hänga i krans.

Tuppen från stängen till lagåln är skjutsad,
Bänkar och bord stå af skurning i glans.
Pertor i taket, skönt lagda i rader,
Dölja för ögat den sotiga ås.
Dansa nu önskar all ungdomen glader,
Spelmannen får då att göra, förstås.

Snart i en susande polska der svingar
Allting, som lefver och andas i byn.
Än uti trängre och vidare ringar
Tonerna lustigt sig svinga mot skyn.
Qvinten den gnäller och basen den surrar,
Alten, tenoren, skönt stämma ihop.
Värden, vid pauser, med gästerna hurrar,
Bjuder att fylla de länsade stop.

Herregårdsdrängar, i dansen så viga,
Skutta, likt bockar, på golfvet der fram.
Buga se'n sirligt för jungfru och piga,
Hviska förtroligt med klockarmadam.
Klockarn i högsätet sjelf synes throna,
Gårdsbönder fägna med lärdom och skämt.
Rusthållsvärdinnor, så breda om rona,
Visa oss taflan af allting förnämt.

„Spelman!“ och „spelman!“ — från danssjuka
troppar,
Ständigt så manas och ropas jag hör —
„Stråken din lamt uppå strängarna hoppar,

Armen så långsamt och sömnigt du rör;
Benen, som spritta i åder och sena,
Ge sig ej tid till att lunka i ro.
Skynda på takten, låt fingrarna skena
Tonerna lös från sitt strängade bo!“

Ve, nu ej hjälper att nicka och blunda,
Sjelfvaste länsmans-siktern der kom.
Han uti fracken, med magen den runda;
Nu vill jag spela, så sömnen går om.
Kors, så siktern der svarfvar med bena,
Fäntorna säkert han är till behag.
Bjuder ju upp sjelfva kyrkvärdens Lena,
Ack, hvilken ära för henne i dag!

Länge, ja länge jag sutit och spelat,
Utan att få mig en tår uppå tand.
Värden mot höffighetsreglorna felat,
Glömt räcka halfvan i spelmannens hand.
Tyst, men der kommer ju flaskan i draget,
Bägarn mot solen der skimrar så grann.
Nu drar jag sista och raskaste taget;
Se'n vill jag hvila mig liksom en ann'.

Det roligaste.

Vet du, söta mamma, hvad jag tänkte?
— Sade lilla Laura till sin mor —
Jo, hvad nöje detta åt mig skänkte,
Att, som du, rätt snart få blifva stor.

Då min egen kämmare, den nätta,
Putsa skulle jag på bästa vis,
Blomsterkrukor uti fönstret sätta;
Blef det ej ett litet paradiset?

Då på baler fick jag, just som syster,
Med dig följa, icke sitta här
Hela långa qvällen, ensam, tyster;
Tänka blott: „hvad de ha roligt der!“

Sju år sednare.

Mamma, vet du, hvad jag roligt hade
I går afton der på soirén!
Wilhelm P., den hyggliche och glade,
Hade kommit från sin resa re'n.

Ack, han talte mycket om de faste
Borgar, städer, dem han skådat nyss.
Och till slut — det var det roligaste —
Bad han om och fick af mig en — kyss.

Candidat-sång.

Melodi: Hela da'n på lektioner.

Med den uppgångna solen
Sitta vi uppå stolen,
Grubbla ifrigt på en æqvation,
Mäta höjden af polen,
Samla knoppar och fraser,
Supa kammarens gaser;
Och, emot allt skick och all reson,
Sky för alla kalaser.
Ja, skall man tentera,
Duger ej pokulera.
Och våra polkaben
Få då hvila igen.

Här jag sutit och petat,
Efter samningen letat,
Samlat hvarje möjlig lärdomsskatt,
Som de gamla hopsmetat.
Granskat stenar och malmer,
Sjungit alla de psalmer,
Hvilka konung David sammansatt
Under Libanons palmer.
Vid harpans ackorder
Satt gubben så smorder.
Men jag, min arbetsträl,
Får visst törsta ihjäl.

Hvad är lönen man drager,
Att man läser sig mager?
Sura ögon och en bleknad kind
Samt en krans utaf lager.
Lagerträdet i söder,
Der som vindrufvan glöder,
Gungar sorgligt re'n för himlens vind
Och af ömkan visst blöder.
Dock, skön är den vinning,
När rundt kring vår tinning
Trädet sig slingrar käckt;
Kanske räkna de slägt?

Hemsk en aning här ilar,
Sänder ut sina pilar,
Hviskar hånande med hotfull röst:

Fåfångt lärdöm du silar
Ifrån vetandets schakter.
Oförsonliga makter
Vägra dig att njuta kransens tröst —
Kring parnassen stå vakter.
Den dit vågar sträfva,
Får blekna och bäfva.
Ty vet, att Iyrans Gud
Stämmer högt sina ljud.

Bli vi blott Candidater
Efter stora mandater,
Kallade vid namn „perpetui“,
Står hvar Musa så flater.
När det se'n bär till pappa,
Hem, med vitsord så knappa,
Får visst gubben gikt och lethargie,
Tar en dosis jalappa.
Och sjelfvaste mamma
Ej vågar då stamma:
„Hör, söta pappa huld,
Tänk på ungherrens skuld.“

Mest en sak i mig svider
Dessa krånliga tider,
Då pegasen stannar desperat,
Medan honom man rider;
Att mitt tålmod brister,

Om en landtcomminister
Mumlar: „det är blott en candidat;
Ergo ingen magister.
Knappt lärdom på näsan,
Klen lycka på resan,
Ty inga tjänsteår
Bland oss räkna han får.“

Hvad är då till att göra?
Hålla tummen för öra,
Sätta sig uppå sin höga häst,
Låtsa piken ej höra.
Blott, peractis diebus,
Sköta väl sina rebus.
Lemna visdomskampen till härnäst,
Skjuta skulden på Phœbus.
Gå länge och brumma,
Få slutligt en gumma,
Bli kanske engång prost,
Samla skinkor och ost.

Resan genom lifwet.

Bröllop står, och ett, tu, tre,
— Får man se —
Liten glunt, du skådar ljuset.
Pappa sköter glad sitt glas
Och kalas
Ställes till i huset.

Gästers långa, granna rad,
I parad
Står vid dopet hela susen.
Prosten sjelf, hans vördighet,
Ger dig det;
Pigor hålla ljusen.

Efter slutad akt man plär
Se besvär,
Att på faten pejla djupen
Och att släcka strupens törst.
Prosten först
Visar väg för supen.

Mamma se'n du möda ger,
Gråter, ler,
Gör hvad stundom barnen händer. — —
Trultar smått och faller kull,
Sofver, lull,
Plågas grymt med tänder.

Snart du klädes af din kolt,
Blir helt stolt,
ABC i dig inskärper;
Och, när då du varit snäll,
Mången qväll
Tuppen åt dig värper.

Se'n du, kanske om ett år,
Stöflar får,
Blir en slyngel, kan man gissa.
Gör åt mormor puts i mjugg,
Bär lång lugg,
Spelar boll och trissa.

Tullar mammas sockerask,
Älskar snask,
Mäter gränder, fält och gator.
Rifver sönder din surtout,
Får dig stut
Af din informator.

Barndomstiden snart förgår,
Och du står
Der en yngling, lång och fager.
Läser på examen blott,
Kort om godt,
Tills du blifver mager.

Blifver derpå excellent
En student,
Tar ditt bo i hufvudstaden;
Sprättar uti fin paletot
Då och då,
Der i esplanaden;

Ser en tärna, ljuf och mild;
Hennes bild
Tränger i din hjerteboning.
Tung du vandrar, härs och tvärs,
Skrifver vers,
Söta såsom honing;

Slår dig smått på poesi,
Jo — låt si! —
Läser Berndtson, Braun och Heine;
Finner lärdomslifvet torrt,
Nöter bort
Qvällen hos herr Kleineh.

Pappa får om saken hum,
Är ej dum,
Sätter sig burdus i slädan.
Reskantinen får sin plats;
Drängen Matts
Ställer sig på medan.

Junker sin vill pappa se,
Ropar: „ve!“
— Håller knappast in en svordom —
„Aldrig trodde jag — — — men kors,
Helsingfors
Är mig just ett Sodom.“

Finner snart sin kära son;
Alla lån
Utan krus dras fram i ljuset.
Nu en skrapa vankas på;
Ja, och då
Är rent spel i huset.

Får du sedan lön på stat,
I vår stat,
Skall du genast ut att giija.
Flickan, qvald af giftaslust,
Blir förtjust,
Lyder strax din vilja.

Några år det slås på stort,
Ack, men fort
Lär du att kopeken tumma;
Puttrar öfver pris på smör,
Lexor hör
Af din söta gumma.

Gikt, podager, reumatism,
Huslig schism
Gör dig till en erkestoffel,
Item gnäll och barnaskrik
Och hektik,
Samt din hustrus toffel.

Lönen knapp, familjen stor;
Söta mor
Gör visiter, gifver baler.
Döttrarnas edukation
I pension
Fordrar kapitaler.

Pojkar länsa pappas börs;
Fracken görs
Utaf superfinsta kläde.
Spelas raffel; knappt du kan
Med kaplan
Få ett parti bräde.

Sist du gammal blir och grå,
Fäller då
Tröttad neder vandringsstafven.
Barnen rensa ditt schatull;
På din mull
Sätts en sten på grafven.

Minna utsigter.

När förr, som gosse, min fantasi
Kom fram med ett pojkestrecksyngel,
Min gamla moster brast ut: „låt si!
Du blir just en erkeslyngel.”

När gumman åter var blickad, då
Fanns strax på beröm och lof råd,
Då hette endast: „men jag vill spå,
Den pojken blir minst ett hofråd.”

Med dessa titlar nu i mitt våld
Jag började reflektera,

Om åt det ödet jag vore såld,
Att just blifva någondera.

Den tiden kände jag ej, gunås,
Hvad med slika titlar menas,
Och ännu mindre, nå det förstås,
Att dessa ibland förenas.

Ty slynglar, tänkte jag, vore blott
Stallbröderna, dem jag råkte,
Ej de, som dvaldes i höga slott,
I fyrspända vagnar åkte.

Men nog om detta. Jag äldre blef
Och lärde mig smått att tänka,
Samt märka nyttan för den som klef
Dit ärones solar blänka.

Då grep mig plötsligt en längtan varm,
Den herrlighet att betrakta.
Men pappa sade: „du är för arm;
Kör pojke i backen sakta!”

„Hur' så?” — jag svarade oförskräckt —
„Mig lyster mot udden spjerna,
Jag äran älskar och vill bli knekt,
Samt vinna båd' rang och stjerna.”

„Får se, helt snart uppå ärans ban
— Ja man kunde derpå svärja —
Jag prydes visst med en guldkraschan
Och Annæ dertill på värja.”

Men gubben sade: „min gosse stopp!
Du vet hvad jag med mitt tal ment.
Till krigsman har du för ynklig kropp
Och är till reträtt för smalbent.”

„Blif vackert hemma och sköt din bok,
Åt andra de stjernor unna!
Jag hoppas se, det du är för klok,
Att hoppa i galen tunna.”

Jag talet lydde och tog mitt val,
Lät tankarna bli å sido
På karakteren af general
Och tapperhetssvärd i slido.

Hvad är den utsigt nu väl, låt se!
Jag hafver af flit vid boken?
Ack, månne en lagerkrans? kanske;
Om lyckan vill ta på kroken.

Dock saken ser mera qvistig ut;
Förr'n lärdomen står i blomma,
Jag sjelf, måhända, har blommat ut
Och gubbålderns dagar komma.

Om helst jag ägde ett kapital,
Det vore minsann en lisa.
Men lyckan varit så högst fatal,
Att mig uppå dörren visa.

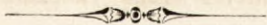
Tänk, om jag genom ett klokt parti
Mig gör af en fru förtjenter.
Det lönte bättre än rimmeri
Och ovet af recensenter.

Om stundom fräste min kära skatt
Och ville sig stolt förhäfva,
Då tog jag vackert i ro min hatt
Och käppen uti min näfva.

Och sakta lunkandes vägen lång,
Jag brummade smått om pligter;
Smed nya visor och satte sång
Till dessa så ljufva dikter.

Men summan nog af den utsigt all,
Jag har att i verlden vänta,
Blir ständig kamp mot behofvens svall
Med hopp att på bättre vänta.

En sjöman är jag på lifvets haf,
Som tappat båd' ror och märsen.
Snart kanske seglar jag rakt i qvaf
Och sjunger på sista versen.

Skräddarens sång.

En skräddare är som en kung minsann,
Kan göra en slusk till en firad man.
Hans spira är alnen, med den han styr
Och kuggar den lathund, som långsamt syr.

Med pressjern och syring och nål i hand
Han väldigt beherrsakar båd' stad och land.
Förskärargesesällen hans marschalk är
Och lärpojkar bilda hans krigarhär.

Med löften afspisar han mången kund,
Att rocken blir färdig, nu just på stund.
Ty löften, de äro blott toma ord
Och gälla ej mycket uppå vår jord.

Från landet der kommer en fet kaplan:
„Hör, mästare, gör mig en ny kaftan!
Man nödgas väl engång att föra stat;
Jag tänker nu söka ett pastorat.”

„Sju alnar, jag tycker, bör hinna till;
Tag mått! jag vill stå som ett lam, så still.
Märk! fickorna skola fördes med lås;
Min påskpenning lägger jag dit, förstås.”

„Kaftanen bör blifva just rar och fin,
Ha' styrka och vara så svart som hin.
Betalningen får ni, allt som sig bör,
Se'n jag blifvit af med mitt sockensmör.”

Herr pastorn nu går, och herr brukspatron
Der kommer och talar med snäsigt ton:
„Hej, mästare, fuktel ni borde få!
Jag kan ej sitta, ej stå, ej gå.”

„Ni gjort permissionerna trånga ju;
Den anmärkning gjorde mig strax min fru.
Hon sade: „min gubbe, nej, ser jag rätt,
Jag tror du, som gammal, vill bli en sprätt?”

„De böra utringas — ni vet väl hvar?
Var, kära min mästare, flink och snar.
Styr icke mig ut till en sprätt, ett fån!
Allt sådant så lemnar jag åt min son.”

För tusan, der kommer generalen in,
Och här ser jag ut nästan som ett s—n!
Oputsad, orakad; men det får gå — —
Vill kröka på ryggen dess mer, se så!

„Nå, mästare, hvar är min gala-frack?
Förtjenar ni väl för besväret tack?
Nu dessa kraschaner ni fästa bör
På bröstet, och sedan gör strax honnör.“

Knappt bortgår generalen, så kommer der
En fänrik, som bugar och artigt svär,
Som vrider mustaschen än hit än dit,
Och frågar: „vill herren mig ge kredit?“

„Min inkomst i allmänhet är enorm;
Men räcker ej nu till en uniform.
Jag vill uppå karta förskrifning ge;
Se'n den är förfallen, ni får mig se.“

„Det syns jag är välväxt, har ståtlig air,
Sätt dock litet stoppning, än här, än der.
Dock mest uppå bröstet, gör fracken krum,
Och laga att vaden tar in sitt rum.“

„En skrynkla bör icke få synas alls,
Och kragen skall sluta sig till min hals.
Och inexpressiblerne hålla bör',
Om stundom för damer jag knäfall gör.“

Så strömma jemt kuuder till min butik,
Med nålen så blifver jag stolt och rik.
Syr hastigt ett stenhus ihop, och då
Mitt namn står i gyllene skrift derpå.

Tre alnar jag sätter till frack åt dem,
Men gifva de klädet, så går det fem.
Ty Pelle, min gosse, den lilla snut,
Behöfver beständigt en ny surtout.

En bjesse jag är just uti vår stad:
Om dagen så gör jag min promenad;
Men när som det lider så der mot qväll,
Då vandrar jag modigt på ett hôtel.

Der drar jag för ro skull med ålderman
Ett parti bräde, så han blir jan.
Men väcks en fråga om glas och bål,
Se! då har jag hunnit för da'n mitt mål.

Löftet.

"**L**icka", sade mamma ständigt,
Var försiktig, kära barn!
Tro ej mäppers snack! behändigt
Gillra de med svekets garn.
Mormor lade till: „detsamma
Säger jag, som mamma.“

I vår tid man ej vill akta
Hjertats dyraste klenod;
Icke spara känslan sakta
I sin barm, med tålmod;
Nej, knappt sjutton år gjort taget,
Älskas hela tjoget.

I min ungdom, kära flicka,
Sjuttonhundra åttisju,
Då var sed att blygsamt blicka,
Ej att blänga, såsom nu.
Kom en karl, med skick och seder,
Slog man ögat neder.

Då man satt ej bar om halsen,
Nej bevars, i styf corsett.
Flängde ej, som nu, i valsen,
Neg blott täckt i menuett;
Cavaljeren stod, som tjudrad,
Skönt friserad, pudrad.

Då sågs flickan ärbart rymma
Bort från älskarns ömma smek.
Suckar han blott nu: „o grymma!“
Blir hon strax om hjertat vek.
Ock så öppnas känslans slussar,
Och så vankas pussar.

Ack, om väl jag vore borta
Ifrån denna verld, i lugn!
Hjertat liknar nu en torta,
Den man gräddat i en ugn,
För att strax af alla njutas.
O, hur skall det slutas?

Flicka, därför bör du bida;
Tro ej männens list och fint!
Säkert många skola gnida
Stråken på ditt hjertas qvint.
Tro dock blott, att dessa toner
Äro illusioner!“ —

„Ja, jag lofvar, mormor gulle,
Ständigt vara på min vakt;
Om en karl försöka skulle — — —
Minns jag strax, hvad mormor sagt.
Kärlek vill jag rakt förjaga,
Den är blott en saga.“

Sagdt, och redan andra dagen
Tärnan mamma följa får,
Prydd af oskuld och behagen
— Märk! hon blott var sexton år —
På sin första bal, en lilja,
Ren till själ och vilja.

Genast utaf fjärlars skara
Blomman sig omsväfvad ser.
Granna ord och fraser rara
Ramla liksom hagel ner.
Flickan dock på minnet lade,
Hvad som mormor sade.

Och det går ett sorl af tjusning
Uti sprättars täta ring,
Som, då nordanstormens brusning
Susar uti vassen kring.
Och man hviskar, svär och häpnar,
Ögonen beväpnar.

„Säg mig du, bror Näpenkrona!
Hvems är denna lilla jakt,
Tacklad skönt om lif och rona?
Vänta, man bör gifva akt!
Den som ägde hjertats dyrkar!
Har hon männe fyrkar?“

Men en yngling från de andra
Står på något afstånd skild.
Hvem kan tärnans blickar klandra,
Om de söka dennes bild?
Pannan är så hög och herrlig,
Ren och bottenärlig.

„Ack, han kommer, hvilket nöje“,
Flickan suckar, „mig betar!
Visst det ljufvaste af löje
Jag åt denne yngling spar.
Hjertat är att klappa färdigt;
Det är dock märkvärdigt.“

Snart utaf hans arm omsluten,
Hon, vid valsens glada ljud,
Sväfvar kring och i minuten
Glömmas alla mormors bud.
Kärlek, tvenne hjertans flamma,
Tändes i detsamma.

Efter dansens slut, hvad blickar,
Hvilka suckar vid supén.
Mamma efter kusken skickar,
Säger: „låt oss resa re'n!“
Gumman märkt de blickar ljufva
Af sin lilla dufva.

„Söta mormor“, flickan säger,
„Om du visste, hvad jag sett!
Blott man noga öfverväger,
Tar dock hjertat ut sin rätt.
Kärlek vill jag ej förjaga;
Den är ingen saga.“

Vet, en yngling, skön som dagen
Eller såsom dagens Gud,
Blef i mig så ömt betagen,
Suckade: „o blif min brud!“
Nå, hvad skulle jag väl svara?
Endast rodna bara. —

Och min hand så ömt han tryckte,
Och han bad så hjertans god,
Att jag synd om honom tyckte,
Svarade: o fatta mod!
Och min mun — — — men i detsamma
Ropade mig mamma.“ —

„Olycksbarn, uti hvad snara
Jag dig plötsligt fastnad ser!
Strax på stund låt tanken fara
På din söta kavaljer!
Han skall glömmas, ja, tvi valer!
Ta mig tusan daler!

Bergets stämman.

Efter *Heine*.

En ryttare genom en bergdal drog
I sorgligt stilla traf:
Ack! drar jag nu väl mot den älskades famn,
Eller drar jag mot dunkel graf?
Till svar då berget gaf:
Mot dunkel graf!

Och längre rider den ryttarn än,
Och suckar stilla: o!
Så drar jag då hän mot min graf, så glad —
Välan! der finnes ro.
Och stämman svarte: jo,
Der finnes ro.

I ryttarns öga nu röjs en tår,
På kinden faller den:
Och finnes i grafven det ro för mig,
Är grafven visst en vän.
Och stämman svarte än:
Är visst en vän.

En skolscen från fordom.

Till åtta års ålder blir pilten hos mamma
Trakterad med thebröd och socker och rån,
Men snart flyktar glädjen, ty ack, i detsamma
Hörs pappa tilltala sin hoppfulla son:

„Min gosse, att stafva du lärt af din moster
Och läsa kat'kesen, så hör nu din dom:
Det gäller att börja, mitt käraste foster,
Med språket, som fordom der taltes i Rom.

Här skådar du boken, som visar dig klaven,
Till visdomen all, som i lefnaden ges.
Och vill du i vetandet komma på trafven,
Så slå icke dank, men var flitig och läs.

De bokstäfver här, likt gevär af soldater,
Uppställas af Streling till pojk-exercis,
Kan tempo du rätt, gör du stora mandater,
Men kan du det icke, så vankas det ris.

Ren några få sidor ditt hufvud skall rensa
Och reda ditt mindre upplysta begrepp.
Dock vet, för'n du smakat på typus för mensa,
Skall ofta du sitta med hängande läpp.

Likväl må du aldrig den själaspis rata,
Som här dig nu bjudes af faderlig hand.
När engång du hinner syntaxis ornata,
Upplåtes dig visdomens heliga land.“

Så talade pappa och gossen bortsändes
Från mamma och moster till skol'n, i April
En morgon, då ljuset i öster upptändes,
Och fåglar i björkarna slogo sin drill.

Snart kom han till skolan, och genast så bister,
Med miner, som antydde riktigt en best,
Framträdde mot gossen en höglärd magister
Och grymtade: „pojke, säg hvad har du läst?“ —

„För moster jag läst uti långa kat'kesen.“ —
„För moster? skall käringar blanda sig, he!
I embetet vårt? — Men hvad är här för väsen?
Tyst pojkar, ty annars så skolen I se!

Men icke blott se, utan känna I skolen
Hvad denna tingesten för underverk gör.
Förgäfves ej björkarna frodas vid polen,
De skaffa bland dessa munsjörer gehör.

Jag drager ej fäfångt min inkomst af kronans,
Men vill er upptukta till män i vår stat.
O magnus Apollo, o Jupiter tonans,
Säg, kan du din lexa, din lilla krabat?"

En gosse läser:

Sum jag är.

Sus du är.

Sut han är.

Magistern:

Hör hit jag skall hjälpa dig esse att böja
Och lära dig känna båd' sum, sus och sut.
Här duger ej längre med förlan att dröja,
Lägg ner dig min gynnare, strax på en stut!

En annan gosse läser:

Ajo jag säger.

Ais du säger.

Ait han säger.

Plur. Ajunt de säga.

Magistern:

Imperativus?

Gossen:

Aje säg du!

Magistern:

Hvad nu?

Säg, vet du ej imperativus? se riset,
Det färska, ty färlan är gjord nu i Maj.
Skall verberna läras, munsjör, på det viset?
Der har du för aje och der ja — — —

Gossen:

Aj! Aj!

Magistern:

Nå, tänk hvad det verkade! genast du visste
Din imperativus. Nej, se man blott på!
Låt bli att en ann' gång ännu taga miste! — —
Men timmen är slutad, nu kunnen I gå.

Allmänt uppbrott.

De fyra åldrarne.

(Direktör Pihl.)

Sjuttonhundra nittitre,
Låt mig se!
Såg jag första gången ljuset.
Pappa skötte glad sitt glas,
Och kalas
Ställdes till i huset.

Gästers hela långa rad,
I vår stad,
Till mitt dop som vittnen ständes,
Prosten sjelf hans vördighet
Gaf mig det;
Joachim jag nämndes.

Efter slutad handling man
Grep sig an,
Att på faten pejla djupen,
Och att släcka strupans törst,
Prosten först
Viste väg för supen.

Sen jag, i oskyldighet,
Log och gret,
Gjorde såsom barn händer
Trultade och föll omkull,
Sofde, lull,
Plågades med tänder.

Snart jag kläddes af min kolt,
Blef så stolt,
Mätte ifrigt stadens gator,
Höll mig dåligt uti skick,
Byxor fick,
Dito informator.

Att min flit ej just blef stor,
Hjertans bror!
Kan du säkert sjelfmant gissa,
Puts jag gjorde jemt i mjugg,
Bar lång lugg,
Spelte boll och trissa.

Pappa fann dock detta sätt
Mindre rätt,
Slutade ej med att gnola:
„Kära mamma, var ej svag,
Tänk som jag:
Pojken skall i skola.“

Snart jag nu i Björneborg
Till min sorg
Ställdes mellan piltars leder.
Men sen der min första stut
Dånat ut,
Lärde jag mig seder.

Åtta år jag så fördrog;
Känner nog
Sen den tiden bastonaden.
Men nu blef jag excellent
En student,
Kom till Aura staden.

Der förflöto några år.
Hvem förmår
Väl förtälja alla farcer,
Hvilka jemt jag spelte opp,
Tills mitt hopp
Slutade i carcer?

Nu behöfdes goda råd;
Tråd för tråd
Rocken började att nötas.
Bror, det minnet kostar på!
Men, ändå
Låtom glasen mötas!

Lika godt, det hör ej hit;
På en bit
Brygg ännu, ej varan brister!
Nog, att jag blef ett, tu, tre
Hökare,
Sälde smör och ister,

Socket, kaffe, kött och kor,
Käre bror,
Utaf hvarjehanda lite,
Peppar, strömning och till slut i minut
Äfven aqva vitæ.

Nu så hände, gissa hvad?
Jo, vår stad
Jag en dag från våda frälste
Af en brand, som hemsk bröt ut;
Larm och tjut,
Rop af stadens äldste,

Men jag kom, och mitt geni
Lät sig si.
„Hör, hvad hjälper här att tjuta?“
Sade jag, „godt folk, förty
Lågors gny
Släckas bäst med spruta.“ —

„Sprutor fram! man ropte då,
„Ser man på,
Just Herr Pihl vi prisa böra“
Stadens hela Magistrat
Stod der flat,
Ref sig bakom öra.

Slutet på min lycka hör!
Direktör
Nämndes jag från denna dagen,
Lade mig till gods och gull,
Item hull,
Som du ser af magen.

När jag stundom visar mig,
Saktelig
Mäter gator, större smärre,
„Tjenare, Herr Direktör!“
Jemt jag hör,
„Tjenare, min Herre.“

Rådman H. och Rådman P.
Se på sne'
Utaf afund visst, kanhända.
Ack så vådligt, kära bror,
Att bli stor:
Äran vill förblända.

Tåligt bär jag, käre du,
Att min fru
Toffel har och nyckelknippa.
Sjelfva gubben Sokrates
Var ju mes
För sin fru, Xantippa.

Madammens klagan.

Herrar studenter jag nödgas uppassa,
Släpa och träla jemt dagen så lång.
Nöta ut skor på de gatorna hvassa,
Löpa från öster till vester på språng.

Icke mig unnas, med sömnen den dyra
Stärka min gamla och vissnade kropp.
Bulta på dörren jag skall klockan fyra,
Herrarne väcka till arbetet opp.

Börja re'n tidigt att bädda och sopa,
Koka så kaffe, som drickes på bit.
Höra beständigt, hur' herrarna ropa:
„Kära madam! och madam kom nu hit!”

Aldrig i pannan det blifver en droppe
Qvar för min torra och törstiga gom.
Aldrig af grädda en smula för moppe;
Alltid så panna, som snäcka blir tom.

Middagen hemta jag skall från traktören,
Skumpa förtvifladt kring gator och gränd.
Redan den obäkligt tunga portören
Skinnet bortskafvat från armar och länd.

„Kära madam“, ja, så hör jag nu åter,
„Spring man att köpa en Åbo kardus!
Mins ock derjemte, att våga ni låter
Tre, fyra marker af Wiborgska ljus!“

Mycket jag nödgas, att utstå, nå jeken!
Endast för fem rubel femti i må'n.
Vattnas i mun, då jag luktar på steken,
Aldrig mig få dock det minsta Guds lån.

Ifrigt jag ständigt i fatena koxar,
Om de ej lemnat det minsta der qvar.
Ack, mina herrar de äta, som oxar,
Grufflig apptit just den ungdomen har.

Mellanåt händer, att qvällen så långer,
Mäst jag med nålen i darrande hand
Lappa än skjortor och än — busaronger,
Få mig, som knappast, en tår uppå tand.

Dotter min kunde väl någongång skjutsas
Mig till att hjälpa; men tösen är rar — —
Strax skall det pajas, då rummena putsas,
Skämtas, — och sådant så tål icke far.

Tungt är förtjena en usel förtäring,
Med att magistrar uppassa minsann!
Kallas se'n stundom på köpet till „käring“,
Frågas dock billigt, om sådant går an?

Hellre, ja förr, jag som bykerska trälar,
Linnkläder gnider med såpa och lut,
Än, att bland dessa så oblida själar
Aldrig få rasta en enda minut.

Mammas råd.

Min son, sad' mamma, du vuxit fort,
Re'n börjar du att förvildas
Bland lymlar här i vår lumpna ort.
Du måste fort
Till hufvudstaden att bildas.

Du lefver här uti bönders lag,¹
Från morgonen sent på qvällen,
Och herrfolksminer och allt behag
Du, dag från dag,
Förlorar bland grofva fjällen.

Jag minns nog far din och all hans håg;
En enkel patron visst var det.
Om jordbruk talte han jemt och råg;
Men aldrig såg
Han någon parad af gardet.

Du skall, min son, blifva mer än han,
En modets svingande örn,
Så alla ropa i hufvudstan:
Nej, se på fan!
Hvem är väl den der dansör'n?

Mitt giftermål med en ofrälst man,
Afslutadt af barnsligt tycke,
Ett namn beröfvade dig — välan!
Som mången ann',
Du kan klifva upp ett stycke.

Då, kära gosse, stå ej i vrån,
Men städse med djerfhet framträd!
Och vill du se lifvet högtifrån,
Nåväl, min son,
Stig upp i din mammas stamträd!

Din morfars farfar, som ägde skick
Vid bruket af slef och kittel,
Hos Karl den elfte som lifkock gick
Och afsked fick
Med öfver-kastrull-råds titel.

Din morfars far se'n, en fänrik from,
Med hårpung och knäfvellborrar,
Kom hit från Sverge med ficka tom;
Hans rikedom
Var fyra par silfversporrar.

Din morfar först gjorde släkten fri.
— Vid minnet jag dröjer gerna —
I stort han byggde ett bränneri,
Och ett, tu, tri,
Bepryddes han med en stjerna.

Han konjunkturerna kände, ja,
Och var just en ståtlig gubbe.
För konung Gustaf den tredje, ha!
Han skrek: hurra!
Och adlades Nasenstubbe.

Min släkt dock känner du nog förut,
Hvad skall jag då om den orda?
Här har du pengar och ny surtout,
Se så, res ut!
Med lycka dig städs omgjorda.

Nå det är bra — — — vet! förmycken tack
Det stöter minsann på bonde.
Din kappsäck gömmer en sprittny frack.
Undfly allt pack,
Drick brorskål förr med hin onde!

Man packet känner, min son, hör på!
Om menniskan blott man granskar:
En frukost orka de ej bestå
Och knappt förstå
De bruket af franska handskar.

Så magert lefva de fram sin qväll
Och sky för ett nattligt gille.
Ej tjasas de af champagnens smäll,
Och på hôtél
De draga ej rubels kille.

Som sagdt, fly folk utaf den façon;
De göra dig ingen heder.
Med unga män utaf börd och ton
Blif compagnon
Och ställ dig i deras leder!

Vårt land, det är visst en usel vrå,
Som skänker oss endast törnen.
Här dock du till ärans spets kan nå
Och slutligt få,
Ja, möjligen hvita örnen. — —

Du fågring äger, träd upp med glans,
Min gosse, det gör du rätt i;
Håll blott beständigt din frack vid ans
Och lär dig dans,
Om möjligt, af herr Rosetti!

Uti courtisen var ingen dvärg,
Och glöm dina landtfaçonner.
Köp dig konserver hos Edelberg,
Af ljusblå färg,
Hos Staudinger permissioner!

På baler bör du dig ständigt te
Och nobelt dig dervid skicka.
Du kan ju fiska i hast, kanske,
Vi få väl se!
Bland mängden en riker flicka.

Ty pengar, pengar, min gosse söt,
De skaffa till äran skjutsen;
Ja, har du pengar och man ett nöt
Dig nämner, stöt
Helt lugn belackarn i smutsen!

För pengar vinner du segrens krans
På verdens stora arena.
Och för den ljufva metallens glans,
Allt lof, som fanns,
Ej talare dig förmena.

För pengar får du dig vagn också,
Lakejer och dito kuskar;
Då kan du sitta och tryggt se på,
Hur' andra gå
Till fots som gemena sluskar.

För pengar slutligen på din grift
Högt reser sig marmorstenen.
Och konstnär'n ristar dit med sitt stift,
I gyllne skrift:
„Här hvilar herr rådet N. N.“

Reflexioner.

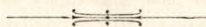
Vår jord är just en underlig planet,
Som seglar der i rymden, som ni vet,
Omgifven utaf skyar hela stimmen,
Med fart af flere tusen mil i timmen;
Men fast hon ilat så, sex tusen år,
En evig lag dock öfver henne rår.
Som bjuder: „dansa kring, så godt dig lyster!
Du hinner dock ej längre, kära syster.
Fastän du, snabbare än stormens il,

Snor af en hundra sjuttitusen mil
I hvar minut, nå, hvad betyder detta?
En gräns du nödgas för din bana sätta
Ändock till slut; se'n årets dagar flytt,
Då börjar du din dans igen på nytt.“
Visst är det treffligt, då din norra pol
Får vända sig mot himlens klara sol,
Då blir det lif här upp i nordens öcken,
Då skingras alla dimmor, alla töcken,
Och dofter stiga upp ur hedens ljung,
Och björnen, våra skogars gamla kung,
Går gäspande ifrån sin varma lya,
Och gapar storögd på den våren nya.
Och hvarje blomma, som uti sitt frö
Har slumrat stilla under vintrens snö,
Uppvaknar glad ifrån sin långa domning
Och ler mot ljuset uti herrlig blomning.
Och bäcken skuttar ned från klippans brant,
Och flickan frågar lof utaf sin tante,
Att sippor små få plocka uti hagen
Och på en stund få vädra om behagen;
Der träffar hon, måhända, en god vän,
Som kallar sig en liten ungersven;
Och då vår goda fru tar middagsluren,
Strax flyger fågeln glädtigt utur buren,
Och innan gumman anar, i ett nu,
Så ha de unga tu ett rendez-vous.
Men landtpatronen sitter i sitt tjell

Och säger: „jag vill ut i vårens qväll.
Min åker står så skön för min inbillning,
Med brodd, som talar högt om fit och — spill-
ning.

Nej, jag vill ut nu genast, ja på stund,
Vid tanken redan vattnas jag i mund.
För rågen visst jag tolf procent får gratis,
Får se, hur' det vill lyckas med potatis
Och hafra se'n och vicker, ja, och korn;
Men å propos — — en oxe bräckt sitt horn,
Så sade fogden nyss. Hvar ligger felet?
Jag tror min käpp får komma med i spelet!
Det är visst Jussi åter, kan jag tro,
Som måste bankas om för det, jo, jo!
Min käpp, du är en talisman i nöden,
De frukta dig långt mer än sjelfva döden.
Du gamla, kära, styfva hasselpåk,
Bland torpare du talar kraftens språk.
Förgäfves ock du heter icke „stygggen“,
Du redan mången dansat har på ryggen,
Men det är blott för skick och disciplin,
Som du är något grof och icke fin.
Jag skurit dig med egna herrehänder
Och applicerat dig kring packets länder,
Så lätt och ledigt, som ett rottingsspö.
Ack, hvad besvär på denna jordens ö!
Här blifver summan af de tio buden,
Att, har du drängar, gif dem bra på huden,

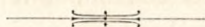
Det sätter lif i kroppen uppå dem
Och mjukar upp hvar styfnad arbetslem.
Ja, drängar tarfva både påk och betsel,
De tjena ju för lön och dito — städsel.“

Så går det till på landet i vår nord
Om våren, ack, men tro mig på mitt ord,
Att käppen, riktigt måttad, dock ej slinter
Från ryggen bort, om också det är vinter.
Men lemnom detta ämne re'n, förty
Vi vilja hasta till en tafra ny
Och göra ett besök i hufvudstaden,
Att skåda folk, som strömma dit till baden,
Nåväl, det finns ett ställe i vår stad,
Som, hvad vi hört, skall kallas esplanad;
Till denna trakt vi vilja kosan vända,
Der spritter visst af njutning allt, kanhända.
Men hvad är detta? är här kulet, uff!
Der kommer ju en herre, klädd i muff.
Nej, kära vän, för köld du ej bör ta det,
Nog är det varmt, men modet vill så ha det,
Och säger engång modet: jag vill så,
Att du skall gå på klack och ej på tå,
Så kan du vara säker om, att alla
I blinken göra, hvad det täcks befalla.
Lull, lull, hvad rikedom, hvad sälla tider!
Der glimmar guld, så det i ögat svider,

Och smycken blixtra emot nordens sol,
 Hvars strålar leka på mång' sidenkjol.
 Kors, hvilken kedja utaf mor och tanter,
 Der lägrat sig omkring, på alla kanter
 Inunder lönnars skugga. Hvilken rad
 Af huldgudinnor i vår esplanad!
 Och hvilka kavaljerer se'n, besitta!
 Så sköna former ur sitt fångsel titta,
 Så man kan tro, att hvarje Adams son
 Har lånt gestalten af Endymion.
 Dock, kanske skräddaren känner hemligheten
 Af vadorna och hela herrligheten,
 Som presenterar sig så plastiskt skönt?
 — Rätt ofta förr man sådan kasus rönt. —
 De Herrar mästare förmåga äga,
 Att reparera — — bilda vill jag säga,
 Ja, bilda om en tölpig småperson,
 Att innan kort han blir en man af ton.
 Men hvad är det för språk, som här hörs döna,
 Från läppar, ömsom fula, ömsom sköna?
 Jag tror man härmar på vår Finska mark
 Hvert ljud, som hördes förr i Noachs ark.
 Ej är det Suomis språk, det ädla, skarpa,
 På hvilket barden sjöng, då han sin harpa
 I flydda dagar slog, i rosig qväll,
 Så echo svarade ur klippans håll.
 Ej är det Wäinämöinens språk, det gamla,
 Ej klinga så de runor, dem de samla,

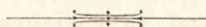
De Suomis ädla söner, hvilkas bröst
Än tjasas af förgångna dagars röst.
Ett virrvarr hör man utaf ord och toner,
Hit samlade från alla jordens zoner.
O säg mig, är det väl en Suomis mö,
Som läspar der så sött: „bon jour Monsieur!”
„Gut' morgen!” hör man der en annan rop.
Med skilda röster tala allihopa.
Nej, kom din väg; gif esplanaden hin,
Och styrk ditt sinne med ett kvarter vin!

Ja, kära Hertha, så har här nu händt,
Se'n du din hjessa emot solen vändt.
Dock när du stilla värmer hjernans trakter,
Då fryser du visst, arma, om din akter.
Hvad, säga de, som der logera, hä?
De Patagonier och Pescherä?
Ej nånsin få de värma sig, men ständigt
Blött hacka tänderna af köld eländigt.
Vid detta land, det ruskiga och kalla,
Blott vreda vågor hemskt mot klippor svalla,
Och inga städer resa sina torn
Der vid det frusna, ödsliga Cap Horn.
Om prakt och ståt der gifves ej idéer
Och ej en aning ens om soiréer,
Der man har roligt, så att ögat vill
Af nöje till en lur sig sluta till.

Musikens välljud der ej örat tjusa
Och inga polkatoner mäktigt brusa
I någon festligt smyckad brunssalong,
Och en picknick ej kommer der i gång.
Det täcka könet artigheter inga
Från kavaljerers läppar hörer klinga
Och intet mustascheradt lejon ges,
Som lär dem bud ur kärlekens kat'kes.
Der saknas håg att dikta poesier,
Att göra skuld och bygga brännerier,
Att ta en snaps och sluka à la glace,
Och vid ett spelbord ropa vist och pass.
Om dock jag vore här en rik magnat,
Jag skulle skicka pelsar, vin och mat
Åt dessa arma syndare i söder,
Att de med heder kunde blifva bröder.
Men kanske nyttjas brorskål icke der,
Som här hos oss; man säger blott: „mon frère,”
Alldeles utan krus och komplimanger,
Och slösar ej med tal och med haranger.
Nåväl, jag är väl icke heller dum?
Då sände jag ett annat fluidum,
Som värmer mer och kallas aqua vitæ,
Gör näsan vackert röd och skadar inte'.
Det brukas här i Norden, som man vet',
Att mildra hvarje motgång och förtret.
Man njuter sjelf, då man sin like frälsar.
När så de sprättades i sjuppskinns pelsar,

Och höjde näsan litet mera opp,
En fröjdekänsla genomfor min kropp.
Och när de se'n vid bågarn skulle glamma,
Vid skenet af sju solars ljufva flamma,
Nog snillet skulle låga härs och tvärs,
Och visst hos mången bryta ut på vers.

Men, hulda jord, om än din ända fryser,
Isynnerhet den tid, då solen lyser
Utöfver nordens fjällar, sjö och strand,
Så ges det likväl många sköna land,
Der ljuf naturen står i evig sommar,
Der drufvan glöder och orangen blommar,
Och fågelskaran, uppå toner rik,
I myrtenlunden diktar sin lyrik.
Det vore lustigt, hej! att der få lefva
I detta Eden, med en liten Eva,
Just som i fordomtid vår grand-papa,
Den gamla hedersgubben Adam, ja.
Ack, hade gubben ej sig låtit fresta,
Och litet mindre tagit sig till bästa,
Den tid han uti edens paradys
I allsköns frihet skötte sin courtis.
Då funnes intet krut och inga yxor
Och inga skräddare och inga byxor
Och inga priscouranter uppå vin
Och inga flaskor lästa i kantin.

Då vore visst allt ogräs rakt för pocker;
I stället blott så skördade man socker,
Då drack man aldrig kaffe uppå bit
Och visste ej det minsta af kredit.
Då skulle man blott uppå armen kröka,
Att appelsiner uti träden söka
Och bjuda kring åt damer, som sig bör,
I det man artigt sade: „j'ai l'honneur.“
Då skulle man ej proponera skålar
Med halfva glas ur obetalta bålar,
Blott nyttja slevven tills man blefve trött
Och slumra se'n i lagerns skugga sött.
En tärna ljuf, med krans i sina lockar,
Fick vakta, då du droge timmerstockar,
Och fläktat bort hvar näsvis fluga, som
Var djerf och alltför när din näsa kom.
Och när du vaknade, hon med en läspning
Besvarade din sjufamnslånga gäspning
Och sade: „har min herre sofvit godt?
Jag schasat flugor allt hvad jag förmått.“
Då svarade du: „jo, mitt lilla pyre!
Jag njutit lugnt af lurens ro, den dyre,
Och artigt drömde jag om dig helt nyss;
Gif nu, mitt hjerta, vackert mig en kyss!“

Men om ock edens dagar äro flydda,
Det vore likväl skönt att ha en hydda,
Ett vinternöje, deladt af en vän,
Exempli gratia i Italien.

Der fick man ro kring Venedigs laguner,
Så läckert spisa tryffel och kapuner
Och se'n med muntert sinne, retad gom,
Helt sakta kuska af till sjelfva Rom.

Bland spillrorna utaf Cæsarers throner,
Man skulle lyss till näktergalens toner,
Och än i fordna tider tro sig bo
Med gubben Naso, konsuln Cicero.

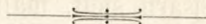
Då skulle Streling åter tas till nåder
Och hvarje rent försinad lärdomsåder
Ånyo öppnas, utan ro och rast,
Och reglor pluggas in i största hast,
Och Lindbloms lexikon i tvenne delar,
Förbyta sig till tvenne sköna pelar',
Som stödja skulle starkt det lärdomshus,
Jag ville bygga med Horatius.

Men utom nöjet af att tyda skrifter,
Jag skulle äfven skåda helgongrifter,
Och träda i S:t Petri kyrka in,
Der knotor ligga uti silfverskrin.

Se'n göra mång' visit i nunnekloster,
Från sköna läppar höra: „pater noster“,
Och så, i söderns balsamljufva qväll,
Uppstämma kärlekssånger vid en cell.

Hvad synes eder, månn' man vågar gissa,
 Att mången syster hos sin abedissa
 Nog cellen skulle finna obeqväm
 Och genom gallret hviska ljuft: „je t'aime?“
 Dock, om jag ville väcka kärleksplåga,
 I mörkret blott jag skulle qvittra våga,
 Ty om det skedde uti solens ljus,
 Min möda knappt uppvägde en pris snus.
 Ty, för det första, vore hufvudsaken,
 Att jungfru abedissan vore vaken,
 Och, för det andra, min fysionomi
 Bland hela skaran väcka jalousi.
 De skulle glömma att sitt „Ave“ läsa,
 Och sucka blott: „ack hvilken söter näsa!
 Och hvilken hållning se'n och hvilken lugg!
 Hur grymt, att här få titta blott i mjugg!
 Ack, tunga äro klosterlifvets pliktdar!
 O, kunde helst man honom ha till biktfar,
 Det vore dock en liten tröst, minsann!
 Då man ej hoppas kan, att få sig man“.
 Att få sig man? — jo, vågar man blott tänka,
 På giftermål och nöjet att bli enka
 För att kanske få giftas engång till,
 Strax heter det: „min lilla docka, still!
 En biktstol endast skall ni stå, som brud i,
 Ert lif, mamsell, tillhör nu mera Gudi.
 Slik synd må engång straffas, så det känns:
 Ni bör ha åtta dagars penitens.“

Ja, slutet uppå leken torde vara,
Att klostret ständigt sväfvade i fara,
Att dränkas någon natt af tårars bad:
Der vore följdén af min serenad!
Hvad nytta skulle jag väl deraf skörda,
Att dessa arma dufvor gruffligt mörda?
Nej, bättre då att kuttra blott för en,
I midnattsstund vid stjernors milda sken.

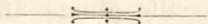

Så skulle jag på jorden, käre bröder,
Jemt ströfva kring, från nordén allt till söder,
Till öster, vester, alla länder, ha!
Ja till och med till sjelfva Afrika,
Der blomman står i sandén djupt begrafven,
Och solens strålar steka arma slafven,
Och Europas pack, med djefvulskt hån,
Sin like köper, öknens svarte son.
Der ville jag i deras öron hviska
Om en tingest, som plägar kallas piska,
Och ryta till: „fördömde handelsman,
En engel emot dig är sjelfva fan!
I grymhet sölar sig väl leopardén,
Dock mera ädelmod än du visst har den.
Och du vill kallas menniska likväl,
Du kreatur, du usla krämarsjäl!“
Der vore ljuft att slafven få förlossa,
Med några hugg hans tunga bojor krossa

Och se'n förtryckarn fägna med en stut,
Som på en timme icke toge slut.
Nej detta landet är för mig en pina,
Långt bättre då, att sätta af till China,
Der människorna bygga tätt och bo
Kring mynningarna utaf Hoang-Ho.
Der gåfve folkets seder, språkets toner,
Mig ämnen visst till många reflexioner,
Och kanske kejsarn sjelf, man fick väl se,
I nåder skulle bjuda mig på thé.
Jag undrar om der nyttjas några viner?
Då blef jag säkert bror med mandariner.
Jag känner, såsom synes, icke väl
Chineserns sätt att muntra upp sin själ.

Men hvart skall jag ännu kring världen ila,
Då min pegas helt visst behöfver hvila,
Och re'n min reslust läsarn tröttat har?
Jag tror jag nu i China stadnar kvar.
Hvem vet, om mycken ynnest der jag erfar
Och kanske får en mandarin till svärfar,
Så kan ju livvets långa menuett
Man träda an med själen glad och lätt.
Jag skulle taga lifvet bäst man tar det
Och bambukäppar skicka hem till gardet,
Att visst för flera år det vore nog,
Och hasseln slutligt funne ro i skog;
Än vidare: åt tanter och kusiner

Båd' siden, thé och skönaste porsliner,
Och kaffesäckar se'n, med vara fin;
Då sades visst: „nä si på den kusin!“

Dock nej, bland länder uppå hela jorden
Slår hjertat friskast uti höga norden,
I Suomis bygd med sina skogars sus,
Sin stjernehimme, sina bäckars brus.
Ej ville jag mitt hemlands fjällar byta
Emot ett land, der guld i floder flyta.
Väl är det fattigt, men så rikt ändå,
Det har ju torfva grön och himmel blå,
Och män, som odla tegen oafbrutet,
Som äga mod med heder sammanknutet.
Se der på stranden står i qvällens ljus
Ett ringa tjäll, det var min faders hus,
Det torftiga, men evigt kära, dyra,
Der toner först sig gömde i min lyra.
Den tid re'n flytt, likt strömmens snabba våg,
Då, än ett barn, jag gladdes i min håg
Åt hvarje tummelplats för mina nöjen,
Då dagen kom med lekar blott och löjen:
Ty verkligheten med sin kalla hand
Mig kallat bort från mina lekars land.
Dock stiger stundom än uti mitt sinne
Af dessa dagar, ack, så ljuft ett minne,

Och hemmets vikar spegla sig i skyn
Än lika herrligt för min inre syn.
Då blir jag åter barn, och ville vara
I hemmet der och höra skogen svara
På mina utrop, ville gunga än
På hemmets böljor i min julle hän — — —
Men hvart är det min sångmö vill sig kasta
Det är nu, som det är, och dermed — basta!
Ej tiden i sin flykt vill vara still,
Och „hälst man lefver dock när man är till“,
Som fordom ju den vise mannen sade;
Det vore väl, jag det på minnet lade.
I lifvet sägs ju mycken sällhet rå,
Jag svarar dertill endast: „vare så!“
Det kan väl vara roligt nog, kanhända
För den, som vet hvarthän han skall sig vända,
Då genom en och annan ödets nyck
Han råkat uti något svårt betryck.
Välan! en sångens son, fast af de smärsta,
Ej frukta bör för svält, som är det värsta,
Hans inkomst är ju morgonsolens gull
Och månens silfver, när som den är full.
Ack, när så gunstigt rulla lyckohjulen,
Kan visst man hoppas få ny frack till julen
Och dito fin tricot, med tillbehör,
Till plagg, som icke gärna nämnas bör.
Då kan af fröjd man pröfva lyrans toner
Och åter göra nya reflexioner.

Gill

Philosophie Magistern Edvard

På Edvardsdagen.

(Melodi: Nu han sväfvade kring på det ödsliga haf)

Hvilken glädjande dag, hvilken tröst för vårt
hopp,
Hvarje ungdom sig känner så säll!

På ett muntert gelag har sig spetsat vår tropp,
På en läskande sexa i qväll.

Ty, se vännen, den der, han som glasögon bär,
Och som lefver så lustigt och bång, —
Firar Edvard i dag, som han årligen plär,
Under jubel med glas och med sång.

Stort är välviljans fjesk hos den älskvärde vän,
Hvilkens namnsdag vi börjat så här,
Må han bjuda en bask, o vi komma igen
Fram på qvällen — det gör ej besvär!

Rör på börsen, min bror, skön är rublarnas klang,
Då de offras på vara, som käns.
Då de framkalla nöje vid korkarnas „pang“ —
Offra därför, o Amanuens!

Under väntan på glas, dito vin uti dem,
Må vi tormunta sjunga hans lof,
Önska honom en mö, att förljufva hans hem
Och att klappa hans jordiska skrof.

Men att önska nu mer, vore fåfängt — alltväl!
Derför, hurra för vännen så bård!
Må han frodas i fred, muntra stundom sin själ
Och sist draga för knäfveln i våld.

Den högfärdige.

Hvem är den der mannen med doftande hy,
Som höjer på klacken,
Så styf uti nacken,
Och koxar så nådigt mot himmelens sky?

Hvad batar en fråga? det röjer sig lätt:
En man utaf värde,
Som himlen beskärde
Till mönster för Adams förbondskade ätt.

Hvad sjelfförnöjdt leende speglar sig der
Kring ögon och panna;
O, mensklighet stanna
Med vördnad, och skåda hvad fulländad air!

Hans hållning betyder: kors hvad jag är stor!
Hur upphöjd bland myggen!
Fort, kröken på ryggen,
Hvad ära för den, som får kalla mig bror!

O, skall jag i nåder bekosta ett svar
Åt den, som vill våga
Att ställa en fråga
Till mig? Kommer an på, hvad namn som han har.

Det kunde ju vara en usel plebej;
En man utaf mängden.
Jag tycker i längden
Är bäst, att i tid sig besluta till nej.

Re'n tycks der en pyssling bereda sig till
Att njuta den lycka
Och fram till mig rycka;
Men stilla min gosse! du springer april.

Man skall, på min ära, dock bättre se ut
Än denna kamraten,
Ett noll uti staten.
Med stela façoner och sliten surtout.

Mon dieu, hvilka lymlar man har till sitt släp!
Hur skall jag dem måla?
Man orkar ej tåla,
Att lefva en timma ibland sådant skräp.

Hvad lycka för mig, som fått edukation!
Min nådiga mamma
Jemt sade: „anamma,
Den pojken kan skydda sin reputation!“

Ack, ädlaste herre, vi veta det väl.
Dock skulle vi våga
Framkasta en fråga:
Säg, har väl ers nåd, hvad man kallar en själ?

Helt ringa man påstår skall vara dens lott,
Den lilla tingesten
Ej gagnar för resten,
Sin ägare gör den till menniska blott.

Det är dock en bisak. Ni är comme-il-faut.
Naturen, den dyra.
Ej skapt er på fyra,
Men ställt er af misstag att stå uppå två.

Ni äger ju hållning, och frack som är fin;
Och detta, man säger,
Allt annat uppväger,
Samt skall i salonger lätt skaffa er in.

Ett råd blott vi vilja er gifva till slut:
Håll öronen täckta,
Ty, tusan anfäkta!
De annars förmycket helt visst skjuta ut.

Vigilansen.

Kamrat, säg hvi vandrar du sorgsen i hågen
Och hvarföre hänger ditt hufvud på sned,
Likt axen, om sommarn, på böljande rågen,
Då regnskurar strida ha piskat dem ned?

En yngling ej höfves, att sorgen uppvakta
Med slocknande öga och hängande läpp.
Följ med mig, så vill jag ditt tillstånd betrakta,
Kom, tag dig, jag bjuder, en läskande knäpp!

Först säg, om du fastnat i lömska försåten,
Dem Amor utlägger för hjertan ibland,
Då, käraste bror, har du hin uti båten
Och nödgas väl också att ro den i land.

Tig, gycklare! Aldrig har ögonens flamma
Hos flickor mig nedstämt till melancholi;
En qvinna jag älskar, men det är min mamma,
All annan sorts kärlek, den låter jag bli.

Nå nå! var ej trotsig; der kommer en snärta,
Som blickar så eldigt och svänger på klack,
Då för du nog hastigt din hand till ditt hjerta,
Och ropar förtviflad: „aj, aj, hvad det stack!“

Se det vore roligt att pröfva, herr Mentor!
Jag hoppas din spådom dock slutligt slår felt.
Visst finns här båd' nätta och hyggliga fäntor,
Men helst jag dock håller mitt hjerta som helt.

Nej saken är den: genom ödets små svängar,
Jag råkat, förstår du, i grund på balans.
Då tog jag, besluten att skaffa mig pengar,
Min tillflykt till språng på fördömd vigilans.

Jag kom till en herre, så stinn uppå medel,
Att rädda en stackare. Artigt jag då
Mitt ärende sade, uppviste min sedel,
Men der fanns ej borgen; och så fick jag gå.

Jag lopp till en annan, som, hvilket jag kände,
Förr varit en vän af min salige far!
Jag bjöds till att sitta; fick mod; men hvad hände?
Det svartes: „min vän, jag kontanter ej har.“

Mitt mod föll, som qvicksilfver faller i röret,
Djupt ned, under fryspunkten, här i vår nord.
„O ve! hos Fortuna jag ej står i smöret!“
Så utbrast jag vredgad, med vingade ord.

„Ännu skall man våga“, jag tänkte i sinnet,
„Jag har ju en onkel, som dertill är rik.
Nå hurtigt courage! fast jag känner på skinnet,
Att re'n jag vid tanken blir blek som ett lik.“

Min onkel jag fann uti länstolen vida,
Med tidning i handen och pipa i mund.
„God dag, kära brorsson. Var gunstig och bida
Der ute i förmaket, endast en stund!“

Jag väntar en quart och jag väntar väl tvenne,
Ja, slutligen väntar jag timmen till slut;
Då kommer min onkel, med moln på sitt äne,
Och pipan i handen från kammaren ut.

„Hvad nytt hörs från hemmet?“ så täcktes han
fråga,

„Hur lefver din mamma, min svägerska, hä?
Och dito din faster, min ålderdoms plåga,
Och är din bror Måns än ett likadant fä?“

Den lurken mig skaffade många förtreter,
Min galla han retade, skärpte min gikt.
Här gick han och skolkades, lunsig och feter,
Och gjorde allt annat, förutom sin pligt.

Han kostat mig vackert“ . . . Nu föll jag i talet,
„Jag visst onkels godhet har hört mot min bror.
Dock skulle jag . . . jag bör betala kvartalet,
Begära att låna en summa, ej stor.“

„Hvad nu? — Nå vid sjelfvaste Belzebubs hofvar.“
— Så röt strax min onkel — „nej ingen succurs,
I ären kanaljer, ja skälmar och bofvar,
Säg, led jag ej, lymmel, vid far dins konkurs?“

Jag svar ej förspilde, grep endast till hatten,
Tillönskande onkel helt enkelt: „Guds fred!“
Mitt sinne var brusande, mörkt såsom natten,
Och sådan du såg mig. Der har du besked.

Nå, skål för din onkel, den älskvärde göken,
Och skål se'n för hvarje procentare god!
Blif icke förtviflad vid dessa försöken,
Se, hjälpen är nära! Så fatta nu mod!

Väl äger jag litet, är arm i det hela,
Dock råkar min kassa som bäst vara full.
Och broderligt skola det lilla vi dela;
Se, der har du fyrkar, af blixtrande gull!

Lejonen.

Fast versen går illa och metern blir tung,
Jag dock vill försöka att stränga min lyra.
Hvem skall jag besjunga? jo djurenas kung,
Den fruktade drott, som marscherar på fyra.

Väl är i det hela jag ej zoolog;
Ty föga min håg åt det hållet jag vände.
Dock, trösten är nära; ty mången jag såg
Fritt pladdra om saker, dem icke han kände.

Nåväl! uti Afrikas öknar, jag tror,
I detta mest solbrända land uppå jorden,
Der lunkar, go' vänner, er fyrfota bror;
I tvåfota lejon, här uppe i nordnen!

Dess lif uppå vexlande skiften så rikt,
Likt brusande strömmen, så stridigt förflyter;
Men blifver i några detaljer så likt
De tvåfota lejons. Pro primo: det ryter.

I ryten ju äfven; visst gören I det.
Jag framkastar icke blott lösligt en sägen;
Ty ofta med klarsynta ögon jag sett
Er ryta förfärligt: „fort, drummel, ur vägen!“

Och se'n, pro sekundo, ett lejon bär man
Och svans. Ve hvar fluga, som kom i den pressen!
Lång lugg bära också de våra i stan,
Och önska enhvar blifva svans åt noblessen.

Man list plägar tillägga djurenas kung,
Der styrkan ej hjälper, med listen nog rår det.
Vill här något lejon anlita din pung,
Han bugar och läspar så artigt: „hur står det?“

Dock ädelmod äfven tillhör dess natur;
Den dygden det utöfvar hälst mot de svaga.
Ett tvåfota lejon, som spelat med tur,
Beklagar dig ock, se'n ej mer finns att taga.

En skilnad dock äfven anföra jag vill
— Att sanning jag älskar, I erkänna bören —
En olikhet gör hvarken från eller till;
Den följer i släptåg med likheten. Hören!

Ett öknarnas lejon på mångfaldigt vis
Vill bryta sitt band, då man lyckats det fånga.
Men våra åt Staudinger, Mehring och Zies
Jemt ropa: „förtusan! gör frackarna trånga!“

Ett lejon, som tämjes, blir slutligen fromt,
Det är ju en regel, som träldomen yrkar.
Så våra också, se'n schatullet är tomt
På gullgossar små, dem man kallar till fyrkar.

En veklagan då och ett suckande hörs:
„Hvad är nu af lifvet för fröjd uppå resan?
Ty pappa, han vägrar, att länsa sin börs,
Och mamma törs gubben ej draga vid näsan.

Farväl med hvart kille- och viraparti,
Som muntrade själen, då denna blef dufven.
Farväl, söta Laura, Constance och Sofi!
I englar, som satten oss myror i lufven.

Farväl I hôteler, som manaden: svälj!
Der visst mången kypare efter oss gräter;
Farväl, hvarje läskande, ljuflig butelj!
Af hela ert väsen oss korken står åter.“

En Höna.

Hörlåt mig, o du, alla rimmares fader!
Bland kacklande höns jag nu sänker mig ner.
Och slösar med versernas hastande rader,
Så fattig på snille och smak, som du ser.

Helt svärmande öm vid min ostämnda lyra,
Jag kärleken tänkte besjunga också,
Men sen jag nu sjungit om kräk uppå fyra,
Så kan jag väl sjunga om dem uppå två.

„Om dem uppå två, — ja, det låter sig höra”,
Du svarar, o gynnare, och jag belöns —
Ibland med ditt bifall; nu knep du mitt öra
Och sade: „min son, sjung om talande höns!”

En talande höna, nå det är en höna,
Så sinnrik förklaring väl bör man förstå;
Med former så plastiskt, så smältande sköna,
Och ögon så ömma, så tjusande blå.

Hvad nöje att skåda en så'n liten pijs,
Som trippar der nätt uppå kammarens golf,
Som hälsar, „god morgon”, ja ren klockan tie,
De dagar hon icke har slumrat till tolf,

Som sitter så putsad, så späd som en lilja,
I vingarnes skugga, än mors och än fars,
Som är just en engel till känslor och vilja
Och läspar så himmelskt sitt: „jo Gu' bevars!”

En blekhet jemt höljer jungfruliga kinden,
Att rodna vår oskuld dock icke är sen
Och tager till flykten som uppskrämde hinden,
Blott yttras hon hör — permissioner och ben.

Hvad hushåll beträffar hon sagt: „je ne sais pas,
Hvad båtar mig sådant, jag vämjjes, fi donc!
En dam icke anstår med smörbyttor skräpa,
Blott sjunga så glad: „sätt maskinen i gång!”

Sen går jag så upprymd att mig coeffera
Och vira kring blommor min flygande lock.
Om qvällen jag derpå utväljer bland flera
Den nyaste boken af Herr Paul de Kock.

Hvad glädje att karlarnes hjertan antända
Med kärnskott ur ögonens eld-batteri
Och slutligt, hvad tjusning att höra kanhända,
Dem ha duellerat af pur jalousi” — — —.

Men får hon en make, och kärlekens boja
Omsluter den hulda på känslor så njugg,
Skall mannen, helt säkert, lik Greken vid Troja,
Få surmulen sitta och se under lugg.

Snart flyktar den husliga sällhetens honing,
I smekmånaden samlad af kärlekens bi.
Och syndarn får vämjäs vid spasmer och dåning,
När hustrun, den hulda, vill ha komedi.

Då slutligen tvedrägtens tätsådda korn
Framvisat all skörden, som inom dem bor,
Skall mannen, betungad af trätor och horn,
Nog önska sin sköna dit pepparn gror.

Skomakaregesällens sång.

Iden bortilar så rasande snäll,
Bäst man är lärpojke, blir man gesäll;
Mästarn ej mera får märka min rygg,
Styf jag nu vandrar i verkstaden, trygg,
Snäser och kufvar de smärre,
Kallas så ödmjukt till herre.

Mästare blir jag, om lyckan är huld,
Fäster på väggen en stöfvel af guld.
Kunder då strömma i verkstaden jemt,
Grefvar, baroner och allting förnämt,
Alla jag drar uti noten,
Alla jag tummar om foten.

Olle och Ulle få laska och sy,
Beckiga ständigt om näsa och hy;
Har icke stöfveln all svärta och glans,
Genast får spannremmen börja sin dans.
Aj! ropar Olle och Ulle,
Aj! söta mästare, gulle.

Se'n ifrån öster, norr och nordost,
Kom der en lagman, en länsman och prost:
„Mästare tag nu i handen en syl,
Dito er hammare, dito er pryl,
Sy utaf tusande böflar,
Gör oss galoscher och stöflar!“ —

„Kors, hvad ni är för en rasker gesäll!”
Säger mig stundom vår egen mamsell;
Ack, hvad det är för en perla till tös —
Tänk, om man kunde — gud hjælp mig, jag
nös —

Tänk, om man kunde försöka
Börja som friare spöka!

Säkert, om väl jag förvaltar mitt pund,
Får jag omsider båd' gårdar och grund,
Blifver en väldig, en rik matador,
Blott genom stöflar, galoscher och skor,
Stinner och vördig om kroppen,
Näsan smått rosig i toppen.

Alcibiades.

Ett skämt i tre sånger.

FÖRSTA SÅNGEN.

„Constat
nihil illo fuisse excellentius,
vel in vitiis, vel in virtu-
tibus.“

CORN. NEPOS.

Med hus och palatser af marmor och sten,
Som reste sig högt mot det blå firmamentet,
Låg fordom i Grekland det stolta Athen,
En vagga för bildningen, smaken och skämtet.

Den tiden man reste, som nu till Paris,
Till detta Athen, för att se och beundra;
Der blomstrade glädjen bland skämt och courtis
Och nöjet der framstod i former, minst hundra.

Men främst på den tid, som min sång nu berör,
Stod borgmästarhuset helt säkert i staden.
Borgmästar Pericles var just en seigneur
Och trotsade furstar, ja väl hela raden.

Kälkborgarne bugade re'n vid hans namn;
Han höll dem i tygel och skipade lagen,
Samt fann i sin gumma Aspasia's famn,
Hvar afton den ro, han försakat om dagen.

Men fast han var stolt, var han karg utaf hin;
Tre gånger så vändes visst släpuniformen.
Bar färskinnsperuk och förtärde ej vin,
Ty sparsamhet blott för hans lefnad var normen.

En slägting och myndling han ägde jemväl,
— Re'n tid blir min hjälte på scenen att föra —
En tjufpojke just utaf hjerta och själ
Och känd att sin knölpåk i gränderna röra.

Ett ämne för sqvallret den myndlingen blef,
Till ena historien den andra strax lades.
Hvad styggelse helst, som man satt och beskref,
Fanns alltid ett rum för herr Alcibiades.

Jemt klagomål ock till herr borgmästarn lopp:
„Vet! Alcibiades i streck är ett mönster;
I natt just han stadsvakten pryglade opp,
Och natten förut har han inslagit fönster.”

Borgmästarn då ständigt vred om sin peruk:
„Hvad böfveln skall väl med den pojken man
göra?

Af harm blir jag slutligt på allvare sjuk,
Och ledsnar att ständigt blott klagomål höra.

I vår tid är ungdomens lif just förvändt,
Nej, förr i min ungdom helt annat då var det.
Han saknar ju håg till att blifva student,
Nåväl -- må han junkare bli då vid gardet.”

Så skedde; men innan sex måna'r gått om,
Stod Alcibiades — säg kunde han klaga? —
En välbestäld fänrik, som sprättande kom,
Att damernas hjertan i blinken intaga.

Förnäm var på köpet vår hjelte och rik;
Välboren han nämndes, behöfde ej spara,
Höll hästar och vagnar och öppen butik,
Och aldrig försmåddes hans viner, de rara.

Hans skönhet den intog så fröken som fru.
Ja, råkades tvenne, strax hviskande sades:
„Mitt socker, min engel, min sötaste du,
Säg, har du sett löjtnant Alcibiades?”

När se'n i salongen han vred sin mustasch,
Brann kärlekens eld, hos hvar tärna, så herrligt.
Men rörde han läppen, ack blott till en fras,
Som fikon, de slukade ordet begärligt.

Så framskred hans tid under skämt och courtis;
På kärlekens ängder jemt låg han på bete,
Och fann sig en dag till sin stora surpris
Förent med en fröken benämnd Hipparete.

Men frun — stackars liten — hvad upptäckt fatal!
Fann snart i sin hälft blott en ostadig bengel,
Som föredrog glam vid en rågad pokal
Mot nöjet att läspa: „mitt hjerta, min engel!“

På äktenskapsskilnad hon yrkade då,
Dock saken afstannade endast vid pratet.
„Der har du”, sad’ mannen, „en kyss eller två,
Jag orkar ej höra det eviga gnatet.“

Så blef det försoning igen på en tid
Emellan vår sprätt och hans hustru, den kära.
Ty Alcibiades väl älskade strid,
Dock blott der han skördade rykte och ära.

Den ära han visste var temligen skral,
Man drager af tvister och gräl med sin gumma,
Dock, som han beslutit att bli general,
Han ville ej strider och härtåg försumma.

Hvad gjorde han då? jo, han retade opp
Hvarenda bebyxad person uti staden.
Och stridslusten brann liksom eld i hvar kropp.
På örlig och krig skreko allmänna bladen.

Ett eröfringståg skulle ske, så beslöts;
Sicilien sjelf skulle sättas i klämman.
Till måls nu från morgon till qvällarna sköts.
Förgäfves der höjdes mång' varnande stämman.

Men Alcibiades blef satt genom val
Som ledare just för den herrliga färden,
Blef utnämnd på fläcken, ja, till amiral;
— Så hastigt man trappar ej upp, nu i världen.

Dock innan han skildes från vänner och slägt,
En sexa han tillstälde, just som man plägar.
Att sinnena lifva med vinångans fläkt,
Han bjöd dem att njuta af skummande bägar'.

Strax utanför tullen i staden Athen
Låg värdshuset „Sparbanken“, nära vid vägen.
Der reddes kalaset och läckra supén,
Ty värden om pengar var aldrig förlägen.

Rätt hurtigt der lefdes nu qvällen så lång,
Men när som man hemkom, re'n sent uppå natten,
Uppstämdes på gatan en skrålande sång
Från strupar, som ej tycktes sköljda af vatten.

Men hör nu, hvad pojkstreck der öfvades se'n!
Vid torget stod helgonabilder, väl tjoget,
Dem stötte de neder enhvar från sin sten,
Och larmande framskred det lustiga tåget.

Om morgon till rådhuset inlopp rapport:
„Ett ofog har skett, hvartill man ej sett maken.“
Och innan de rådmän fått vått eller torrt,
De tvungos att sitta och tänka på saken.

Och sqvallermadamer, de lupo med fart
Till rådhuset alla, och slutligen sades:
„Hvad båtar att spörja? det faller sig klart:
Hvem fan är det annan, än Alcibiades?“

Dock tvungos de tiga och saken blef tyst,
Ja, snart på sitt skepp fördes bort amiralen
På eröfringståg, se'n sin gumma han kysst
Och lemnat den lilla att tåras af qvalen.

ANDRA SÅNGEN.

„Postquam se capitis dam-
natum audivit, Lacedæmo-
nem demigravit.“

CORN. NEPOS.

Re'n i fjerran syntes gunga
Skeppen der på böljans topp.
Raskt matroser, gamla, unga,
Muntra sånger stämde opp.
Seger lyste ur hvart öga,
Hvarje hjerta brann af mod.
Amiralen sjelf dock föga
Visste, hvad som förestod.

Onda tungor ilsket smida
Sina vapen till hans fall.
Ondskan har ej lust att bida,
Hatet dämmer ej sitt svall.
Knappt från sjön vår stackars hjelte
Skådat hemmets kuster fly,
Innan onskans böljor välte
Mot hans namn sitt svarta dy.

Ränker tänkas hop der hemma
Utaf afund, kan man si.
„Amiralen skall i klämman,
Dömmas för förräderi“,
Så de skreko om hvarannan
Uppå värdshus, torg och krog.
Mången lymmel der, vid kannan,
Näfven uti bordet slog.

„Skickom“ — skrek man — „på minuten
Efter dem på hafvets våg!
Hemtas skall i bojor slutan,
Chefen från sitt granna tåg.
Republiken står i fara
Och vår frihet likaså“ —
„Prosit!“ — hördes mängden svara,
„Rätt är talet, ske alltså.“

Och nu tacklades en skuta
Uti allra största hast.
Ilbud reste, till att sluta
Chefen uti bojor fast.
Tappert re'n han svärdet förde
Der uppå Sicilien,
Då han plötsligt yrkas hörde:
„Res på fläcken hem igen!“

Lyda ville han ej gerna
Republikens ombudsman,
Men, att emot udden spjerna,
Fann han gick ej heller an.
„Godt”, han tänkte, „hatet svarta
Tycks mig hålla smått i schack;
Godt, jag rymmer bort till Sparta.
Skall nog hjälpa er, ert pack!“

Sagdt, och innan någon visste,
Hvad han uti sinnet bar,
Gingo de om bytet miste;
Näsa lång då fick enhvar.
Amiralen, undansluppen,
Rakt till Sparta sig beger.
Tar logie på „Gula Tuppen“,
Bästa värdshus, som fanns der.

Se'n han hvilat natten öfver
Och om morgon fått en klar,
— Som han, tröttad, väl behöfver —
Pantalonger på han drar.
På isvoschik se'n sig sätter,
Far till konungens palats.
För hans stolta epauletter
Gjorde vakten ödmjukt plats.

Snart en kammarherre syntes,
Som bar nyckeln akterut.
Strax ett samtal då begyntes,
Och när detta nått sitt slut,
Blef för detta amiralen
Anmäld för hans majestät,
Konung Agis, som i salen
Satt på thronen, rund och fet.

„Sire!“ så började vår hjelte,
„Flykting är jag från Athen.“
Vid det ordet: flykting, smälte
Kungens hårda sinne re'n;
Men, när sedan till han lade:
„Hjelten från Athen väl känns?“
Kungen skrek: „bei meiner Gnade!
Sitt man ner, ers excellens!“

„Fan till tur, det må jag säga“,
— Fortfor kungen märkbart glad —
„Att herr amiralen äga,
Här som gäst, uti vår stad.
Vill ni ett kommando hafva
Och till fru en vacker tös,
Må ni blott ett ja hopstafva.“
Nu han tog en pris — och nös.

„Jo, ers majestät, det första
Vill jag tacksamt ta emot,
Men, att efter kärlek törsta,
Derför re'n jag funnit bot.
Hemma jag mitt huskors äger,
Ja bevars, en 'kone smuck' —
Som ni vet att Dansken säger“,
Svarte han, och drog en suck.

„Illa nog“, kung Agis sade,
„Men befälet, såsom sagdt,
Får ni“ — nu han nådigt lade
Handen på hans arm — „gif akt!
När som krigstrumpeten skallar,
Får ni hämd, så den förslår.
Cecrops' stad med torn och vallar
Skall förstöras -- ni förstår?

Nog om detta. Får jag bjuda
Till min fru er stiga in.
Nöjen få i Sparta ljuda —
Och, här drickes intet vin.
Sådan är den dumma lagen,
Stiftad rakt till folks förtret.
Vinet, ser ni, stärker magen,
Lifvar sinnet, som ni vet.“

Dock, om konung Agis maka,
Med sin bildning och sitt vett,
Kan er hjälpa att försaka
Andra nöjen, dem ni sett,
Är det bra; men ett, så ber jag:
Ingen näsvishet, förstås!
Om courtis det minsta ser jag,
Skall ni bums bak bom och lås.“

Nu presentationen skedde.
Sonen ifrån smakens land,
Fint och ledigt sig betedde,
Kysste drottningen på hand.
Derpå fraser granna, långa,
Flödade från sprätten qvick.
Af värdinnan blickar många,
Ljufva, han för mödan fick.

Se'n besöket, enligt regeln,
Var till ända lupet, då
Sprang vår drottning rakt till spegeln,
Vände sig och talte så:
„Visst är jag ännu ungdomlig — — —
Hjelten från Athen är söt,
Rask och tapper, ja gudomlig.
Hvad är Agis? jo, ett nöt!“

Lycka, att ej kungen hörde
Denna fina artighet,
Ty han sig vid skåpet rörde,
Tog en knäpp i hemlighet.
Sådant nekades af lagen
Uti Sparta, som är sagdt.
Gubben dock ett par om dagen
Tog, men derpå gafs ej akt.

Nu, att jemt visiter göra,
Var vår hjelte icke se'n.
Agis ref sig bakom öra,
Svor i sprätten från Athen.
Denne ut med flottan sändes
Fienden att piska opp;
Stäfven dock mot Sparta vändes
Inom några dar's förlopp.

Kungen fick allt mera grubbel,
Hördes stundom mumla, så:
„Ve! min krona blifvit dubbel,
Detta kan jag klart förstå.
Åsna var jag, på min ära,
Som lät honom se min fru.
Men jag skall dig mores lära,
Min herr sprätt; ja vänta du!“

Amiralen nys om fara
Kjortelvägen fick i hast.
„Bagatel! lät saken vara“,
Sade han, „jag fås ej fast;“
Dock, han såg på kungens miner,
Att ej allt var, som sig bordt.
„Godt“, han sad', „här finns ej viner,
Derför, bort till annor ort!“

Och i hast han sig försonte
Der med rådet i Athen.
— Agis alltför länge skonte
Den, som ägde qvicka ben.
Ty en vacker natt han satt' i
Tysthet öfver Spartas rå.
Konung Agis, gubben fatti',
Blef med sina kronor två. —

TREDJE SÅNGEN.

„Hæc Alcibiadi lætitia non
fuit diuturna.”

CORN. NEPOS.

I Midigt en morgon, i staden Athen,
Blef det ett surr och ett språng utan ända.
Alla, som skröto af felfria ben,
Sågos så skyndsamt mot hamnen sig vända.
Men om man frågade, fick man till svar:
„Har du ej öron och ögonen qvar?

Har du ej hört, att i dag kommer hem
Alcibiades, den saknade hjälten?
Hvem har berättat det? frågar du: hvem?
Dum är du till, så det skär en i mjelten!
Sluppen från Sparta han hyrt sig en båt
Par mil från staden, att komma med ståt.

Roddare hundra väl finns i hans slup,
Kransar i mästerna fladdra för vinden.
Se, hur den går öfver böljornas djup,
Springer så lätt, som i skogarna hinden.
Ser du, hvad blomster som tärnorna ha?
Der står en tropp för att ropa: hurra!

Nu låt oss hurra, der kommer han re'n;
Ståtlig han står ju och blickar i fören.
Herrligt hans hjälm emot solljuset sken;
Edra bulvaner, fort hattarna rören!
Hurra! för Alcibiades ännu,
Ja, för hans svärfar och svärmor och fru!“

Så man der glammade, larmade om;
Folket stod utbredt i linje på stranden.
Och då vår hjälte än närmare kom,
Tog han en refflad pokal uti handen.
Knappt kunde höras för väsen och skrål,
När som han skrek: „mina damer, er skål!“

Men, då från slupen han hoppade ut,
Nådde förtjusningen höjden af styrka;
Fåfångt poliserna röto: „vet hut!“
Alla de enstämmigt dock hördes yrka,
Att honom helsa välkommen i land,
Röra hans kläder och trycka hans hand.

Knappast sin boning se'n kunde han nå,
Få sig en pipa och kyssa sin gumma.
Allt som der rördes, så adel, som skrå,
Ej komplimenterna ville försumma.
Strax honom gafs då befälet igen,
Egen galeja och makt öfver den.

Så drog han åter på hafven omkring —
Tuktade Spartas eskader beständigt.
Ödet, som rullar sitt hjul i en ring,
Gjorde dock slut på hans lycka, behändigt.
Engång det hände, att han gick i land
Blott för att hvila och fukta sin tand.

Då, under tiden, en dum amiral,
Som efter ära och rykte var fiken,
Uppbjöd Spartanerna sturskt till en bal,
Sådan, der svärderna spelte musiken,
Och se'n man dansat en stund uti takt,
Ströko hans skepp för Spartanernas makt.

Märk, hvad nu hände — så går det i krig —
Skulden för detta fick Alcibiades.
Fåfångt med mutor han yrkade: tig!
Afsked att taga han genast tillsades.
Och för att undvika bojor och band,
Rymde han bort från sitt fädernesland.

Nu var ej godt sig till Sparta bege,
Efter de äfventyr, der han bedrifvit.
Än konung Agis såg bistert på sne',
Hade så grälig och misstänksam blifvit.
Och, som af nöjen vår hjelte fått nog,
Drog han på jagt, bort i Traciens skog.

Björnar och vargar han fällde i stort,
Skickade pelsar åt vänner och fränder.
Men, som han ryktevis hade försport,
Att han sku' falla kung Agis i händer.
Flydde han hastigt från björnarnas gap,
Rakaste väg till en persisk satrap.

När de i Sparta om detta fått hum,
Strax till satrapen ett ilbud de sände,
Kallande honom för åsna och dum,
Som icke bättre den flyktingen kände.
„Har du“, det hette, „en fru, som är ung,
Går det med dig, som det gick med vår kung.“

Ah! je comprends, tänkte denne — jασά!
Visst har jag önskat en krona att bära:
Men i en dylik, jag nödgas tillstå,
Ligger, så tror jag, ej synnerlig ära.
Derför min ärade gäst — låt mig si!
Genast ett hufvud skall kortare bli.

Döf blir satrapen vid vänskapens röst,
Sänder en trupp för att bränna hans boning.
Denna i mörkret, en natt — det var höst —
Antände huset, ja utan förskoning.
Alcibiades, af lågornas dåm,
Vaknade snart från sin slummer i vrån.

Upp då han rusade — „Hvar är min skatt?“
— Skrek han — „jag menar min älskade flaska.
Om jag nödvändigt skall stekas i natt,
Vill jag på förhand re'n fukta min aska.“
Skatten han fann nu och ilade ut;
Ack, men der blänkte blott sablar och spjut.

Ett utaf dem i hans hjerta begrofs,
Döden omhöljde hans blick med sin skugga.
„Nu“ — skreko packet — „go' vänner, till rofs!
Hjelten man re'n utan fara kan kugga!“
Efter så lysande prof uppå mod,
Vände de hemåt, med fläckar af blod.

Men hans väninna — ty anmärkas bör,
Att han en sådan i släptåget förde;
Kanske att tjärna och salta sitt smör,
Koka, med mer, som till hushållet hörde?
Nog, att en sådan bestod han åt sig,
Men hvad hon gjorde, det angår ej mig.

Ja, hans väninna, så har man försport,
Gret några tårar; det må man ej undra,
Och hvilken annan ej skulle så gjort?
Säkert jag tror nittinie af hundra.
Derpå hon svepte sin kjol om hans kropp,
Satt den på elden, och så brann den opp.

Ty man bör veta, i forntiden var
Sättet så här, att begrafva de döda:
Elden dem brände, och hvad som blef kvar,
Sattes i urnor, än gula, än röda.
Ofvanpå urnan se'n gjordes en hög.
Fråga historien, får se om jag ljög!

Sådant var slutet, som ändtligen fick
Atheniensarn, Herr Alcibiades.
Han, vid hvars tjusande, eldiga blick
Flockar af sköna på sjuksängen lades.
Men om min skildring är sann eller ej,
Spörj utur häfden och skyll icke mej!

Slutord (till Unglingen.)

Benägne läsare, du, som hit,
Allt bit för bit,
Mig följt och icke behagat somna,
Nu kan du domna;

Ja, tag en blund, så den räcker till!
Ej mer en drill
Utaf min lyra du skall få höra,
Som kan dig störa.

Dess toner icke, jag vet det väl,
Ha rört din själ,
Och icke lemnat på kinden spåren
Af gjutna tåren.

Men, om jag skänkt dig den minsta fröjd,
Då är jag nöjd;
Och drar mig blygsamt för dem tillbaka,
Som själen skaka;

För dem, som locka ur harpans bröst
En högre röst,
En röst, som sväfvar med bättre toner
Mot högre zoner.

Jag skaldenamn icke vinna vill;
Det hör dem till,
De starka andar, som mäktigt sjunga
Med öfvad tunga.

Min sång var korpens der upp i skog,
Det vet jag nog.
Ej lärkans der, som på lätta vingar
Mot höjden svingar.

Dock, om jag icke dig ledsnat än,
Blif då min vän!
Min sångmö, fast hon ibland smått skenar,
Ej illa menar.

Hon glädjen älskat i glädjens da'r,
Men äfven har
En blick för allvaret, och ett hjerta
För likars smärta.

Farväl nu endast jag bjuder dig.
Förgät ej mig!
Hvem vet, om någonsin mer, vi båda,
Hvarannan skåda?!

Men om i verlden vi råkas än;
Ja då, min vän,
Då skall det språkas igen förtroligt,
Om något roligt.

Men är du missnöjd med mig — ja då
Må lyran stå
Med brustna strängar helt tyst och gömmas,
Och sången glömmas.

På Reinholdsdagen 1848.*

Hvilken glädjande dag, hvilken tröst för vårt
hopp!
Ack, hur hvar af oss känner sig säll!
På ett muntert gelag har sig spetsat vår tropp,
På en läskande sexa i qväll.

Ty se friherren der, han som dundrar och svär
Och som letver så ståtligt och bång,
Firar Reinhold i dag, som han årligen plär,
Under jubel med glas och med sång.

* Varierad sid. 293.

Skön är välviljans min hos den gästfrie värd,
Hvilkens namnsdag vi börjat så här,
Må han bjuda oss vin, tills vi styra vår färd
Hit på qvällen. Det gör ej besvär.

Rör på tunnan, baron! skön är glasenas klang,
Då de fyllas med vara, som känns.
Då de framkalla glädje vid tal och harang.
Mycket tåls, innan källan blir läns!

Under väntan på fröjd och på korkarnas smäll
Må vi torrmundta sjunga blott så:
Lefve Reinhold förnöjd, allt till lefnadens qväll,
Och all sorg se med afund derpå.

Kupletter (i Skomakaren o. hans fru.)

Beckmark (skomakaren).

Sång N:o 1.

Melodi: Min Herre hör på &c. (Rika Morbror.)

En krigare, ståtlig, :: med plymer, som svaja, ::
Stoltserar så gerna,
Och tjusar mång tärna,
Javäl mången fru,
Och har rendez-vous.
Med fraser, som ljunga
Ur sockersöt tunga,
Han hjertan antänder
Och talet jemnt vänder
På
Tralala tralala &c.

Hvar pappa och mamma :: han för bakom ljuset, ::
Med pappa han snusar,
För mamma han krusar,
Och slutligt, låt se! —
Han bjuds på supé. — —
Men introducerad
Och väl parfymrad,
Han snart, hvad det lider,
Nog hfvudet vrider

På

Tralala tralala &c.

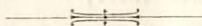
Men råkar man ha sen :: en hustru, ungdomlig, ::
Med ros uppå kinden
Och gång utaf hinden,
Jo då, må man tro,
De blänga och glo. —
På baler, besitta! —
Hos henne de sitta
Som flugor vid kåda;
Och mannen får skåda

På

Tralala tralala &c.

Ja, ve öfver alla :: beplymade hjessor ::
Och guld-epåletter! —
Sin gumma man sätter
För dem, det förstås!

Bak bommar och lås;
Ty gör man ej detta,
Så får jag berätta,
Att knektarnas bana
Går, som man kan ana,
Till
Tralala tralala &c.

Charlotte (skomakarens hustru).

Sång N:o 2.

Melodi: Finska Sångerna: „Arvon maikin.“ &c.

Aldrig gå utur mitt minne
Barndomslifvets sälla dar.
Ännu står här för mitt sinne
Finlands himmel, ren och klar.
Fosterlandets blomster-öar,
Gröna lunder, blåa sjöar,
Tralala &c.

Mod der männens hjerta lifva,
Trohet bor i hvarje bröst;
För sitt land sitt blod de gifva;
Lyda ständigt ärans röst.
Vill dem krigets stämman kalla,
För sitt land de stå och falla
Tralala &c.

Väna tärnor Finland föder,
Trogen kärleks hem det är.
Kindens ros som purpur glöder,
Ack hur ljuft att älska der.
För sin vän, som värdig maka,
Qvinnan der kan allt försaka,
Tralala &c.

Charlotte.

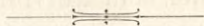
Sång No 3.

Melodi: På Blå Porten vill jag vara &c.

Hur kan man så svartsjuk vara,
Då man sjelf ostadig är? —
Men min Gubbe, vänta bara,
Snart jag nog dig annat lär!
Plågas skall du, falska, stygga,
Ja, jag svär det sannt och visst.
På en grund jag ärnar bygga,
Och som kallas — — qvinnolist.

Flickor, I som längten, trånen,
Hän till hymens blomsterland,
Fintlighet utaf mig lånen!
— Den tör gagna er ibland —

Vill en svartsjuk man blott kifvas,
Fast I läspen: „Engel, du!“
Skall er snart en lärdom gifvas,
Utaf Mäster Beckmarks Fru.

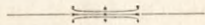

Chör af skomakaregesäller och lärpojkar.

Sång N:o 4.

Melodi: Student-Chör ur Läkaren.

Aktning den träge arbetarn skall skörda,
Lättingen ensam föraktad må gå.
Samhället redliga viljan bör värda,
Heder en hvar i sitt kall dock skall få.
Derför, o vänner, med mod och med nit,
Sträfvom; må omtanka, ordning och flit
Blifva vår lösen; en gång vi vinna
Lönen och redliga viljans pris,
Ljuft blir att lugn efter mödan finna,
Gagnom blott ständigt på bästa vis!

Beckmark.

Sång N:o 5.

Melodi: Af kapris sker ju allting &c.

Nå, så är jag då grundligen kurerad,
Men dertill så förbannadt surprenerad
Af, att se mig besegrad uti list
Af min hustru; — ja, det är sannt och visst,
Att ett snedsprång man aldrig vågar taga,
Om ej hustrun det genast skall uppdaga.
Så det varit och så det är ännu,
Till bevis tjenar Beckmark och hans Fru.

Charlotte.

Om en man vill tyrann och svartsjuk vara,
För att plåga sin hustru lilla bara,
Blir han lurad beständigt, som man vet,
Blott helt slätt genom hennes fintlighet.
Derför männer, o tagen er till vara,
Låten svartsjukan hän med vinden fara;
Trohet finns dock hos oss — det sen I ju,
Minnens Skomakarn endast och hans Fru.

Alongeperukerna.

Dig, stolta perukers beprisade tid,
Hvars minne än' gör, att man tjasas dervid,
Dig ville jag herrligt besjunga;
Dock, sedan du flydde vår arma planet,
Är versådran torkad hos hvarje poet,
Och tankarna löpa så tunga.

Ack fordom, då hjessan var tyngd af peruk,
Friserad på bästa parisiska bruk,
Hvad auktor'n fick tankdigra miner!
Den lärde vann segrar i vetandets krig,
Och skalden förtjuste i skydd utaf dig,
Med klangfulla alexandriner.

Med pudrad peruk till katedern då skred
Så stolt herr professorn och satte sig ned
Och dagens lektion expedierte.
De damhöljda luntor då tolkades grannt,
Och alla systemer, från Plato till Kant,
I vida peruken logerte.

Herr prosten, så väldig i stort som i smått,
Njöt sportel på sportel ur rågade mått,
I stöd af alongeperuken,
Då gubbens adjunkt, blott i saknad deraf,
Fick nöja sig med hvad hans vördighet gaf,
Och taga sin kappe bestruken.

Vid rådhusets bord, hur perukernas ätt
Hvar invecklad sak gjorde tydlig och lätt
Då borgmästarn visst presiderte!
Och rådmännens — klandre det eho som vill —
Peruktyngda hufvuden nickade till
Vid allt, som herr præses orerte.

Se! fordom alongeperukernas skatt
Bortgömde, lik moln, uti mörkaste natt
Hvar måne, på hjessan uppdragen.
Nu himmelens måne fördunklas ibland
Af hjessornas månar, som lysa vårt land
Och tindra på ljusaste dagen.

Ja, hell dig perukernas lysande tid!
Helt sorgsen min tanke din glans hänger vid,
Ditt minne jag stilla begråter.
Nu ve! sedan allt blifvit bakvändt och nytt,
Peruker och puder som dimmorna flytt,
Blott *stockarna* än' stå oss åter!

En Finsk Student.

Hvem sitter der ved lampans sken,
Så tyst, så tankfull, så allen
I nattens timmar än?

Hvad grubblar han; har lifvets höst
Med smärtans pilar nått hans bröst,
Och sorgen sagt med hotfull röst:
„Jag ständigt blir din vän?“

Ej lifvets höst, ej smärtans makt
Sin tyngd uppå hans skuldra lagt,
Ej sorgen är hans vän.
Om ungdom tala tycks hans drag,
Hans blick om nöjet, att en dag
Få ingå fosterbrödralag
Med ljusets riddersmän.

En finsk student, så kallas han,
En yngling varm, som kämpa kan
I tankens fria verld,

Som vidt kring vetenskapens fält
Med forskningslust sin kosa ställt
Och aldrig svikit, om det gällt
Att mödan ge sin gärd.

Så säll, så djerf studenten går
Med modigt bröst, i lifvets vår,
Emot sin framtids dag.
Ej kufvad af behofvens tvång;
Och kännes kammarn stundom trång,
Han muntrar sig med skämt och sång
I glada vänners lag.

Se vännerna, som skalkas här,
Se glittrande pokalen der,
Kom njut af drufvans must!
Låt veckans sorger ta ett slut,
Var säll, var fri, sjung, drick — och njut
Af ungdomsfröjd, en kort minut,
Med ädel håg och lust!

I lifvets vår, o, med hvad makt
Studenten ger till glädjen akt,
Och lyss till framtids röst.
I hoppets färg sig byter allt,
Och stunden ler i huld gestalt
Emot hans blick, och hjertat kallt
Ej klappar i hans bröst.

Så friskt, så hurtigt är hans lif,
Hans möda blott ett tidsfördrif,
En vårdags sunnanflägt.
För fosterjord, för torfva arm,
Hans hjerta slår med känsla varm,
Och med en håg i eldig barm,
Mot rätt och sanning sträckt.

„Friskt mod!“ så blott hans lösen är,
„Så ljuffigt är att lefva här
På Suomis gamla jord,
Der sången bott från fordomtid,
Der fädren stridt så mången strid,
Der minnets stjerna strålar blid
På deras graf i nord.

Friskt mod! må intet ädelt frö
Dö bort bland våra fjellars snö,
Men vårdas af vår hand;
Och intet ogräs stanna qvar
Uppå den jord, som ärans var,
Att spira upp i framtidsdar
Uti vårt fosterland!“

Förklaringen.

Nyligen helt apropos,
En jurist blef tillspord så:
— Frågan gälde rätt och lagen —
„Herre, säg mig med reson,
Hvarför ser jag er person
Jemt af vredesmod betagen,
Då ni inför domstol för
Någons talan, som sig bör?

Vet, man fruktar då minsann,
Att er motparts ombudsman
Ni skall flyga rakt i lufven.
Men, hvad under! samma qväll
Sitter ni helt lugn och säll,
— Smått af drufvans safter dufven —
Just med samma man, och då
Frid blott mellan er tycks rå.“ —

„Ack, min vän, du vilse far.“
— Så juristen gaf till svar —
„Vänner äro vi beständigt.
Det en irring endast är,
Att jag till kamraten bär
Något lumpet hat, eländigt.
Gåtan vill jag tyda strax;
Käre, se på denna sax!

Märk, att skalmarna till den,
Då de sluta sig igen,
Tyckas klippa rakt hvarandra.
Granskar man dock saken rätt,
Ser man klart och finner lätt,
Att de fredligt sammanvandra,
Att de *klippa*, väl det minns,
Blott hvad som emellan finns.“

Sabinshornas bortröfwande.

I.

Enhvar, som i häfderna forskat en gång,
Helt visst känner ämnet för denna min sång,
Ja den, hvilkens hjerna för öfrigt är tom,
Dock säkert hört talas om påfven i Rom.

Fast påfven må sitta i lugn på sin thron
Med bannlysningsbullor och absolution;
Det rör oss allsintet; nej, sjungom blott nu
Om Roma, som byggdes på kullarna sju!

Ja saken var den: på Italiens jord,
Som grönskande ligger långt, långt ifrån nord,
I landskapet Latium lefde en kung,
För hvilken så kronan, som spiran blef tung.

Till lycka den kungen dock ägde en bror,
Som, yngre till åren, i styrka var stor.
Den vacklande kronan snart på sig han tog,
Och dito på spiran han vantarna slog.

Dock vänskapen icke med detta var slut.
Nej, broderlig kärlek sin rätt tager ut;
Ty konungens dotter han gjorde ännu
Till Vestas prestinna i stället för fru.

I oskuld, så ren som den hvitaste snö,
Hon skulle nu lefva och dö såsom mö.
Så hade den kunglige farbrodern sagt.
Den narren! han kände ej kärlekens makt.

Ty tänk, hvad som hände; det rår jag ej för,
Historiskt till saken dock händelsen hör:
Med tvenne små piltar hon ökte hans stat,
Men då blef herr farbrodern rakt desperat.

Han skrek och han larmade som en besatt:
„Den snärtan just spelt mig ett knäfveln till spratt,
Hur än hon må lipa och sucka: 'bevars,
Min älskare varit sjelf krigsguden Mars!'“

Ja, summa summarum, det blir en skandal.
En kunglig prinsessa — hvad otur fatal!
Hon lefvande strax skall inbäddas i grus
Och aldrig mer glädjas åt månskifvans ljus.“

Så skedde. Prinsessan mer dagen ej såg,
Men piltarna föste man ned i ett tråg,
Som stöttes i floden, att drifva till hafs;
Dock, genom ett underverk, räddning dem gafs.

Att detta beskrifva jag härdar ej ut.
Allnog, att de frodades, raka som spjut,
Samt topphöggo konungen, vuxne till män,
Och satte sin morfar på thronen igen.

Och morfadren blef så hjertinnerligt glad.
Han genast lät gossarna bygga en stad,
Samt styra och ställa, ty gubben var from.
Och staden, de byggde, den kallades Rom.

Herr Romulus nämndes den äldre, alltväl,
Och bror sin, herr Remus, så slog han ihjäl.
Det var ju en bragd, till att börja med, god?
Och dertill ett kraftigt bevis uppå mod.

Se'n styrde han ensam och det med besked.
Partout under hasseln enhvar lades ned,
Som icke i tid på sin tunga gaf akt
Och icke sig böjde för konungens makt.

Nu kunde man tro, att hans lefnad ju var
Rätt dräglig, men nej; ty han hette ej far.
Hans håg stod att giftas, att få sig ett vif,
Som kunde förljufva hans kungliga lif.

Af längtan att skaffa sig fruar jemväl
De romare brunno och detta med skäl;
Ty uti sin ifver att bygga, rentaf
De glömt, att ock hjertat kan ha sina kraf.

Ty saken var den, att kung Romulus bad
Allt slödder af manfolk att bo i sin stad;
Men alla mamseller, med blicken så hvass,
Vid bjudningen nego och svarade: „pass!“

Blott manfolk dit kom nu, en styrka så stor;
En saknade byxor, den andra blott skor.
Försupna studenter, jurister, med mer,
Dit samlades alla och satte sig ner.

Och nöden vardt stor i den romerska stat.
Väl fanns der hôteler, biljarder och mat,
Men kärlekens fröjder dem brusto likväl,
Och nära de voro att svälta ihjäl.

De sutto med hängande hufvud och läpp.
Kung Romulus använde böner och käpp.
Förgäfves! — En gret, och den andre, i vrån,
Sågs knäppa på lutan och blänga på mån.

Förtviflade slutligt för konungens thron
De kröpo: „O herre, men tag då reson!
Vårt lif är för ömkligt, det märker du väl?
Af brist uppå kärlek vi svälta ihjäl.

Vi ha inga gummor i hemmet, gudnås,
Som sköta vår spånad och vecka vårt krås;
Som trippa så nätta, med rosor på kind,
Och skaffa i huslighetsseglena vind.

Som tjusa vårt sinne, o maxime rex!
Som elda vårt thekök, så der klockan sex,
Och derpå, då solgudens anlete göms,
Oss lulla beskedligt och stilla till sömns."

Nu konungen tänkte i dagarna två;
Se'n dessa förlidit, han talade så:
„I hufvudet har jag nu fått en idé,
Att hufvud jag äger, man deraf kan se.

Först märken, go' herrar, att er konduit
Är illa beryktad; ni ha'n ej kredit.
Ni bötat för slagsmål och för fylleri,
Och suttit i kurran för lösdrifveri.

Dock tålomod! än' jag ej talat till slut.
Ni skolen få fruar, och det utan prut.
Burdus om en vecka, så vilja vi ge
Ett galaspektakel med bal och supée.

Här finns ju för detta aktörer, låt si!
Och ladan, der borta, theater kan bli;
Och viljen I då ej ert bästa förstå,
Jag gifter mig ensam, och I fän se på.

En bjudning skall genast med posten gå ut,
Så få vi nog damer på utsatt minut.
Hej, tärnor i mängd från Sabinernas land,
Med ömhet i blicken och hjertat i brand.

Och passen då på. När jag ropar: seså!
Hvar tage sin jungfru, en ann tage två;
Men om icke jungfrurnas hop räcker till,
Så knipen då fruar, precis som ni vill."

Nu dagarna ledo, tills veckan var full,
Då blef det spektakel, så ståtligt, lull, lull!
På fruar och flickor en plats ej blef tom;
Och äfven af mankön en hop drog till Rom.

Men knappast var pjesen än spelad till slut
— När just man aktörerna ropade ut,
Att låta ett stormande bifall dem få —
Då konungen skrek: „mina herrar, seså!"

Och hurtigt de Romare hastade till.
Förgäfves der läspades: „herre, var still!" —
Der hulpo ej utrop af ack eller o;
Och gamla madamer blott blefvo i ro.

Men alla Sabiner, som än kunde gå,
De smögo sig undan, beskedligt på tå,
Enhvar till sin gryta och blossande härd;
Dock svuro de hämnas, vid brynja och svärd.

Nu raskt endast bröllop för bröllop gaf plats,
Och presterna sprungo i tjell och palats,
Att hopfästa paren med bojor och lås,
Och dito att smörja, som nu, sina kräs.

II.

Till Cures* nu min sång flyg hän,
Af inga fjettrar bunden!
Knappt der en brandvakts hesa skrån
Förkunnat morgonstunden,
Då re'n kung Titus, utan rast,
For ur sin säng, som hastigast.

Med skäl nu kanske frågas, hvad
Så tidigt gubben störde.
Jo, gubben drömt, att land och stad
Man från hans spira förde.
Han tyckte, att han var i strid,
Som icke händt i all hans tid.

Af hemska drömmen helt förskräckt,
Han spratt ur ejderdunen.
Och äfven Frun, af bullret väckt,
Sig reste från paulunen.
„Hvad nu, min hjertans vän, min skatt,
Säg, rider maran dig i natt?“ —

* Sabinernas hufvudstad.

„Nej, ingen mara, blott en syn,
En dröm förutan like.
Jag tyckte, tänk mitt sockergryn,
Att man tog bort mitt rike,
Och äfven dig — nej, tänk man på! —
Trots dina år, man knep också.“ —

„Trots mina år? — Nå ja, än se'n?
Jag vill ej ung mig kalla.
Jag kan dock stå på egna ben,
Men det kan icke alla,
Som brösta sig af ungdomsvår,
Fast ej på hjessan finns ett hår!“

Den spiken drog, och gubben nu
En glödgare sig tände.
Såg litet morsken på sin fru,
Men snart sig lugnad kände.
Han glömde bittra ironin
Vid panacén af glödgadt vin.

I sexti år han styrt sin stat
Och älskat fredens dater.
Han gaf sitt folk båd' tak och mat,
Och hälsades för „pater.“
Det var en kung, så from som vis,
Och landet var ett paradis.

Så satt han nu vid glaset käckt
Och plirade mot dagen,
I rosenfärgad morgondrägt
Och varm flanell om magen,
I stoppad länstol, vid och mjuk.
På karmen hängde hans peruk.

Men Phœbus knappt sitt ystra spann
För himlavagnen spände,
Då re'n Sabiner, man vid man,
I traf mot hemmet vände,
Och gáfvo knappt hvarandra plats
Att skynda till sin kungs palats.

Strax konung Titus Tatius
Sitt kammarlagn förglömde,
Gaf gumman knappt sin morgonpuss
Och knappt sin dosis tömde;
Och helt förskräckt från dörren fnös:
„Drabanter, hit! är elden lös?“ —

„Nej, herre konung“, gafs till svar,
„Ej någon eld, som flammar;
Men dock en eld, som glöder klar
I hvarje hjertekammar.
En hämdens eld, en hatets brand
Mot Romas kung och mot hans land.“

Ni minnes väl, Ers Majestät,
Att vår nobless här ville
Dra ut till Rom uppå en fête,
Ett puts af kungens snille.
Nu har oss den surprisen händt,
Att endast männen återvändt.“

„Näväl, skall jag väl minnas slikt
Och edra damers resor?
För öfrigt är det just er likt
Att bli med långa näsor.
Ni ären åsnor, kära barn;
Nu har jag vatten på min qvarn.“

Det svaret spred sig vidt och bredt
Allt i Sabinerstaden.
Man grämdes, ty det sved så hett,
Se'n romarbastonaden.
Blott konung Titus Tatius,
Han satt helt lugn och sög sin buss.“

Och tiden for i fullt galopp,
Och allt blef saken värre.
Då kom ånyo männens tropp
Och qved: „ack, nådig herre,
Det här går ej i längden an!
Vi vilja slås till sista man.“

Nu Titus Tatius ej kan
Det kinket längre höra.
Han vred peruken af och an
Och tog sig bakom öra'.
Och yttrade till slut: „Jaså,
Jag får väl lof att rusta då!“

Och rustning skedde på hvar kant,
Med mycket stoj och trassel.
Der brådskares med proviant,
Der skars i skogen hassel;
Der koktes mat på spisens härd,
Der fejades så spjut som svärd.
Från staden snart nu ut det bar,
Med hornmusik och trummor.
I têtén syntes landets far,
I flanken stadens gummor,
Som ifrigt följde skaran åt,
Allt under sorg och klagolåt.

III.

I Rom var nu trefnad och jubel och dans.
Ur männernas blickar log sällhetens glans.
De glömde för kärlekens gáfva,
Att äta och sofva.

De kuttrade endast som orrar på spel,
Och voro förtjusta, en hvar med sin del.
Och förde så styft sina nackar
Och gingo i frackar.

Och damerna voro nu spaka som lam.
„Min älskling, mitt gull”, så de läspade fram,
„Visst var jag en fjolla, som gaf mig!
Säg, håller du af mig?”

Kung Romulus väcktes dock från sin kurtis,
Begynte fundera och tog sig en pris
Ur dosan, som blänkte i näfven,
Och talade äfven:

„Godt folk, vi ha spelat en mästerlig kupp,
Nu vaken dock, vänner, en hvar och se'n upp!
De smörja oss nog, blott vi bida,
Med oljor, som svida.

De smörja oss nog, de Sabiniske män,
Och fordra med svärd sina flickor igen;
Men låtom oss därför ej häpna,
Blott skyndsamt oss väpna;

Nu stopp uppå fläcken med smek och kurtis!
Här gäller det vapen och jemn exercis.
Jag ärnar er hålla i tygel,
Och sparar ej prygel.”

Som konungen hade befallt, så blef gjordt,
Och aldrig i tiden man hade förspört
En dylik befängd manövrering
Och jemn paradering.

Men bäst som de vände och svängde i takt,
Der kom en kurir, och det hette: „ge'n akt!
Kung Tatius står i vårt grannskap
Med vapen och manskap.

Lik stormen, som bryter det bräckliga rö,
Sabiniska hären har lofyat förströ
All växt uti skogen och parken,
All fänad på marken.

Och turen från dessa, som fyrfota gå,
Skall komma till eder, som lunken på två.
Så ha, vid de lagrar de skurit,
Sabinerna svurit.“

Men tiden ej medgaf att orda nu mer,
Ty plötsligt kung Romulus utbrast: „jag ser
En skog utaf lansar, som skiner.
Det är visst Sabiner.“

Så taladt, han fattade sin uniform,
Och redde sig modigt att trotsa en storm.
Se'n spände han svärdet vid bälte,
Och vardt så en hjälte.

Nu uppslogos portar, med buller och brak,
Och kämparna lemnade hustrur och tak,
I hopp, att från slagtingens hvimmel
Få åter sin himmel.

Kung Tattius, gubben, då icke var sen
Med vänlig befallning till hög och gemen,
Att armar och ben icke spara,
Sin kung att försvara.

Och suckande sorgligt, han talte: „åhå!
Här nödgas jag gamle i pilregnet stå
Och lida mångtusende skador
På reffen och vador.“

Dock är jag en hjelte och ingen pultron,
Så framåt! — Men, gossar, jag gäfvé min thron,
Om väl jag från denna min klämma
Fick stulta der hemma.“

Nu börjades striden. Der trumfades på
Från hvardera sidan, rätt lustigt ändå,
Då plötsligt hvad syn sig utbreder
För kämparnas leder!

En skara af damer der mötte hvar blick.
I spetsen den romerska drottningen gick.
Af häpnad strax männerna bida
Och sluta att strida.

Till valplatsen hunnen, den drottningen god
Stod tveksam och tycktes hopsamla sitt mod.
På hjertat se'n handen hon lade
Och snyftande sade:

„Ack, käraste onklar, kusiner med mer,
Fort sablarna sänken i slidorna ner!
Först låten mig saken förklara,
Och se'n må ni svara.“

Ni veten, att blomman ej trifves i dal,
Om solen ej blickar från himmelens sal
Med strålar, som tindra och spela,
Och kylan fördela.

Så äfven med hjertat i ungdomens vår.
Det varder förfruset allt år ifrån år,
Om icke af kärlek en strimma
Dit stundom får glimma.

Men hur ha'n I handlat, Sabiniske män?
Måntro ni väl längtat att få er en vän?
Ni dyrkat, med känslor och tankar,
Blott flaskor och ankar!

Men oss, som vår herre er skapat till tröst,
Ni lemnat, och mången re'n nalkas sin höst,
Som väntat och hunnit derjemte
Sitt tjugundefemte.

Ja, om här i tiden ni lemnas i frid
Att nöta vid mön eller flaskan er tid,
Måntro ni väl flickan er väljen?
Nej, säkert buteljen!

Så fällen nu svärdena vackert ur hand,
Och packen er hastigt se'n hem till ert land!
Er följa vi aldrig i tiden.
Här vinkar oss friden.“

Då upplät kung Tadius vida sin mund
Och gapade, stum af förundran en stund.
Se'n hörde man gubben framstamma:
„Fy, tusan anamma!

Väl hafver jag sextio vintrar beträdt,
Men maken till scandalum har jag ej sett.
Jag önskar åt fanders ni ryke,
Ert näsvisa byke!

O Romule, konung“, han talte derpå:
„Behållt thet tu hafver, ni andra också!
Ja, tagen ännu, som föräring,
Hvarendaste käring!“ —

„Herr onkel“! kung Romulus svarte derpå,
„Er välmenta gåfva vi nödgas försmå:
De mör, som nu unga vi kalla,
De åldras nog alla.

Men tycker min ärade onkel som jag,
Så lemnar ni thronen åt mig, än' i dag.
Gör snabbt i ert välde en brytning,
Jag ger åt er sytning.“

Då svarte kung Titus och talade så:
„Det der tål minsann till att tänka uppå;
Men låtom oss först pokulera
Och sedan fundera!“

Nu dracks det så tappert i dagarna tre,
Och derpå Sabinerna hem sig bege.
Men Titus tog sytning af staten,
Och kom i senaten.

Men ännu, långt efter, då flickor ibland
Församlades der i Sabinernas land,
Det hette: „allt ville vi gifva
Att röfvade blifva.“

Kyrkklockan.

På kullen står templet i frihet och ljus,
Och mängden församlas från verldslifvets brus
Att höra de ord, man dem bringar;
Då höjer jag rösten så fyllig och klar,
Och jublande sången kring rymderna far
Så herrligt på morgonens vingar.

Vid sabbathens ingång, från mödornas qualm
Med manande helsning min ljudande malm
Allt folk, både nära och fjeran,
Har kallat, att ödmjukt, i andaktens skrud,
Sin lofsång uppsända till verdarnas Gud
Och böja sitt hjerta för Herran.

När psalmerna tona med fröjd i Guds hus,
Då tystnar min stämman vid orgelens brus,
Då hvilar jag stilla min tunga;
Tills åter, då veckan har lyktat sitt lopp,
Jag manas att fridfullt min ton stämman opp,
Att andaktens timma lofsjunga.

För tider jag sjungit, som kommit och flytt,
Då sommarn med blomster har fälten beprydt,
Då vintern sitt dok på dem lade.
För hoppet jag sjungit i ungdomens vår,
För hjertan, som ledo af svidande sår,
Ett tröstande qvåde jag hade.

För åldern, som längtar att hamna i ro,
Der lugnet och friden bland skuggorna bo,
Min stämman så ljuflig är vorden.
De gode de älska mig ömt som en vän,
Min röst åt dem bringar en helsning igen
Från dem, som de älskat på jorden.

Till gäster jag kallat i skymmande natt
Den rike, som vårdar sin skimrande skatt,
Den arme som stapplar vid stafven,
För unga och gamla, dem dödsangelns bud
Har bjudit att lemna sin jordiska skrud,
Jag sjunger en vaggsång vid grafven.

Så klingar min stämma, allt år ifrån år,
Och dagen den kommer och dagen den går,
Tills sekler förbi mig ses ila.
För släkten på jorden jag höjer min röst,
Och dem, som hon sluter till moderligt bröst,
Jag följer melodiskt till hvila.

Blomhånden.

Efter Freiligrath.

Uppå bäddens mjuka kuddar,
Tungt i sömnens armar slutet,
Ses en mö, med barm i vaggning,
Purpurbrand kring kinden gjuten.

Skimrande, från marmorbordet,
Blomstervaser praktfullt stråla.
Friska blommor ur dem dofta,
Som med tusen färger pråla.

Qvaft och tungt dock känns derinne,
Qvalm sig har kring kammarn gjutit.
Tunga fönsterdraperier
Sommarns fläktar uteslutit.

Graffik tystnad blott der råder;
Plötsligt, hör! — en sakta susning
Far i blommors blad och stjelkar.
Märk hvad sorl, hvad mystisk brusning!

Och från deras kalkar sväfva
Väsen fram, en luftig skara.
Sköldar, svärd och kronor bära
Dessa andar, underbara.

Upp från rosens purpursköte
Träder stolt en dam, så fager;
Perlor från dess lockar blixtra,
Bländande mot himlens dager.

Från en stormhatts blomsterhölje
Höjer sig så båld en hjelte.
Högbeplymad hjälm han bærer
Och ett stålblankt svärd vid bälte.

På en liljas späda stängel
Ledigt ses en jungfru dröja.
Tunn som töcken är dess klädnad,
Och som spindelväf dess slöja.

Från en tusenskönas blomma,
Lätt en neger ut ses tåga,
På hans hjessa, från turbanen,
Strålar halfmåns gyllne båga.

Från en praktfull kejsarkrona
Purpurklädd en konung skrider,
Från den blåa Iris följa
Djerft hans män till kamp och strider.

Dystert blickande, en yngling
Sväfvar från narcissens gömma,
Går till flickans bädd, att hölja
Hennes mun med kyssar ömma.

Hotande dock, kring dess läger,
Vildt i krets de andra svinga,
Deras ord så hotfullt ljuda,
Hemskt till slumrerskan de klinga:

„Flicka, flicka! slitit har du
Våldsamt oss från jordens sköte,
Att här blomma, trängta, vissna,
Tidigt döden gå till möte.

O, hur salig ro vi njöto
Vid vår moders barm, så tyste,
Der vår mun, hvar nyväckt morgon,
Solens första strålar kysste.

Der oss daggen svalka skänkte,
Här af qvalets eld vi brinna.
Vi förgås; — men dessförinnan,
Flicka, skall vår hämd dig hinna.“

Sången tystnade. De böja
Till den slumrande sig neder.
Och i kammarns stillhet åter
Sig ett sakta sorl utbreder.

Hör hvad gny, hvad mystisk brusning!
Se, hur flickans kinder flamma,
Se, hur skaran sänder henne
Moln af blomdoft i detsamma!

Då, helt plötsligt, solens låga
Ses en stund i kammarn glöda.
Bort de hasta — men der hvilar
Kall den ljufvaste bland döda.

Sjelf en skön, fast vissnad blomma,
Nu, se'n döden blekt dess äne,
Slumrar hon bland syskonskaran.
Blomsterdoft har dödat henne.

Dionysius.

Efter en nyssfunnen, grekisk rimkrönika.

Och kung Dionysius satt så bred
På gyllene thronen i Syrakusa.
Hans hofmän de föllo af bäfvan ned
Och gjorde sitt bästa att herrskarn tjusa.

Och kung Dionysius höjde gällt
Sin stämma och talade visa orden:
„Jag är visst den störste genral i fält
Och säkert den klokaste kung på jorden.“

Och hofmännen lyssnade ödmjukt på
Och böjde strax ryggen, så vördnadsfulle,
Blott konungens sväger han lät förstå,
Att lyckan helt plötsligt sig vända skulle.

Att detta bevisa, han slog alarm
Bland folket i staden och höjde tonen.
Och kung Dionysius, stel af harm,
Direkte på näsan damp ned från thronen.

Men huru förklara, att så hans magt
Blef gäckad af hopen på torg och gata?
Jo, tull uppå kaffe han hade lagt
Och gjort alla fruar så desperata.

Från grannfru till grannfru den klagan lopp
Och hördes i vexlande toner brusa:
„O systrar, för oss gifves mer ej hopp,
Att språka vid koppen om Syrakusa!“

Då männerna slutligen ingen ro
För fruarna fingo, som ständigt qvedo,
Kom konungens svåger, och snart han spred
I flammor den gnista, som ren låg redo.

Om konstitutioner och sådant der
Han talte och svor öfver kaffetullen.
Då nego de fruar, och strax en här
Blef skickad att kämpa mot stadspatrullen.

Men svågern — herr Dion, så hette han, —
Drog sjelf emot konungens lifdrabanter.
Snart slogs man kring gatorna, man mot man,
Och Dion blef herre på alla kanter.

„Och nu, Dionysius, hör mitt bud!“
— Så talade svågern, den falska räfven —
„Kläd af dig beskedligt din kungaskrud
Och genast ur landet dig packa äfven!“

Med detta besked Dionysius fick
Dra hädan att söka ett genus vitæ.
Hans rock kom på vägen i dåligt skick,
Och tårna från stöflarna syntes lite'.

Nu sökte han tjenster, men det slog slint;
Han sökte vid tullen och dito posten.
Så kom han en afton allt till Korinth,
Helt mager af färden och usla kosten.

Att få en förfriskning för tröttad kropp,
Han snart uti staden besökte badet;
Der vinkade mot honom strax ett hopp
I form af Korinthiska *morgonbladet*.

Han läste: „vid skolan i denna stad
Kan sökas den tredje kollegatjensten
Med frihet att utdela bastonad
Åt lätjan och hölja med lof förtjensten.

Först åtföljer platsen, som fritt logis,
Ett vindsrum i stadshusets brandvaktstorn.
En gift får på köpet ett skafferi,
Och lönen är aderton tunnor korn.”

Nytt lif Dionysius plötsligt fick,
Gaf tusan på fläcken båd' rang och titel.
Fick låna sig stöflar och frack samt gick
Att kura för biskop och domkapitel.

Han tänkte, gudnås, efter stormars hot,
Som tredje kollega nu lugnet hitta.
Af biskopen artigt han togs emot
Och bjöds hos lektorerna strax att sitta.

Och nu efter kuren han för sig tog
Att fatta i lyckan, fast blott på baken.
På lärdom och theser han strax sig slog
Och gjorde med heder ifrån sig saken.

Likväl, fastän konung, för teorin
Han lönades knappast med *approbatur*;
Dock gjorde hans hållning och sturska min,
Att han i det praktiska fick *laudatur*.

Två sökande funnos väl än', och dem
Man ej kunde skylla för lärdomsbrister:
En gammal student från Jerusalem,
Och dito från Sparta en lång magister*.

När målet kom för konsistorium,
Man sjufaldt, som vanligt, på saken vände:
Studenten gjort tjenst vid Synedrium**
Och dertill i grund han hebraiskan kände.

* Indigenatsrätten tyckes alltså varit okänd i Korinthiska stiftet!

** Stora rådet i Jerusalem.

Magistern, på inga meriter rik,
Knappt någon förtjenst hos kapitlet hade.
Han tjenstgjort som extra i gymnastik,
Och detta var allt, hvad hans papper sade.

I stöd af kapitlets votering blef
Till slut Dionysius föredragen,
Studentens hebraiska i skrinet klef,
Fast lektorn i ämnet det skar i magen.

Men juden, med utslaget föga nöjd,
Blef ledd af jurister uppå det dådet,
Att vädja till rättvisans största höjd,
Till Amfiktyoniska höga rådet.

Besväret nu uppsattes strax också
Af desse, som slika i massa skrifvit.
Det glödde af ilska och lät förstå,
Att kung Dionysius afsatt blifvit.

Det Amfiktyoniska rådsbeslut
Vår sökande gaf dock en tröst så skraler.
Det lydde: „studenten må veta hut
Och plikte för okynne femti daler.”

Alltnog, Dionysius tjensten fick,
Ty lämpligast var han ibland dem alla;
Besatt både allvar och nobelt skick
Och vant sig från ungdomen att befalla.

Rätt ypperligt också han tog sig ut,
Höll ordning med handplagg och jemn tentamen,
Bar smorläders stöflar och svart surtout
Och tänkte smått ta pastoralexamen.

Så träget, från morgon allt till qväll,
Han utredde siffror och verbers böjning.
Blef härdad mot hustruns och pojkars gnäll
Och dog under väntan på lönförhöjning.

Och nu om hans öde det vare nog;
Den ende helt säkert af kungaracen,
Som slutat sin bana som pædagog
Och utbytt sin spira emot karbasen.

Farbror Mårten.

Farbror Mårten, en gammal herre i tiden,
Var min vän; och fast gubbens dag är förliden,
Vill hans minne med detta qvåde jag prisa,
Han förtjenar, så godt som någon, sin visa.

Liten var han, men höjdes upp utaf klacken;
Skinnkalotten satt skuffad baktill i nacken.
Bistra minen och stränga blicken för stunden
Gömde endast det goda hjertat i grunden.

Gråa rocken, den ovärderliga skatten,
Spanska röret och slitna blankklädershatten
Kunde egnas en skildring, värd till att läsa,
Lilla snusmärket dito under hans näsa.

God och ond var han tjogtals skof innan qvällen,
Sken som solen och röt som stormen från fjällen.
Skämt, som käbbel, han ej ur händerna släppte.
Aldrig sväljde han supen, innan han knäppte.

På sitt hemman i bygden han residerte.
En kusin som värdinna der presiderte.
Gammal ungarl var gubben; ungmö kusinen,
Fast af berserk hon egde hållning och minen.

När kusinerna stundom voro i tagen
Om en träta, som räckte mest hela dagen,
O, hvad äro kanonens dunder att höra
Mot de åskor, som då berörde mitt öra!

„Räf och flintskalle, grobian” fick han heta.
Svar på tal blef ej svårt för farbror att leta.
Blott som smekord då föllo uttryck så skarpa:
„Gamla kräftbete”, „tingsmirakel” och harpa”.

Men, om gikten i gubbens vador var drifven,
Blef han spak, som ett offerlam under knifven.
Med grimacer och verop blott han då trätte.
„Kära syster” och „söta vän” det då hette.

Morgonstunden han nämnde ständigt „den dyra”,
For ur sängen, som en raket, klockan fyra.
Och då dagen par timmar än hunnit växa,
Då small knäppen, när gubben sväljde sin sexa.

För att derpå ordentligt börja med stöket,
Blef hans vandring först till kusinen och köket.
Arg var blicken och skinnkalotten låg dragen
Ned på pannan ifrån sitt säte för dagen.

„Tusan böflar“, så var hans helsning att höra,
„Täcks kusin väl att sofva än på sitt öra?
Andra ankor, som vanka kring här i huset,
Ren ha snattrat sin morgonhelsning åt ljuset.

Här i gården är allt helt bakfram placeradt.
Snart, tyvärr, är mitt hus i grund ruineradt.
Äta, snarka, och åter snarka och äta
Det är sysslan, som här man kallar arbeta.

Huru länge skall sådant folk jag fördraga?
Jo, tills hin utaf gunst behagar er taga!
Skall mitt kaffe jag koka sjelf eller sakna,
Tills det höfs någon gås att småningom vakna?“

När till frukost vi gingo kosan att styra,
Då var turen för mig att få mig min hyra.
„Nå, herr drummel, hur står det till? Jo vid
böfveln,
Skiner icke hans fläbb i kapp der med stöfveln!

Ja, gentilt skall det vara: krås uti brickan,
Fina rockar och ej en styfver i fickan.
Hvad blir slutet? att säga kanske jag spar det:
Galgen, gäldstugan eller värfning vid gardet!

Pojke, är du spritt rosenrasande galen?
Är du flitig? Jo, serra tri, vid pokalen!
Tar du graden? Jo då, när oxen från betet
Blir promotor der vid universitetet!

Hushålls-Kaisa, du får af Nyländska racen,
Trots ditt kön, har jag lust att ta till karbasen.
Medan våpig du går, som vore du benlös,
Värpa hönsen i kapp kring backar och stenrös.

Olle Person, du luns bland dagdrifvarklungan,
Tror du, lymmel, att stallet skötes med tungan?
Om min gallflod jag nu ej stämde i bäcken,
Borde minst jag väl slå dig lam uppå fläcken.“

Sådant gnat bar han dagen om uppå läppen,
Svor förtvifladt och „klämde efter“ med käppen,
Men såg nöden en fattig like han stjelpa,
Svor han värre och — var den förste att hjälpa.

När mot qvällen det led till sex uppå slaget,
Vändes skåpdörren, och knäppen följde i draget.
Så var lagen; ty både arla och serla
Hedersgubben jemt klockan sex tog sin perla.

Elpinice.

När solvisarn pekade tolf på sten,
Då klingade klockorna i Athén;
Och frågte man skälet, det genast sades:
„Nu rings det för öfverste Miltiades.

Han dog i går afton, jemt klockan sju,
Och allt hvad han slitit, det vet man nu.
Gudnås, fastän tappert han pryglat „persen“,
Han sjöng dock på gäldstugan sista versen.“

Alltväl, han var död, och nu brast igen
För honom allenast begrafningen.
Dock, när man är nedsänkt med pomp och heder,
Då vakna till lif — kreditorers leder.

Så gick det i öfverstens bo jemväl.
Knappt hade han bjudit vår verld farväl,
Då, likasom elden tar fart af gnistan,
Der hopades räkningar, allt från kistan.

Nu fanns i Athen det en kostlig lag,
Som dock kunde tillämpas än i dag,
Om enskilda fall jag blott nämna ides:
Att sonen fick sota för pappas fides.

För gossarna fanns ej ett grand succurs,
I fall efter pappa det blef konkurs.
Och nu, liksom åtelen lockar örnar,
Så lockade öfverstens sterbhus björnar.

De morrade endast vid smek och nojs
Och röto på grekiska: „maksax pojs!”
De närmaste, som hördes ilsknast tjuta,
Strax togo i lösören full valuta.

De andra, som kommo der längre från,
De kunde blott ta Miltiades' son,
Herr Cimon, som visst med förbittring bar det,
Men vant sig dervid som kapten vid gardet.

Som vanligt, fanns inga kontanter nu;
Han hade ju hushåll och item fru.
Då stod ej i hast att på bättre hitta,
Än att filosofiskt på gäldstun sitta.

Och när vi nu fått herr kaptenen dit,
Så tröstom hans fru med en kort visit.
Der sitter hon, trägen som biens vise,
Den hulda, den älskliga Elpinice.

Seså, då bekantskapen nu är gjord,
Så lofvar jag här på mitt sångarord,
Att frun, medan mannen är bragt i kurra,
Snart gör sig förtjent af ett dubbelt hurra.

Ren förr, då hon i pensionen gick,
Ett friareanbud hon plötsligt fick
Af rike herr Kallias, millionären,
Men flickan hon satte sig rakt på tvären.

Herr Kallias börjat som kolportör,
Men svingat sig småningom till grossör.
Bland hopen han åtnjöt stor gunst och aktning,
Och hade på bränvin i stan förpaktning.

Ej kom der en kanna från tullen in,
Den han icke märkte med stämpeln sin.
Ej togs der en perla på salta fisken,
Den han icke tappade fram bak disken.

Med fyrspann der yfdes så stolt hans nåd
Och köpte sig titel af „finkelråd.”
I konsten att lysa han angaf tonen,
Och tillbads ordentligt af garnisonen.

Nu, medan herr Cimon der satt bak läs,
Kom Kallias åter till frun, förstas,
Med propositioner, men vid den vinken
Han vistes på dörren, och det i blinken.

Till gäldstugan larfvade mannen se'n
Och började orda: „min herr kapten,
Er hustru jag älskar, på rätta viset,
Gif henne åt mig och sjelf utsätt priset.

Ni eljest, besitta mig, här måst dö
Och räknas på köpet bland pauvres honteux.
Nåväl, man för mindre kan modet tappa.
Tänk blott, käre vän, på er salig pappa!

Kaptenen han lyftade foten opp.
Herr Kallias han gjorde ett väldigt hopp;
Men kände på fläcken ett tag i nacken
Och dito, fast lägre, en stöt af klacken.

Helt snopen han vandrade gatan ut
Och hann så till borgmästarns port till slut:
„Ack, välvise herre, nu ställ till rätta
Den sak, som jag äran skall ha berätta!“

Nu androg han ärendet, kort om godt,
Förteg dock beskedligt den stöt, han fått.
Med löften han svor sig gerad för pocker
Och mumlade något om rom och socker.

Ho vet, huru saken till slut bedrefs,
Men litet derpå dock kontraktet skrefs,
Som gjorde kaptenskan till en rådinna,
Och skälet man kan i historien finna.

Man läse dess blad och man finner lätt,
Att fru Elpinice dock gjorde rätt.
För dylika tag vi de fruar prise.
Hurra, mina herrar, för Elpinice!

Tre vilkor hon gjorde likväl, förrän
Hon ingick på saken att byta män:
En våning, dit rådet till hulda rosen
Vid frukosten endast fick sticka nosen.

Det andra, att rådet hvar dag å rad
Fruns mops skulle föra på promenad.
Det tredje, som sved i hans själ den krassa,
Att få disponera sin egen kassa.

Se, så gör en hustru med karakter!
Ack, hade vi sådana hustrur här!
För dylika tag vi de fruar prise.
Hurra, mina herrar, för Elpinice!

Hvar dröjer Du?

(Till Gabr. Leistenii maka.)

Hvar dröjer du, mitt hjertas vän?
Kom snart, o, kom till mig igen,
Min dyra älskling kär!
Hvi dröjer du, hvad håller dig
Från kärleken, från hem och mig?
Du ljus uppå min mörka stig!
Min famn ditt hem ju är.

Ditt hem den är! och aldrig kall
Den famnen mot dig sträckas skall;
Ack jo, i grafvens bo.
Dock nej; ty snart i ny gestalt
Vi mötas då och älska allt,
Ja, äfven det, som kändes kallt
Och störde hjertats ro.

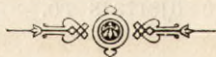
Ty hjertats frid den störs så lätt;
För världen och dess lumpna sätt
Vi offra själens ro;

För jordens lumpna, falska fröjd
Rätt ofta uppå hjertats härd
Den låga slocknar, som var närd
Af kärlek, hopp och tro.

Så kom till mig, kom snart och blif
Den eld, som värmer upp mitt lif!
Ty utan dig är verlden kall,
Och känslan fryser i sitt svall:
Ack, sällheten blott finns hos dig.
Jo, hviskar du: jag älskar dig,
Se då — då har jag allt!

Så kom till mig, min älskling huld!
Ty mer än hela verldens guld
Är kärleks hemlighet.
Se! utan dig är verlden kall,
Och fruset hjertats känslsvall
Och hvarje fröjd ett återfall
I dyster ängslighet.

18²⁹/₁₂52.

Kung Pyrrhus.

Min käraste Cinæas, ett råd mig gif!
Hur skall jag muntra upp här mitt usla lif?
” Af idel grubbleri jag aptiten mister.“
Så talte konung Pyrrhus till sin minister.

„Bekymren hårdt förfölja mig dagen ut,
På mörka drömmier tar aldrig slut.
Om qvällen jemt jag sjunker i fantasier
Och spelar på min basfiol elegier.

Ty märk, hvad mest i verlden gör dagen tung,
Är vara utan pengar och dertill kung.
Ett lån? — det vore fåfångt, ty se — krediten
Den är, som här min statsfrack, totalt försliten.

Min kassa, förr så blomstrande, tung och rik,
Nu är af hvad den varit blott en relik.
Snart, för att kunna värdigt min namnsdag fra,
Jag nödgas väl förpanta till slut min spira.

Mitt hof här i Ambracia*, som du vet,
Blott skänker mig bekymmer och stor förtret.
Den nobla personalen allt ondt förvärrar:
Båd' fröknar och drabanter och kammarherrar.

Min taffel, förr sorterad på bästa vis,
Nu äger till desert blott -- en stekter gris,
Och vinet, som i bågaren förr sågs svalla,
Står grumladt i buteljen, så beskt som galla.

Nog lefves eljest yppigt uti min stat.
Hvar nämndeman är kräslig i dryck och mat:
Likören blott vill falla dem rätt på läppen.
Sjelf har jag endast ölet och gamla knäppen.

Så är mitt lif det lumpnaste under soln,
Mitt tidsfördrif blott ölet och basfioln.
Det förra ger mig kraft, och fiolens strängar
De låta i mitt öra som klang af pengar.

Men sådant är blott tomhet och illusion.
En penning är en trissa och ingen ton.
Nåväl, hvad skall jag göra? Cinæas, svara!" —
„Drag ut i fält, min furste, och tag dem bara!

* Pyrrhi residens.

Ty, sanningen att säga, så har jag tänkt,
Att, när dig sjelfva Aräs * ett svärd har skänkt,
Så drag i striden hellre, der han huserar,
Än att du sitter hemma och musicerar.“

Så gjorde konung Pyrrhus. Han drog mot Rom,
Men vände snöpligt åter, med ficka tom,
Ty Roma, krigets drottning, så mörk och bister,
Blott pekade åt Pyrrhus och hans minister.

Se'n drog han, allt med stridslusten högt i brand,
Att släcka få sin glöd i de grekers land,
Men Fama, som ej ville hans upptåg tuta,
Med nöje här såg vår hjälte plötsligt sluta.

Ty när han kom till Argos och red der fram,
Så stod der i en våning en skurmadam,
Helt fredligt vid ett fönster, med qvast och kruka,
Alldeles såsom skurerskor än' ses bruka.

Vid bullret uppå gatan hon tittar ned,
Just när som konung Pyrrhus derunder red.
Hvad hände nu? jo gumman i häpenheten,
Sin kruka fällde konungen i — planeten.

* Krigsguden.

Men krukan, som var väldig, så illa tog,
Att Pyrrhus uppå fläcken af smällen dog.
Och visan blott som varning man nu kan bruka,
Att stundom äfven akta sig för en kruka.

Xantippa.

I gamla Athén, som nu är en ruin,
Fanns förr en professor i filosofin,
♀ Som vetandets rymder uppmätte
Och Sokrates hette.

För nya systemer hans röst vann gehör.
Han lefde som ungarl och åt på portör.
Studerte, steg upp klockan fyra,
Och bodde på hyra.

Hans hushållning sköttes alldeles som nu
Hos den, som i huset ej äger en fru:
Till hämtning af dryck och förtäring
Han hade en käring.

Madamen var ilsken, fast skranglig att se,
Gick, surögd och snusig, i stärkt negligé,
Och tog sig, så der efter handen,
 En tår uppå tanden.

Professorn, som måttligt blott skötte sitt krus,
Blef vredgad, när gumman sig jemt tog ett rus,
Och slutligen glömsk af sin nytta,
 Han bad henne flytta.

Strax tårarnas källor nu porlade fram;
Men Sokrates sade: „min kära madam,
Försök edra tårluckor täppa
 Och sluta att knäppa!

Jag har ju er varnat med allvar och bön,
Nu packa er hädan. Der har ni er lön!
Stor tack för hvart steg, som ni guppat,
 För allt, som ni kuppatt!“

Nu blef vår professor helt mystisk och stum,
Funderte och grubblade jemt på sitt rum,
Men tiden, den tröga och fadda,
 Den skred som en padda.

„Nog märker jag sjukan“, professorn brast ut,
„Den sitter i hjertat och slipper ej ut.
Ren förr, som student det mig hände,
 Att plågan jag kände.

Fru Filosofia för träget har haft
Min dyrkan; åt henne jag egnat min kraft.
Den frun är visst skön och förnuftig,
Men nästan för luftig.

Min tid har förgått, lik en flyktig minut.
Så ensam jag lefvat — men nu är det slut!
Att giftas jag fast är besluten,
Men hvar? det är knuten.

Dock, hvad skall jag grubbla, med nedslagen min?
Jag har ju en frände, en qvinlig kusin,
Som äger, bland öfriga lotter,
En giftvuxen dotter.

Dess öga tycks känna till kärlekens språk:
Hon äger talanger och är ej ett pjåk,
Lik vår tids mamseller, de flesta,
Som männerna fresta.“

Så taladt, sin frack ifrån spiken han tog
Och blanklädersstöffarna på sig han drog.
Sen framtogs manchetter och duken
Och nya peruken.

Höggunstige läsare, tillgif mig du!
Jag glömt presentera hjeltinnan tills nu.
Ditt tålomod vill jag dock spara,
Ty kort skall jag vara.

Re'n femtonde sommarn för henne gått opp,
Se'n jungfrun förbyttes till blomma från knopp.
I suckar jemt höjde sig barmen
Och knubbig var armen.

Att dansa och sjunga hon lärt sig, med mer,
Att sy efter mönster och klinka klavér,
Att rodna som majqvällens sippa,
Och hette — „Xantippa.“

Vår värde professor nu stultade in
Till fränden och sade: „min bästa kusin!
Ni har — låt allt omsvep mig slippa —
En Dotter, Xantippa.

Nåväl, jag har fattat det raska beslut
Att låta min lefnad som ungarl ta slut.
Se'n mår jag som biet i honing,
Och hyr mig en våning.

Från öfre katedern jag gör mina rön
Och har hela sextio tunnor i lön!
Men flickan skall dock ej sig sälja.
Nej, fritt må hon välja.“

Då myste fru mamma och talte: „kusin!
Det syns att ni torkat i filosofin.
Ni glömt, vid det tomma, abstrakta,
På flickor att akta.

Hvar tror ni den flicka väl finnes, som kan
Försaka att bli professorska, minsann?
Vi höllo ju, bums der vi stodo,
Magistrar till godo!“

Och mamma hon talade sanning, förty
Knappt månen från nedan gått öfver i ny,
Då redan dess smäktande strimma
På brudstoln sågs glimma.

En månad för paret gick utan besvär,
Ty frun hon var listig och gubben var kär,
Men re'n på den andra det hände,
Att bladet sig vände.

Nu hörde han: „detta skall vara såhär,
Och skåpet, min gubbe, se, det skall stå der;
Och märk! jag vill ensam ha ordet
Vid skänken och bordet.“

Och efter en månad ännu, eller så,
Fick gubben ej sitta och ej fick han stå,
Ej längre fick vänner han gästa,
Ej ta sin siesta.

Ty snarlik ett åskmoln, som mullrar med hot,
Strök frun genom huset med stampande fot.
På pigor och mannen hon trätte
Och ständigt det hette:

„Här förs ju ett lif, så det riktigt är skam.
Hvart bord är belastadt med luntor och dam.
För mig, som är van vid det fina,
Är sådant en pina.

Der ligger din schlafrock och der din kalott.
Jag arma, tänk hvad för en slarf jag har fått!
O himmel! der skräpar tulubben,
Och öppen står skrubben.

På soffan din middagslur taga du må,
Ty sängen om dagen orubbad skall stå.
Du tror dig få vältra kanhända
På täcken, som blända?

I morgon, då rena gardiner sätts opp,
Så blir här på stund för allt rökande stopp.
Men lyster dig göra försöket,
Så marsch uti köket!

Ditt blossande slukar ett helt kapital.
För lönen ditt svalj är en afloppskanal.
Min utstyrsel blir, hvad det lider,
Väl pantsatt omsider?

Jag går nu i hushållet, men, apropos,
Gif penningar hit! — Eller hellre ändå
Gif kassan! och hvad du behöfver,
Jag sjelf skall se öfver.

Du svarar mig intet? Hvad, är du väl stum?
Nå, nå, lika mycket! fort ut från mitt rum.
Se så, sitt ej der nu och tjuras!
Ty nu skall här skuras."

Men då ej professorn sig rörde ur fläck,
Grep frun, som i handen var öfvad och käck,
En balja och — flux i minuten,
Så blef han begjuten.

„He, he", sade gubben, helt säfflig och kall,
„Se'n åskan har dundrat, med knall uppå knall,
Man vet, att ur skyarnas gömma
Snart regnet skall strömma."

Så jemt fru Xantippa sin älsklighet spred
Kring Sokrates. Denne blott tälte och led
Och tänkte: „jag dåre, som släppte
Madam, fast hon knäppte!"

Döda hafwet.

Om barn, med spänd, med lysten håg,
Jag hörde gå ett tal
Om döda hafvets dystra våg
I stilla, bortgömd dal.

Hur ingen köl dess vatten plöjt,
Hur ingen ankartand
Det stolta skeppets tåg förtöjt
Vid mörk, förpestad strand.

Hur intet lif har frodats här
På öknens stela grund,
Och ingen blomma doftat der
Kring hafvets hemska rund.

Hur måsen, som dit styrt sin fart,
I djerft ungdomligt mod,
Med slappa vingar störtat snart
I djupets salta flod.

Dock sades, att dess vågors glans
All klarhet öfvervann,
Att himlen blå sin stjernekrans
I hafvets spegel fann.

Ett tal så mörkt mig ständigt var
Den sägen, hörd ibland.
Mig grep en längtan, underbar,
Till döda hafvets strand.

Så ledo år; min barndomsverld
Försjönk i minnets graf.
Jag glömde bort på lifvets färd
Till slut det döda haf.

Den var så ljuf, den var så grann,
Den ungdom, full af ljus.
Så fort dess korta dag försvann
I nöjets lätta brus.

Vid mogna år så full af hopp
I verlden ut jag såg;
Men — plötsligt runno minnen opp
Af döda hafvets våg:

Der vänskap jag sett äga rum,
Blef vännen plötsligt kall.
Hans känsla var ett flyktigt skum
Från döda hafvets svall.

Der eden gafs om kärlek ren,
Den trognaste, som fanns,
Var löftet blott ett fagert sken,
Likt döda havvets glans,

Och tacksamhetens känsla varm,
Som skönt begynte gry,
Låg grumlad snart i stelnad barm,
Lik döda havvets dy.

Der hjertat tycktes flamma för
Sitt folk och fosterland,
Sjönk lågan, lik den våg, som dör
Vid döda havvets strand.

Der känslan sökte mannatro,
Der fanns blott fåfäng lust,
De Sodomsäpplen lik, som gro
På döda havvets kust.

Och då — en stämma, utan namn,
Mig hviskat har såhär:
„Det döda havvets dystra famn
Ett menskligt hjerta är.”

Polstjernen.

Hon var här i tiden en söderns mö,
Som liljans snö
Så älsklig och mild tillika.
Han ledde sitt ursprung från kulen nord,
Från kämpars jord,
En viking, som ej gaf vika.

En gång de här möttes, så långt från nord,
På söderns jord,
Den mö och den unge hjelte.
Hon såg i hans öga så mild och ren;
Dess blixatars sken
I kärlek dess hjerta smälte.

Det var, medan ungdomens fågringsdar
Vår jord än' bar,
I länge förflutna tider.
Han kände den älskandes kärlek all,
Men blef dock kall.
Hans håg stod till kamp och strider.

Och när han nu vände till nordens höst,
I sargadt bröst
Hon dolde sin kärlekssmärta.
Snart föll han i striden, med svärd i hand,
I fjerran land,
Då brast också hennes hjerta.

Och när de nu stodo vid ljusets thron,
Så han, som hon,
Hon föll der för Herren neder:
„Gif honom en plats i din boning här,
På jorden der
Han stod i de tappres leder.“

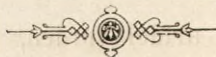
Med klingande stämman, som harpoljud,
Då talte Gud:
„Du offer för lifvets smärta,
Träd in i min strålande himmel blå!
Han skall också
Här hvila sig vid ditt hjerta.“

Dock innan han njuter i evighet
Den salighet,
Hans slutliga arfdel vorden,
Sin hembygd han lyse i sekler all,
En stjerna kall,
Så kall som han var på jorden.

Till enslige vandrarn på nordens fjell,
I vinterqväll,
Ett ledande ljus han sände,
Hans panna omstråle ett himmelskt sken,
Ty han var ren,
Fast kärleken ej han kände.

När så uti stillhet hon hållit vakt
Vid nordantrakt,
Der norrskenets flammor spraka,
Jag för honom åter, men då så mild,
Af mig en bild,
Hit upp till sitt hem tillbaka.

Så sagdt, och i blinken från himlens port
Till fjerran ort
Han sändes, att Norden värna.
Der står han i väntan till alltets fall,
I sekler all,
En strålande fästets stjerna.

Hemkomsten.

I söderns land det kändes tungt att vara
En nordens son; han styrde hem sin färd.
☽ Der rördes känslor djupa, underbara,
Uti hans bröst, allt från hans barndomsverld,
En verld, som stod i glans inför hans minne,
Och tjusade med sällsam kraft hans sinne.

Väl var der borta godt, och der han hade
Allt, hvad till njutning man sig önska kan;
Men vinterns sol i snö ej der sig lade,
Och furans flamma ej från härden brann.
Beständigt allt så främmande han tyckte,
En känsla, utan namn, hans hjerta tryckte.

Han sade: „Här ej skogens toppar susa
En vänlig helsning från min moders tjell,
Här inga kära bäckars böljor brusa,

Och sjön ej speglar i sig hemmets fjell.
Visst tjusar sångarn här i myrtenlunden;
Jag hör det ej — min själ är liksom bunden.

En nordens son vill lefva i det friska.
Ej byter han sin snö mot söderns sol,
Mot söderns näktergal ej nordens siska,
Som glädtigt qvittrar der vid hemmets pol;
Mot drufvans eld, som röd kristallen målar,
Ej nordens klara norrskensflammas strålar.

Dit bort, dit bort min kosa vill jag sträcka,
Der klär sig våren sent i blomsterskrud;
Men friskare är grönskan; lunder täcka
Der susa gladt med barndomsfriska ljud.
Der klingar sagosången mellan träden,
Och strandens bölja diktar kända qväden.“

Och hem han for. Det blef så ljuft att andas
Hvar hemlandsfläkt, som genom rymden drog,
Att skåda rosig morgon herrligt randas
I guld och purpur öfver lummig skog,
Att skåda vesterns brand i sommarqvällen
Och glansen af den blåa stjernepellen.

„Mitt hem, mitt hem!” så brast han ut, „o hjerta,
Slå högt af sällhet, slå af helig brand!
Visst är du skön, du hulda moder Hertha,
Dock skönast tycks du i ett fosterland.
I hemmets famn, då hjertats pulsar brista,
Mig gif ett rum, det bästa och det sista.

Wid stjernors sken.

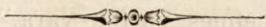
Himmelska vakter,
Väna och klara,
I, som i nattens
Heliga tystnad
Lysen på jordens
Slumrande ring;
Sägen, o sägen!
Hvad I då skåden?
Skåden I lugnet,
Lyckan och friden

Famnas i glädje,
Gå här i grusets,
Boningar kring?

Nej, icke lugnet,
Lyckan och friden
Få öfver jordens
Sjelfviska slägte
Sänka sin tröst.
Ondskan den hårda
Härjande höjer
Handen, som skiljer
Hjertan, och höljer
Hastigt i hatet
Hämdfulla bröst.

Hvar bo då lugnet,
Lyckan och friden,
Då ej bland jordens
Jemmer de äga
Bostad så blid?
Hvar skall väl trötta
Trängtande anden
Anande söka
Sällhetens stilla,
Saliga boning,
Sanning och frid?

Uppe hos eder
Gör väl i ljuset
Sällhetens blomma,
Grönska väl fridens
Heliga palmers
Parker i ro?
Der skall väl trötta,
Trängtande anden
Anande hinna
Mål för sin längtan,
Hopp för sin trängtan,
Tröst för sin tro?
Hän ofvan molnens
Mörkblåa dimmor,
Hän ofvan etherns
Eviga rymder
Rikare verldars
Vårar oss vinka
Vänligt till sig;
Tills uti dödens
Dimhöljda timma
Irrande anden
Anande svingar
Säll, öfver stjernors
Strålände ringar,
Fader! till dig.

Min perla.

När förr jag der uti hemmet gick
Och sades ett barn vara,
En perla jag af min moder fick,
Den klaraste bland de klara.

„Mitt barn”, hon sade, „en skatt så stor
Jag här åt dig öfverlåter.
Ett himmelskt ljus i dess vatten bor,
Och klar jag den fordrar åter.

För hvarje tanke, som from och ren
Du vill i ditt hjerta hysa,
Din skatt skall stråla med högre sken,
Och ljufvare skall den lysa.

Men vill du dväljas i syndens dy,
Bland lustarnas lumpna skara,
Skall perlans glans dina blickar fly,
Och mörkt hennes vatten vara.”

Så taladt, stilla invid mitt bröst
Hon, moderligt öm, den fäste,
„I lifvets vårdag och lifvets höst
Den vare din vän, den bäste!”

Från modershemmet så ut jag gick,
Och verlden en lustgård tycktes;
Men mattare glans min perla fick,
Ju längre dit ut jag rycktes!

Ack, sällan se'n något högre ljus
Mot mig från dess blick sågs strömma.
Snart, med mitt vänsälla barndomshus,
Jag tycktes min perla glömma.

Kring nöjets lysande offerhärd
Jag tände en eld förstorad.
Åt* verdens villor jag gaf min gård,
Och perlan hon gick förlorad.

Ej mer vid mitt bröst hon fridfullt låg,
Ej mer hennes glans mig lyste.
En härjad öken jag kring mig såg,
Och nu jag af bäfvan ryste.

O, hjertats ljufliga barnatro,
Hur kunde du så försvinna?
Skall än' du komma att hos mig bo,
Skall än' jag min perla finna?

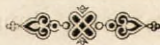
Den älskades ögonpar.

Efter *Wilibald*.

Jag satt under stjernepellen
Vid sidan af flickan min.
Hon hörde min sång i qvällen,
Jag såg i dess ögon in.

En tindrande stjernas strålar
Till mig från dess öga gick.
Den himmel, min aning målar,
Den låg der i hennes blick.

Nu tiden blott ständigt öker
Min sorg, se'n jag lycklig var,
Nu — der jag bland stjernor söker
Den älskades ögonpar.

Molnen.

Efter *Ruffany*.

Iust mästare molnen tyckas
I allt, som är oförskämtd.
Allt ljus det skall undertryckas,
Och solen de hata jemt.

Hvar morgon, då han vill glöda
Och fridfull till jorden gå,
Förarga sig molnen röda,
Som der uppå himlen stå.

Dock kunna de intet vinna.
Helt lugn stiger solen opp.
Nu ilsket ett nät de spinna,
Att hindra hans segerlopp.

Han sjunker. — På dagens möda
Strax få de så glädtig min.
De skratta af fröjd sig röda,
Ty nu träder natten in.

En dröm.

Efter *Jacobsohn.* †

Jag drömde, att jag var döder
Och låg i min tysta graf.
En bädd utaf fyra bräder
Var allt, hvad man åt mig gaf.

Och ofvan der stodo många,
Som förr jag i lifvet kända.
Och månget ord utaf vänner
Blef till mig i grafven sändt.

Den ena sade: „Han var ej
Just någon pedantisk knarr.” —
„Nej“, svarade strax den andra,
„Han var nog en treflig narr.“ —

„Men“ invände nu den tredje:
„Han fjeskade härs och tvärs,
Och spände så högt sin näsa,
För det han skref dålig vers.“

Der stod äfven far och moder,
De talte ej högt ett ord.
De greto, och se'n de satte
En ros i den kalla jord.

Der stodo ock damer många,
För hvilka jag fordom brann.
De kastade mull på grafven
Och skämtade med hvarann.

Men när det nu stilla blifvit
Och alla begett sig af,
Då smög sig en älsklig tärna
Dit bort till min tysta graf.

Sitt knä hon på kullen böjde,
Och bad för min andes frid.
Och från dess högblåa ögon
Flöt tårarnas ström så strid.

Så djupt strax de tårar runno
Och skänkte mitt hjerta tröst.
Min kista de slutligt sprängde,
Och föllo så på mitt bröst.

Allt till mitt hjerta de trängde.
Snart slog det af mod och hopp.
Jag steg utur grafvens gömma,
Och — vaknade plötsligt opp.

Ännu dock mitt hjerta känner
De tårars så ljufva ström.
Till lif genom dem jag väcktes
Ur denna så hemska dröm.

Farväl jag de damer sade,
Som skämtat uppå min graf,
Men åt den gråtande tärnan
En krans jag af myrten gaf.

Tålmodet.

Efter *Spitta*.

En stilla engel svingar,
Från himlens dolda grund,
På lätta dufvovingar
Till jordens låga rund.
Utur hans blick ler friden,
Så saligt mild och god.
Följ honom här i tiden!
Hans namn är tålmod.

Han troget vill dig föra
Allt genom sorg och strid,
Och hviskar i ditt öra
Om en långt bättre tid.
Vill smärtan dig förtära,
Blott han dig stödja kan.
Han lär dig korset bära
Och kämpa som en man.

I vemod han förvandlar
Hvart bittert hjertats ve.
När stolt och strängt du handlar,[]]
Han vill dig ödmjuk se.
Din lefnads mörka timmar
Han klarar åter snart.
Och hoppets fackla glimmar
Mot dig då underbart.

Han skatta vet din längtan
Ur hjertats helgedom.
Han tadlar ej din trängtan,
Men gör den vis och from.
Och klagar du, att fröjden
Ej här för dig ägt rum,
Så visar han mot höjden,
Mildt leende, fast stum.

Så hugnar dem, som lida,
Den fridens engel här.
Hans valspråk är: „förbida!
Förlossarn han är när.“
Så kan han trösten lämpa,
Han känner hvad du tål,
Ock manar dig att kämpa
Blott för ett högre mål.

Lejonridten.

Efter *Freiligrath*.

Lejonet är öknens konung; vill sitt land det
genomila,
Styr det kosan till lagunen, att i höga vas-
sen hvila,
Der gazeller och giraffer dricka; när dess ankomst
stundar,
För den väldige, af bäfvan, darra sykomorers
lundar.

När i hottentotters kraaler qvällens klara eldar
tändas,

Och från taffelbergets branter mera ej signaler
sändas,

När som kaffern ensam sväfvar, lik en skugga
sedd i drömmen,

När i busken antilopen slumrar, liksom gnu vid
strömmen,

Se, då skrider majestätisk, stolt giraffen hän till
stranden

Af lagunen, för att svalka i dess bölja öken-
branden

Från sin tunga. Ilar ifrigt öfver öknens öde
sträcka,

Att, nedhukad öfver vågen, med dess vatten tör-
sten släcka.

Plötsligt rör det sig i vassen. På dess nacke
djerft sig kastar

Lejonet; o hvilken ridhäst, der den bort med
ryttarn hastar!

Rikare schabrack ett hofstall ej har ägt i tiders
tider,

Än den bjerta hud hos springarn, hvilken öknens
kung nu rider.

I dess nackes starka muskler slår det girigt sina
tänder.

Rundt kring jättehästens skuldra ryttarns gula man
sig vänder.

Doft ett ångestskri af smärta djuret ger och upp
sig svingar,

Men dess klagan, under ridten, snart i öknens
rymd förklingar.

Se, en månbelyster yta det med lätta hofvar
tråder.

Stelt från deras hålor stirra djurets ögon. Hvarje
åder,

Fläckande dess bog och bringa, blodet ses i san-
den tappa.

Och i qvällens djupa tystnad öknen hör dess hjerta
klappa.

Lik den molnstod, som mot Yemen lyste Israel
i öcken,

Lik en steppens ande väldig, lik en formlös bild
af töcken,

Lik en stoftomsluten kulle, växande i bredd med
åren,

Så af gulnad sand en pelar följer ridten tätt i
spåren.

Gamen deras fotspår följer högt kring öknens rym-
der öde,

Deras spår följs af hyänan, plundrerskan utaf de
döde.

Panthern följer, han som Kaplands hjordar rövvar-
lik förskräcker.

Blodad stig de se, dit kungen fasansfull sin kosa
sträcker.

Bäfvande, på thron som andas, se de herrskarn
hotfull blifva

Och med skarpa klor sitt sätes brokiga madrasser
rifva.

Rastlös, tills dess kraft försvunnit, måst giraffen
honom bära.

Mot en ryttare som denne finns ej fjerran hjälp,
ej nära.

Snart vid randen utaf öknen död han störtar ned
och blifver,

Täckt af stoft och skum, det byte, som åt ryttarn
näring gifver.

Öfver Madagaskars höjder morgonrodnans purpur
glänser.

Så kringströfvar djurens konung nattetid sitt ri-
kes gränser.

Hafvets saga.

Efter *Arend.*

Jag satt der vid hafvets öde kust
Och gret i dess böljor klara.
Mitt hjerta förlorat allt mod, all lust;
Jag ville i djupet vara.

Då brusade hafvet, det öde haf:
„Hör upp din gråt på mig välta!
Salt har jag tillräckligt; jag vet deraf,
Och kan dina tårar ej smälta.

Först var jag en bäck och se'n var jag sjö,
Så växer till yngling gossen!
Jag var en förtrogen till grönklädd ö,
En spegel till himmelska blossen.

Jag var då så lycklig, jag var så from,
Jag kunde blott le och sjunga.
Guldfiskarna små voro min rikedom,
Och vågen sågs neckrosen gunga.

Det märkte nu himlen med afund blott,
Den himmel med idel vårar,
Han skapte mig lidanden utan mått,
Och sände mig sist sina tårar.

Då var det förbi med all fröjd och lust,
Förbi med all oskulds lycka.
Jag störtade öfver min blomsterkust
Att harmful all jorden förtrycka.

Förgäfves, förgäfves! — Ur djupets schakt,
I jordens sköte här bäddad,
Jag rasar; men himlen sig tar i akt
Att se mig i evighet räddad.“

Så brusade hafvet, det öde haf:
„Hör upp din gråt på mig välta!
Salt har jag tillräckligt; jag vet deraf,
Och kan dina tårar ej smälta.“

Wagen och lemmarna

eller

Menenius' Agrippas fabel.

När konungaväldet i Rom tog slut,
Två borgmästartjenster der uppstod genast,
Att rätt hålla inne och orätt ut,
Och icke att uppbära lön allenast.

Emblemet på deras befattning blef
Jemt fyrti par käppar omkring en lie.
Justitie den ena sin titel skref,
Den andra han kallades *politie*.

Och rådmännens skara, ho räknar dem?
De voro visst hundrade, om ej flera.
Enhvar, som blott ägde ett hus och hem,
Strax ville som rådman i stan regera.

Det också, minsann, en regering var,
Som visste att hålla sitt folk i tygel.
För ringaste puts det åt galgen bar,
Och straffet för sturskhet var femti prygel.

De styrande skötte så väl sitt hull,
Till steken de aldrig förglömde såsen.
Sin skäppa de tröskade ständigt full
Och lemnade mängden att tas med båsen.

En tid gick allt präktigt, men snart det blef
Blott krängel och dumheter allt beständigt.
Hvar romare vildt sig i luggen ref
Och gned sig om huden, så högst eländigt!

Till slut efter trätor och gallsjuk sorg,
De fejade upp sina becksömsstöflar
Samt stego med påkar på stadens torg
Och skreko: „vi draga för tusan böflar!“

Och nu magistraten kom illa fast.
Der hulpo ej hotelser, bön och mutor.
Då gjordes försök, uti största hast,
Att ge dem en dusch ifrån stadens sprutor.

Men likasom elden tar dubbel fart,
Om sprutornas krafter befinnas delte,
Så öktes förbittringen underbart,
När strålarna kring deras näsor spelte.

Allt värre de röto, och deras larm
Förfärade bårdstore stadens fäder.
I ögat brann eld och i bröstet harm,
Fast vattnet det dröp ifrån deras kläder.

Sist kom der en rådman, en liten buss,
Och sökte att fram genom trängseln slippa.
Herr rådmannen hette Menenius
Och dertill kan läggas ännu Agrippa.

Fast liten, han पोste, ty han var rik
Och satt uti rådstun på främsta raden,
Besatt ock derjemte en snusfabrik
Och tobaksplantager i sjelfva staden.

Bland fäderne, packade man vid man,
Han gled som en ål och hvar knuff betalte.
Och när han nu pustande målet hann,
Han snusade, snöt sig, och så han talte:

„Du Jöns, tag på fläcken din hatt i hand,
Och dito ni andra, som nog man känner.
Hvart ärnen I? jo, till de åsnors land,
Att hälsa uppå edra såta vänner.

Nå lycka på resan; se det var bra!
Nu slipper man att med er ständigt käxa.
Fort bort, mina barn, till vägs, hurra!
Och må edra öron på färden växa.

Dock hören nu först på en liten stump,
I alle, som kälten på regementet!
Stån stilla, som mörter uti en sump,
Och stufven en buss uti käftamentet!

Af oxen vår statskropp en skepnad bär,
Ty styrka och värdighet höfves staten.
Dess mun den arbetande klassen är,
Och magen är loffige magistraten.

Men hornen hör krigareståndet till,
Det ståndet som värnar åt staten glansen.
Vid benen jag borgare likna vill,
Och stadens dansörer må bilda svansen.

Nåväl, det blef en gång ett myteri
Mot magen bland lemmarna, må ni veta.
„Nej“, ropade munnen, „nej serra tri,
För din skull jag aldrig en bit vill äta!“

Och hornen de yttrade helt förnämt:
„För simpelt vårt göromål är att stånga.
Vi vilja förnöta vår tid beqvämt
Och skjuta mot höjden så långa, långa.“

Och benen de brummade: „skulle vi
För magens kapriser vårt lugn förgifta?
Blott svansen han flinade: „hi, hi, hi,
Så lustigt det är att i verlden vifta!“

Alltnog, med beslutet höll munnen ut
Och äfven kamraterna; men hvad hände?
Snart tog deras sturskhet ett snöpligt slut
Och snart de en tärande feber kände.

Förstår ni, go vänner, min gåta nu?
Ej ger hennes lösning just skäl att sörja.
Hon tydes: borgmästaren äre du,
Och jemt magistraten du måste smörja!“

Strax männerna insågo sanningen,
Och långsamt de fingren bak örat lade:
„Nå, kanske vi åter gå hem igen,
Dä ä fälle sant dä, som rå'man sade.“

Moralen af fabeln blir den också
— En åsigt, som ingen från mig tage —
Att, vill du rätt stadigt på benen stå,
Så måste du stärka ibland din mage.

Kaffehalaset.

Vill herrskapet gunstigast göra mig äran
Att pröfva min kaffeservis?
" Mitt lilla gelag, liksom sjelfva begäran,
Blir allt för min man en surpris."

Så talte vår fru och förbindligast böjde
På nacken, och lockarnas krans,
Fast lösa, vid bugningen sirligt sig böjde
Kring tinningens gamla vakans.

Men damernas skara, så punktlig som gällde
Det lifvet, sig skyndade ut.
Och gissningar många på vägen man fällde
Om skälet till denna „kornut."

På trappan stod frun med en rad komplimenter,
Och handtryck åt alla hon gaf,
Samt snäsiga order åt husets klienter
Att fort hjälpa kapporna af.

Herr värden, ännu efter middagen dufven,
Då nys om surprisen han fick,
Grep rocken ur skåpet, strök handen om lufven,
Och så med en bugning han gick.

Värdinnan, hvars prat eljest sjelfva gud fader
Nog tröttat, fick genast migrän;
Ty ack, inom käkarnas få pallissader
Låg tungan som i karantän.

Men rykande kannan kom fram, till att lemna
Sin gård uti kretsen så vid,
Uppvaktad af bakverk, båd' trinda och jemna,
Och Wiborgska kringlor bredvid.

Med värmande tåren kom målföret åter
Åt frun och hon suckar: „jaså!
Der har man för allt, hvad man trälar och låter
Sin man spela herre, åhå!“

Strax ackompanjerades sucken, och talet
Blef männernas tyranneri.
O ljufva förställning; sen prisades valet
Att, medan man kan, vara fri.

Som resonnemanget dock tycktes studeradt,
Och kaffe kom åter en tår,
Det afbröts af frågorna: „har du funderat
På pigor för följande år?“

Nu deras meriter blef turen att syna.
Enhvar talte ifrigt och fort:
Den enas var dum och den andras en slyna,
Den tredjes måst köras på port.

„Hör”, sade en fru och gick koppen att möta,
„Hur känns det att styra, gudnås,
För tant, som har dussinet munnar att sköta,
Då mjölk är omöjlig att fås?”

„Såg herrskapet på soirén, den der sista,
Hur snörd mamsell A. der befanns?
Jag tänkte, gud straffe mig, menskan sku' brista.
Och såg ni fru B. i sin glans?”

„Hvad ser jag, du är ju helt ny? jag besvär dig,
Säg hvar du det tyget har köpt
Och mössan den söta? nå kors, så den klär dig!
Den sitter, som vore den stöpt.”

„Det glunkas, att C., den der nya kaplanen,
Skall spela om nätterna jemt
I sällskap med D. och herr E., grobianen,
Som påstås ju supa, bestämdt.”

„Hvad högfärden dock griper kring sig allt mera,
Och lyxen hvad den är fatal!
Madamen i siden ej skäms att stoltsera,
Och jungfrun i kasimirsschal.”

„Af skilnad i stånden hvart spår tycks försvinna,
Hvad har nu af börden man gagn,
Då borgarens son för en fröken ses brinna,
Och krögaren åker i vagn?“

„Men“, sade värdinnan och reste piano
Sin varelse från kanapén,
„Du glömmet, min dotter, ditt fortepiano,
Kom, muntra oss före supén!“

Dock, fader Apollo, att höra koncerten
Förskona din sistfödde son!
Jag hellre vill lemna supén och deserten
Och laga mig fort härifrån.

§jöskumspipan.

Du, som stoppar i der vid min sida,
Ädle främling, vill en stund du bida,
Har ditt öra för min talan rum,
O, så stanna då och låt mig visa,
Att vårt lif, som dårar blott beprisa,
Är ett flyktigt skum.

Också jag har varit ung och firad,
Skönt med skaft af guld och perlor sirad,
Vårdades så ömt i foderal.
Röktes af en yngling, skön som våren,
Men min fågring flydde bort med åren,
Och nu är jag skral.

När i marknadsståndet först jag blänkte,
Fin och putsad, föga då jag tänkte,
Att all skönhetsglans så snart blir släckt.

Då en prydnad fast för höga slotten,
Bär jag nu ett halft tums hål i botten,
Och min hals är bräckt.

Ljuf en tärna blef min ägarinna.
Jag var en surpris, som skulle finna
Vägen till dess hjertas bäste vän.
Af den hulda med förtjusning fannad,
Såg jag mig som marknadsgåfva hamnad
Midt i kärleken.

Ord, som aldrig jag har kunnat glömma,
Ord så ljufva, smäktande och ömma,
Hela tiden ut jag hörde då.
Hjertligt löje flickans läppar krökte
Hvarje gång dess älskling från mig rökte
Och hon såg derpå.

När hon satt der mot hans hjerta lutad,
Och min syssla för en stund var slutad,
Hann jag knappast svalka mig igen,
Innan frågan ljöd: „jag kan begripa,
Att du, egen vän, vill ha din pipa,
Får jag stoppa den?“

Snart förlofningstidens majsol flydde.
Bröllopsdagens morgon herrligt grydde
Uti purpur för de ungas blick.

Allt jag smektes än' och framgent sedan,
Innan plötsligt ock för mig i nedan
Lyckans månsken gick.

Första kärlekspanten snart blef funnen,
Pappa kom så stolt, med mig i munnen,
Till sin unga afbild på besök.
„Inte hit med pipan!“ ropte mamma,
„Gossens ögon tåla“, hörs hon stamma,
„Ingen tobaksrök.“

Tyst jag lades bort, och sedan ofta
Fann jag mig så ljufligt mer ej dofta
För min herrskarinna, som förut.
Ofta såg hon på mig, sur och kulen,
Mannen sög mig, trumpen, tvär och mulen,
Bläste knappt mig ut.

För min herre kinkigt blef humöret.
Dyrt var lifvet. Priset uppå smöret,
Veden, hyran steg med hvarje dag.
Hvarje år så fick han heta „pappa“.
Frun behöfde hattar, schal och kappa,
Och då glömdes jag.

Stoppad blef af frun jag aldrig sedan.
Blott en leksak var jag vorden redan:
Äldsta pilten blef min bästa kund.
Jemt man hörde, då hans nåd sågs lipa,
„Tyst, mitt gull, så får du pappas pipa!“
Och han teg på stund.

Icke nog med det, men hör mitt öde!
Af naturen hör jag till de spröde
Och fick dugtig knäck i största hast:
„Unga herrn“, så envis å sin sida,
Fick helt enkelt lust att på mig rida,
Tills jag plötsligt brast.

„Stygga unge!“ hördes mamma banna.
Pappa endast gnuggade sin panna:
„Jo, jag tänkte, att så skulle gå!“
„Minns du, när du gaf mig den?“ han sade,
Intet vidare; och se'n han lade
Bort mig i en vrå.

Dock ej allt jag miste på den dagen;
Snart jag fick mig silfverband om magen,
Blef helt ståtlig, bål och viktig se'n.
Fast mitt sår beständigt kändes svida,
Bländades dock andra vid min sida
Af mitt yttre sken.

Några år jag spände så på staten,
Tills det blef en yngling af krabaten,
För hvars tyngd min första knäck jag fann.
Han en lång och lärd student var blifven
Och af „söta pappa” blef jag gifven
 Åt min baneman.

Ja, för döden får jag honom tacka.
Jemt han plägade mitt hufvud knacka,
Tills han sista musten ur mig fick.
Snart helt skallig, plundrad på behagen,
Fällde jag i yrseln bort beslagen
 Och helt blottad gick.

Men, i stället att mig åter kläda,
Gamla pipan plägade han häda
För dess skröplighet och lumpna sätt.
Grymme yngling! du dock bort besinna,
Att din hulda mor, som älskarinna,
 Åt din far mig gett.

Nog — en vacker dag bland vänners skara
Sågs han munter med sin pipa vara,
Just med mig — nu endast en relik —
Än i dag det minnet gör mig smärta,
Ty — då krossades mitt sjöskumshjerta
 Af en sextuns spik.

Ack, då var jag stoppad sista gången,
Och här slutar äfven dystra sången
Om den ringa fröjd mig verlden gaf.
Nu, o främling, kan du åter ila
Till ditt värf och lemna mig att hvila
Stilla i min graf.

Vid marinlöjtnanten

Maur. Ferd. Blåsjelds graf 1856.*

Hvad är jordens korta glädje, hvad är livets
morgondröm?
Vågors skum på oceanen, bubblor uppå ti-
dens ström,

* Denne förf:s barndomsvän afled $24/1$ 1856 i St Petersburg i sitt 31 år. Under yrseln i tyfus skall han, undsluppen sina vårdare, störtat ur fönstret och omkommit. — Stycket, insänt i tidn. Åbo Underr. 1856, n:o 25 med sign. — — — s.

Bristande uti sekunden, innan knappast form de
nått.

Hvad är djerfva ungdomshoppet? ack, en flyktig
hägring blott.

Så jag tänkte, då helt plötsligt nådde mig, med
hemska ljud,

Sägner, som på svarta vingar ilade med dödens
bud,

Sägner, att du unge, starke, fattad af allhärjarns
hand,

Bytt ditt jordelif mot lifvet i ditt rätta fosterland.

Full af kraft i livvets sommar på dess blomster-
fält du gick,

Skön och vid din framtid bredde sig i klarhet
för din blick.

Vänners hyllning, kärlek, aktning ymnigt på din
väg du njöt;

Kring din ungdomsfriska panna hederns glans sitt
skimmer gjöt.

Hellre skulle visst du kämpat på din väg med
svärd i hand,

Än att uppå plågans läger tvina bort vid feberns
brand.

Högre skulle visst du aktat döden vid kanomens
dån,
Än att skåda bistra gästen hotfull vinka långt
ifrån.

Dock, hvad än ditt hjerta drömde här om strid
och bardalek,
Blef din lott att stilla följa härjarns dystra hamn
så blek.
Lycklig sist du är, o broder, der du, undan stor-
mens gny,
Skådar bortom tidens töcken, bättre verldars mor-
gon gry.

Der, på evighetens fjärdar säker kurs du hopp-
full styr,
Der, på ljufva böljor minnet af hvar lifvets svall-
våg flyr.
Förd utaf en högre styrman, utan sjökort och
magnet,
Lätt din snabba julle hinner nya kusters salighet.

Hvarför gick du dock så tidigt bort från vänner,
slägt och allt,
Var ej jordens vår nog herrlig, tycktes här dig
mörkt och kallt?

Var ej vänners trogna hjertan nog för känslan i
din barm,
Och en moders djupa kärlek var ej den nog rik
och varm?

Jo, för dig de voro skatter, öfver hvilka död ej
rår!
Varmare ej slog ett hjerta här i mannastyrkans
vår,
Än de slag af trogen vänskap, sonlig vördnad i
ditt bröst;
Högt det talte om sin kärlek, högre dock All-
faders röst.

Gråt, du hulda, ömma moder, gråt en son din
saknad värd!
Tåren, som på grafven faller, blir din sista kär-
leksgärd.
Hör dock hoppets milda engel hviska så, med
trofast röst:
„Sonen skall du sluta åter mera älskad till ditt
bröst.“

Gråten syskon! Brodersfamnen stelnat re'n i graf-
vens famn,
Och de läppars purpur bleknat, hvilka nämnde
ömt ert namn.

Gråten! men i eder klagan blande sig den trösten
sist:

„Himmelen åt oss förvarar, hvad vi här på jorden
mist.“

Sof då sött, du ädle broder, i din tidigt täckta
graf!

Tack för hvarje vänlig hågkomst, du åt barn-
[domsvännen gaf!

En gång, efter tidens skiften renade från jordens
grus,

Må vårt vänskapsband vi knyta åter i vår faders
hus!

Vid

Gymnasiiadjunkten C. H. H. Kgnatii graf

den 16 Okt. 1856.

En ädel ande nu sin vinge lyftat
Från jordens töckenhöljda, skumma strand
Mot hemmet, dit dess längtan länge syftat,
Mot ljusets källa, mot sitt fosterland;
Dit bort, der allt, hvad jorden skönast hyser,
Som lampans matta sken mot solen lyser;
Der, efter lifvets strider, vid dess slut,
Först andens samma lif sig vecklar ut.

Ty hvad är lifvet väl? — ej stundens vinning
Af njutning, som ej fatta vet sitt mål,
Ej guldets glans och icke kring vår tinning
En ärans krans, som ingen täflan tål;

Nej! sanning, renhet, i exemplet gifvet
Fullkomligt blott af En — se det är lifvet;
Och hvad ej dessa prof kan härda ut,
Är lumpenhet och idel flärd till slut.

Så tänkte du, o broder, som nu hvilar
För våra blickar här i evig ro,
Ej hopens gunst och ej förtalets pilar
Förmådde rubba här din fasta tro,
Din tro, som under glädje, under smärta,
Du bar i ödmjukt, mildt och tåligt hjerta,
Din tro uppå din mästare och vän,
Som dog för dig, för oss och sanningen.

Ja, allt, hvad lifvet godt och upphöjdt hade,
I dig en trogen vän beständigt fann.
För sanning stred du och helt öppet sade
Din fria tanke, som det höfs en man.
Din gärd du gaf så varmt åt vänskapsbandet,
Men högst ditt hjerta slog för fosterlandet;
Dess framtidsdag var hoppet för din själ,
Och än hos Gud du beder för dess väl.

I långa år, uti en bräcklig hydda,
Din själ sågs kämpa här mot plågors tal;
Nu äro de, nu äro qvalen flydda. —
I evig ungdom nu i stjernors sal

Du frigjord åter står, du aflagt banden,
Och uti klarhet skådar sälla anden
Allt uttydt, hvad blott här han ana fick;
Der stoftets skuggor skymde bort hans blick.

Men du, o Gud, som mäter våra öden,
Som med din hand styr händelser och tid,
Du herre öfver lifvet, öfver döden,
Gjut i de sorgsna bröst din tröst, din frid!
O, skänk oss, Gud, när domsbasunen skallar
Och bort till räkenskap oss alla kallar,
O, skänk oss med vår broder här det hopp
Att evigt der ditt lof få stämma opp!

En dröm.

Jag stod uti min ålders qväll med hjerta tomt och nött,
Min morgonsol i moln sig sänkt, jag var så lefnads-
trött.

På ensligt läger ned jag sjönk den tysta midnattsstund,
Och mörka drömmar gjorde snart omkring min bädd
sin rund.

På svarta vingar sjönko de från nattens dunkla hem ;
Då kommo ljusa drömmar med, och snart emellan dem
En strid allt om min själ brast ut. De ljusa drömmars
drott

Sitt svärd af stjerneflammar drog emot de mörkas skott.

Som ljungeldslågan far i skyn, så syntes svärdet slå.
De mörkas furste flykten tog, hans skara likaså.
Då log de ljusas konung mild och lade ned sitt svärd
Och sade: „slumrare, o kom att se ditt hjertas verld!”

Och strax en port jag öppnas såg på stolpar af demant.
Den ledde till en lustgård hän, som tycktes mig bekant.
Lik perlor lyste frukters tal från trädens grenar all,
Och från en höjd sig reste stolt ett slott af klar
kristall.

Af ljus och purpur skimrade den borg i herrlig glans.
Mitt hjerta slog, men att den nå, ej någon utväg fanns.
Man riddersmän såg tumla der till häst med dragna
svärd,
Och med förvåning kände jag mitt hjertas ungdoms-
verld.

„O drömmars drott”, så talte jag, „kom låt oss här
bli kvar!

Min ungdomsborg ju strålar der i prakt så underbar.
Jag minnes än dess salars ståt, dess guld och glada
glans

Och hoppets fé, som smyckad står med ryktets rika
krans.”

Min vän han log och talte mild: „din håg jag min-
nes väl.

Jag följt dig hit, då flammade vid ärans namn din själ.
På höjder blott du ville bo, bland solar i det blå.
Hvem bröt din kraft, hur kunde du ej ryktets tem-
pel nå?”

En stund ännu — så kommo vi bort till en annan
trakt.

Der hördes höga forsars brus, der glödde rosors prakt;
Men forsens brus var bubblors skum, och granna rosors
glöd

En giftig ånga spridde ut af qvalm och synd och död.

En hotfull himmel hängde der utöfver bergens kam,
Och dofva åskors dystra dån ur molnen bröto fram,
Och bergens spetsar splittrades af blixters skarpa svärd.
Jag blef förskräckt, men kände nu mitt hjertas manna-
verld.

Och åter tog mig drömmars drott vid hand och ledde
mig

Bort öfver djupa klyftors svalg, bort öfver villsam stig.
Vår väg gick hän till ödslig mo och hän till afgrunds-
schakt.

Af fasa fattades min själ, jag var till intet bragt.

En kolsvart natt oss höljde der, och ingen stjernas
glans

Bebådade, att ofvan oss än någon himmel fanns.

Ett lugn der var, så hemskt, så qvaft, som efter stri-
dens brand

Ett slagfält står med tusen lik vid blodad insjöstrand.

„Säg! vet du hvilken trakt du ser, hvarthän du är
försatt?

Ditt hjertas verld du skådar nu i all sin dystra natt.
Se i dig sjelf! hur finner du, är taflan icke sann?”
Så talte drömmars ljusa drott och såg mig sorgligt an.

„Som jullen på det vida haf, som rö på vågens skum,
Du slungats af begärens vind kring villors öde rum.
Hvart år, som med sin vinges slag här nått dig i sitt
lopp,

Från hjertats lustgård fläktat har hvar doft af tro och
hopp.

Så lyft i ödmjuk bön din blick från mörk och villsam
stig

Dit opp! då vill ditt fasta värn till sist jag visa dig.
Se upp farväl!” — och han försvann — men ofvan
högt i skyn,

Stod strålände ett högre kors i klarhet för min syn.

BIHANG:

Prof å några skriftstycken i obunden stil.

BILHANG

Prot. a några skrifttycken i ordenen till

Prof å några skriftstycken i obunden stil.*)

Wiborgs Tidning. Det var en dag i November det nyss tilländagångna året, då talrika grupper af promenerande rörde sig på „Åbo bro“.**) Den klara, friska luften, det behagliga vädret hade lockat hit, till denna Wiborgs „ponte rialto“, flere af stadens innevånare, hvilka af hjertans grund tycktes njuta af den herrliga höstdagen. Också möttes man här lätt och glad till sinnet, meddelade hvarann sin belåtenhet med det till staden nyss förut anlända musik-kapell och Ehrenburgs „Musikalische Abend-Unterhaltungen“ — samt hoppades snart få se vår „permanenta lokal för scenen“ upplåtas för Herr Hesslers representationer. Men bland de promenerande sågs äfven en ensam vandrare, som med mer än vanlig uppmärksamhet följde de föremål, hvilka här omgäfvö honom. Och i sanning, hvilken tafva företedde sig ej här för hans blickar! Här stod det vördnadsbjudande, åldriga slottet, ett minne af Torkel Knutsson; der höjde sig terasslikt Fästningen med sina torn och

*) Det af nedanstående, som ingått i *Wiborgs Tidning*, tyckes med undantag af åtskilliga små notiser, mest af lokalt intresse, utgöra de hufvudsakligaste originaluppsatser der af Leistenii hand. Utg.

**) Också „långe“ och „Slottsbron“ kallad; utgör kommunikationen emellan fästningen, slottet och Kron S:t Annæ fästningsverk.

götiska tak, samt närmare åt hamnen, den prydliga granit-kaj, som med sin lätta rullbro bildar utloppet af Saima Kanal; vidare stadens handelsflotta, till en del förförd i hamnen, till en del under lossning, hvarvid som bäst ett raskt och lifligt arbete pågick. Viken var spegelblank, belagd med nattgammal is — och öfver allt detta låg utbredd den ljufvaste höstdag, den klaraste himmel, man på länge hade fått skåda, och som nu åt det hela gaf en obeskrifligt imponerande effekt. Vår ensamme vandrare hade stannat i närheten af det gamla slottet. Här stod han försänkt i betraktelser, och i sina tankar försatte han sig långt, långt i den gråaste forntid. Hvad som föregick inom honom, veta vi ej, men man hörde honom med ens utbrista: hvilken glänsande tafla! hvilka minnen har ej Wiborg! hvilket lif, hvilken rörelse och verksamhet, hvilken framtid! och denna så betydande stad, hufvudorten, i det gamla Finland, saknar allt ännu — en tidning hm! Vår vandrare försvann, men under bortgåendet, märk det noga, ännu på bron, föddes hos honom ideen till — Wiborgs Tidning, hvaraf förevarande blad har den äran att presentera sig som en början.

Högtärade läsare! Vi hafva kanske något omständligare än vi behöft afhandlat händelsen af vår tillkomst. Vi hafva gjort det af giltiga skäl. Först och främst hafva vi alltid ansett födelsen för ett viktigt moment här i världen, och för det andra — och detta är det hufvudsakliga skälet — hafva vi önskat att för forskare i en aflägsen framtid af fosterländsk litteratur och skön konst underlätta besvarandet af den, efter t. ex. tusen år, säkert mycket omtvistade frågan: hvar låg den celebra Wiborgs Tidnings vagga?

Men, torde någon invända, skall väl en så ovanligt romantisk tillfällighet som den, att vara framtrollad på en

bro, och alltså på ett ganska sväfvande ställningsverk, kunna innebära ett lyckosamt omen för en tidnings tillvaro? Ack! också hos oss har denna omständighet väckt mycket bekymmer, och säkert är, att om en slik märkelig händelse hade timat på en vanlig, simpel, bräcklig brygga, densamma ingalunda varit af god betydelse. Nu kunna och böra vi dock trösta oss med det hopp, att på en sådan jättebro, som vår är, der förut så mycket tänkts och grubblats, älskats och njutits, suckats och lidits, der så mycket förtäljts om hvad som händt och icke händt, — som så mycket blifvit försökt både af gående, åkande och ridande, ungdom och ålderdom, kan omöjligen något olycksbringande fatum hänga öfver de händelser, som der tima.

Det återstår oss att nämna, det Wiborgs Tidnings solenna döpelseakt försiggick söndagen den 15 sistlidne Januari, då äfven minnet af den dag finska tidnings litteraturens stamfader för 83 år tillbaka såg dagsljuset, celebrerades. Med afseende å dagens dubbelt högtidliga betydelse, voro tillrustningarna i en aktningvärd stil tilltagna och samlingen ganska nobel. Fadrdarna, den respektive finska tidningspressen, hade allesammans, börjande från de högtärade Farbröderna ända till de yngsta kamraterna, antagit bjudningen, och äfven mangrant infunnit sig, alla nu utstyrda i sina nya, vackra drägter, bland hvilka många voro riktigt eleganta. Efter aktens slut propoerade Litteraturbladet en skål för den nya kamratens välgång, talade derpå allvarliga, men varma ord om Porthan, om den finska journalismens öden och framtida förhoppningar, om samverkan och endragt och mycket annat vackert och fosterländskt. Derefter dracks brorskål öfver glatta laget och glädjen var allmän. Man kom till några små förklaringar, utgöt sina hjertan för hvarann, och slutade med de varmaste försäkringar om beständig inbördes vänskap. Rö-

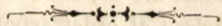
rande var att se, hurusom Helsingfors- och Åbobladen slöto sig till hvarann i en broderlig konversation, hvarvid Helsingfors Tidning bar lilla Eos i famnen och Morgonbladet förnöjdt vred sina mustacher, likväl icke underlåtande att gifva en lämplig tillrättavisning åt Kuopio Tidning, som under den allmänna munterheten haft olyckan att spilla litet Champagne på dess nya, fina frack. Vänskapen återställdes dock genast, sedan Kuopio Tidning i passande ordalag framburit sin ursäkt. Mest bemärkt af alla var dock Suometar, som öfverallt, der hon gick fram, i sin anspråkslösa klädnad, men med stolt gång och högtuppburet hufvud, genom sina upplysande och intressanta berättelser från det älskade hemmet, väckte glädje och förtjusning — ja man tyckte sig märka, att några af farbröderna formeligen gjorde henne sin kur; och då den något bedagade mön till sist med klangfull röst deklamerade en af henne improviserad runo: „Hvarför skulle jag ej hoppas“ — då skallade inom den hänryckta församlingen ett hjertligt: lefve Suomi! lefve Suomis dotter! Man skildes åt först långt in på natten och kom dervid öfverens, att det var vida vägnar roligare att träffas på barnsöl än på — begrafningar.

Länge har denna landsort saknat en publicistisk organ, och lika länge har, utan tvifvel, behovet deraf varit insedt och erkänt. Med skäl har man förundrat sig öfver detta förhållande, så mycket mer anmärkningsvärdt i vårt land, som kändedomen om landet i allmänhet, dess inre ställning, framsteg och förkofran i kulturligt häseende, nog sparsamt blifvit utspridd ifrån några få punkter, hufvudsakligast ifrån landets största städer, och Wiborg, det gamla Finlands hufvudort, onekligen torde böra hänföras till de viktigaste bland dem. Att fylla denna brist har föranledt utgifvandet af förevarande blad.

Det är emellertid icke utan en hemlig bäfvan Wiborgs Tidning uppträder inför den läsande allmänheten, och länge har hon tvekat, innan hon gått att intaga sin anspråkslösa plats i det publicistiska ledet. Också ännu frågar hon sig med oro, om hon skall kunna försvara ens denna plats, då hon känner sin ringa förmåga och derjemte vet, att allmänhetens fordringar, äfven de billiga, alltid äro allvarliga. Men, frågar hon derjemte, hvarför skulle också ej Wiborgs Tidning, såsom månget annat blad före henne, kunna påräkna villige och undseende läsare? och uti besvarandet af denna fråga finner hon en tröst — ett hopp för framtiden.

Wiborgs Tidning har i sin anmälan antydt de ämnen, som komma att fylla hennes spalter, och allmänheten finner deraf, att hon önskar göra sitt innehåll så omvexlande som möjligt. Att hon äfven skall inrymma locala underrättelser, och dessa måhända i större mängd, torde icke förtyckas, då dermed afses att göra denna landsort, som så ofta utpekats såsom ett „terra incognita“ för det öfriga landet, närmare känt, än fallet härintills varit.

Anhållande vördsammeligen att blifva skonsamt bedömd, vågar Wiborgs Tidning innesluta sig i sina högtärade läsares ynnest och välvilja.

En gammal Candidats pennritningar.

I.

En dyr knäpp.

Jag var en förhoppningsfull, praktiskt bildad ung man om nio år. En afton kort före jul tilltalade mig min far, f. d. Krono-Länsmannen och Expeditionsfogden Asmodeus Skräckström, med ett: Pelle, ser du, hvad jag har här i handen?

Jo, ett bref!

Alldeles, men du vet derföre icke hvad det innehåller?

Nej, det vet jag inte.

Jo, ser du, det är ett viktigt, ett för dig särdeles viktigt bref, — men innan du får veta, hvad det angår, måste du besvara en fråga. Kan du säga, hvad universal arfvinge är för slag?

Då jag, trots mina nio år, ännu aldrig reflekterat öfver den höga betydelsen af ordet arfvinge, och ännu mindre öfver benämningen universal, förklarade jag helt ödmjukt min okunnighet.

Pojke, fortfor gubben, du vet icke, hvilken lycka som väntar dig! Tänk, att din rika tant, Ebba Sichoria Skarfvelin (Gud välsigne kärningen för påfundet) genom detta bref tillkännagifver sin åstundan att se oss till Julen; men, icke nog dermed, (och detta är just det besynnerli-

gaste i saken) hon förklarar dessutom sin afsigt vara att, i betraktande af sin barnlöshet och passabla ekonomiska ställning, såsom hon behagar uttrycka sig, (har förbanna mig sina trettiotusen hårda) upptaga dig till universal arfvinge — begriper du?

Nej!

Dummer Jöns! ponera, exempli gratia, att moster Agneta skulle kola af, men före sin död skänka dig sin Chinesiska kaffekopp och silfver snusdosa, de enda dyrbarheter, som hon, mig veterligen, äger; då skulle du kallas hennes universal arfvinge — begriper du nu hvad universal arfvinge är?

Då jag får moster Agnetas Chinesiska kaffekopp och snusdosa.

Fårhufvud — det må nu vara du eller någon annan, det må nu gälla moster Agneta eller hvem fan som helst, så är man universal arfvinge, då man efter en persons död får all dess egendom. —

Jaså, jag tror, jag nu börjar förstå!

Nå det var då ändtligen väl det. Vet du, min kära Pelle, att jag redan började frukta för ditt hufvud — jag undrar hvem du då skulle brås på? — Vid nio års ålder var jag redan en stor politikus. —

Ja, kära mamma, fortsatte far, vänd till mor min, Kusin Ebba Sichoria tyckes ändtligen hafva vaknat ur sin syndasömn, efter hon vill omfatta pojken der med så särdeles ynnest. — Nå, nå, hon drog också försvarligen upp mig vid det der arfskiftet för åtta år sedan, som du vet. — Sedan dess hafva vi icke sett till gumman, och ehuru det ännu kokar i mig, vill jag likväl, då sådana utsigter för pojken framtid öppna sig, glömma allt groll, hvarföre vi, lät se, nästa måndag skola bege oss af till Pahamiemi. Jag undrar just hvarför salig Skarfvelin skulle ändra dess namn

Pajuniemi till Pahaniemi? Jag misstänker, att gumman Ebba gaf honom anledning dertill, ty nog fan hade hon fordom skinn på näsan, så det förslog. Vi få väl se, huru hon i sitt enkotillstånd tar sig ut. Nå hvad säger du om resan, munsjör snus?

Får jag köra med hingsten?

Prosit, jo det skulle man se — nej, kära Pelle, dertill är du för smalbent eller kanske rättare för smal i Fingrarna, ne-hej — hingsten skall bli hemma; men du får, om dig så lyster, åka med din goda vän Sikter Koklund, som följer oss åt allt till Staden K., der han tänker jula hos sin svåger, Fiskal Korpén.

Då min kännedom af verlden på denna tid sträckte sig å ena sidan till kyrkobyen, fem verst från hemmet, och å den andra till närmaste grannar, Härads höfding Fumlanders på Hiitola och vice Pastor Mandelöfs å kapellansbohlen, väckte tanken på denna utflygt — hela 10 mil — min högsta förtjusning. Arfvet och de dermed förenade lysande framtidsutsigterna voro helt och hållet en bisak, öfver hvilkas vikt och värde jag icke ett ögonblick bråkade min hjerna.

Sedan pappa på ofvannämnde sätt notificerat den stora händelsen, yttrade han åter till min mor: men, kära mamma, huru står det till med Pelles helgdagsgarderob? Mor, som vid denna plötsliga fråga syntes något förlägen, afgaf dock, sedan hon befriat sig från en plötsligt påkommen torrhosta, småleende den rapport, att hvad min för några månader sedan af en min far tillhörig äldre uniformsfrack förfärdigade, så kallade „nya syrtut“ angick, kunde den skäligen passera, undantagandes den fatala omständighet, att gårdshunden Hektor, vid något oss emellan delat broderligt nöje, låtit sin förtrolighet gå ända derhän att bemäktiga sig en god del af högra skörtet, lägg dertill en

långt före detta liden förlust af tre eller fyra knappar, hvilka, troligen vid någon brottning eller annan ridderlig öfning emellan mig och unga Herr Sandén, son till församlingens aktningssvärde Kantor, gått förlorade. Hvad åter min öfriga kostym vidkom, hvilken på samma gång med syrtuten skådat dagens ljus, vore den att såsom totalt obrukbar betraktas, och detta af den orsak, att jag, vid unga Herr Funlanders och hans ärade föräldrars sednastebesök i vårt hus, såsom artig värd, intalat ofvannämde ungherre att jemte mig, utan några källkar, skrinna backe nedför en med bräder öfverbygd och ganska sluttande potatisgrop; hvilket nöje, enligt hvad „Stall Jonas“ såsom åsyna vittne påstod, flere gånger, och till begges vår belåtenhet, repeterats. —

Pelle, sade far min, du borde hafva fått dig en ärlig finsk risbastu för omaket; men som saken icke mera står att hjälpa, och vi nästa måndag nödgas resa, skall du denna gång slippa helskinmad; men tro aldrig, att du hos tant Ebba får hafva dylikt ofog för dig.

Skräddar Svanblom skall i morgon bitti genast efterskickas, hör du det, mamma. Så skedde, — ty följande morgon afsändes „Stall Jonas“ att afhemta mästar Svanblom, den der skulle reparera skörtet och ånyo göra mig presentabel. —

Vän Svanblom, du har redan många år sofvit den sista sömnen på S. kyrkogård; men säkert förlåter du, om jag vid minnet af dig framkastar några konturer af din bild. Mästar S. var en af min barndoms stora favoriter. Huru klappade icke mitt barnahjerta af fröjd, då han, middagstiden påföljande dag, med prässjernet uppträdt på alnen och med sin särdeles originela bugning, infann sig i köket; der en värmande kaffekopp snart nog meddelade sin stimulerande verkan åt hans af kölden stela lekamen.

— Ofvannämnde mästaress humoristiska lynne och outtömmeliga förråd på sagor, isynnerhet spökhistorier, ägde något för mig utomordentligt tjusande, hvilket vid hvarje hans ankomst till hemmet fästade mig vid honom åtminstone likasåmycket, som nöjet att se det ena klädesplagget efter det andra lemna hans konstförfarna fingrar. Kunde jag, för att framlocka riktigt kopiöst af dessa sago- och spökelseunder, af far erhålla en näfve Gefle-proberarn, se då var begges vår belåtenhet fullkomlig. Jag tycker mig ännu se, hur mästarn, med ett verkligen Epicureiskt välbehag utblåsande röken, och lika stolt som en turkisk Pascha af tre hästsvansar.

„Med benen i kors på sitt mästarebord“

såsom salig Wadman sjunger, beredde sig att anförä den ena spökhistorien gräseligare än den andra. Håren reste sig ibland på mig vid afhörandet, och om natten fantiserade jag öfver idel andar, troll, påskkäringar m. m.

Men återtagom tråden af vår berättelse. Afresans dag nalkades. Under Svanbloms mästarehänder var jag snart vorden en ny människa. — Skörtet var åter repareradt, denna gång äfven med tillhjälp af en kära fars gamla frack; men som råkade vara af litet ljusare färg, hvilket fel dock Svanblom, medelst färgning med infusion på vietriol, rönnbark och tobak, efter förmåga sökte afhjälpa.

Söndags eftermiddagen anlände sikter Koklund, som jag hade löfte att få åka med. Som besagde sikter äfven framdeles torde förekomma, måste jag en stund uppehålla läsaren med hans personlighet. Härads Cancellisten Tobias Koklund var vid denna tid en ung man af omkring 40 år. Såsom enda son af välmående föräldrar hade han i sin tid frekventerat Åbo Cathedral skola och därpå till och med tagit studentexamen, men som han var af en mera orolig

natur och heldre öfvade sig i sång och att blåsa klarinett, än att ligga öfver böckerna, slutades hans Akademiska bana också som student. Emellertid hade han bragt sin färdighet på klarinetten till verkelig virtuositet, men alldenstund ansträngningen lärer vara torkande för strupen, hade dåvarande studeranden Koklund funnit lämpligt att tidsat fukta den, Nota bene med något bättre än vatten — Ja, hvad skall man säga? godt och väl — Studeranden Koklund blåste och fuktade, år ut och in, tildess klarinetten blef en bisak, men fuktandet hufvudsaken. Slutligen var han lika stor virtuos på glas som på klarinett — Och så slutades hans Akademiska bana. Efter många lyckans omskiften, sedan hans far och mor vandrat hädan, och hvilka hvälfningar, nästan med samma skäl som fordom åt Demetrius Poliorcetes, kunde förvärfva honom namn af „ödets lekboll“, hamnade han som renskrifvare hos häradsböfding Fumlander, der han sedan ett tiotal år förblifvit. Mannen var eljest en poetisk själ med godt hufvud, och jag höll för min del mycket af honom; ty ständigt var han färdig att deltaga i mina lekar och var alltid vänlig och glad. Barnahjertat sluter sig alltid lätt till en af naturen varm själ, föga reflekterande öfver de fel och svagheter som den kan ega. — Emellan oss uppstod nu följande samtal:

Nå, Pelle, jag hör att du blifvit en riktig Cræsus, du lyckones ost — Se man på; att gumman Skarfvelin, den förbankade smulgråten, hade så mycket vett?

Hur så, sikter Koklund?

Jo, ser du, den elementskade karingen — men nej, Pelle, jag vill ej tala ondt om din välgörarinna, ty naturligtvis bör du vara tacksam, ja, det bör du; måtte du endast komma att rosa marknaden; men jag har likasom litet dubier om gumman Skarfvelin. Jag känner henne se'n gammalt. Jag var ju småkush, kan man tänka, till salig Skarf-

velin, och umgicks mycket i huset den tiden han handlade i Åbo.

Du skall få höra. För ungefär två år sedan var jag till julen hos min svåger Korpén i K., dit jag också nu reser i ett sällskap med er. Nå godt och väl. På återresan blef min kassa läns, hvarför jag tog en omväg för att besöka min kära kusin, gubevars, i den vällofliga mening att erhålla en liten förstärkning, till låns förstås — Godt och väl, jag infinner mig å Pahaniemi, och efter ett långt samtal om påfvens skägg m. m. dylikt, rycker jag fram med min anhållan.

Pengar! skrek fru Ebba.

Ja, min bästa kusin, — hade kanske bort säga nådiga, kanske det tagit bättre skruf. —

Pengar! skrek fru Ebba ännu värre.

Jaha, min kusin, som jag haft äran nämna.

Medan fru Ebba Sichorias kinder öfverdrogos med allt hjertare karmin, fortsatte hon:

Och dem tänker kusin Koklund få af mig?

Ja, så vore meningen.

Hela tio rubel Banco Assignationer vill kusin låna af mig?

Ja, min bästa kusin Ebba, det har jag ju redan sagt, men tycker kusin att summan är för liten, så nog . . .

För liten? Nej, si man på bara! Hör på min kära Koklund, inte en styfver narrar han af mig. Nog skulle mina pengar då vara väl placerade! Hade han lefvat som annat hyggligt folk — ja, ja, jag känner nog hans bragder från Åbo tiden, var han säker på det — så behöfde han nu ej ligga folk till last och tigga till höger och venster.

Hyggligt folk, ligga till last, tigga, och det till höger och venster ännu på köpet? nej, nu tror jag kusin förlorat den sista portion af vett, som hon någonsin haft.

Har jag tiggat eller anlitat kusins barmhertighet? Jag vill ju endast låna; men likagodt — jag behöfver nu mera ej något. Farväl min aimabla kusin Ebba, ligg nu beskedligt och rufva som draken på skatten. Farväl gamla gni-
derska.

Ser du, Pelle, det der var visserligen dumt sagt af mig, men jag blef så högeligen förargad, ser du, och då kokar min harm öfver. Hetsighet i lynnet är ett ärftligt fel hos mig, men öfver detta arf är jag på sätt och vis stolt. Apropos, har jag alldrig berättat för dig, hvarför jag heter Koklund?

Nej.

Jo, ser du, det är en egen historia, som jag måste omtala för dig. Vet du hvem Karl den tolfte var?

Kors, hvad siktern anser mig för dum! skulle jag ej veta hvem Karl den tolfte var, den store Kungen i Sverige; moster Agneta sjunger ju ibland för mig „Malcolm Sinclairs visa“, 99 verser lång, der det talas om hans bälte, handskar och sporrar.

Aha, jag ser att du är hela karlen; jo, jo, jag har nog märkt att du känner till en hel hop saker och att du har godt gry i dig.

Alltväl, min farfarsfar var just en af tolfte Karls bus-sar och hette helt enkelt Lund. Ja, ser du, det var helt annat folk än både du och jag.

De såfvo alldrig uti säng,
Men i sin kappa, bredd på jorden,
Bland snö och drifvor ifrån norden,
Så lungt som på en blomsteräng.
En hästsko kramade de samman
Och

Huru, en hästsko?

Ja, var det icke knäfveln till gossar, du? Helt nyligen har en utmärkt svensk skald sjungit om dem dessa ord, som jag nu uppläste, och dessutom mycket annat vackert i samma stil. Du skall få låna den boken af mig, bara du blir litet äldre. Ja, som sagt är, just en sådander huggare var min farfarsfar och hörde till Konungens drabanter, var tapper som ett lejon, men het som en eldbrand.

Nu hände sig som så, att bland samma bussar också fans en annan Lund, lika tapper som farfarsfar, men till lynnet helt lugnt, alldeles motsatsen till honom. De voro vänner i lif och död, undantagandes att de beständigt råkade i gräl, hvilket vanligtvis lærer hafva inträffat såder en sju resor om dagen. Vid sådana tillfällen var alltid farfarsfar het som en spindel och den andra Lund kall som en isbit. Ju lugnare den sednare visade sig, desto argare blef farfarsfar. Slutligen började kamraterna för att i dagliga umgänget lättare skilja dem åt, att kalla den ena för Kok-Lund och den andra för Kall-Lund. Godt:

„Den store Kungen låg i Bender“ — kanske du också hört den historien?

Jo.

Du är ju en baddare, bra! Nu hände sig der likasom an norstädes, att de båda Lundarne ånyo råkade i gräl. Farfarsfar ville nemligen öfvertala kamraten att jemte sig, såder på tu man hand bara, marschera på Konstantinopel, för att med våld tvinga Sultan att hjälpa Konungen. Lund kallade då farfarsfar för en galning och denna åter i hetan honom för en — kruka. Mer behöfdes ej. Helt lugn som vanligt drog Lund sin tunga elghudshandske från sin väldiga hand och slungade den, med utropet „vi råkas“ midt i fysionomin på farfarsfar. Denne upptog helt rosenrasande handsken och upprepade: „vi råkas.“ Och de råkades — det blef en duell. Redan voro svärden dragna

och några hugg vexlade — hvarvid en bit af farfarsfars näsa och en del af hans motståndares pekfinger ströko med — då kämparna, likasom fattade af samma tanke plötsligt höllo inne, betraktade hvarandra, och med utro- pet „broder“ sjönko i hvarandras armar, dervid hvar- dera helt oförmärkt med sin grofva näfve borttorkade en frambrytande tår. Och dermed var den saken slut. De hade ännu ej hunnit börja något nytt gräl om färden till Konstantinopel, då hastigt ropet „till vapen“ nådde deras öron. Bussarna skyndade till, kämpade med vanligt mod, men hade dessutom den lyckan att rädda Konungen sjelf från en hotande fara och alltså, att mer än vanligt blifva bemärkta af honom. Nu tälte han såsom man vet inga dueller, och straffade strängt hvarje öfverträdelse deremot. När det alltså kom till hans öron, att de begge Lundarne brutit emot hans befallning, fingo de genast arrest, men benådades för sitt visade mannamod från ytterligare straff.

Då Konungen derpå fick höra anledningen till duellen och det binamn, de hvardera buro, skrattade han och kallade dem sedan sjelf nästan alltid på samma sätt. Seder- mera, när Konungen var död, funno de, vid minnet af hjel- ten, sig hedrade att sålunda hafva blifvit benämnde af ho- nom, och bibehöllo allt fortfarande sina nya namn. Kall- lund avancerade emellertid i graderna och blef slutligen adlad — kanske lefver familjen ännu. — Min farfarsfar åter, som efter tolfte Karls död icke mera fick slåss, och därför hade ledsamt, drog sig med Kaptens titel ur tjen- sten, arrenderade en liten jordlapp i sitt älskade Finland samt dog aktad af alla, efterlemnande tvenne söner till arf- vingar af sin krigsära och sin fattigdom. Släkten blef fram- deles förmögen, ehuru det på sednare tider, som du ser, åter burit till fjells med den; ty jag, den sista manliga repre- sentanten af Koklundska namnet, äger ej några skatter, men

hvad jag äger, och hvilket fru Ebba tycktes sätta i fråga, är ärlighet och ett, efter menniskosätt att tala, temmeligen godt samvete. Hvad behöfver stackars Koklund mer? Alldrig skall jag med Guds hjälp behöfva tigga, och alldrig har jag bedragit någon annan än mig sjelf, men den historien behöfver du ej höra, Pelle lilla. Mina bragder i Åbo vet fru Ebba litet af och de angå henne dessutom ej. Den gode Siktarn var ordentligt upprörd och hans näsa flammade af hög glans.

Nå allt det der angår dig, som sagdt är, icke. Var du lycklig och tacksam, det ålägger jag dig, kära Pelle. Universal arfvinge? hej då, ta mig attan knorrar, — sikterns favorit uttryck att bekräfta en sak — vore jag nog lycklig att nu få ärfva, sannerligen jag då visste, om jag skulle stå på fötterna eller hufvudet.

På hufvudet? se det var då roligt! bästa sikter Koklund, lär mig att stå på hufvudet.

Hjertans gerna.

Öfningen tog genast sin början Belåtenheten tog sitt säte mellan sikterns ögonbryn och det gnistrade riktigt af fröjd i hans polisonger vid hvarje af mig presterad kullerbytta. Med denna öfning fortsattes en god stund till mitt och kära fars synnerliga nöje; men plötsligt tog leken slut vid den inträdande moster Agnetas utrop: „Nå jag tror då, Gud nåde så visst, att siktern och kära svåger äro splitter befängdt galna, då ni låten barnet hafva sådana der dumma konstler för sig“ — „Herre min skapare, pojken blir ju sprängd som en gammal häst eller bryter i lyckligaste fall åtminstone nacken af sig. Det är oförsvarligt af sikter Koklund.“ Med dessa ord fick gumman mig i armen och andades lättare först sedan hon såg mig med helbregda lemmar i god säkerhet på sin egen kammare.

Följande dagen reste vi.

Det var en herrlig vintermorgon. Träden glittrade af tusende diamanter, som skönt bröto sig i den uppgående morgonsolens strålar. Kölden var skarp och snön knarade ångestfullt under slädmedarna, medan ångan i hvirlar uppsteg från de frustande hästarnas näsborrar. Jag andades idel glädje, så mycket mer som jag fick sköta tyglarna på sikter Koklunds häst — han hade nemligen af sin patron fått häst till K., — medan denne, utsträckande sig i slädan, undervisade mig i den ädla konsten att kuska.

Se såder, Pelle, drag venstra tygeln mera åt dig — aj för tusan, nu går det rakt åt blåkulla — bra kära Pelle, klatscha på litet emellanåt, såder ja. Kampen orkar nog, fastän han är lat, likasom vi andra gamla ungarlar, ha, ha! —

Vi hade färdats ungefär fem verst, då siktern plötsligen började trefva omkring med fötterna under kuskbocken, hvarefter han med ett ljudeligt: ptro, stopp och belägg! hejdade vår makligt lunkande Rosinante. Stopp Pelle, ta mig attan knorror har icke min tingskantin blifvit qvarglömd hos er! Så är det att lita på pigor. Vi måste på fläcken vända om. Farbror Skräckström, hör hit farbror, stanna! — min tingskantin farbror, stanna då! Nu blef det halt och Koklund beskref helt andfädd sin olycka. Kära far menade, att kantinens innehåll nog på närmaste gästgivaregård kunde ersättas, men Koklund svarade: Det är ej den spirituösa delen deraf som graverar mig, ty jag kan gifva farbror mitt hedersord, att af sådant icke fanns der en droppe, men värsta olyckan består deruti, att den bland annat också innehöll svåger Korpéns genom mig från Helsingfors reqvirade nya peruk, en julklapp af söta syster åt sin kära kälft, och utan den vågar jag, på min ära, icke träda henne under ögonen. Låt oss derföre vänd om.

Kors i alla dar, inföll mor min, hvad pratar siktern för persilja? En peruk i en kantin? Jag tror siktern kollrar litet af kölden? Nog äger Skräckström också en kantin, men alldrig har jag sett den innehålla annat än tvenne flaskor och en liten silfverbägare. Som sagdt, jag tror att siktern förfrusit sitt hufvud.

Alldeles icke, min ärade fru Expeditionsfogdska, svärade Koklund, litet stött; min kantin, skall jag hafva äran berätta, innehåller plats för allt hvad en stackars ungarl behöfver. Ja, är den ordentlig fullastad, kan jag tryggt med förra filosofen utropa: „omnia mea mecum porto,“ hvilket jag, om så behagas, på hexameter kan öfversätta med: Allt hvad jag äger der finns, och flaskan den glittrar i midten. Ha, ha, ha!

Porta mig hit och porta mig dit, inföll kära far helt förargad. Jag ger tusan bror Koklunds Grekiska, Latin eller hvad för rotväliska det må vara. Summa summarum, att jag icke ger mig tid att för din kantins skull kуска här fram och tillbaka. Hellre må Korpén gå utan peruk och lika skallig som fordom innevånarena i Tyrus under Nebukadnezars belägring af deras stad, hvarom profeten Hezechiel vet att berätta. Bror får alltså under närvarande omständigheter återvända allena. Jag skall taga Pelle upp i vår släda. Farväl bror Koklund, helsa Korpén och glöm ej bort oss framdeles. Hit med dig, Pelle. Se så, kör på Jonas. — Sålunda skiljdes jag till min stora sorg denna gång från min vän, sikter Koklund.

På e. m. anlände vi till K., togo in å gästgifveriet och ärnade genast fortsätta resan; men nu föll det kära far in, att han hade uppgjorda affärer med handelshuset Pank et Kassing, hvilka före nyåret borde vara på redig fot. Detta drog ut på tiden, så mycket mer, som en oxhud dess-

utom skulle utbjudas åt gubbens gamla vän, garfvar Barkfeldt.

Vill du följa med, Pelle, sade pappa, så vandra vi till gubben Barkfeldt?

Mycket gerna!

Anlände till gubben Barkfeldts gård och komne inom porten, var jag nära att af förskräckelse digna till jorden, då en stor bandhund från sin koja, under ett förfärligt skällande, kom rusande emot oss. Far fick mig dock i handen, och välbehållna stego vi uppför trappan till Barkfeldts kontor. — Mjuka tjenare Herr Fabrikör, hur står det till?

Åh, kånare, kånare; Nå ja' må nu säja! Tet var ta lustikt att en kång åter få se Pefallninksman Kräcktröm — vara så ko och sitta ner. Lilla kossen me. Vara Pefallninksmans ynksta kosse?

Ja.

Åh, snart pli stora karlen — hafva tuktika hänter. Pli stark som oxen!

Jo, nog har han lemmar för sina år; men, apropos om oxe, vill ej Fabrikören köpa en förträfflig oxhud.

Åja, åja, hvarför inte — Få veta priset, ha mycky' falli' i pris nu på senare titer.

Nå, derom få vi vid min återresa komma öfverens. Jag reser nu till min kusin Fru Skarfvelin på Pahamiemi.

Fru Karfvelin? känna mycky' pra, ofta hantlat här förträfflika sim!

Pappa, inföll jag, Pappa sade ju att tant Ebba hade skinn på näsan. Är det Fabrikör Barkfeldts skinn?

Pojke, vill du hålla mun på dig, röt far, helt röd och förlägen, till stor förvåning för mig, som hade tagit uttrycket bokstafligen. Gossen är barnslig, fortfor gubben vänd åt Barkfeldt; men nu måste jag bryta upp. Mjuka tjenare, Herr Fabrikör. Utkomna på gatan yttrade gubben:

Pelle, jag tror i sanning ändock, att du är något dum? måtte du ej i verkligheten bli det, som Barkfeldt i figurlig mening yttrade — en ox. Dessutom får du ej understå dig, att såder utan vidare krus afbryta äldre folks santal; lägg det på sinnet, eller skall jag friska upp minnet på dig. Sedan gubben nu uträttat sin affär hos handelshuset Pank et Kassing, dit jag, i anseende till min obetänksamhet hos Barkfeldt, ej fick medfölja, fortsatte vi följande dag vår resa, och anlände strax på e. m. till Pahamiemi.

Hm! muumlade far min, då vi kuskade uppför tåget som ledde till byggnaden; alldeles som för åtta år sen hvarken sämre eller bättre. Nå sannerligen ligger icke salig Skarfvelins gamla bastkur ännu och skräpar der på källartaket, hm! — men nu voro vi i och med detsamma vid trappan, i förstugan och inne i salen.

„Men det säger jag Mullgren för sista gången, att blir icke staketet kring salig patrons graf repareradt, på det icke fyrfotingar och andra okynneskräk slippa dit att trampa på hans döda mull, så får han helt simplimang flytta från torpet; jag får nog, skall jag säga honom, någon annan, som vill ha den jordlappen“. Dessa ord ljödo, vid vårt inträde, från ett äldre fruntimmer, sittande i en med skinn öfverdragen länstol, till en vid dörren bugande mansperson i mörkgrå kapprock med åtminstone ett dussin klaffar på kapusjongen. Åh, ödmjuka tjenarinna mitt herrskap, afbröt hon sitt tal; välkommen kusin Skräckström, farväl kära Mullgren, glöm ej hvad jag sagt. — Ursäkta kusin, jag hade litet otalt med vår dödgräfvare.

Dock icke för egen skull, hoppas jag?
Nej bevars, kusin. Ännu har jag icke tid att tänka på den saken. Visst borde man alltid vara beredd — en djup suck — men bestyren vilja hålla oss här i denna eländiga

verld — åter en djup suck. — Men, när hvar och en sin syssla sköter, så går allt väl — — kusin vet?

Jaha, åja!

Det var annars längesen, vi träffades, kusin — Jaså här är pojken, jag skref efter. Nå välkommen du. Du heter Peter, icke så?

Pelle!

Nå ja, det är nu sak samma; Petter är du naturligtvis döpt till, fastän visst folk hafva den dumma vanan att förvränga barns kristliga namn. Peter skall du framdeles heta och dermed punkt.

Anna Lena! — hvar låken håller menniskan till? — Anna Lena besörj om kaffe, eller kanske litet mat skulle smaka herrskapet efter resan? Vi hafva ännu vacker tid till qvällsvarden. Detta sednare yttrades dock med en min, hvilken uttryckte raka motsatsen till bjudningen. Min mor, som troligen kände i luften att en vägran vore välkommen, afböjde dock genast förslaget, i det hon oförmärkt stötte kära far i sidan. Detta tycktes göra ett angenämt intryck på tant. Hon fortsatte likväl:

Men kanske litet varm ölsupa ej skulle skada?

Kära far, som för sin död icke kunde fördraga ölsupa, gjorde vid denna bjudning en omedveten, förfärlig grimace. — Det blef alltså vid Kaffe. — —

Tant Ebba Sichoria Skarfvelin var ett fruntimmer af omkring 46 eller 47 års ålder, af lagom längd, men ofantlig magerhet, klädd i en kaffebrun kattuns rock med snäfvä armar. Det mest framstående i hennes drag var en låg panna, men som ersattes genom en näsa af så framstående kantiga proportioner, att det ordentligt svindlade för mina ögon, då jag i min fantasi föreställde mig ett saltomortale från dess topp. Ja, inbillningen tog så öfverhand, att jag, instinktmässigt tagande mig i sidan, undersökte, om icke

något refben vid fallet blifvit krossadt. Hennes ögon, skiftande emellan grått och gult, fästade sig med ett uttryck, omöjligt att beskrifva, på den person, med hvilken hon talade. Stämman var gäll, endast stundom afbruten af torrhosta. Sådan framstod för mig Tant Ebba Sichoria. Låt oss nu äfven kasta en blick på hennes hus och omgifning.

Föreställ dig, kära läsare, ett större aflångt rum med perlfärgade, såkallade rappade väggar; till venster en väldig brun kakelugn på tolf svarfvade trädfötter, vid sidan af den tvenne spinrockar med hvar sin blårtott, ett väggur i blått federal, blå pinnstolar och dito soffa jemte ofvannämnde gungstol, tant Ebbas vanliga thron; tre väldiga nycklar hänga på spiken till venster om dörren. På en smutsgrå skänk paradera två krukor med ett snöre, spändt från ena örat till det andra på hvardera. Det rödmålade bordet prunkar med trädallrikar, ett mindre trädfat, innehållande öfverlevfor af strömming, träskedar, fat m. m. Detta bord begagnas påtagligen vid tjänstefolkets måltider. Öfver soffan hänger en, i en fordom förgylld ram innesluten, något större spegel, upphängd så, att bordet, med allt hvad dertill hörde, fullkomligt deri afspeglade sig. Såsom jag sedermera fått höra, begagnades denna spegel af tant Ebba till ett slags observatorium, nemligen så, att hon vid tjänstefolkets måltider, sittande helt oskyldigt i sin länstol och med ryggen åt bordet, beständigt med egna ögon kunde kontrollera hvarje deras förehafvande; och olycklig den, som då försökte — att i fickan lurendreja en brödbit eller dylikt till mellanmål. Rummet till venster om salen, det såkallade förmaket, var möbleradt med en betsad soffa, dito stolar och säng, en grön kakelugn och en messings spottlåda; men hvad som förnämligast fästade min uppmärksamhet, voro tvenne porträtter, det ena föreställan-

de en herre i blå frack med blanka knappar, röda kinder och dito näsa, kråsnål, berlocker och förfärligt stora spar-krakor; det andta åter — en gul knähund, som hvilande på en dyna såg särdeles förnöjd och snusförnuftig ut.

Sedan kaffet var drucket, företog sig tant att mönstra min värda personlighet. Sättande sin ena hand på mitt hufvud, den andra under min haka, yttrade hon: åja, bra nog, näsan nog liten, sådant antyder ondsinhet; men detta kan man allt få bort med tjenliga medel. Kan du läsa?

Jo!

Nå hvad kan du vidare?

Jag kan också stå på hufvudet, tant.

Herre min Gud, kusin Skräckström, hvad är det pojken pratar?

Åh, ingenting. Sikter Koklund, som emellanåt hälsar på hos oss, har roat sig med gossen och lärt honom litet gymnastik.

Koklund? jo se det är just den riktiga! och med sådant folk har gossen fått uppväxa? Stå på hufvudet! Nej aldrig har jag hört maken — Barnets uppfostran är totalt försummad — detta skall nödvändigt med godo eller ondo afhjelpas.

Gossen är ännu så ung, kusin, invände min goda mor, och är dessutom af ett böjligt lynne.

Ung? böjligt lynne? Ja se der ha vi den gamla visan, hvilken alla klemiga fäder och mödrar ständigt sjunga.

Peter, du måste lägga bort alla dumma seder, som du der hemma lärt dig. Du blir nu hos mig och jag tänker i sanning icke se genom fingrarna med dina olater.

Jag märkte, att det flera gånger ryckte i kära fars ögonbryn — ett tydligt tecken, att gubben var uppretad; dock sade han ännu intet. Explosionen skulle ske litet sednare.

Anna Lena, yttrade efter en stund tant, hemta hit gulingen. Undrande, hvad det mände vara för en personage, blef jag särdeles förvånad, då Anna Lena, några ögonblick derefter, visade sig, bärande något i en röd ullschavl, hvarifrån snart utkom — originalet till det ena af porträtterna i förmaket, eller knärackan, numera gammal och betydligt fetare, än porträttet utvisade. Gulingen gläffsade några gånger med ett hest skall, någotsånär liknande den klang, som uppkommer, då man knäpper på en rulle rostig ståltråd, hvarefter han, med halfslutna ögon och förnäm min, försjönk i ett djupt mediterande. Med klarnad blick hällde tant Ebba litet kaffe och en stor portion grädda på ett tefat, som ställdes för favoriten; hvarefter hon, vänd till mig, med mild röst yttrade: här, kära Peter, ser du gulingen, min gamla vän och trotjenare, skall du veta. Låt se att I blifven goda vänner. Han är en aktningvärd gammal man, den gulingen. Om du är snäll, skall du få det förtroendet att dageligen bära honom ut på promenad! ty ser du, kära barn, gulingen är redan något orklös, och måste derföre ömt vårdas på sin ålderdom. För det andra, skall du dageligen försigtigt kamma honom — det är hans största nöje. Han blir, den stackars „gamlingen“, likasom ung på nytt; så vederqwickande är det för honom. Kanske du straxt vill göra ett försök? — Anna Lena, tag hit gulingens kam, så får Peter roa sig, medan vi andra prata.

För ingen del smickrad af förtroendet, satte jag mig af pur blyghet och ett af naturen godt hjerta likväl ej deremot, utan började helt beskedligt arbetet, under det hans värdighet, gulingen tog sin lilla lur efter måltiden. Efter en stund kunde jag likväl ej styra mig att emellanåt nypa honom i örat, hvarvid hans värdighet, litet öppnande på ögonen och med ett lätt morrande, gaf tillkänna sitt

missnöje att blifva störd. Sluteligen, retad af hans flegma och den verkliga öfverlägsna min, han emot mig antog, satte jag tummen för högra handens pekfinger och — applicerade en kraftig knäpp på herr gulingens respektabla nos. Tjutande af ilska och smärta, tog denne sin tillflykt till tant Ebbas fötter, derifrån han allt fortfarande med sin hesa stämma skällde ner mig på äkta hundmanér. Men, o himmel, jag förgäter aldrig tants desperation! Att med ena handen fatta mig i lufven och med den andra, ledigvarande, applicera en kraftig örfil på min venstra kind, var för henne ett ögonblicks verk.

Pojke, förderfvade byting, fridsstörare, jag skall lära dig! — så ljödo hennes af förtrytelse darrande ord. Otäcksamme varelse, som jag velat upptaga till min son

Min bästa kusin, afbröt far min: Gossen är litet yr, och handlade helt och hållet af barnsligt oförstånd.

Oförstånd? det var så för pocker heller, kusin. Det var elakhet, ådagaläggande ett i grunden förderfvadt hjerta, hu!! — men jag skall väl tukta upp dig, du illa uppfostrade slyngel!

Nu märkte jag att fars sista tålmod var slut, ty ryckningarne i ögonbrynen följde på hvarandra med blixstens hastighet.

Kanske kusin ej gör sig besvär? yttrade han — min pojke tuktar jag nog sjelf, då han behöfver det. Är han illa uppfostrad, för det han knäpper en gammal, otäck hundracka på nosen?

Otäck hundracka, kusin? mera tjöt än talade tant. Min egen gamla guling — en otäck hundracka! Nej, det går för långt Jag hade velat göra Peters lycka, fortfor tant med värdighet; men den har han nu förspilt. — Hör du, pojke, du har förspilt din lycka! Hade du varit mig till nöjes, skulle jag hafva omfattat dig med god-

het, du skulle varit min son och gulingens yngre bror. Ja, jag skulle kanske framdeles låtit måla ditt porträtt dit bredvid gulingens och salig Skarfvelins.

Tackar för äran, afbröt far, ännu mer uppretad; — dit kan kusin hänga sitt eget, så blir familjegalleriet komplett. Och nu farväl, kusin Ebba, tackar för bjudningen till Jul; men nu reser jag raka vägen åter hem och tar min pojke med mig. Kanske kan han bli folk, er förutan, min kära vän?

Mjuka tjenarinna! ja, jag vill för ingen del uppehålla herrskapet.

Jonas, skrek pappa, spänn genast hästarna för slädan. Tag på dig, gumma, och äfven du, Pelle — Farväl min värda kusin! — Och nu suto vi åter i slädan, kuskande af mot det kära hemmet

Sådan var min första färd till lyckan, som i stället blef min första motgång. Och var — den icke kolossal? För en näs- eller rättare nosknäpp åt en gammal knähund, förlorade jag ett redan utlofvadt stort arf, och blef, åtminstone i en persons ögon, ansedd för en i grund förderfvad varelse.

Det var en dyr knäpp

Tidningarne.

Var det icke bra roligt för Morgonbladet, då det i sitt 19:de nummer, sin natur likmätigt, fick lätta sitt hjerta med några glåpord emot Wiborgs Tidning? — Jo, jo, när man ständigt affekterar att uppträda med en sådan diktatorisk myndighet, som Morgonbladet, kan man visserligen, med i egna ögon stolt öfverlägsenhet, prata om W. T. „litenhet och ovana.“ Huru stor vana tror sig Morgonbladet då hafva förvärfvat? Vi skulle anse att derom icke är så särdeles mycket att tala, utom — ja förlåt käraste Morgonblad, att vi glömde denna viktiga omständighet — utom, då det gäller ett pojkkaktigt käbbel och ett hakande vid bagateller, då de röra landets öfriga tidningar, ty deri är Morgonbladet inom kort tid vorden en mästare. Ärnar kanske Morgonbladet med dessa mot W. T. riktade glåpord utmana den till ett likadant pojkkaktigt gräl, som det sjelf förer, så är ändamålet totalt förfeladt, ty till sådant har W. T. hvarken lust eller tid. Hvad specielt den der „knäppen“ beträffar, som „började allt mer och mer stiga W. T. upp åt hufvudet“, får W. T. härmedelst vänskapsfullt transportera den från sin förra plats (se W. T. n:o 6*) på Morgonbladets egen högtupsatta näsa. Mätte den åstadkomma en uppfriskande nysning, hvartill W. T. af uppriktigaste hjerta vill ropa: prosit!

* = p. 475 här ofvan: knäppen på hundnosen.

Wiborg.

— „Wiborg, tidning för litteratur, handel och ekonomi“ utsände i går sin profnummer. Det resp. bladet lofvade i sin första anmälan att utkomma i nära lika stort format som Morgonbladets, men tyckes efter närmare eftersinnande ansett för rådligast att pruta något på kvantiteten, hvilket visserligen är ganska lofligt och konsekvent handladt af ett blad, som, utom litteraturen, hufvudsakligast ärnar vända sig åt handel och ekonomi. Deremot är alltså ingenting att anmärka; en ung handlande och ekonom bör ju i tid vänja sig vid sparsamhet. Tidningens yttre utseende är nu i det närmaste likt Helsingfors Tidningar eller Åbo bladen. Hvad innehållet åter beträffar, så presterar den vida mer, än man af titeln har någon rättighet att fordra, ty utom officiella och legala kungörelser ur F. A. T., upptagas tre spalter af krigs- och politiska nyheter från utlandet. Om sådant hör till litteratur, handel och ekonomi blir en annan fråga; saken är i alla fall god och berömvärd. Papperet är vackert och stilen försvarligt redig samt omvexlande. Tidningen tyckes bestå sig ordentligt kontor, Alfthanska bokhandeln, och, enligt hvad det förljudes, hela svärmen af redaktörer eller Tidningen Wiborgs kontorister, om vi riktigt artigt och i affärsstil få uttrycka oss om den lifgivande principen eller de verkande krafterna hos ett blad, som kommer att behandla

så mycket affärer. Den bör med så goda resurser alltså komma att intaga ett utmärkt rum i vår eljest nog magra tidningslitteratur, hvartill vi också af hjertat önska kamraten allsköns framgång. Såsom ett prof på bladets blifvande förmåga af qvickhet och stilistisk färdighet åt ett visst håll, innehåller nämnde profnummer också ett litet anspråkslöst utfall emot Wiborgs Tidning, framkalladt af ett insändt skämt i den sistnämndes 82 n:r. Hvad kan nemligen vara anspråkslösare än följande det resp. bladets strof. „Möjligen kan någon bland våra prenumeranter falla på den tanken, att den ena tidningen, utgifven i Wiborg, blir den andra lik m. m. (se Wib. profnummer). Ack, käraste „Wiborg“, hvad en liten sjukdom, som kallas egenkärlek, redan såhär tidigt har kunnat förvränga din syn. Ditt snilles stråle, som bryter sig genom förargelsens prisma, har för ditt öga framkallat en falsk bild af det i vår tidnings 82 n:r anförda skämtet, en riktigt liten dunst- och molnbild eller hvad man nu må kalla den. Spar du din vältalighet och ditt skryt till tider, då sådant bättre höfves dig, och visa först hvad du kan prestera, innan du sjunger ur alltför hög ton. Många numror återstå ännu för dig, lille vän, innan året tar slut, ty detta var ju endast en profnummer. Emedan du dock tyckes besitta vida mer sjelfförtroende, än det kanske skulle anstå en yngling, som, med afläggande af sitt första prof, derföre alldeles icke ännu kan sägas engång vara torr bakom öronen, så vill jag af pur vänskap citera för dig en gammal visa. Den lyder såhär:

Att till Corinthus hinna
Gör ej begäret nog;
Nej, kära barn, besinna
Hvad ände paddan tog.

Ja, värdaste kollega, det är en förfasligt ynkelig historia med den paddan, ty märk:

Hon sen sitt gap mot vädret vände,
Sig spände och sig åter spände,
Till dess hon sprack, det arma djur!
Och så tog både hon och denna fabel ände.

Ser du, unge vän, huru det stundom kan hända, då man tager alltför mycket väder i munnen. Akta dig alltså mitt barn, för paddans öde — — — — —

Ännu ett ord, innan vi skiljas. „Wiborg“ påstår att den „tio månader med godt tålmod studerat „kamraten“. Bladet måste alltså blifva utomordentligt snillrikt, då det redan 10 månader före sin födelse kunnat studera. Denna snillrikhet får dock, åtminstone födelsedagen, en svår stöt, om man endast med liten uppmärksamhet läser några strofer i dess följetong, t. ex. följande mening) „Skall i den ynglings bröst“ m. m. och följande: „men det är och förblir samt ändock m. m.“, i hvilka meningar vi vilja trotsa enhvar att kunna finna något annat än ett nonsens. Bladet skall dock vara ett profblad!

Wiborg.

Morgonbladet har i sin 88:de N:r begynt en revy med landets öfriga tidningar, hvilken sluteligen öfvergått till ett fullkomligt nedsablade af ett par blad. Några, såsom Finlands Allmänna Tidning, Helsingfors Tidningar och Litteraturbladet har det helt stillatigande förbigått, andra, såsom Åbo Underrättelser och Borgå Tidning få sig hvardera en mention honorable för sitt välförhållande, hvaremot Åbo Tidningar, men isynnerhet Wiborgs Tidning, ehuru i Hr Morgonbladets tycke af magerhet helt och hållet utsvultne, samt således saknande all must och fetma, likväl blifvit ansedde värdiga sista knäppen af den väldiga stridskämpens hand. Wiborgs Tidning är isynnerhet den som får värsta påpackningen, och som dess väl af helt naturliga skäl ligger oss närmast om hjertat, vilje vi i anledning häraf taga oss friheten att yttra några ord. Morgonbladet har behagat antyda, att utgifvarens af Wiborgs Tidning namn gaf anledning att deraf vänta ett muntert blad. Tackar så mycket för komplimangen, Hr Morgonblad, fastän vi icke förmå inse på hvilka grunder Tit. behagat hysa den öfvertygelse, att Wiborgs Tidnings utgifvare ville göra anspråk på att framstå som ett större muntrationsråd, än någon annan af Hrr medbröder. Att Tit. också i denna sin väntan funnit sig besviken bevisar ert naiva utrop: „men kors, så man blef bedragen!“ Ja, värdaste Hr Kollega såder gå mensklige beräkningar stundom upp i blå dunst! men, för att tala allvarsamt, så vilje vi, alldenstund Morgonbladet behagat framdraga vår personlighet, betala Tit. med samma mynt, och genom jemförandet af begges våra förhållanden samt de opera vi presterat, undersöka huru-

vida Red. af Morgonbladet verkligen är fullt berättigad att framträda med en sådan diktatorisk myndighet, som den han behagat taga sig. Sådant bör ej misstyckas, då vi ju i alla fall äro enskilda personligheter, ehuru vi efter Cornelii Nepotis och andra af klassicitet ångande gamle herrars exempel, af vördnad för dessa ålderstigne auktoriteter, helst älske att tala om oss i pluralis. — Morgonbladets Hr Red. är alltså högeligen missnöjd med W. T. samt beskyller den för tråkighet m. m. Sådant är ledsamt, mycket ledsamt för stackars W. T., men hvad som torde vara ännu värre, är att vi sjelfve i det närmaste dela Hr Red. mening; och med denna uppriktiga bekännelse hafve vi i och med detsamma gifvit Hr Red. rätt i sina hufvudpåståenden och sitt klander. Något anse vi oss likväl vara berättigade att derifrån afpruta, men litet mer eller mindre vännen emellan betyder ju ingenting, endast saken i sina väsendtligaste punkter äger sin riktighet. Vi vilje alltså medgifva att W. T. under detta sitt första lefnadsår för ingen del varit sådan som den bordt vara, men den har likväl varit sådan den kunnat. Dess Red. anser sig likväl äga nog mycken egenkärlek att påstå, det han visserligen icke saknat förmåga att göra den bättre, men många omständigheter, hvilka här icke kunna närmare specificeras, hafva härvid framträdt såsom motverkande orsaker, den förnämsta vill han dock framdraga och den har varit — brist på tid. Red. af W. T. lefver icke i så lyckliga förhållanden som Morgonbladets Hr Red., att nemligen efter eget godtfinnande få begagna stunderna, utan är framför allt pligtig att sköta ett embete, hvilket, om det ordentligt och såsom sig bör handhafves, redan i och för sig tager en mans nästan alla krafter i anspråk. För att likväl visa, det vi för ingen del med likgiltighet åse eller missakte en upplyst allmänhets billiga fordringar på

en tidning, förklare vi härmedst, att vi, utan att afgifva några positiva löften, för nästkommande år vidtagit sådana åtgärder, som lemnat oss tillfälle att mera än hittills egna uppmärksamhet och arbete åt vårt blad. — Och detta kan nu vara mer än tillräckligt om W. T. och dess Red. Återstår att se, huruvida Morgonbladets redaktion uppfyllt allan rättfärdighet beträffande sitt blad, och om han således är kompetent att uttala förkastelsesdomen öfver en medbroder. Vi hysa stora tvifvelsmål, beträffande denna omständighet.

Vi vilje således till en början helt enkelt framställa den fråga, om Morgonbladets Hr Red. ensam omhänderhar bestyret med sin tidning. Svaret kunna vi dock sjelfve afgifva, ty sådant synes oss omöjligt i anseende till tidningens nog stora omfång, äfven om Hr Red. skulle besitta en ännu större förmåga än han verkligen besitter. Äro herrarne åter flere, vilje vi icke dölja vår oförgripliga mening, att bladet i sådan händelse kunde göras vida mer underhållande, än fallet varit; ty så sakrikt Morgonbladet också måste erkännas vara, ledigt styliseradt och underhållande kan det derföre visserligen icke kallas. Tidningen utgifves i Finlands hufvudstad, brännpunkten för hela vårt andeliga lif, der de flesta ämnen alltså måste erbjuda sig till behandling, och der så många förmågor samt hjälpkällor kunna anlitas, hvarom ett landsortsblad icke ens har någon aning. Om alltså ett derstädes utgifvet blad uppträder med anspråk på rättighet att kritisera andra, böra fordringarne på dess eget värde stegras ganska högt. Uppriktigt sagt, så hafva vi tyckt oss förmärka att en viss pojkkaktig anda genomgår Morgonbladet, en lust att begrina ställningar och förhållanden i lifvet, en krystad qvickhet, som väl kan roa för gången, men som likväl är fullkomligt fremmande för en sann humor. Väderleksprat tyckes

isynnerhet ligga Hr Red. om hjertat, ty på hvarje N:r finner man samma thema, endast med olika variationer, hvilka alltid äro krystade, ty qvicka hafva vi ännu aldrig funnit dem. Hvadför synnerligen utmärkt innehåller då det stora bladet för öfrigt? Notiser, lånade ur landets öfriga tidningar upptaga oftast flera spalter; afdelningen litteratur och konst är utdrag ur utländska journaler. Denna afdelning är god nog, men någon synnerlig konst att skrifva den erfordras i vår tanke alldeles icke, endast man består sig goda källor. Artiklar, flutna ur Hr Red. egen penna äro visserligen många nog, det måste erkännas; men dels utgöras de af små stumpar, dels recensioner och gräl med landets öfriga tidningar, hvilket vi aldrig kunnat anse för särdeles underhållande. Stundom, såsom i tidningens 11:te N:r slår Hr Red. sig på lustighet. Der börjar nemligen den synnerligen platta historien om „Hr Asmus Schalen och hans pappar“, i hvilka Tit. med särdeles ifver fördjupar sig, utan att någon, beträffande sagde „pappar“, vid slutet af historien är slugare, än i dess början. I N:o 66 förekommer åter en ganska tråkig skriftvexling emellan ofvannämnde Hr Schalen och Hr Red. af Morgonbladet. Sådant är nu allt godt och väl, endast det förundrar oss, att herrarne, som föröfrigt tyckas vara så stora själsfränder, ännu icke under tiden mellan N:o 11 och 66 hunnit blifva bröder. Sådant skulle väl dock inman kort otvifvelaktigt blifvit fallet, om icke „Kaisaniemi“, alla ordentliga brorskälars förlofvade land, enligt Morgonbladets egna uttryck blifvit sprängt i luften, öfver hvilken beklagliga händelse samma blads 75:te n:r innehåller en „oratio funnebris.“ En annan framkrystad lustighet finnes intagen i Morgonbladets 40 och 41 N:r, nemligen: „Topografiska skildringar af Helsingfors, präntade i en fiskarhamnglugg för efterkommandes behof.“ Dessa genialiska skildringar blefvo likväl tvärt afbrutna, alldenstund Hr

Red., som förmodligen i schlafrock, tofflor och nattmössa fattat posto i ofvannämnde fiskarhamnsglugg, smekt af vår-luften och intagen af ställets idylliska behag, troligtvis föll i sömn, hvartill han också för öfrigt från sina skildringars begynnelse tycktes hafva särdeles benägenhet. Ofvannämnde opera utgöra nu, enligt vår åsigt, glanspunkterna af Hr Red:s författarskap, då han nemligen sjelfständigt vill upp-träda. Om förlåtelse dock, vi glömde „Orimattilabrefven.“ Vål finnas dessutom ännu andra godbitar, men tiden man-nar oss att sluta. Wi hoppas Tit. benäget ursäktar, att den obetydliga W. T. vågat uttala någon öfvertygelse om den stora jätten Morgonbladet. Saken förekommer oss lustig nog. Apropos, har Hr Red. af Morgonbladet nå-gonsin händelsevis varit i Wiborg? Frågan tyckes väl vid första påseendet vara obehörig, men skall genast af oss motiveras, ty ser Hr Red., då vårt lilla blad före-tager sig att draga i härnad mot en sådander mång-spaltad buse som Morgonbladet, förekommer det oss, för att begagna en liknelse, hvilken närmast står oss till buds, som om någon af de små nickhakorne från ångbåten Wi-borg ville aflossa några salvor mot en förfärlig mörsare, den der befines placerad i närheten af Mottiska hotellet i vår goda stad. Det var alltså för Hr Red:s lokalkänne-doms skull af staden, som vi gjorde frågan. Farväl Hr Red. farväl! W. T. ber om sin vördnad till Morgonbladet.

En stor tidnings små funderingar.

Så kan man kalla Morgonbladets i dess 98 N:r emot W. T. utkrystade nya utfall, som tydligen bära stämpeln af att vara författade „inom gränserna af Morgonbladets naturliga vett.“ Dermed tyckes det nemligen, såsom klar-

ligen på hvarje rad skönjes, vara ganska illa bestäldt. Utan att med allt sitt prat förmå bevisa någonting emot våra sednaste andraganden, antar Morgonbladet endast en spotsk min och affärdar W. T. helt enkelt med ett „om“, på köpet tryckt med cursiv stil, för bättre effekts skull naturligtvis, men hvaraf endast uppstår en kolossal pojktaktighet, ja en till den grad enfaldig fundering, att vi aldrig hos Morgonbladet kunnat förmoda en dylik inskränkt-het. Vore Morgonbladets mästerliga opus hopsmordt i röt-månaden, skulle saken helt enkelt i denna omständighet finna sin naturliga och tillfredsställande förklaringsgrund, men — midt i December, nej det är för starkt! Något slags rabies måste likväl i alla händelser anfakta Morgonbladet, det kan ej hjälpas. I förbigående har det resp. bladet också börjat att kollra om funderingar på pastorat, åtminstone väcker det fråga om ansökning till ett sådant, ty att W. T., som alldeles icke vänt sina spekulationer åt detta håll, skulle taga sådana funderingar åt sig, måtte väl Morgonbladet icke hafva förmodat. Som vi likväl nu genom Morgonbladets insinuationer blifvit väckte att närmare tänka på saken, få vi härmedelst förklara, att, om vi någonsin komme i fråga vid återbesättandet af ett pastorat, vi af innersta hjerta skulle vilja se Morgonbladets Red. fästad så nära vid oss som möjligt, och erbjuda alltså honom, som gjort sig känd för synnerlig vaksamhet, redan på förhand den först ledigblifvande „kyrkoväktartjenst“ i vår församling. Personen som bekläder denna tjänst, tituleras i hvardagsspråket också med en annan benämning såsom Morgonbladet väl har sig bekant. Detta vårt löfte kan Morgonbladet hålla till godo såsom en julklapp af W. T., hvilken sednare härmedelst har äran tillönska Tit. en rolig och fröjdefull Jul.

Förteckning öfver kända skrifter af J. G. Leistenius,

uppräknade, så mycket som möjligt, i tidsföljd och med uppgift, hvar de tidigare offentliggjorts. Förmedels jemförande af styckenas kända tillkomsttid med lefnadsteckningen, angående författarens vistelseorter, kan man temligen säkert för de flesta utleta orten, der de äro författade.

P. betyder „Pojken“, H:fors (juni) 1847; Y. „Ynglingen“, Hf. (dec.) 1847; D. „Dikter“, Hf. 1855; L. „Lännetär II“, Hf. 1861; H. T. Helsingfors Tidn.; M. Morgonbladet; Å. U. Åbo Underrättelser; Wib. T. Wiborgs Tidn., (ej tidningen „Wiborg“). De stycken, som här sakna dylik antydan, äro af utg. samlade ur handskriftliga uppteckningar.

I bunden stil.

I en minnesbok (till en ungdomsväninna Eufr. B., T:fors $\frac{9}{4}$ 1839), I, II. — Mina goda vänner! $\frac{5}{7}$ 1845, Vira i Karkku. — Diktens blommor; 1845; ej påträffad. — Sång på juldagsmorgonen; H:fors $\frac{25}{12}$ 1845. — Fröjdevåde efter återvunnen helsa — —, Hf. $\frac{28}{12}$ 1845. (Svaret der till finnes bevaradt). — Svar på svaret å „Fröjdevåde“ (fullständiga titeln okänd, stycket ej påträffadt). — Hvad söker Du? Hf., $\frac{31}{12}$ 1845. — Hösten; 1845; bearbetning efter systrens; M. 1846, n:o 64; (äfvén under titeln: Om hösten) P. — Hvarför vill Du ständigt sjunga? — troligen af 1845. — Stjernorna; sist 1846; förändrad version; möjligen densamma som den liknämnda i P. upptagna, här å s. 194 förekommande, eller kanske ock den till denna tid hörande: Stjernhimmelen; fantasie. — Försöket (En Bolschoi bal i X.); $\frac{20}{2}$ 1846; Hf.; omarbetad i allmännare syfte i „Julbalen“, som härleder sig senast från början af 1847 och ingår i P. — Ljud i natten; $\frac{26}{3}$ 1846, Hf. — Vaggvisa; äfvén nämnd: „Öfver ett sofvande barn“ (nemligen: „Lil-

lan^c); Hf. $28/3$ 1846; P. — Svanornas Suomi-sång; Hf. 1846; Necken 1847; P. D. — Liljorna (Liljornas sång) 1846. H. T. 1846?, P. — Vid vestfinska afdelningens föreningsfest $15/5$ 1846 (å afdelningens vägnar; musik fanns af „agis“). — Sång, afsjungen af förf. vid vestfinska afdelningens fest $15/5$ 1846 (på enskildt initiativ); P. — D:o, n:o 3, omtalad s. 46; ej påträffad. — Kajutvaktens klagan; 1846; M. 1846, n:o 41; i Vintergrön, poetisk kalender, Åbo 1854. — Sprättens afskedsvisa; 1846; M. 1846, n:o 43. (Sprättens afsked) P. — Hatarna; H. T. 1846, n:o 90. P., D. — Tåren $23/12$ 1846. — Om våren; omarbetning af systemen; sist 1846; M. 1846 n:o 62, P. — Bror Malkus; sist 1846; ej återfunnen. — Fänrikens morgonbetraktelser I—III; sist 1846; P. D. — Hilda; sist 1846; M. 1846, n:o 61. — Natt-tankar (= Till mitt hjerta?), sist 1846; ej påträffad. — Impromptu vid höstterminens början 1846 med vestfinska afdelningen; ej påträffad. — De gamles råd till de unga; sång afsjungen på bordet å Kajsaniemi vid vestfinska novitie-kalaset i oktober 1846. — Ord, skrifna vid österbottenska afdelningens fest 1846 $9/11$. — På ett novitiekalas (tiden okänd); L. — Vers vid namnsdagar dessa tider; Hf.; ej påträffade; många förstörda. — Onkels moraler; M. 1846, n:o 94, P. — Vid ett silfverbröllop (frih. Mellins å Kulju) $31/12$ 1846; författade $24/12$ 1846 å Vira i Karkku; P. — Impromptu vid silfverbröllop (detsamma), 1847; L.; (här enligt omständligare m. s.). — Till hr lagmannen Paul Emil Falek och fröken Alex. C. Stjernvall $6/1$ 1847 (vid eklatering af deras förlofning å Kulju, straxt efter förut nämnda silfverbröllop; upplästes vid middagsbordet af förf.) — Till fröken Carolina Messman; $14/1$ 1847; Kulju. — Sång, afsjungen af förf. vid vestfinska afdelningens fest $15/5$ 1847. P. — Sång, afsjungen af förf. vid savolaks-karelska afdelningens årsfest våren 1847. P. — För sista gången; sist från förra hälften af 1847. P. — Stjernorna; d:o; P. — Kandidatens slummersång; d:o; P., D. — Maskraden; M. 1847, n:o 28 eller 29; P. (litet förkortad). — Till min surtout; P., D. — Förord (till „Ynglingen, småsaker på vers“); åtminstone ej sednare än sednare hälften af 1847; Y. — Kung Cræsus; d:o; Y. — Skolmästarens aftonbetraktelser; d:o; Y. —

Profskribenten; d:o; Y. — En hyggelig karl; d:o; Y. —
 Botanikens nytta; d:o; Y. — By-spelmamen; d:o; Y., D.
 — Det roligaste; d:o; Y. — Candidand-sång; d:o; Y. —
 Resan genom lifvet; d:o; Y. — Mina utsigter; d:o; Y. —
 Skräddarens sång; d:o; Y. — Löftet; d:o; Y., D. — Ber-
 gets stämna, efter Heine; d:o; Y. — En skolscen från
 fordom; d:o; Y. (en variant under titel: „Några betrak-
 telser vid åsynen af Strelings grammatica latina“ har några
 inströdda strofer till). — De fyra åldrarne (har i en hand-
 skrift, upptagande åtskilliga af Leistenii dikter, äfven den
 öfverstrukna öfvanskriften: „Direktör Pihl“); troligen tem-
 ligen liktidig med de här närmast upptagna; funnen i ett
 ms. straxt före den föregående. — Madammens klagan;
 sist från sednare hälften af 1847; Y., D. — Mammars råd;
 d:o; Y. (i ett ms. — sannolikt original, — finns inskjuten
 en, kanske vågad, strof). — Reflexioner; sannolikt från
 samma tid; Y. (en handskrift afviker på flera ställen). —
 Till philosophiae magistern Edv. . . . (sedermera univ.
 bibliotekarien G. E. Ingalius) på Edwardsdagen; antagligen
 1847 (?eller 1848; var. af „På Reinholdsdagen“^{16/7} 1848“).
 — Den högfärdige; sist i sednare hälften af 1847; Y. —
 Vigilansen; d:o; Y. — Lejonen; d:o; Y. — En höna;
 troligen samma tid; förekommer straxt efter „Lejonen“ i
 ett ms. (justitierådm. J. K. Lönnbeck tillhörigt; detsamma,
 derifrån „De fyra åldrarne“ tagits). — Skomakaregesällens
 sång; sist sednare delen af 1847; Y., D. — Alcibiades,
 ett skämt i tre sånger, I—III; d:o; Y. — Slutord (till
 „Ynglingen“); d:o; Y. — På Reinholdsdagen^{16/7} 1848
 (till frih. C. R. Mellin på Kulju; varierad och lämpad till
 annan person, se ofvan). — Kupletter (i Skomakaren och
 hans fru, komedi med sång i 2 akter, imitation af O.
 Andersson, Hefors 1848); n:o 1, 2, 3, 4, 5. — Alonge-
 perukerna (omarbetning och förkortning af „Perukernas
 tid“); sist 1848; D. — Studenten (= En finsk student);
 hösten 1848; H. T. ^{29/11} 1848; D. — Förklaringen; H.
 T. 1849, n:o 30; D. — Sabinskornas bortröfvande; I i
 Necken 1849, litet olik; I—III i Fjäriln, poetisk kalender af
 F. Berndtson, Hf. 1851; D. — Kyrkklockan; Necken 1849;
 D. — Blomhånden, efter Freiligrath; H. T. 1849, n:o 54; M.
 1851, n:o 24; D. — Dionysius; Fjäriln poet. kalend. 1851,

D. — Farbror Mårten; okänd tid (sednare än 1848?); L. — Elpinice; d:o; D. — Hvar dröjer Du? (till skaldens maka ²⁹/₁₂ 1852). — Kung Pyrrhus; 1853; D. — Xantippa; sist 1854; Wib. T. n:o 9 1854; D. — Döda hafvet; d:o; Wib. T. 1854, n:o 90; D. — Polstjernen; d:o; D. — Hemkomsten; d:o; D. — Vid stjernors sken; d:o; D. — Min perla; d:o; D. — Den älskades ögonpar, efter Wilibald; Wib. T. 1854, n:o 5; D. — En dröm, efter Jacobsohn; Wib. T. 1854, n:o 6; D. — Molnen, efter Ruffany; Wib. T. 1854, n:o 8; D. — Hafvets saga, efter Arend; Wib. T. 1854, n:o 17; D. (antagligen af Leistenius, efter som stycket ingår i hans tidning och ej signatur eller uppgift om annan bearbetare, såsom eljes vanligt, finnes). — Tålmodet, efter Spitta; D. — Lejonridten, efter Freiligrath; D. — Magen och lemmarna; sist 1855; D. — Kaffekalaset; d:o; D. — Sjöskumspipan; d:o; D. — Till baron Mellin å Kulju ⁹/₁₂ 1855. — Vid marinlöjtnanten M. F. Blåfjelds graf 1856; Å. U. 1856, n:o 25. — Vid gymnasiadjunkten C. H. I. Ignatii graf ¹⁶/₁₀ 1856; H. T. 1856, n:o 87; L. — En dröm; H. T. 1856 för 18 december (?); L.

Prof af skrifter i obunden stil.

Förord till „Pojken, småsaker på vers“, 1847; P. — En gammal kandidats pennritningar: L. En dyr knäpp; Wib. T. 1854, n:o 1, 2, 3, 4, 5, 6. — Wiborgs Tidning; Wib. T. 1854, n:o 1. — Tidningarna (mot Morgonbladet). Wib. T. n:o 12. — Wiborg; (om tidningens anmälände); Wib. T. 1854, n:o 87. — Wiborg; (tidningsrevy och polemik); Wib. T. 1854, n:o 89. — En stor tidnings små funderingar; Wib. T. 1854, n:o 92. — Dessutom finnas i Wiborgs Tidning möjligen åtskilliga små notiser af intresse för tiden och orten. Brefutdrag finnas spridda i lefnadsteckningen. — Fru Moppelins namnsdag å Pihlajavuori; (Wib. T.?) icke påträffad.

Teser för skoltjenster:

för rektors tjänster vid lägre och kollega tjj. vid högre elem. skolor, Borgå (juni) 1849; ej efterletade.

för högre skoltjj., Borgå 1856; omtalta i lefnadsteckningen, s. 82. (J. O. I. R.)

*Försök till praktisk gruppering och öfversigt af
dikternas olika slag.*

Då dikternas ordningsföljd i boken, så vidt möjligt varit, är kronologisk, men mången läsare hellre, än att göra bekantskap hufvudsakligen med författarens successiva utvecklingsgång, önskar göra bekantskap med vissa arter af hans alster, verkställes här nedan af dem i praktiskt syfte en gruppering, som ej kan vara strängt systematisk. En del sånger kunna ock föras under flera af de upptagna rubrikerna.

Travesteringar (ur gamla tidens historia):

Kung Cræsus, s. 211; Alcibiades I—III, s. 310; Sabinskornas bortröfvande I—III, s. 347; Dionysius, s. 370; Elpinice, s. 380; Kung Pyrrhus, s. 387; Xantippa, s. 390; Magen och lemmarna s. 422.

Satiriska sånger (öfver nutidsförhållanden):

Bolschoi bal, s. 113; Julbalen, s. 183; Kajutvaktens klagan, s. 141; Sprättens afsked, s. 144; Fänrikens morgonbetraktelser I—III, s. 150; Hilda, s. 154; Onkels moraler, s. 165; För sista gången, s. 192; Maskraden, s. 198; Hattarna, s. 200; Till min surtout, s. 204; En hyggelig karl, s. 227; Mina utsigter, s. 248; Skräddarens sång, s. 252; Löftet, s. 255; De fyra åldrarna, s. 266; Madamens klagan, s. 271; Mammas råd, s. 273; Reflexioner, s. 278; Den högfärdige, s. 295; Vigilansen, s. 298; Lejonen, s. 302; En höna, s. 305; Skomakaregesällens sång, s. 308; Alongeperukerna, s. 340; Förklaringen, s. 345; Farbror Mårten, s. 376; Kaffekalaset, s. 427; Sjöskumspipan, s. 431.

Andra skämtsamma sånger:

Candidatens slummersång, s. 195; Förord till „Ynglingen“, s. 208; Skolmästarens aftonbetraktelser, s. 220; Profskribenten, s. 223; Botanikens nytta, s. 231; By-spelmannen, s. 235; Det roligaste, s. 238; Candidand-sång, s. 239; Resan genom lifvet, s. 243; En skolscen från fordom, s. 262; Slutord till „Ynglingen“, s. 330; Kupletter ur Skomakaren och hans fru, s. 334.

Tillfällighetsstycken (i allvarsam tonart = a;
i skämtsam = s.):

I en minnesbok I—II, a., s. 99; Mina goda vänner, s., s. 100; Fröjdevåde, s., s. 105; Vid vestfinska föreningsfesten 1846, a., s. 124; d:o s., s. 126; Vaggvisa, a., s. 140; De gamles råd till de unge, s., s. 157; Vid österbottniska festen 1846, s., s. 159; På ett novitiekalas, s., s. 162; Vid ett silfverbröllop, a., s. 168; Impromptu vid d:o, s., s. 170; Vid lagm. Faleks förlofning, a., s. 174; Vid vestfinska afdelningens fest 1847, s., s. 176; Vid savo-karelarnes fest 1847, s., s. 180; Till filosofie magistern Edv. —, s., s. 293; Reinholdsdagen 1848, s., s. 332; Hvar dröjer Du?, a., s. 385; Till Carol. Messman, s., s. 57; Till baron Mellin 1855, a., s. 82; Vid marinlöjtnanten Blåfjelds graf, a., s. 436; Vid gymnasiiadjunkten Ignatii graf, a., s. 441.

Sånger om naturen (i allvarlig och känslig tonart):

Hösten, s. 110; Svanornas Suomisång, s. 120; Liljorna, s. 122; Stjernhimmeln, s. 135; Ljud i natten, s. 138; Om våren, s. 149; Stjernorna, s. 194; Vid stjernorsken, s. 405.

Allvarliga sånger (i etiskt-religiös anda):

Hvad söker Du?, s. 108; Hvarför vill du ständigt sjunga s. 132; Tåren, s. 146; En finsk student, s. 342; Kyrkklockan, s. 364; Döda hafvet, s. 397; Polstjernan, s. 400; Hemkomsten, s. 403; Min perla, s. 408; En dröm, s. 444.

Religiös sång:

Sång på Juldagsmorgonen, s. 128.

Öfversättningar eller bearbetningar (öfverhufvud
i allvarsam tonart):

Bergets stämma, s. 261; Blomhämnden, s. 366; Den älskades ögonpar, s. 410; Molnen, s. 411; En dröm, (efter Jacobsohn), s. 412; Tålmodet, s. 414; Lejonridten, s. 416; Hafvets saga, s. 420. (J. O. I. R.)

INNEHÅLL.

I. Lefnadsteckning öfver Leistenius jemte brefutdrag.

(J. O. I. R.)

II. Dikter af Leistenius.

I en minnesbok	99
Mina goda vämmar	100
Fröjde-Quäde	105
Hvad söker du?	108
Hösten	110
Försöket (En Bolscoi bal i X.)	111
Svanornas Suomi-sång	120
Liljorna	122
Vid vestfinska afdelningens föreningsfest 15 maj 1846	124
Sång, afsjungen af författaren d. 15 maj 1846 (vestf.)	126
Sång på Juldagsmorgonen	128
Hvarför vill du ständigt sjunga?	132
Stjernhimmelen	135
Ljud i natten	138
Vaggvisa	140
Kajutvaktens klagan	141
Sprättens afsked	144
Tären	146
Om Våren	149
Fänrikens Morgonbetraktelser I—III	150
Hilda	154
De gamles råd till de unga (vid novitiekalas)	157
Ord, skrifna vid Österbotniska afdelningens fest 1846	159
På ett novitiekalas	162
Onkels moraler	165
Vid ett silfverbröllop	168
Impromptu vid ett silfverbröllop	170
Till Herr Lagman P. E. Falek och Fröken A. E. Stjernvall den 6 januari 1847	174
Till frök. Carol. Messman (i lefnadsteckn.)	57
Sång, vid vestfinska afd. fest d. 15 maj 1847	176
Sång, vid sav.-karelska afd. fest våren 1847.	180
Julbalen	183

För sista gången	192
Stjernorna	194
Candidatens slummersång	195
Maskraden	198
Hattarna	200
Till min surtout	204
Förord till Ynglingen	208
Kung Cræsus	211
Skolmästarns aftonbetraktelser	220
Profskribenten	223
En hyggelig karl	227
Botanikens nytta	231
By-Spelmannen	235
Det roligaste	238
Candidand-sång	239
Resan genom lifvet	243
Mina utsigter	248
Skräddarens sång	252
Löftet	255
Bergets stämna (eft. Heine)	261
En skolscen från fordom	262
De fyra åldrarne	266
Madammens klagan	271
Mammas råd	273
Reflexioner	278
Till Philosophiæ Magistern Edvard	293
Den högfärdige	295
Vigilansen	298
Lejonen	302
En höna	305
Skomakaregesällens sång	308
Alcibiades I—III	310
Slutord (till Ynglingen.)	330
På Reinholdsdagen 1848	232
Kupletter i Skomakaren och hans fru 1—5	334
Alongeperukerna	340
En Finsk Student	342
Förklaringen	345
Sabinskornas bortröfvande I—III	347
Kyrkklockan	364

Blomhånden (eft. Freiligrath)	366
Dionysius	370
Farbror Mårten	376
Elpinice	380
Hvar dröjer Du?	385
Kung Pyrrhus	387
Xantippa	390
Döda hafvet	397
Polstjernen	400
Hemkomsten	403
Vid stjernors sken	405
Min perla	408
Den älskades ögonpar (eft. Wilibald)	410
Molnen (eft. Ruffany)	411
En dröm (eft. Jacobsohn)	412
Tålmodet (eft. Spitta)	414
Lejonridten (eft. Freiligrath)	416
Hafvets saga (eft. Arend)	420
Magen och lemmarna eller Menenius' Agrippas fabel	422
Kaffekalaset	427
Sjöskumspipan	431
Till baron Mellin å Kulju (i lefnadsteckn.)	82
Vid marinlöjtnanten Maur. Ferd. Blåfjelds graf 1856	436
Vid Gymnasiadjunkten C. H. I. Ignatii graf 1856	441
En dröm	444

III. Bihang. Prof å skrifstycken i obunden stil.

Förord till „Pojken“ 1847	207
Wiborgs Tidning	451
En dyr knäpp	456
Tidningarna (mot Mbl.)	477
Wiborg (om tidningens anmäl.)	478
D:o (tidningens revy och polemik)	481
En stor tidnings små funderingar	485

Brefutdrag (spridda i lefnadsteckningen.)

Kronol. förteckn. öfv. skrift. af Leistenius (<i>J. O. I. R.</i>)	487
Praktisk gruppering af dikterna (<i>J. O. I. R.</i>)	491

Anmärkning och rättelser.

Alls icke eller föga vilseledande bokstafs- och interpunktionsfel behagade läsaren benäget ursäktas. Förfts ortografi och interpunktion i brefutdragen äro noggrant kopierade; de äro i de af utg. härifrån och derifrån samlade förut oträckta dikterna öfverhufvud rättade efter utg:s sätt; något, som, för vinnande af litet större enhet, till någon del blifvit utsträckt äfven till de förut tryckta.

Åtskilliga mera vilseledande fel ändras här nedan.

Sid. 13, sista raden och 14, första r. bör läsas: — — Alba Ödegård, d. ä. enkeborgmästarinnans Cederman från Torneå, var en syssling till dessa Leisteniuska barn), liksom — —.

S. 31 r. 13 efter „gården“ insättes: (n:o 12 vid Bulevardsgatan, midt emot porten till kyrkogården).

S. 44, sista r. står: Märkt läs: Märket.

„ 49, r. 3 står: bekanta läs: äldre bekanta.

„ 60, „ 15 efter „aftrycken“ sättes)

„ 64, „ 8 läs: agtningsfullt.

„ 71, sista rad i texten, står: 4 juni läs: 29 maj.

„ 89, r. 22 står * bör vara **.

„ 93, „ 5 står: antyda läs: uttyda.

„ 170, näst sista raden står: m. läs ms.

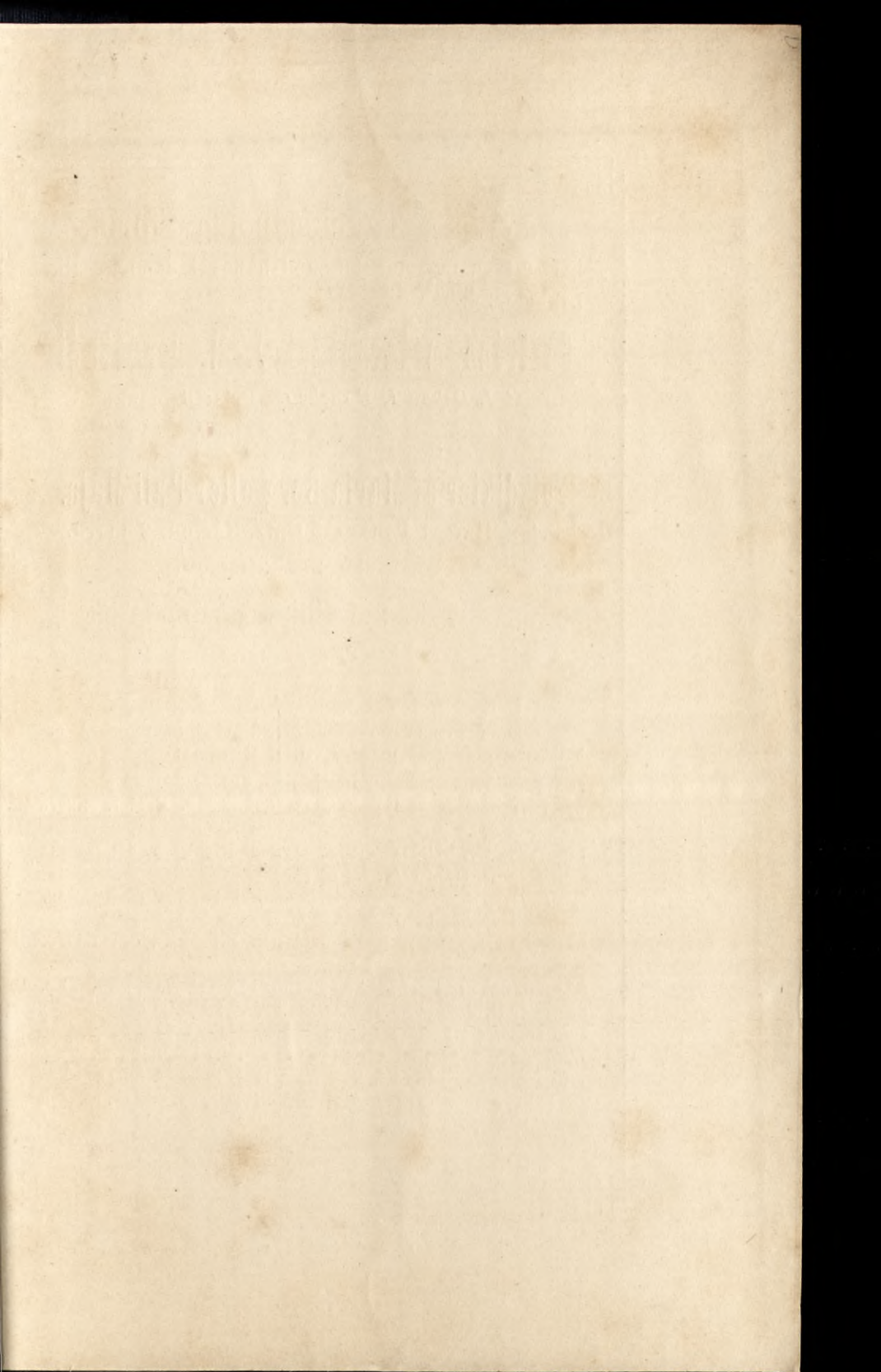
„ 174, r. 2 står: P. C. Falck läs: P. E. Falck.

„ 269, r. 10 orden: „i minut“ skola bilda skild rad.

„ 310, r. 5 står: exellentius läs: excellentius.

„ 333, r. 8 står: källan läs: källarn.

På Wasa Tryckeribolags förlag

har utkommit och tillhandahålles i landets alla boklädor:

Castréns medarbetare J. R. Bergstadi

af *J. Oskar I. Rancken*. Pris: 3 mark.

Folkdikter af Maria Berg eller Pali Maja.

Pris: Häftad 1 mark 50 pi. Karton. 2 mark.

Wasa Tidnings Följetongsbibliotek.

Häft. I & II. Pris pr häfte fmk 1: —

Genom samma bokförläggare-firma kunna också erhållas följande arbeten af *J. O. I. Rancken*:

Folksången hos de romaniska nationerna, Kuop. 1859. 80 pi.

Cid i de spanska romanserna, hos Corneille o. Herder. H:fors 1861. 80 pi.

Förteckning öfv. folksång., melod., sagor o. äfventyr fr. det svenska Österbotten, Wasa 1874, I. 75 pi.

Mich. Choræus, skalden, belyst gen. förut otryckta skriftstycken, Wasa 1875. 75 pi.

Händelsen vid Äminneborg (fr. bondekrig. i Österb.), Wasa 1876. 50 pi.

Några åkerbruksplägseder bl. svenskarne i Finland, Wasa 1879. 50 p.

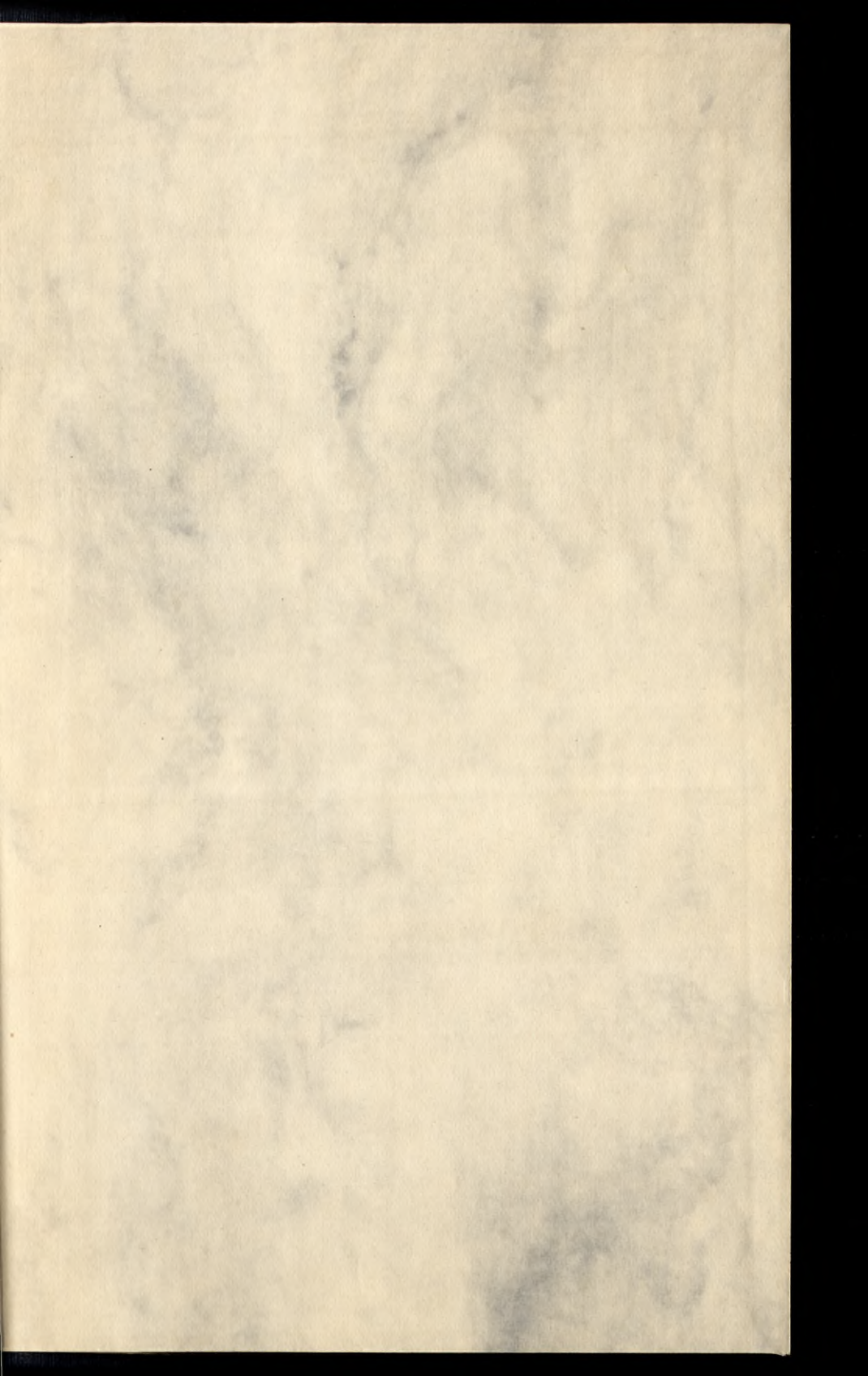
Romanser fr. Portugal, öfvers., Wasa 1880. 75 pi.

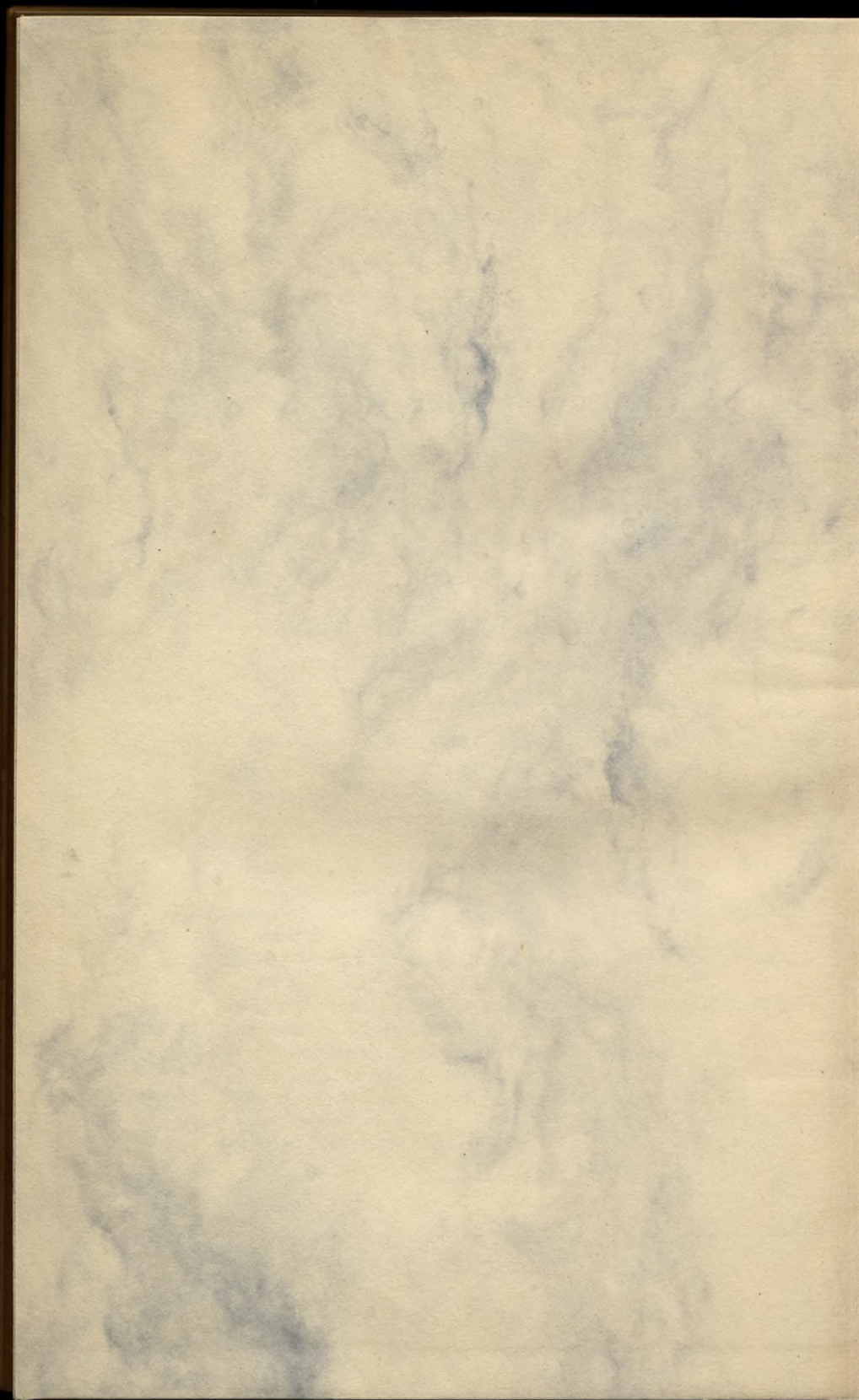
Fyra urkunder om finska kriget 1808—09, Wasa 1882. 60 pi.

Ätten Reeth, en liten bit adelshistoria — —, d:o 1883. 50 pi.

Från Anjala förbundets tid, I, II, Wasa 1885, 1886. à 50 pi.

Svea hofrätts utslag ang. landshöfd. Wanbergs förhållande under kriget 1808, Wasa 1886. 25 pi.

6000207500

Göteborgs universitetsbibliotek

